4TERIALISTI ç ANTIC

GRECIA S

HERA K L II T

DEMOCRITI

EPICUR

STAT

EDITURA DE POLITICI

LITERATURILE

ACADEMIA DE ȘTIINȚE URSS

INSTITUTUL DE FILOZOFIE

TEXTE CULEGATE DIN HERACLITUS DEMOCRIT ȘI EPICUR

¿Editura de Stat

LITERATURA POLITICĂ

Moscova · /955

Ediție generală

și articol introductiv prosr. M. L. DYNNIKA

MATERIALIȘTII GRECII ANTICE – HERACLITUS, DEMOCRIT ȘI EPICUR

Dintre numeroșii reprezentanți ai materialismului grec antic, cei mai proeminenți au fost Heraclit, Democrit și Epicur. Fiecare dintre ei a jucat un rol semnificativ în istoria filosofiei antice, în istoria științei grecești antice și a avut o influență serioasă asupra dezvoltării ulterioare a gândirii filozofice.

Filosofia lui Heraclit a fost cea mai avansată învățătură în timpul formării modului de producție deținător de sclavi în Grecia antică;

filosofia lui Democrit a marcat punctul culminant al materialismului grec antic în perioada victoriei și întăririi democrației de sclavi; filosofia lui Epicur a fost cea mai valoroasă realizare a materialismului grec antic în perioada elenistică.

Istoria filosofiei Greciei antice este istoria apariției și dezvoltării primei forme de materialism premarxist și a dialecticii spontane, istoria luptei materialismului împotriva idealismului, a științei împotriva religiei. Concepțiile filozofice ale grecilor antici, împreună cu știința lor naturală și opiniile politice, făceau parte dintr-o știință nedivizată.

Apariția diferitelor teorii filozofice în Grecia antică a fost asociată istoric cu formarea și dezvoltarea sistemului sclavagesc, cu dezvoltarea relațiilor comerciale și culturale ale orașelor-stat grecești între ele și cu popoarele din Orientul antic.

Filosofia greacă antică s-a conturat în lupta împotriva mitologiei, care își avea originile în sistemul comunal primitiv și era strâns legată de ideile religioase ale grecilor antici.

Cu toate acestea, în mitologia grecilor antici existau și elemente care au fost asimilate și prelucrate nu numai în artă, ci parțial și în filosofia sclaviei Greciei. Mitologia grecilor antici, care a explicat fenomenele naturale prin acțiunile forțelor divine și a acționat sub forma religiilor grecești antice a politeismului, a întâlnit oponenți în persoana primilor filozofi, reprezentanți ai gândirii științifice grecești antice și un naiv. viziune materialistă asupra lumii. Lupta pentru știință împotriva religiei este o trăsătură caracteristică a învățăturilor materialiste grecești antice. Dar, în același timp, mitologia grecilor antici a refractat observațiile primitive ale vieții naturii și ale societății într-o formă fantastică, a fost înțelepciunea populară și a generalizat experiența bogată dobândită de oameni de-a lungul secolelor în procesul de influență a muncii asupra naturii. . Acestea, în special, sunt cele mai vechi idei mitologice despre rolul focului, apei, aerului și pământului în viața naturii. Odată cu apariția filozofiei antice grecești, aceste concepții primitive au fost parțial adoptate și reelaborate de primii filozofi materialiști, care au respins conținutul teologic și religios al miturilor antice. Dimpotrivă, idealiștii Greciei antice au gravitat spre mitologie în modificarea ei teologică.

Sursele ideologice ale filosofiei antice grecești includ și cunoștințele științifice acumulate de popoarele răsăritene și care au influențat apariția și formarea materialismului grec antic, în timp ce învățăturile religioase orientale, transferate pe pământul grecesc, au influențat învățăturile filozofice idealiste ale grecilor antici.

Formarea sistemului sclavagist, dezvoltarea meșteșugurilor și comerțului în secolele VII-VI. î.Hr e. a obținut cel mai mare succes nu

în Grecia continentală, ci pe coasta Asiei Mici — în Ionia, care se afla de-a lungul rutelor schimburilor comerciale dintre popoarele din Est și Vest.

În Asia Mică, principalele centre comerciale și culturale grecești au fost orașele Milet, Efes și Foceea. Milet și Efes au fost centrele apariției primelor școli filozofice ale Greciei antice: Milet - așa-numita școală milesiană, Efes - școala lui Heraclit.

Greciei antice

Acestea au fost primele școli ale materialismului grec antic.

Apariția și dezvoltarea materialismului grec antic a fost însoțită de lupta sa nu numai împotriva mitologiei și teologiei, ci și împotriva idealismului în curs de dezvoltare. „Cea mai nouă filozofie”, scria Lenin, „este la fel de partizană ca acum două mii de ani.”1 Deja primele școli filozofice ale Greciei antice în secolul al VI-lea. î.Hr e. a purtat o luptă ideologică ascuțită: școlile materialiste din Milet și Efes s-au luptat cu școlile de filozofie pitagoreică și eleatică, care dezvăluiau tendințe idealiste. În secolele V-IV. î.Hr e. Această luptă a primelor școli filozofice a fost înlocuită cu o luptă și mai persistentă și mai profundă între școlile materialiste și idealiste, între „linia lui Democrit” și „linia lui Platon”, iar în perioada elenistică lupta dintre cele materialiste. scoala lui Epicur si. școli decadente de filozofie religios-idealistă, mistică a epigonilor. Pe parcursul dezvoltării sale istorice, materialismul antic grec a întâmpinat rezistență din partea idealismului și a religiei.

„♦..În diversele forme ale filozofiei grecești”, spune Engels, „există deja în embrion, în curs de apariție, aproape toate tipurile ulterioare de viziuni asupra lumii”2.

Lupta școlilor filosofice ale Greciei antice a exprimat lupta a două * direcții ale filosofiei grecești antice - materialismul (Școala Milesiană și Heraclit, Anaxagoras, Empedocle, Leucip, Democrept, Epicur) împotriva idealismului și misticismului (Pitagoricii, Socraticii și Socraticii). și Platon).

Istoria materialismului grec antic și lupta sa cu idealismul a fost în același timp istoria dialecticii elementare și lupta sa cu tendințele antidialectice, statice, care au apărut în unele școli ale filozofiei antice grecești.

Clasicii marxism-leninismului au stabilit trăsăturile caracteristice ale dialecticii spontane a grecilor antici.

1 V, I. Lenin, Soch., vol. 14, p. 343.

8 F. Engels, Dialectica naturii, Gospolitizdat, 195Õ, p. 25.

„Grecii”, scria Engels, „tocmai pentru că nu au ajuns încă la diviziune, analiza naturii, natura este încă considerată în general, ca un întreg. Legătura universală dintre fenomenele naturale nu este dovedită în detaliu: pentru greci este rezultatul contemplării directe. Acesta este defectul filozofiei grecești, din cauza căruia a trebuit să cedeze ulterior alte opinii. Dar aceasta este și superioritatea sa față de toți adversarii săi metafizici de mai târziu. Dacă metafizica are dreptate în raport cu grecii în detaliu, atunci, în general, grecii au dreptate în raport cu metafizica.”1

Odată cu materialismul originar al grecilor antici, a apărut și s-a dezvoltat dialectica lor spontană; unele dintre începuturile sale se regăsesc printre materialiştii şcolii milesiene, este reprezentată în mod deosebit în mod clar în învăţăturile lui Heraclit din Efes.

Școala milesiană a materialismului, care a apărut în marele oraș-stat comercial Milet, pe coasta de vest a Asiei Mici, poate fi numită pe bună dreptate prima școală de filozofie greacă antică. Epoca apariției și dezvoltării școlii milesiene—secolul VJ. î.Hr e., când orașele-stat grecești din Ionia ocupau un loc de frunte în dezvoltarea socio-politică și culturală a Greciei antice.

Primii filozofi materialişti greci — Thales, Anaximandru şi Anaximenes — au fost în acelaşi timp primii reprezentanţi ai ştiinţei emergente în Grecia. Heraclit din Efes s-a aliniat îndeaproape cu opiniile lor despre natură; prin urmare, școala milesiană, împreună cu filosofia lui Heraclit, poate fi numită materialism ionian.

Premisa principală de la care acești gânditori au pornit în învățătura lor despre natură a fost recunoașterea existenței obiective a lumii reale — materia în perpetuă mișcare.

Aristotel, luând în considerare diferitele învățături filozofice din Metafizica sa, subliniază în mod direct că cei mai vechi gânditori greci considerau baza tuturor

1 F. Engels, Dialectica naturii, p. 24-25.

principiile materiale existente. „Dintre cei care au început primii filozofie, majoritatea a considerat începutul tuturor lucrurilor ca fiind doar începuturile sub formă de materie: acela din care toate lucrurile sunt compuse, din care ele iau mai întâi naștere și în care sunt în cele din urmă. distruse, iar ființa de bază rămâne și își schimbă proprietățile - ei consideră acest lucru elementul și acesta este începutul lucrurilor. Și ca urmare a acestui fapt, ei cred că nimic nu apare sau piere, deoarece o astfel de natură esențială este întotdeauna păstrată.

Thales a învățat că materia (pe care o definește „apă”) este din ce sunt făcute toate lucrurile, din ce provin și în ce se transformă în cele din urmă. Materia, în opinia sa, stă la baza tuturor fenomenelor naturale și, în timp ce proprietățile și stările materiei se schimbă, ea însăși nu dispare, ci există pentru totdeauna.

„Astfel, aici iese deja pe deplin înaintea noastră materialismul elementar originar, care, în prima etapă a dezvoltării sale, consideră foarte firesc unitatea în varietatea infinită a fenomenelor naturale și o caută în ceva cu siguranță corporal, în ceva deosebit, ca Thales în apa"1 2.

Dacă pentru Thales „începutul” material a fost apa, atunci pentru Anaximandru a fost materie nemărginită, nedefinită (apeiron), pentru Anaximene a fost aer, pentru Heraclit a fost foc.

Materialiștii milesieni au început să lupte cu ideile mitologice și religioase ale grecilor antici; Astfel, zeii, conform învățăturilor lui Anaximandru, nu iau nicio parte nici la apariția, dezvoltarea sau distrugerea nenumăratelor lumi ale universului nelimitat. O tendință atee și mai puternică apare la Anaximenes, care a susținut că zeii religiei antice grecești, ca și fenomenele naturale, ar trebui să primească o explicație din originea materială - aerul.

Toate schimbările cosmice, conform învățăturilor școlii milesiene, sunt explicate prin mișcarea eternă a materiei,

1 Aristotel, Metafizica, Sotsekgisi 1934, p. 23<

2 F. Engels, Dialectica naturii, pp. Í47,

Filosofia materialistă a Ioniei a primit o dezvoltare ulterioară în învățăturile lui Heraclit din Efes.

Materialismul lui Heraclit a aparținut uneia dintre direcțiile principale și esențiale ale filosofiei grecești antice. Heraclit a trăit la sfârșitul secolului al VI-lea - începutul secolului al V-lea. î.Hr e.; timpul lui „akme”1 -504-501. î.Hr e. Patria lui Heraclit, Efes, a fost chiar în centrul vieții socio-politice vibrante.

Heraclit, care provenea din familia aristocratică a Codridilor, care erau basileusul Efesului, nu a fost însă un susținător al aristocrației reacționare și a recunoscut nevoia unor schimbări în natură și în viața socială.

Respingerea de către Heraclit a vechilor tradiții aristocratice este exprimată clar în recunoașterea sa a necesității legilor statului. Aristocrația reacționară militaro-proprietaria, luptă împotriva inovațiilor, s-a referit la tradițiile societății de clan. Heraclit,

împreună cu alte figuri de frunte ale Greciei, a pus în contrast vechiul drept tribal „stabilit de zei”, pentru care aristocrația reacționară a reprezentat-o, cu noul drept al polis-ului deținător de sclavi — legea scrisă (nomos). „Oamenii trebuie să lupte pentru lege ca pentru propriile ziduri.”1 2. În același timp, viziunea asupra lumii a lui Heraclit, ca ideolog al marilor proprietari de sclavi, se caracterizează printr-o trăsătură reacționară — opoziția celor câteva „cei mai buni”. ” către „mulțime”. „Unul valorează zece mii pentru mine, dacă este cel mai bun”3.

Învățătura filozofică a lui Heraclit a fost una dintre cele mai bune realizări ale culturii grecești antice. Heraclit a apărat materialismul ionian și dialectica spontană împotriva tendințelor idealiste și antidialectice. Heraclit și-a dezvoltat învățăturile filozofice avansate în lupta împotriva viziunii mitologice despre lume a lui Homer și Hesiod, împotriva învățăturilor filosofice idealiste și antidialectice ale lui Pitagora și a primului reprezentant al școlii eleatice, Xenofan, împotriva empirismului brut al lui Hecataeus Milesian.

1 Akme — vertina, vârful vieții, de obicei echivalat cu vârsta de 40 de ani.

2 Vezi această ediție, pagina 45.

3 Ibid.

„Homer merită să fie expulzat din locurile publice și biciuit cu vergele, la fel ca Arhiloh”1. „A învăța multe cunoștințe nu învață să fie deștept, altfel i-ar fi învățat pe Hesiod și Pitagora, precum și pe Xenofan și Hecateu”1 2.

Ca și materialiștii milesieni, Heraclit a fost un filozof și om de știință naturală care a predat despre o singură bază materială pentru toate fenomenele naturale. Schimbările în foc, după Heraclit, stau la baza ciclului general al fenomenelor naturale. Heraclit exprimă acest gând într-o imagine caracteristică epocii economiei monetare în curs de dezvoltare. „Totul este schimbat cu foc și focul cu orice, așa cum bunurile sunt schimbate cu aur și aurul este schimbat cu bunuri.”3

- Folosind imagini mitologice grecești antice și dându-le un sens științific natural primitiv, Heraclit a subordonat dezvoltarea eternă, naturală a cosmosului, necesității (anapke), destinului (gsimar-mepe). Ca și alți naturaliști ai acelei vremuri, Heraclit nu a făcut încă deosebire între fenomenele astronomice și cele meteorologice: focul care umple „bolul” solar se transformă într-un vârtej de vapori și în cele din urmă în pământ. Aceasta este „drumul în jos”, potrivit lui Heraclit. Dar „calea în sus și în jos este aceeași”: pământul se lichefiază și se transformă în apă, în timp ce aceasta din urmă se evaporă și se transformă în luminile corpurilor cerești.

Heraclit a numit conștiința psihic (suflet). Sufletul, din punctul său de vedere, este material și este una dintre stările de tranziție ale focului.

Materialismul original, pur al școlii milesiene este completat de Heraclit cu una dintre primele încercări de a ridica problema naturii cunoașterii umane. Heraclit, ca materialist, considera natura subiect al cunoașterii umane.

Înțeleptul din Efes a încercat să facă distincția între rolul sentimentelor și rolul gândirii în cunoașterea adevărului: natura este cunoscută prin sentimente, dar ochii și urechile celor care au „suflete grosolane” sunt bieți martori; simpla acumulare de fapte, „multi-

1 cit. această ediție, pagina 45.

2 Ibid.

2 Ibid., p. 49.

„cunoașterea” nu face o persoană inteligentă — este necesară o cunoaștere rezonabilă a cosmosului.

Heraclit, ca „unul dintre fondatorii dialecticii” (Lenin), a învățat că totul curge, totul se schimbă, nimic nu este nemișcat. „Peste cel ce intră în același râu curg tot mai multe ape.”1 „Nu poți intra de două ori în același râu...”1 2. „Noi intrăm și nu intrăm în același râu, existăm și nu existăm”3.

„Această viziune inițială, naivă, dar în esență corectă asupra lumii a fost inerentă filosofiei antice grecești și a fost exprimată în mod clar mai întâi de Heraclit: totul există și, în același timp, nu există, deoarece totul curge, totul se schimbă constant, totul este în un proces constant de apariție și dispariție”4.

Dialectica elementară a lui Heraclit apare în doctrina sa despre curgere, în presupunerile sale despre rolul contrariilor în schimbarea generală a naturii, despre „schimbul contrariilor”, despre lupta și armonia lor.

Ideea tranziției lucrurilor în propriul lor opus se găsește într-o serie de fragmente. „Vii și morți, cei trezi și cei adormiți, cei tineri și cei bătrâni sunt una și aceeași în noi. La urma urmei, asta, schimbându-se, este aceasta și invers, asta, schimbându-se, este aceasta.” „Lucrurile reci se încălzesc, lucrurile calde se răcesc, lucrurile umede se usucă, lucrurile uscate se umezesc.” „Conexiuni: întregi și neîntregi, convergente și divergente, consoane și discordante și de la toate - unul, și de la unul - totul."

În fragmentele supraviețuitoare ale lui Heraclit, presupunerea sa despre lupta contrariilor ca sursă de mișcare și dezvoltare apare în formă figurativă.

„Băzboiul se unește, cea mai frumoasă armonie între cei divergenți și totul se întâmplă prin luptă.” „...Totul se întâmplă prin luptă și din necesitate.”

Lenip, arătând la ipotezele dialectice remarcabile ale lui Heraclit, a scris: „Bifurcarea celui și cunoașterea părților sale contradictorii (vezi citatul din Philon despre Heraclit la începutul părții a III-a („Despre cunoaștere”) a lui Lassalle.

1 Vezi această ediție, pagina 42.

și Tabi, pagina 49.

8 Ibid., p. 45.

4 F. Engels, Anti-Dühring, p. 20.

Heraclit) este esența (una dintre „esențe”, una dintre principalele, dacă nu principalele, trăsături sau trăsături) dialecticii... (Aristotel în „Metafizica” sa se luptă constant cu aceasta și se luptă cu Heraclit și cu Heraclit. idei)” 1. Ideile heraclite despre care vorbește Lenin sunt presupunerea lui Heraclit despre lupta și armonia contrariilor.

Heraclit a numit lupta contrariilor „logos universal”, înțelegând acest termen în primul rând în sensul de regularitate, logica cosmosului. „...Acest logo există pentru totdeauna... totul se întâmplă conform acestui logo...”

Pentru Heraclit, contrariile de plăcut și neplăcut, util și dăunător, moral și imoral, frumos și urât nu aveau sensul de categorii nemișcate, înghețate. Ca tot ce este în lume, ele curg mereu, se transformă unul în celălalt și în legătură cu alți contrari. „Apa de mare este cea mai pură și mai murdară. Este potrivit pentru băut și vindecare pentru pești, dar pentru oameni este nepotrivit și dăunător pentru băut.” „Cea mai frumoasă maimuță este dezgustătoare în comparație cu rasa umană.”

Integritatea și spontaneitatea viziunii sale asupra lumii, prospețimea poetică a limbajului, care nu dezvoltase încă termeni filozofici consacrați, sunt caracteristice lui Heraclit ca reprezentant al formei antice de materialism. Lenin notează „vivoitatea, prospețimea, naivitatea, integritatea istorică a lui Heraclit...”1 2.

Dialectica spontană a materialistului din Efes a fost limitată din punct de vedere istoric. Heraclit a înțeles mișcarea universală ca un ciclu închis al naturii; Istoricitatea și ideea dezvoltării progresive

fără sfârșit îi erau complet străine. Herzen vorbește pe bună dreptate despre „roata veveriței a vieții” a lui Heraclit, care a conturat doctrina „anului mondial”, dezvoltarea ciclică a cosmosului și revenirea lui la starea inițială. Această idee antidialectică a lui Heraclit a fost dezvoltată ulterior de stoici. După ce a exprimat o presupunere spontană despre luptă ca „tată” și „administrator” al tuturor schimbărilor, Heraclit a fost

1 V. Ya. Lenin, Caiete filosofice, p. 327.

2 Ibid., p. 295.

complet străin de înțelegerea sensului absolut al luptei și a sensului relativ al unității contrariilor.

Ideologii societății de exploatare și de sclavi nu au putut, desigur, să se apropie nici măcar bâjbâind de dialectica revoluționară a schimbării sociale. Orizonturile lor au fost limitate în întregime de cadrul îngust al sistemului sclavagist și chiar și cei mai remarcabili gânditori ai Greciei antice nu au trecut și nu au putut depăși aceste limite istorice.

Cu toată primitivitatea sa, materialismul naiv și dialectica spontană a școlii milesiene și Heraclit din Efes și-au jucat rolul – au pus bazele științei grecilor antici. Ionia era leagănul ei, Milet și Efes stăteau în fruntea ei.

La mijlocul secolului al V-lea. Grecia antică s-a apropiat de vârful drumului său istoric, perioada ascensiunii sale interne. Dezvoltarea sistemului de sclavi, care a înlocuit sistemul comunal primitiv, și întărirea formei democratice a statului de sclavi într-un număr de orașe-stat au fost însoțite de dezvoltarea nedivizată a științei grecești antice, a artelor plastice (în special arhitectură și sculptură), și ficțiune (în special lirică și dramă).

Centrul principal al culturii grecești antice a fost Atena, cel mai important stat al democrației deținătoare de sclavi din Grecia antică.

Pentru a înțelege trăsăturile istorice ale luptei școlilor filozofice ale Greciei antice, caracterizarea de către Lenin a diferitelor forme ale statului sclavagist este de mare importanță: „În vremurile sclavilor, în țările care erau cele mai avansate, culturale și civilizate la acea vreme, de exemplu, în Grecia antică și Roma, care se bazau în întregime pe sclavie, noi Avem deja diverse forme de stat. Atunci apare o diferență între monarhie și republică, între aristocrație și democrație. Monarhia – ca putere a uneia, republică – ca absență a oricărei puteri alese; aristocrația - ca putere a unei mici minorități comparative, democrația - ca putere a poporului (democrația tradusă literal din greacă și înseamnă: puterea poporului). Toate aceste diferențe au apărut în perioada sclaviei.

În ciuda acestor diferențe, statul epocii sclavilor era un stat sclavist, indiferent dacă era o monarhie sau o republică aristocratică sau democratică.”1

Filosofii materialisti greci din secolul al V-lea. î.Hr e. au fost politicieni și ideologi ai statului sclavist în forma sa democratică, în timp ce idealiștii au apărat atât teoretic, cât și în practica politică statul sclavagist în forma sa aristocratică sau monarhică. Sclavii au fost excluși ca clasă din viața de stat și culturală a Greciei și Romei antice. Erau haiduci; proprietarii de sclavi nu i-au recunoscut drept oameni și îi considerau „instrumente vorbitoare”; „... sclavii erau o comoară”, a subliniat Lenin, „și nu numai că era posibil orice fel de violență împotriva lor, dar uciderea unui sclav nu era considerată o crimă.”2

În secolul al V-lea î.Hr e. întărirea republicilor democratice deținute de sclavi a avut loc în orașele-stat grecești antice; acesta a fost vremea puterii democrației ateniene deținătoare de sclavi. Războaiele greco-persane s-au încheiat cu victoria republicilor sclavagiste grecești asupra monarhiei persane, care a pus capăt hegemonia persană în Egee, Hellespont, Bosfor și Ionia; modul de producție deținător de sclavi a primit un nou impuls pentru dezvoltare. Atena, care a unit aproximativ 200 de orașe-stat, a atins apogeul dezvoltării sale economice, politice și culturale în timpul lui Pericle.

La sfârşitul secolului al V-lea. Don. e. Războiul Peloponezian (431–404) dintre Atena democratică și Sparta aristocratică a dus la o criză în democrația ateniană deținătoare de sclavi; Atena și-a pierdut importanța ca cea mai puternică dintre orașele-stat grecești antice și, ulterior, a pierdut hegemonia asupra Greciei în fața Macedoniei.

În această perioadă de cea mai răspândită dezvoltare a modului de producție sclavagist în Grecia, creșterea și consolidarea

1 V. I. Lenin, Soch., vol. 29, p. 442.

a Ibid., p. 443.

Apariția unei republici democratice în Atena, apoi criza și declinul democrației, se caracterizează printr-o intensificare a luptei de clasă dintre proprietarii de sclavi și sclavi și lupta politică dintre demos și aristocrați. Forme anterioare de luptă a sclavilor împotriva proprietarilor de sclavi – deteriorarea instrumentelor de producție,

evadare etc. – în secolul al V-lea. î.Hr e. a început să cedeze loc unei noi forme de luptă de clasă – revolte armate deschise împotriva clasei exploatatoare.

Ideologia diferitelor grupuri sclavagiste a reflectat această intensificare a luptei de clasă; când a fost vorba de protejarea înseși fundamentele sistemului de sclavie, diferențele dintre reprezentanții „liniei lui Democrit” și „liniei lui Platon” au fost șterse: democratul și materialistul Democrit a propus folosirea împotriva celor care invadează proprietatea. a sistemului sclavagist măsuri nu mai puţin crude şi sângeroase decât aristocratul şi idealistul Platon. Această esență de clasă a ideologiei deținătoare de sclavi a fost motivul limitărilor istorice chiar și ale celor mai avansate tendințe din filosofia greacă antică.

Sensul progresiv al materialismului grec antic din secolul al V-lea. î.Hr e. a fost determinată de încercările reprezentanților săi – oameni de știință ai naturii și personalități politice remarcabile – de a da răspunsuri la întrebările ridicate de viața socială însăși, de însăși dezvoltarea modului de producție deținător de sclavi. Agravarea contradicțiilor de clasă între sclavi și proprietarii de sclavi, lupta democrației sclavagiste împotriva aristocrației reacționare, creșterea producției și tehnologiei artizanale, folosirea pe scară largă a muncii sclavilor în ergasteria - ateliere de meșteșuguri mai mult sau mai puțin mari, precum și dezvoltarea afacerilor militare și maritime, construcția de case și temple, porturi și conducte de apă și alte inovații diverse ale vieții sociale din secolul al V-lea. BC – toate acestea au ridicat noi probleme. înaintea științei grecești antice și a stimulat lupta școlilor filozofice.

Însuși subiectul filosofiei grecești antice s-a schimbat oarecum în această perioadă. Una dintre problemele naturale științifice și filozofice semnificative puse de viața însăși a fost problema structurii materiei, doar pe scurt.

afectat de φπποοοφέMH secolul VI. î.Hr e. Problema structurii materiei a devenit centrul atenției tuturor celor trei școli materialiste ale secolului al V-lea. î.Hr e.: Anaxagora, Empedocle și Democrit.

Un naturalist remarcabil al secolului al V-lea. î.Hr iar filozoful materialist a fost Anaxagoras (c. 500-428 î.Hr.), un prieten și aliat al liderului democrației ateniene deținătoare de sclavi, Pericles.

Ca bază a tot ceea ce există, Anaxagoras a luat particule materiale, ale căror combinații formează corpuri asemănătoare calitativ cu acestea. În istoria filozofiei, aceste particule au primit numele de „homeomoria” („la fel de parțial”); Anaxagoras însuși a numit homeomerium „semințele” tuturor lucrurilor.

Învățătura lui Anaxagoras despre homeomerism este expusă în poemul filozofului materialist roman, adeptul lui Epicur – Titus Lucretius Cara:

În primul rând, vorbind despre homeomerismul obiectelor,

El înseamnă prin asta că din oase mici și din cele mai mici oase se nasc oase, că din mușchii mici și din cei mai mici mușchi se nasc și că sângele se formează în corp din combinația de sânge care se unește într-un singur...

Dar el nu este de acord să permită vreun gol în lucruri,

Și nu pune limite zdrobirii trupurilor1.

Pentru a explica mișcarea homeomerismului, Anaxagoras a introdus o forță exterioară lor – „puroi", „mintea" lumii, pe care o înțelegea ca fiind cea mai subtilă și mai pură dintre toate lucrurile.

Anaxagoras a jucat un rol semnificativ în dezvoltarea științei naturii grecești antice. El a presupus că Luna nu are propria ei lumină, ci reflectată de Solpn. El a explicat eclipsa de Lună prin faptul că umbra de pe Pământ cade pe acesta din urmă. El a numit meteorul care a căzut în vremea lui un fragment al Soarelui și a înțeles Soarele însuși ca o masă de rocă fierbinte. Astfel de opinii au subminat credința în zei, inclusiv în „zeul soarelui" Apollo. 12

1 Lucretius, Despre natura lucrurilor, ed. Academia de Științe a URSS, 1946, p. 55.

2 Materialiști ai Greciei antice

Ciocnirea materialistului Anaxagoras cu religia greacă, în special încercările sale de a explica științific-naturale a fenomenelor cerești, l-au făcut acuzat de pedeapsa cu moartea pentru insultarea zeilor. Numai datorită ajutorului lui Pericle, Anaxagoras a scăpat cu izgonirea din Atena.

Învățăturile materialiste au apărut nu numai în Atena, ci și în alte orașe avansate.

Al doilea reprezentant remarcabil al gândirii materialiste grecești antice din secolul al V-lea. î.Hr e. A apărut Empedocle (483-423 î.Hr.), locuind în Agrigentum, un oraș-stat bogat și puternic de pe insula Sicilia, unde a stat în fruntea partidului democratic.

În concepțiile sale filozofice, Empedocle este un materialist, deși nu era străin de anumite tendințe idealiste și chiar teologice.

Empedocle a luat ca bază a fenomenelor naturale patru elemente materiale, patru „rădăcini": foc, aer, apă și pământ. Fiecare corp, conform lui Empedocle, este format dintr-o combinație a acestor patru elemente. „Rădăcinile" lui Empedocle sunt divizibile la infinit și

umplu complet spațiul; sunt pasivi și sunt pusi în mișcare de două forțe materiale – „dragostea” și „vrăjmășia”. Aceste „rădăcini” există pentru totdeauna și doar combinațiile lor – fenomene naturale – apar, se schimbă și sunt distruse.

Cunoașterea adevărului, potrivit lui Empedocle, are loc prin „căile” simțurilor și cu ajutorul unei „diviziuni rezonabile”.

Empedocle a fost responsabil pentru o serie de presupuneri din știința naturii, variind de la explicarea eclipselor corpurilor cerești și acțiunea gheizerelor, terminând cu doctrina dezvoltării embrionului uman. Ipoteza sa despre dezvoltarea lumii animale este de un interes istoric semnificativ. Aici el a distins patru perioade: 1) „din rădăcini” se formează părți individuale ale organismelor – „capete fără gât”, „brațe fără umeri”, „ochi fără frunte”; 2) diverse combinații ale acestor părți iau naștere în organisme întregi de aspect divers și fantastic: creaturi cu fețe duble și sâni dubli, tauri cu cap de om, oameni cu capete de taur; 3) se formează creaturi „în întregime naturale”, combinând caracteristicile ambelor sexe și 4) apar animale de sexe diferite.

Alături de trăsăturile mitologice din această învățătură, există o tendință științifică naturală de a lua în considerare lumea organică în originea și dezvoltarea sa și se conturează ideea de supraviețuire a celor mai adaptați mediului: monștrii care au apărut în a doua perioadă nu a supraviețuit și au murit pentru că nu și-au putut găsi hrană.

Învățătura lui Empedocle despre cele patru elemente ale materiei a rămas în știință până în secolul al XIX-lea, iar ideile sale evolutive primitive, în special ideea apariției și morții monștrilor, au fost dezvoltate de materialiștii francezi din secolul al XVIII-lea. (Lametrie, Robinet).

Știința greacă antică în perioada orașelor-stat deținute de sclavi a atins punctul culminant al dezvoltării sale în teoria atomistă a marelui vechi materialist Democrit (c. 460-c. 370 î.Hr.). Locul de naștere al lui Democrit este un mare oraș comercial Abdera.

Autorii antici relatează că Democrit a călătorit în India și Babilon, a vizitat Egiptul și Etiopia etc. În ciuda tuturor exagerărilor acestor dovezi, faptul călătoriilor numeroase și îndepărtate ale lui Democrit în țările din Est rămâne neîndoielnic.

Democrit a vizitat și Atena, unde a făcut cunoștință cu învățăturile lui Anaxagora și l-a ascultat pe Socrate, dar nu l-a recunoscut ca înțelept și nu i-a dezvăluit numele.

Fondatorii marxismului l-au numit pe Democrit „un naturalist empiric și prima minte enciclopedică dintre greci...”[1] Într-adevăr, Democrit a fost cel mai remarcabil reprezentant al științei lumii antice: în scrierile sale s-a ocupat de probleme de filozofie, logică, matematică, astronomie, fizică, biologie, medicină, viață socială, psihologie,

etică, pedagogie, filologie, retorică, teoria artei, tehnologie, afaceri militare. Însuși subiectul științei grecești antice a căpătat un caracter larg, enciclopedic, în lucrările lui Democrit.

Lupta ideologică a lui Democrit pentru materialism, împotriva idealismului, pentru știință, împotriva religiei este indisolubil

1 K. Marx și F. Engels, Soch., vol. 3, Gospolitizdat, 1955, p. 126.

2*

legat de lupta sa politică pentru democrație, împotriva aristocrației.

Democrit a fost un ideolog al straturilor mijlocii ale clasei de sclavi, interesat de dezvoltarea comerțului și meșteșugurilor. El a căutat să fundamenteze moralitatea „pământească”, etica „mijlocului de aur”, al cărei ideal era o viață calmă și prosperă. „Măsura corectă în toate este minunată. Nu-mi plac excesul și lipsa.”1

Cel mai înalt criteriu de moralitate pentru Democrit este datoria. „Nu din grija, ci din simțul datoriei, trebuie să se abțină de la fapte rele”1 2.

Spre deosebire de aristocratul Platon, Democrit, un politician și ideolog al democrației grecești deținătoare de sclavi, a învățat că „sărăcia într-o democrație este la fel de preferabilă așa-zisei bunăstare a cetățenilor sub regi, precum libertatea este sclaviei”3. .

Dar acea libertate, acea unitate între oameni, acea bogăție și unanimitate despre care vorbea Democrit erau o idealizare a statului sclavagist. Democrit i-a plasat pe sclavi fără drepturi sociale și politice: pentru el sunt unelte nerezonabile care trebuie să se supună stăpânului, organe de serviciu ale trupului care îndeplinesc voința stăpânului lor: „Folosește-i pe slujitori ca mădulare ale corpului tău, folosind unul dintre ei pentru o sarcină, alta - pentru alta"4 5.

Ca ideolog al clasei deținătoare de sclavi, Democrit a subliniat cu tărie necesitatea de a pedepsi cu strictețe oamenii care încalcă legile statului sclavagist.

„Căci un stat bine guvernat este cea mai mare fortăreață: totul este conținut în el și, atunci când este păstrat, totul este întreg, dar când piere, totul piere odată cu el.”6 Securitatea comerțului terestru și maritim a fost o preocupare specială a lui Democrit. Democrit a propus uciderea celor care „comit ilegalități” fără niciun regret, ca animalele sălbatice.

1 Vezi această ediție, pagina 160.

1 Ibid., p. 1Õ8.

8 Ibid., p. 168.

4 Ibid., p. 166.

5 Ibid., p. 168.

Democrit a făcut una dintre primele încercări din lumea antică de a explica originea și dezvoltarea vieții sociale. Oamenii primitivi, conform presupunerii lui, duceau o viață de turmă, luptau împreună împotriva animalelor, nu aveau case, îmbrăcăminte sau unelte, nu cunoșteau folosirea focului și mâncau hrană găsită la întâmplare. Treptat, au început să-și schimbe stilul de viață, „având nevoie de un profesor”; învățând să folosească focul, își puteau îmbunătăți hrana; au achiziționat haine din piei de animale, experiența i-a învățat să trăiască în peșteri, iar apoi să construiască case. Sub influența nevoii, „mâinile, mințile și inteligența” oamenilor i-au condus către viața culturală.

În procesul de apariție a culturii, potrivit lui Democrit, imitația oamenilor a naturii a jucat un rol important. „De la animale”, spune Democrit, „am învățat cele mai importante lucruri prin imitație: [și anume, suntem studenții] păianjenului la țesut și croitorie, [studenții] rândunicii la construirea de case și [studenții la] păsări cântătoare, lebăda și privighetoarea, în cânt”1.

Potrivit lui Democrit, cultivarea câmpurilor și construirea orașelor au fost însoțite de apariția proprietății, a bogăției și a sărăciei și a puterii regale. Democrit a acordat o mare importanță descoperirii metalelor de către oameni și capacității de a le procesa, precum și fabricării diferitelor unelte. Numai la un anumit nivel de cultură, după părerea lui, a devenit posibilă apariția scrisului și a artei. Astfel, a numit muzica cea mai tânără dintre arte și a învățat că nu se naște din nevoie, ci dintr-un exces de forță.”1

Părerile lui Democrit asupra naturii i-au determinat locul în istoria filosofiei antice grecești ca materialist care a luptat împotriva idealismului și religiei, ca un remarcabil om de știință naturală – fondatorul atomismului antic și ca un reprezentant strălucit al științei avansate grecești antice.

„Lupta dintre idealism și materialism ar putea deveni învechită”, scrie Lenin, „după două mii de ani de dezvoltare a filozofiei?

1 Vezi această ediție, pagina 152,

• Ibid.

Tendințele sau lipiile lui Platon și Democrit în filozofie? Lupta dintre religie și știință? Negarea adevărului obiectiv și recunoașterea lui? Lupta dintre susținătorii cunoașterii suprasensibile și adversarii acesteia?

Democrit, împreună cu predecesorul său Leucip, despre ale cărui activități s-au păstrat puține informații, bazate pe recunoașterea materialității lumii, au dezvoltat vechea teorie atomică a structurii materiei. Dezvoltând învățătura materialistă a lui Leucip, Democrit, ca și el, a considerat că doar atomii (indivizibili în greacă) — cele mai mici particule materiale indivizibile și vidul — ca există cu adevărat. Leucip și Democrit au numit atomii ființă și golul neființă și au considerat inexistența ca fiind la fel de reală ca ființa. —

Conform opiniilor lui Leucip și Democrit, atomii sunt la fel din punct de vedere calitativ și diferă doar cantitativ prin formă („structură”), ordine („contact”) și poziție („rotație”).

Diferența de formă -Λ este diferită de N

Diferența de ordine este AN »» NA.

Diferența de poziție -N »» £

Toate lucrurile sunt alcătuite din atomi, la fel cum tragedia sau comedia sunt formate din literele alfabetului.

Atomii lui Leucip și Democrit sunt particule materiale indivizibile, care diferă între ele prin forma lor și formează toate fenomenele naturale cu combinațiile lor variate în ordine și poziție. Apariția și distrugerea nenumăratelor lumi care formează universul, toate schimbările care au loc în natură, conform învățăturilor lui Democrit, se rezumă la diverse combinații - conexiuni și separări ale atomilor care se mișcă în gol și se supun necesității naturale.

În lupta împotriva ideilor idealiștilor greci antici, Democrit a prezentat o serie de idei fructuoase, inclusiv ideea că mișcarea este inseparabilă de materie. Mișcare

1 V. I. Lenin, Soch., vol. 14, p. 117.

El a înțeles formarea atomilor ca neavând început în timp, ci existând veșnic. Astfel, Democrit a încercat să explice natura din ea însăși.

În ceea ce privește originea ființelor vii, Demo-Crit credea că și aici este necesar să se renunțe la orice explicație supranaturală. Cu

spontaneitatea unui gânditor antic, el a învățat că toate animalele provin din pământul umed.

Democrit a înțeles esența vieții mentale într-un mod similar. El și-a imaginat sufletul ca o combinație de atomi rotunzi și în mișcare rapidă, asemănătoare celor din care este compus focul; de aceea sufletul este principiul de foc în trup. Moartea este dezintegrarea atomilor trupului și sufletului. În timp ce pitagoreenii și platonicienii predau despre nemurirea sufletului, pentru Democrit și discipolii săi sufletul este la fel de muritor ca trupul.

Democrit a pus în contrast linia idealistă din filosofia greacă antică cu doctrina materialistă a infinitului și eternității universului, nenumărabilitatea lumilor emergente, în curs de dezvoltare și distruse, originea animalelor, materialitatea și mortalitatea sufletului.

După cum subliniază Lenin, filozofii burghezi moderni luptă împotriva lui Democrit ca împotriva unui dușman viu: „Este de mirare că Rudolf Willi în 1905 a luptat împotriva lui Democrit ca dușman viu, ilustrând magnific partizanatul filosofiei și dezvăluind din nou și din nou poziția sa reală în această luptă de partid?"1.

O parte organică, integrală a materialismului lui Democrit este determinismul — doctrina necesității ca lege a naturii. Democrit a luptat împotriva teleologiei, împotriva doctrinei idealiste a oportunității dezvoltării naturii. Conform mărturiei vechilor, Democrit a spus că „ar prefera să găsească o explicație cauzală decât să dobândească tronul persan pentru el însuși”1 2.

1 V, I, Lenin, Soch., vol. 14, p. 339.

2 Vezi această ediție, pagina 70,

Cazurile și șansa pentru Democrit sunt acoperirea oamenilor pentru propria lor nesăbuire și ignoranță: în realitate, nu există șansa, căci totul se întâmplă din necesitate. Democrit nu a ajuns la înțelegerea dialectică a întâmplării ca formă de manifestare a necesității. Cu toate acestea, în termeni istorici, lupta lui de a afirma necesitatea universală care domnește în lume a fost un fapt progresiv.

Teoria cunoașterii a lui Democrit mărturisește marile succese ale materialismului în secolul al V-lea. î.Hr e. Astfel, în forma sa inițială, Democrit a pus deja problema rolului sentimentelor ca sursă de cunoaștere și a importanței gândirii teoretice în cunoașterea naturii.

La fel, el conturase deja în forma ei foarte originală problema esenței și aspectului.

Democrit a susținut că doar atomii și golul există „cu adevărat”. Potrivit lui Democrit, atomii sunt caracterizați prin densitate, dimensiune, indivizibilitate, formă și mișcare în spațiu și timp. Situația este diferită cu culoarea, gustul, mirosul, sunetul, căldura și frigul, care există doar „în opinia generală” și nu sunt inerente atomilor ca atare. „[Numai] în opinia generală există dulce, după părere este amar, după părere este cald, după părere este rece, după părere există culoare, dar în realitate [sunt doar] atomi și goluri.”1

Nu ar trebui să credem că Democrit a separat în mod absolut existența „în opinia generală” de existența „cu adevărat”. Dimpotrivă, el a explicat diversele senzații de culoare, miros, gust, sunet, căldură și frig prin influența atomilor care alcătuiesc obiectele cognoscibile asupra atomilor care alcătuiesc obiectul cognoscibil; El a văzut motivul varietății senzațiilor în varietatea formei, mărimii, ordinii și aranjamentelor atomilor care alcătuiesc corpurile. Astfel, diversitatea calitativă, după Democrit, nu este caracteristică atomilor, ci corpurilor formate din atomi. Cu toate acestea, nu există nicio îndoială că există un anumit decalaj în învățătura lui între existența „cu adevărat” și existența „în opinia generală”.

1 Vezi această ediție, pp. 60-61*

Această latură a teoriei cunoașterii a lui Democrit dezvăluie în embrion tendința care, în procesul de dezvoltare ulterioară a filozofiei, a luat contur în cele din urmă în doctrina lui John Locke despre „calități primare” și „secundare”.

Democrit a considerat senzațiile (cunoașterea „întunecată”) drept începutul cunoașterii. El a inclus vederea, auzul, mirosul, gustul și atingerea. Cu toate acestea, această cunoaștere „întunecată”, conform acestei învățături, nu poate da prin ea însăși cunoaștere despre atomi și vid, pentru care este necesară intervenția unui tip mai subtil de cunoaștere, și anume cunoașterea „adevărului” - rațiune (gândirea teoretică).). Cunoașterea merge mai adânc: prin ceea ce este accesibil percepțiilor senzoriale până la ceea ce este accesibil doar gândirii.

Rațiunea, potrivit lui Democrit, își ia „dovezile” din senzații, care la rândul lor apar datorită influenței atomilor existenți în mod obiectiv asupra simțurilor; pe de altă parte, cunoașterea atomilor se realizează numai cu ajutorul rațiunii; senzațiile mărturisesc direct doar ceea ce este posibilă o „opinie generală”.

Pretinzând că „adevărul” este „în adâncuri”, „în fântână”, Democrit nu a negat deloc posibilitatea de a cunoaște adevărul obiectiv, așa cum nu a negat acest lucru Heraclit, care a învățat că „naturii iubește să se ascundă”.

O parte integrantă a teoriei cunoașterii a lui Democrit a fost doctrina sa despre „idoli” (imagini). De la suprafața obiectelor, a învățat

Democrit, cele mai fine ieșiri sunt separate - imaginile lor („idoli” în greacă), care, acționând asupra aerului în fața ochilor unei persoane, îi permit acesteia din urmă să vadă aceste obiecte.

Viziunea materialistă asupra lumii a lui Democrit era îndreptată împotriva religiei și misticismului. Democrit a explicat apariția credinței în zei cu ajutorul teoriei sale a imaginilor: observând fenomene naturale amenințătoare - imagini monstruoase, oamenii au ajuns la presupunerea că zeii există: „... Anticii, observând fenomene cerești, cum ar fi tunetul, fulgerul. , peruns, convergența stelelor eclipsele de soare și lupa, s-au îngrozit și au crezut că vinovații de asta sunt zeii.”1

Vezi această ediție, pagina 143,

Ca ateu și educator al lumii antice, Democrit a negat „miracolele”. La fel, el s-a opus oricărui fel de prevestiri și predicții. Zeul solar al religiei grecești – Soarele pentru Democrit (ca și pentru Anaxagoras) – este o masă fierbinte; ambrozia („hrana zeilor”) este vapori.

Democrit, un materialist remarcabil al antichității, filozof natural și gânditor politic, este un reprezentant clasic al științei unificate, indivizibile, a grecilor antici.

În perioada elenistică a istoriei lumii antice, linia materialistă a lui Democrit în filosofia greacă antică a fost continuată de Epicur și școala sa de materialism atomist.

Perioada elenistică din istoria lumii antice acoperă ultimele trei secole î.Hr. e., din viața lui Alexandru cel Mare (356-323 î.Hr.) și prăbușirea statului său până la cucerirea Egiptului de către Roma, ultimul stat elenistic major (30 î.Hr.).

Elenismul este o nouă perioadă din istoria societății sclavagiste antice, adusă la viață de o serie de schimbări semnificative în economia Greciei antice și a țărilor din Orient și, în legătură cu aceasta, o serie de schimbări politice și ideologice.

Yoershiny, sistemul sclavist antic grecesc a ajuns la dezvoltarea sa în secolul al V-lea. î.Hr e. în Republica Democratică Atenea pe vremea lui Pericle. Criza statului atenian a fost cauzată de faptul că dezvoltarea sistemului social grecesc antic a fost limitată istoric de însăși natura modului de producție deținând sclavi, deoarece exploatarea muncii sclavilor a împiedicat creșterea productivității muncii, dezvoltarea tehnologiei și diviziunea socială a muncii.

„...Principiul economic al acestei metode de producție”, scria K. Marx, „este acela de a folosi doar instrumentele de muncă cele mai grosolane, cele mai neîndemânatice, care, tocmai din cauza crudității și stângăciei lor, sunt mai greu de deteriorat”1. .

1 J. Marx, Capital,.!. I, 1955, p. 203.

„...Domnia economiei sclavilor din acele țări în care sunt importați sclavi este aceasta: cea mai eficientă economie constă în stoarcerea a cât mai mare cantitate de muncă posibilă din vite umane în cel mai scurt timp posibil”1.

La sfârşitul secolului al V-lea. î.Hr e. Orașele-stat grecești antice au intrat într-o perioadă de criză economică și politică profundă.

Cucerirea țărilor din Est de către Alexandru cel Mare a răspuns nevoilor istorice ale Greciei antice de a găsi o cale de ieșire din criză care a făcut imposibilă existența ulterioară a orașelor-stat individuale.

După moartea lui Alexandru, s-au format noi state „eleniste”.

Elenismul în stadiul inițial a jucat un rol pozitiv în istoria nu numai a Greciei, ci și a Orientului și a pregătit terenul pentru tranziția către un mod de producție nou, mai înalt.

Statele elenistice au devenit centre de dezvoltare economică, politică și spirituală, care s-au produs prin influența reciprocă și încrucișarea culturilor care s-au dezvoltat istoric în Occident și Orient.

Printre orașele care au apărut în perioada elenistică, Alexandria din Egipt a ocupat un loc de frunte – centrul relațiilor comerciale mondiale și principalul centru al culturii elenistice. Cele mai mari realizări ale științei din Alexandria și din alte centre elenistice datează din ultimele trei secole î.Hr.

Se apropie o nouă eră în dezvoltarea științei – așa-numita era „alexandriană”.

Filosofii greci antici considerau natura în unitate și dezvoltare, predau despre fluxul general al schimbării, dar dialectica lor spontană nu se putea baza încă pe o analiză precisă a fenomenelor naturale, pe studiul specific al particularităților. Dialectica grecilor antici avea ca subiect dezvoltarea lumii în ansamblu.

„[Numai după ce materialul științific și istoric natural a fost colectat într-o anumită măsură, se putea începe selecția critică, compararea,

1 J. Marx, Capitalul, vol. I, 1955, p. 272.

și, în conformitate cu aceasta, împărțirea în clase, ordine și specii.] Prin urmare, începuturile unui studiu precis al naturii au început să se dezvolte pentru prima dată numai în rândul grecilor din perioada alexandriană și apoi, în Evul Mediu. , au fost dezvoltate în continuare de arabi. Adevărata știință a naturii începe abia în a doua jumătate a secolului al XV-lea și, de atunci, a făcut progrese din ce în ce mai rapide.”1

Dezvoltarea tehnologiei și a meșteșugurilor, creșterea comerțului și a navigației, extinderea comerțului și a legăturilor culturale între popoare – toate acestea au contribuit la dezvoltarea cunoștințelor științelor naturale.

Oamenii de știință din perioada elenistică, care au trăit în principal în Alexandria, au obținut succese semnificative în domeniile matematicii, astronomiei, mecanicii, fizicii, geografiei, fiziologiei și medicinei. În plus, școala de oameni de știință din Alexandria a făcut multe în domeniul teoriei antice a limbajului și stilului, criticii literare, istoriei, poeziei și prozei și studiul lucrărilor remarcabile ale literaturii grecești antice din perioada clasică.

Știința perioadei elenistice a obținut rezultate semnificative, în primul rând în domeniul astronomiei. În acest moment, au fost dezvoltate o serie de metode empirice pentru studierea fenomenelor astronomice și s-a acordat multă atenție creării de noi instrumente și utilizării matematicii în astronomie.

Un om de știință remarcabil al perioadei elenistice a fost Aristarh de Samos (secolul III î.Hr.). Spre deosebire de sistemul geocentric care domina astronomia antică, care considera că Pământul este centrul fix al lumii, Aristarh din Samos a predat despre mișcarea Pământului în jurul Soarelui și în jurul axei sale. După ce a formulat astfel punctul de vedere al heliocentrismului antic, el a susținut că lumea este de multe ori mai mare decât cred cei care plasează Pământul în centrul său.

Ideea mișcării Pământului în jurul Soarelui a fost propusă și de Seleucus din Seleucia, care este cunoscut și în istoria științei pentru faptul că a fost primul care a stabilit, prin observații empirice, dependența fluxul și refluxul mareelor pe poziția Lunii.

1 F. Engels, Anti-Dühring, p. 21.

Conceptul de Aristarh nu a devenit larg răspândit în acea perioadă, iar astronomia alexandriană a aderat în principal la sistemul geocentric al

lui Ptolemeu, care a continuat tradiția lui Aristotel în această chestiune.

Remarcabilul om de știință alexandrin, celebrul astronom Hiparh (secolul al II-lea î.Hr.) a descoperit anticiparea echinocțiului; unul dintre primii care a explicat inegalitățile în mișcarea Soarelui, a Lunii și a planetelor folosind epicicluri; a introdus în știință calculul latitudinilor și longitudinilor. Hipparchus a făcut mult pentru a îmbunătăți instrumentele astronomice, datorită cărora s-a obținut o mai mare acuratețe în studiul fenomenelor astronomice. El a alcătuit un catalog mare de stele fixe, inclusiv St. 1 mie de obiecte și a jucat un rol important în dezvoltarea astronomiei.

Matematica, reprezentată de marii oameni de știință ai lumii antice - Euclid și Arhimede, a obținut un mare succes în perioada elenistică.

Euclid a trăit în Alexandria (secolele IV-III î.Hr.). În lucrarea sa principală, Elemente, Euclid a rezumat dezvoltarea matematicii în Grecia clasică; Această lucrare și /lo a timpului prezent poate fi considerată o minunată prezentare a fundamentelor geometriei. Euclid a acordat o atenție deosebită aplicării matematicii la studiul naturii: din lucrări similare ale sale s-au păstrat manuale de perspectivă („optică”), de astronomie matematică și de studiul matematic al tonurilor.

Un alt mare om de știință al acestei perioade, Arhimede (c. 287-212 î.Hr.) s-a născut la Siracuza (Sicilia), unde a trăit și a murit multă vreme. Arhimede a studiat în Alexandria și a menținut contacte științifice cu oamenii de știință din Alexandria.

Metodele de studiu precis al naturii au fost expuse în detaliu în lucrările lui Arhimede despre mecanică („Despre corpurile plutitoare”, „Despre echilibrul planurilor”). Arhimede a dezvoltat principiul studiului analitic al fenomenelor mecanice.

„Legea lui Arhimede” (cu privire la greutatea specifică a corpurilor) este de mare importanță pentru caracterizarea tehnicilor de cercetare ale științei antice din perioada elenistică.

Arhimede a devenit faimos în special în lumea antică pentru invențiile sale tehnice. Se știe că în timpul asediului Siracuza de către romani, mașinile defensive ale lui Arhimede au jucat un rol important în apărarea orașului. Tehnologia militară la acea vreme era unul dintre principalele domenii de aplicare practică a realizărilor mecanice.

Pe baza observației și experienței, medicii alexandrini au studiat sistemul nervos uman, au studiat anatomia celor mai importante organe interne ale acestuia etc. Au introdus în practica științifică secțiuni anatomice de cadavre, depășind prejudecățile predominante în acest sens

și îmbogățind știința cu o nouă metodă. care a dat rezultate fructuoase.

Problemele geografice au atras și atenția oamenilor de știință alexandrini. Eratostene din Kirov (276-196 î.Hr.) a făcut prima măsurătoare a circumferinței globului.

Când comparăm știința alexandriană cu știința unică, nedivizată a grecilor antici, diferența dintre metodele lor devine clară; Meritul istoric al oamenilor de știință din Alexandria constă în dezvoltarea metodelor inițiale de observare și experimente precise. Pe măsură ce știința individuală a început să se desprindă de știința unificată a grecilor antici, această știință unificată în sine s-a schimbat. Un exemplu este lucrarea unuia dintre cei mai mari materialiști ai lumii antice, Epicur, care a pus problema relației și conexiunii dintre filozofie și știința naturii într-un mod nou.

Activitățile lui Epicur au aparținut unei perioade tulburi din istoria Greciei, care a servit drept harpă a războaielor neîncetate ruinătoare și a răsturnărilor politice. Lupta de clasă s-a intensificat brusc, revoltele sclavilor au fost o reamintire amenințătoare a crizei societății de sclavi.

„Linia” materialistă a lui Democrit în perioada elenistică a istoriei lumii antice a fost realizată de școala lui Epicur și de oamenii de știință avansați din Alexandria; tabăra ostilă a idealismului și religiei era reprezentată de stoici și sceptici. Aceste școli au purtat o luptă încăpățânată împotriva științei, împotriva viziunii materialiste asupra lumii. Filosofia idealistă greacă antică în această perioadă nu era doar în strânsă alianță

cu religia, dar și direct dezvoltată în religie și misticism

Începând din secolele III-II. î.Hr e. Ca urmare a crizei sistemului sclavagist şi a intensificării luptei de clasă, tendinţele reacţionare se intensifică în ideologia clasei sclavagiste. Învățăturile mistico-religioase orientale se răspândesc în Grecia și Roma și, în contrast cu filozofia materialistă epicureană și realizările științei alexandrine, astrologia, demonologia și alte pseudoștiințe, strâns legate de idealismul platonicienilor și pitagoreenilor, sunt prezentate.

În ultimele secole î.Hr., nu numai în Asia Mică, Siria, Egipt, ci și în Grecia și Roma, religiile răsăritene s-au răspândit. Religia persană a lui Ormuzd și Ahriman, doctrina caldeană a unei zeități bune și a unui spirit rău, doctrina evreiască a lui Dumnezeu și a diavolului, cultul frigian al marii zeițe-mamă Cybele și al iubitului ei Attis, cultul sirian al lui Astarte și Adonis , religia egipteană a lui Isis și Osiris își găsesc noi adepți.

Epicur (c. 341-c. 270 î.Hr.) este cel mai remarcabil reprezentant al științei grecești antice DUPĂ Aristotel. Era fiul unui profesor atenian, născut pe insula Samos; studiat cu unul dintre adepţii lui Democrit. În 306 î.Hr. e. Epicur s-a stabilit la Atena și aici a fondat una dintre cele mai importante școli filozofice ale lumii antice - „Grădina”, un nou centru al materialismului și ateismului antic.

La fel ca materialiştii din secolul al V-lea. î.Hr e., Epicur, fiind ideologul democrației antice, considerat cel mai înalt scop al statului de a asigura o viață fericită cetățenilor săi (adică, desigur, liberi și sclavi).

Cel mai important punct din învățătura socială a lui Epicur este teoria naivă, unică a „contractului social”, care îl prezintă ca un teoretician politic de frunte al antichității.

„...La Epicur”, notează Marx și Engels, „întâlnim pentru prima dată ideea că statul se bazează pe acordul reciproc al oamenilor, pe contractul social [contractul social] (συνθήκη)”1.

1 K. Marx și F. Engels, Soch., vol. 3, 1955, p. 127.

Rolul istoric al lui Epicur în dezvoltarea științei grecești antice a constat, în primul rând, în faptul că și-a pus ca sarcină principală apărarea materialismului și ateismului lui Democrit de atacurile reacționare ale misticilor și teologilor și dezvoltarea ulterioară a viziune materialistă asupra lumii.

Rezolvând în mod materialist întrebarea filozofică de bază, Epicur, urmându-l pe Democrit, a considerat particulele materiale indivizibile - atomii și vidul - ca fiind baza a tot ceea ce există. El a explicat toate fenomenele naturale prin diferite combinații de atomi. se certa Epicur. că nimic nu poate veni din nimic; fiecare schimbare în natură, precum și fiecare creație și moarte, este doar o nouă combinație de atomi existenți etern. În primul rând, spune Epicur, nimic nu vine din nimic; altfel totul ar veni din tot, adică. legile naturii ar fi încălcate.

Epicur a făcut o încercare de a depăși limitările istorice ale atomismului lui Democrit, care a lăsat neclară problema greutății atomilor, a redus mișcarea doar la schimbarea locului și a dat determinismului o colorare fatalistă. Crezând că atomii diferă între ei în mărime, formă și greutate (greutate), Epicur a dezvoltat în continuare învățăturile lui Democrit, care a fost remarcat de F. Engels: „...Epicure deja atribuie atomilor nu numai diferențe de dimensiune și formă. , dar și diferențe de greutate, adică că Epicur, în felul lui, cunoștea deja greutatea atomică și volumul atomic”1.

Epicur a susținut că mișcarea rectilinie a atomilor (datorită gravitației) este combinată cu deviația lor spontană (determinată

intern) în lateral, datorită căreia se deplasează de-a lungul curbelor. Acest punct de vedere este o trăsătură distinctivă semnificativă a epicureismului în comparație cu atomismul lui Democrit.

De peste două mii de ani, ideologii reacționari ai claselor exploatatoare — idealiști de diferite nuanțe, mistici și scolastici — se luptau de parcă ar fi ființe vii.

1 F. Engels Dialectica naturii, p. 23.

cu Epicur, vorbind cu o amărăciune deosebită împotriva doctrinei sale despre devierea spontană a atomilor.

Asprimea atacurilor idealiștilor se explică prin faptul că această viziune asupra lui Epicur a fost una dintre principalele realizări ale materialismului și ateismului grecesc antic; a întărit poziţia ştiinţei în lupta împotriva doctrinei reacţionare a unui motor supranatural, divin. În învățătura lui Epicur despre devierea spontană, presupunerea grecului antic despre sursa internă a mișcării materiei era exprimată într-o formă naivă; s-a făcut o încercare inițială, elemental-dialectică, de a depăși tendința fatalistă a determinismului lui Democrit și, bazată pe pe bazele materialismului său atomist, îmbunătățindu-l, pentru a da o lovitură decisivă idealismul și teologia

platonicieni.

Marx a fost primul care a subliniat semnificația filozofică profundă a teoriei deviației spontane în teza sa de doctorat „Diferența dintre filosofia naturală a lui Democrit și filosofia naturală a lui Epicur”.

V.I. Lenin, în notele sale din prelegerile lui Hegel despre istoria filozofiei, a apărat de asemenea doctrina lui Epicur despre

abaterea atomilor de la perversia lui Hegel:

„Epicur atribuie mișcarea „k rileo liniară dar e” atomilor, aceasta este „arbitrărie și plictiseală” pentru Epicur—((și „zeu” pentru idealiști???))!

„Or Epicur neagă toate conceptele și universalul ca esență.” . . deși atomii săi „eșii posedă tocmai această natură a gândurilor”... „toată inconsecvența empiristilor”...

Aceasta ocolește esența materialismului și mama dialecticii aliste.”1

idealistul lui

Dar electronii?

Prostii! minciună! calomnie!

N.B.

1 V. I. Lenin, Caiete filosofice, p. 275.

Lenin subliniază că știința naturală modernă întărește pozițiile lui Epicur, în timp ce lupta lui Hegel împotriva lui Epicur a fost o „polemică” reacționară a unui idealist cu știința naturală.

Epicur a încununat știința greacă antică cu o doctrină fizico-cosmologică care sublinia eternitatea și nelimitarea universului.

„... Universul a fost întotdeauna așa cum este acum și va fi mereu așa, pentru că nu există nimic în care să se schimbe, pentru că în afară de univers nu există nimic care să intre în el și să facă o schimbare... universul este nelimitat” * 1. „...Lumile sunt nelimitate [ca număr], ambele asemănătoare cu aceasta [lumea noastră] și nu asemănătoare”2. „În plus, ar trebui să ne gândim că în toate lumi există ființe vii, plante și alte obiecte pe care le vedem în această lume”3.

Introducerea de către Epicur a elementelor elemental-dialectice în doctrina atomistă a mișcării a fost însoțită de o nouă formulare a chestiunii necesității ca lege a universului.

În această problemă, ca și în altele, Democrit și Epicur au avut un adversar comun, care a negat relația cauzală, necesitatea fenomenelor naturale și a învățat despre oportunitatea lor. Acest adversar a fost Platon împreună cu adepții săi.

Epicur, fiind un susținător al explicației atomiste a lumii, a depășit în mare măsură limitările fataliste ale determinismului lui Democrit. Conceptul atomist, a învățat Epicur, nu înseamnă deloc că omul este jucăria sorții.

„Nu trebuie să forțezi natura, trebuie să o ascultăm; și o vom asculta, împlinind dorințele necesare, precum și pe cele naturale, dacă nu dăunează, și suprimând cu severitate pe cele dăunătoare.”4

Teoria cunoașterii a lui Epicur a fost o nouă realizare a științei grecești antice și a fost mai perfectă decât învățăturile lui Democrit.

1 Vezi această ediție, p. 182, 183.

1 Ibid., p. 184.

' Ibid., pp. 193-194.

* Ibid., p. 219.

După ce a respins lumea ideilor a lui Platon ca o fantezie mitologică demnă doar de ridicol, Epicur a pornit, ca principiu de bază, de la recunoașterea lumii materiale, a existenței lucrurilor din afara conștiinței umane.

El a declarat: „Mai mult, universul este format din corpuri și spațiu; că corpurile există este evidențiată de însăși senzația tuturor oamenilor, pe baza căreia este necesar să se judece gândindu-ne la cele mai lăuntrice, așa cum am spus mai înainte.”1

Aceste cuvinte ale lui Epicur conțin în forma lor originală afirmația corectă, materialistă, conform căreia în afara conștiinței oamenilor există o lume materială, reflectată în senzațiile lor și apoi în esența ei cognoscibilă de gândirea teoretică.

Nu este de mirare că această declarație materialistă a lui Epicur a provocat atacuri ascuțite din partea idealistului Hegel, care, potrivit lui Lenin, a ascuns „cel mai important lucru” în învățătura filosofului antic.

Ca și Democrit, Epicur a fost un empiric și senzualist în teoria cunoașterii.

Hegel a susținut că senzaționalismul presupus materialist al lui Epicur duce la distrugerea „necesității conceptelor”, la reducerea filozofiei la nivelul bunului simț filistin. Ca răspuns la aceasta, Lenin a subliniat că epicureismul este, în primul rând, o doctrină materialistă a senzațiilor ca sursă de cunoaștere și că aceasta nu diminuează deloc importanța gândirii teoretice: „Necesitatea unui concept” este nicidecum distrus” de doctrina sursei cunoașterii și conceptului!!”2 ,

Epicur a examinat în detaliu problema dependenței cunoștințelor de senzații: „... ar trebui să observăm totul în conformitate cu percepțiile senzoriale [senzațiile] și, în special, în conformitate cu posibilitatea de înțelegere disponibilă - prin minte sau un fel. de instrument de judecată și, în egală măsură, în conformitate cu afectele existente - pentru ca noi să avem așa ceva, pe baza

1 Vezi această ediție, pagina 182.

1 V.I. Lenin, Caiete filosofice, p. 272.

Biblioteca „Runiverse”

ceea ce puteau judeca atât despre viitor, cât și despre cele ascunse”1,

Epicur a negat orice intervenție divină în dezvoltarea naturii, în destinele lumii și ale omului. Fără a elimina complet imaginile zeilor din mitologia greacă, el le-a plasat în spațiile dintre lumi – „între lumi”, unde locuiesc în deplină fericire, neavând nicio legătură cu natura și cu omul, așa cum o fac cu ei.

Epicur a ridicat ateismul grecesc antic la cel mai înalt nivel de dezvoltare. Învățătura lui despre zei nu este altceva decât o ipoteză naivă (în spiritul învățăturii de mai târziu a lui Feuerbach) că religia se bazează pe absolutizarea esenței omului.

Doctrina atee a lui Epicur a fost prezentată de el într-o polemică ascuțită cu platonicienii.

În concepțiile sale etice, Epicur s-a bazat pe doctrina atomistă și pe teoria senzualistă a lui Pospaius, urmărind să combată frica de moarte și frica de zei, astfel încât oamenii să se poată bucura liber de viața pământească. „...Afirmațiile mulțimii despre zei nu sunt concepte naturale, ci presupuneri false, conform cărora zeii trimit cea mai mare bunăvoință oamenilor răi și beneficii oamenilor buni”1 2.

În disertația sa, K. Marx a remarcat importanța lui Epicur ca cel mai mare iluminator grec. În Ideologia germană, K. Marx și F. Engels caracterizează în detaliu trăsăturile istorice ale ateismului epicureian.

„Epicur... a fost un adevărat iluminator radical al antichității, a atacat în mod deschis religia antică, iar ateismul romanilor își are originea, deoarece acesta din urmă exista printre ei. De aceea, Lucretie l-a preaslăvit pe Epicur ca pe eroul care pentru prima dată a răsturnat zeii și a călcat în picioare religia, motiv pentru care dintre toți părinții bisericii, de la Plutarh la Luther, Epicur este considerat un filozof fără Dumnezeu prin excelență [predominant], numit porc; drept urmare Clement Alexapdrius

1 Vezi această ediție, pagina 182.

2 Ibid., p. 209.

cerul spune că atunci când Pavel ia armele împotriva filozofiei, el înseamnă doar filozofia epicureană...”1

Eliminarea, justificată din punct de vedere materialist, a fricii de zei și de moarte ar trebui, potrivit lui Epicur, să formeze baza pentru bucuria înțeleaptă a plăcerilor vieții pământești. Eudaimonismul lui Epicur (doctrina fericirii, plăcerea ca bază a moralității) nu a fost nicidecum un predicator al plăcerilor senzuale grosolane. Epicur a învățat subordonarea plăcerilor senzuale față de rațiune. Epicur considera plăcerea ca fiind absența durerii datorită cunoașterii adevărului.

Moralitatea lui Epicur autentic, istoric, nu are nimic în comun cu acea vulgarizare a epicureismului, care și-a redus conținutul la hedonism plat - la căutarea plăcerilor senzuale. Această idee falsă a eticii epicureene a fost răspândită de idealiști și teologi pentru a discredita materialismul și ateismul lui Epicur.

O trăsătură caracteristică reală a limitărilor istorice ale eticii lui Epicur a fost că el considera „ataraxia” (seninătatea) ca fiind cel mai înalt ideal de viață pentru un înțelept. El a interpretat-o în sensul liniștii unui înțelept care a aflat adevărul, este convins de materialitatea și mortalitatea sufletului și, prin urmare, eliberat de frica de moarte. În individualismul și contemplarea moralității epicureene, esența sa de clasă apare ca ideologia clasei deținătoare de sclavi.

Rolul istoric progresiv al lui Epicur constă în dezvoltarea și fundamentarea „liniei lui Democrit” în filosofia greacă antică, în lupta împotriva „liniei lui Platon” - împotriva idealismului și religiei.

Pe parcursul mai multor secole din istoria lumii antice, adepții lui Epicur au apărat principiile de bază ale materialismului și ateismului în lupta împotriva idealismului și religiei, împotriva școlilor filozofice ale stoicilor, sceptici (agnosticii antici), eclecticii, Neoplatoniști, neo-pitagoreici și alți reprezentanți ai filozofiei idealiste a lumii antice.

1 și urm. Marx și F. Engels, Soch., vol. 3, 1955. p. 127.

M. A" Dynnikh

Această ediție a textelor materialiștilor din Grecia antică include fragmente din Heraclit din Efes traduse de M. A. Dynnik; fragmente din Democrit și dovezi despre el traduse de A. O. Makovelsky, conform textelor publicate în cartea lui A. O. Makovelsky „Atomiștii greci antici”, dar cu unele abrevieri și într-o ordine puțin diferită ; scrisori și fragmente ale lui Epicur sunt date în traducerea lui S. I. Sobolevsky (publicată pentru prima dată ca anexă la poezia lui Lucretius „Despre natura lucrurilor”, publicată de Academia de Științe a URSS, 1947, vol. I, iar în această ediție oarecum modificată).

TRADUCERE DIN GRECA VECHE

1. Sext adv. malh. VII 132,

Deși acest logos există veșnic, oamenii nu îl înțeleg, nici înainte de a auzi despre el, nici când îl aud pentru prima dată. La urma urmei, totul se face după acest logos și ei devin ca cei ignoranți când se

apropie de asemenea cuvinte și fapte pe care le prezint, împărțind fiecare după natură și explicând în esență. Ceea ce fac ei în timp ce sunt trezi este ascuns altor oameni, așa cum își uită visele.

2. 192] Sextus VII 133.

Prin urmare, este necesar să urmați universalul. Dar, deși logo-ul este universal, majoritatea oamenilor trăiesc ca și cum ar avea propria lor înțelegere.

3. [Despre] Aetius II 21, 4 (D. 351).

(Aproximativ dimensiunea soarelui). Lățimea unui picior uman.

4. Albert cel Mare de vegeta VI 401, p. 545 Meyer.

Dacă fericirea ar consta în plăcerile trupești, am numi boii fericiți când găsesc mazăre de mâncat.

5. {130 126] Aristocrat Theosophia 68, Origen p. Cels VII 62.

Dar degeaba ei, pătați de sânge, vor să se curețe cu jertfe, de parcă cineva, pășind în noroi, ar fi vrut să se spele cu noroi. O persoană care a observat că face asta ar fi considerată nebună. Și la aceste statui se roagă, ca cineva

a vrut să vorbească cu casele; ei nu știu cum sunt zeii și eroii.

6. [32] Aristotel meteor. B 2. 355a 13.

Soarele nu este numai (cum spune Heraclit) nou în fiecare zi, ci veșnic și continuu nou.

7. [37] _ de sensu 5.443a 23.

Dacă tot ce există s-ar transforma în fum, ar putea fi recunoscut prin nări.

8. [46]_eth. Nie. VIII 2 1155 în 4.

Războiul se unește, cea mai frumoasă armonie între cei divergenți și totul se întâmplă prin luptă.

9. [57]_________'X 5.1176a 7.

Măgarii ar prefera paiele decât aurul.

10. [55] [Aristotel] de mundo 5.39e 7.

Legături: întregi și neîntregi, convergente și divergente, consoane și discordante și de la tot - unul, și de la unul - totul.

I. [55]__________6 freacă. 401 la 8.

Fiecare animal este condus la hrană de un bici (necesitate).

12. [41. 42]. Arie Didim în Eusebiu. P. E. XV 20 (D 471.1).

Din ce în ce mai multe ape curg către cei care intră în același râu. Psihicele se evaporă din umezeală.

13. [54] Athenaeus V r. 178F

Fii fericit cu murdăria.

Porcii se bucură de noroi.

14. [124 125] Clement Protr. 22.

[Cui îi prooroceşte Heraclit din Efes?] Rătăcitori nocturni, magicieni, bacane, menade și mistici. [Ii ameninta cu pedeapsa dupa moarte, le prezice foc]. La urma urmei, inițierile în misterele acceptate printre oameni nu se fac într-o manieră sacră.

15. [127]________34 freacă. 26.6.

Dacă ar fi mărșăluit în cinstea lui Dionysos și ar fi cântat un imn falic, ar fi procedat în cea mai nerușinată manieră. Dionysos, de dragul căruia se dezlănțuie în bacanale, este identic cu Hades.

16. [27] __ Paedag II 99.

Cum s-ar putea ascunde cineva de [focul] fără sfârșit.

17. [5] __ Strom II 8.

Majoritatea oamenilor nu înțeleg ce întâlnesc și chiar dacă au învățat, nu înțeleg, dar li se pare [că înțeleg].

18. [7]_______II 17.

Dacă nu se așteaptă la neașteptat, nu va găsi ascuns și greu de găsit.

19. [6]________II 24.

Ei nu știu să asculte sau să vorbească.

20. [66]______III 14.

Fiind născuți, ei se străduiesc să trăiască și, prin urmare, să moară, sau mai bine zis, să se liniștească și să lase copii născuți pentru moarte.

21. [64]______________21.

Moartea este tot ceea ce vedem când suntem trezi și tot ceea ce vedem când dormim este un vis.

22. [6]________IV 4.

Minerii de aur sapă printr-o mulțime de pământ și găsesc puțin [aur].

23. [66]______________10.

Nu ar fi cunoscut numele Adevărului dacă acest lucru nu s-ar fi întâmplat.

24. [102]_____________16.

Oamenii îi onorează și pe cei care au murit în război.

25. [101]_____________50.

Cu cât moștenirea este mai mare, cu atât cota dată prin sorți este mai mare.

26. [77] _____________143.

Un bărbat aprinde o lumină pentru sine noaptea. După ce a murit, este în viață. După ce a adormit, ochii i s-au stins, intră în contact cu mortul și intră în contact cu cel adormit în timp ce este treaz.

27. [122]_____________146.

Ceea ce îi așteaptă pe oameni după moarte este ceva ce nu se așteaptă sau nu își imaginează.

28. [776] ____ __ V 9.

Ceea ce știe și observă cel mai experimentat [înțelept] este doar o părere. Și totuși, Adevărul va depăși mincinoșii și martorii mincinoși.

29. [lile]____________60 (după B 104).

Cei mai buni oameni preferă un singur lucru în locul tuturor: gloria eternă lucrurilor trecătoare; mulţimea este hrănită ca vitele.

30. [201_________V 105.

Acest cosmos, unul și același pentru tot ceea ce există, nu a fost creat de niciun zeu sau om, dar întotdeauna a fost> este și va fi un foc veșnic viu, care se aprinde în proporții și se stinge în proporții.

31. [201__________________(după 30):

Transformări ale focului: mai întâi marea, dar marea este jumătate pământ și jumătate prester. [Aceasta înseamnă că focul, prin Logosul atotguvernator, [și Dumnezeu prin văzduh, se transformă în apă – ca și cum sământa formării lumii, pe care el o numește] mare; [din apă vine pământul și cerul și tot ce este între ele. Cum este restaurată și aprinsă în direcția opusă, explică el astfel]: marea este descompusă prin măsuri după același logos ca și înainte de apariția pământului.

32. [65]_____________116.

Unul, singurul înțelept, nu vrea și dorește să fie numit cu numele de Zeus.

33. [1101_____________

Și ascultarea de voința unuia este legea.

34. [3]_______________

Cei care, în timp ce ascultă, nu înțeleg, sunt ca surzii, după cum o arată zicala: „cât timp sunt prezenți, sunt absenți”.

35. [491_________141.

Filosofii bărbați ar trebui să știe multe.

36. [63]________VI 16.

Pentru psihic, moartea trebuie să devină apă, iar pentru apă, moartea trebuie să devină pământ; Din pământ se naște apa, iar din apă psihicul.

37. [53] Columella VIII 4.

Porcii se bucură de noroi, păsările se scaldă în praf sau cenușă.

38. [33] Diogene I 23 (1 A 1).

Thales [după unii] a fost primul astronom [Heraclit și Democrit mărturisesc acest lucru].

39. [1121 ____ I 88.

În Priene locuia Bias, fiul lui Thutam, a cărui învățătură era mai bună decât cea a altora.

40. [76] __ IX 1.

Polifonia ne învață să fie deștept, altfel i-ar fi învățat pe Hesiod și Pitagora, precum și pe Xenofan și Hecateu.

41. [19] _ _____ (adiacent cu 40),

Înțelepciunea constă într-un singur lucru: a recunoaște rațiunea ca fiind aceea care controlează totul cu ajutorul tuturor.

42. [776]________

Homer merită să fie alungat din locurile publice și biciuit, la fel ca Arhiloh.

43. [103]________2.

Voința proprie ar trebui stinsă mai devreme decât un incendiu.

44. [100]________

Oamenii trebuie să lupte pentru lege ca pentru propriile ziduri.

45. [71]_________7.

Indiferent de calea pe care o luați, nu veți găsi limitele psihicului; atât de adânc este logo-ul său.

46. [132]________

[Despre îngâmfare a spus că] este o boală sacră.

47. [76] __ _ 73.

Să nu judecăm lucrurile cele mai semnificative prea repede.

48. [66] Etim. gen. βίος.

Numele arcului este viață, iar lucrarea lui este moartea.

49. [113 J Galen de diff. puls. VIII 77 ZK.

Unul este zece mii pentru mine, dacă el este cel mai bun. 49a. [67] Hercule, aleg. 24 (după 62).

Intrăm și nu intrăm în același râu, existăm și nu existăm.

50. [7] Hipolytus fìef. IX 9.

[Totul este unul: divizibil-indivizibil, născut-nenăscut, muritor-nemuritor, logos-eternitate; tată – fiu, zeu – dreptate]; nu pentru mine, dar ascultând Logosul, este înțelept să recunoaștem că totul este una.

51. [45] cf. 56] _ __ [după B 56].

Ei nu înțeleg cum este consecvent ceea ce este în contradicție cu el însuși: armonia se întoarce [la sine], ca a unui arc și a unei lire.

52. [79]_________

Eternitatea este un copil care se distrează cu un joc de șah: regatul copilului.

53. [44]_________

Războiul este părintele tuturor și regele tuturor; Ea a hotărât că unii ar trebui să fie zei, alții oameni; Ea i-a făcut pe unii sclavi, pe alții liberi.

54. [47]_________

Armonia ascunsă este mai bună decât evidentă.

55. [13]_________

Prefer lucrurile care pot fi văzute, auzite și învățate.

56. [și 47] ___ ____

În cunoașterea [lucrurilor] evidente, oamenii sunt complet înșelați, precum Homer, care a fost cel mai înțelept dintre toți elenii; la urma urmei, tipii care au ucis păduchii l-au înșelat, spunând: „Ceea ce am văzut și am prins, am aruncat și ceea ce nu am văzut și nu am prins, purtăm”.

57. [35] ___ IX 10.

Învățătorul foarte multor [lucruri sau oameni] este Hesiod, se consideră că știe foarte multe, cel care nu a înțeles că ziua și noaptea sunt una.

58. [57, 53]_________

Atât binele cât și răul [sunt una]. Într-adevăr, medicii care chinuiesc bolnavii, tăind și ardând în toate felurile posibile, cer o plată suplimentară, deși nu merită, deoarece fac același lucru: bunătate și boală.

59. [50]________

Traseul șurubului de pâslă, drept și curbat, este același.

60. [69]_________

Calea în sus și în jos este aceeași.

61. [52]________

Apa de mare este cea mai pură și mai murdară. Pentru pești este potrivit pentru băut și vindecare, dar pentru oameni este nepotrivit și dăunător pentru băut.

62. [67]_________

B nemuritorii sunt muritori, muritorii sunt nemuritori; Ei trăiesc unul de moartea celuilalt, ei mor unul de viața celuilalt.

63. [123]_______

În fața celor care sunt acolo, ei se ridică și, în timp ce sunt treji, devin gardieni ai celor vii și ai morților.

64. [El mai spune că judecata asupra cosmosului și asupra tuturor celor din el se face prin foc, deoarece se exprimă astfel]: Totul este condus de Perun, [adică. ɵ. el conduce; el numește focul etern Perun, mai spune că focul este inteligent și este motivul stăpânirii tuturor].

65. [El numește] lipsă și belșug; [lipsa, conform învățăturii sale, este formarea cosmosului, iar abundența este focul lui].

66. Focul care vine va despărți și va lega totul.

67. [36] _______

[Dumnezeu]: zi-noapte, iarnă-vară, război-pace, abundență-foame [toate contrariile. Această minte] se schimbă ca focul, care, amestecat cu tămâie, este numit diferit, la fel cum plăcerile din fiecare dintre ele sunt diferite.

67a. [O] Giodos scolastic ad Chalcid. Plat. Tim.

[Astfel, căldura vitală care emană de la soare oferă viață tot ceea ce trăiește. Acceptând această poziție, Heraclit face cea mai frumoasă comparație a psihicului cu un păianjen, și a corpului cu o pânză. La fel ca un păianjen, spune el, fiind în mijlocul unei pânze, simte de îndată ce o muscă îi strică firele și aleargă repede acolo, parcă s-ar ocupa de fixarea firului, așa și psihicul uman, dacă vreo parte. a trupului deteriorat, se repezi acolo, parcă incapabil să suporte prejudiciul adus trupului de care este legat ferm și proporțional].

68. [129] Iamblichus de tu st. eu 11.

[De aceea, Heraclit a numit pe bună dreptate aceste „remedii”] medicamente [deoarece vindecă psihicul de teribil și îi protejează de nenorocirile vieții].

69. [723]_______V 15.

[Ar trebui să se distingă două tipuri de sacrificii: unele [sacrificie] sunt făcute de oameni care sunt complet puri, așa cum se poate întâmpla ocazional cu orice persoană, după Heraclit, sau de câțiva bărbați care sunt ușor de numărat. Alte [sacrificii] sunt materiale etc.].

70. [i 79} __ de anima.

Jocuri pentru copii [a vorbit despre gândurile umane].

71. [i 731 Marcu Antoninus IV 46 {după 76].

[Ar trebui să ne amintim și] de cei care uită unde duce calea.

72. [93]________

Cu ceea ce au cea mai continuă legătură, logosul [atotguvernator], sunt în dușmănie, iar ceea cu care se întâlnesc în fiecare zi li se pare străin.

73. [94________

Nu ar trebui să acționăm și să vorbim ca cei care dorm [căci chiar și în somn se pare că acționăm și vorbim].

74. U 97} __________

[Nu ar trebui să ne comportăm ca [copiii părinților], adică pur și simplu vorbind, așa cum am adoptat].

75. [90] __ VI 42.

[Căucitorii care dorm, presupun, îi numește Heraclit] lucrători și colaboratori ai ceea ce se întâmplă în spațiu.

76. [25] Maxima Tirului XII 4 r. 489 (după B 60. 62).

Focul trăiește pământul prin moarte și aerul trăiește focul prin moarte; apa trăiește în aer prin moarte, pământul prin apă [prin moarte].

Moartea focului este nașterea aerului, iar moartea aerului este nașterea apei. Din moartea pământului se naște apa, din moartea apei se naște aerul, [din moartea] aerului, focului și invers.

77. [72] Numenius fr. 35 (în Porfiry).

Pentru psihic este încântare sau moarte: [moartea trebuie să devină umezeală, dar plăcerea pentru ei este intrarea în viață. În alt loc el spune:] Noi trăim prin moartea lor, iar ei trăiesc prin moartea noastră.

78. [95] Origen cu Cels VI 12 r. 82, 23 {ca 79 și 80 de la Celsus].

Modul uman de a gândi nu are rațiune, dar modul divin are.

79. 197]________[după 73].

Un soț este considerat un copil pentru o zeitate, la fel cum un băiat este considerat un copil pentru un soț.

80. 162}________VI42.

Ar trebui să știți că războiul este universal și cu adevărat o luptă și că totul se întâmplă prin luptă și din necesitate.

81. [epe. 235] Philodemus Rhet. 1 p. 57. 62 [din Stoic Diogene].

(Acuzarea oratorică își îndreaptă toate tezele spre acest punct și, după Heraclit, duce la măcel.

82. [55] Platon IIIpp, maior. 289 A.

Cea mai frumoasă maimuță este dezgustătoare în comparație cu rasa umană.

83. [55]_________V.

Cel mai înțelept dintre oameni, în comparație cu Dumnezeu, va părea o maimuță în ceea ce privește înțelepciunea, frumusețea și orice altceva.

84. [53. 82] Dam Enn. IV 8, 1.

În schimbare se odihnește. Muncă grea: poți lucra pentru aceiași oameni și să fii sub comanda lor.

85. [255] Plutarh C oriol. 22.

Este greu să lupți cu inima: fiecare dorință este cumpărată cu prețul psihicului.

86. [225]________38.

[Majoritatea treburilor divine] scapă de înțelegere din cauza necredinței.

87. [117] __ de aud. 7 frecați. 41 A.

O persoană nerezonabilă este capabilă să se lase dusă de orice învățătură.

88. [75] ___ consad A poli. 10 freci. 106 E.

Cei vii și morți, cei trezi și cei adormiți, cei tineri și cei bătrâni sunt una și aceeași. La urma urmei, aceasta, schimbându-se, este aceasta și invers, că, schimbându-se, este aceasta.

89. [55] ___ de super st. 3 r. 166 p.

Pentru cei care sunt trezi, există un cosmos unic și universal [al celor care dorm, fiecare se transformă în al lui].

90. [22] __ de E 8 r. 388 E.

Totul este schimbat cu foc și focul cu orice, așa cum bunurile sunt schimbate cu aur și aurul este schimbat cu bunuri.

91. [41. 40]_________18 r. 392 V.

Nu poți intra de două ori în același râu [după Heraclit și este imposibil să prinzi natura muritor de două ori în aceeași stare, dar viteza și viteza schimbului] o împrăștie și o adună din nou, [sau mai bine, nu din nou și nici după , dar în același timp] opa [se formează și moare] se apropie și se îndepărtează.

92. [12] ___ de Pyth. sau. ora 18.00 397 A.

Sibila, cu buzele frenetice, rostește mohorât, neîmpodobit și neîmpodobit, iar vorbirea ei răsună de-a lungul mileniilor, căci este îndemnată de zeitate.

93. [22] ____ __ 18 r. 404 D.

Suveranul, al cărui oracol se află în Delphi, nu vorbește și nu se ascunde, ci indică prin semne.

94. [29]________de exil. ora 23.00 604 A.

Soarele va depăși măsura sa, altfel ar fi depășit de Erinii, asistenții Adevărului.

95. [203] Plutarh Sympos III pr. 1 frecare. 644F

Este mai bine să ascundeți ignoranța, dar acest lucru este dificil cu licențialitate și o ceașcă de vin.

96. [35]________IV 4, 3 r. 669 A.

Cadavrele ar trebui eliminate mai devreme decât gunoiul de grajd.

97. [225] __ an seni resp. 7 seara. 787 S.

Câinii latră la oameni pe care nu-i cunosc.

98. [<3<S] _ /ac. IP. 28 frecați. 943 E.

Psihicul miros în Hades.

99. [32] ___ acv. et ign. comp. 7 seara. 957 A; de fort.

3 p.m. 98 C.

Dacă soarele nu ar exista, în ciuda celorlalte lumini, ar fi noapte.

100. [34]_______Qu. Plat. 8, 4 r. 1007 D.

...Perioade. Soarele, conducătorul și observatorul lor, stabilește, ghidează, numește și descoperă tranzițiile și anotimpurile pe care toate le aduc [după Heraclit].

101. [30] __ adv. Colot. 20. 1118 S.

m-am examinat.

101a. [25] Polibiu XII 27.

Ochii sunt martori mai precisi decât urechile.

102. [62] Porfir la Δ 4.

La Dumnezeu totul este frumos, atât bun, cât și corect, dar oamenii consideră că un lucru este nedrept și altul drept.

103. [70] __ până la Ξ 200.

Începutul și sfârșitul comune sunt la periferia cercului.

104. [111a] Blesteme în Ale. 1 p.m. 525, 21.

Ce fel de minte sau înțelegere au ei? Ei cred în cântăreții populari, iar mulțimea le este profesorul, pentru că nu știu că „mulți sunt răi, dar puțini sunt buni”.

105. [la 119] ScholiiGNot A, G. la XXIII 251.

[Din acest pasaj – Iliada 18, 251: „În timpul nopții s-au născut”, Heraclit concluzionează că Homer a fost] un astrolog, [și, de asemenea, din următoarele–6, 478: „Nici un muritor, cred, nu a scăpat de soarta lui”.].

106. [120] Seneca e. 12.7.

O zi este egală cu oricare alta.

107. [4] Sextus Empiricus VII 126.

Ochii și urechile celor care au psihic aspru sunt martori răi pentru oameni.

108. {18] Stop fior. 1174.

Niciunul dintre cei ale căror învăţături le-am auzit nu a ajuns să admită că înţeleptul este diferit de orice altceva.

109. [705]________175. ·

Ascunderea ignoranței este de preferat decât dezvăluirea ei public.

110. [104a]_______176.

Nu ar fi mai bine pentru oameni dacă tot ceea ce își doresc ar fi îndeplinit.

111. [104b]_______177.

Boala face sănătatea plăcută, răul face bine, foamea face săturație, oboseala face odihnă.

112. [107]________178.

Gândirea este o mare virtute, iar înțelepciunea constă în a vorbi ceea ce este adevărat și a asculta natura și a acționa în conformitate cu ea.

DIN. [97]_________179.

Gândirea este comună tuturor.

114. [91b]________179.

Cei care vor să vorbească inteligent trebuie să se întărească cu această lege, comună tuturor, ca un oraș, și mult mai puternică. La urma urmei, toate legile umane sunt hrănite de unicul divin, care își extinde puterea cât dorește, domină totul și prevalează asupra tuturor.

115. [9]_________180a.

Psihicul este caracterizat de un logo auto-creștere.

116. [106] ___ z__ V 6.

Este obișnuit ca toți oamenii să se cunoască și să gândească.

117. [73]________7.

Un tânăr nematur conduce un soț în stare de ebrietate, care se clătina și nu observă încotro merge, pentru că psihicul lui este umed.

118. [74-76]_________3.

Strălucirea uscată este cel mai înțelept și cel mai bun psihic.

119. [121] __ ____ IV 40, 23.

Modul de a gândi al unei persoane este zeitatea lui.

120. [301 Strabon I 6 r. 3.

Limitele de est și de vest: Ursa și vizavi de Ursa este muntele lui Zeus sclipitor.

121. [114] __ XIV 25 r. 642 Diogenes IX 2.

Efesenii ar fi procedat corect dacă toți, oricât de maturi ar fi fost, s-ar fi spânzurat și s-ar fi lăsat din oraș pentru minori - ei, care l-au alungat pe Hermodor, cel mai bun om dintre ei, cu cuvintele: „Să nu fie nimeni. cel mai bun dintre noi, dacă iese unul, atunci lasă-l să locuiască în alt loc și printre alții.”

122. [9] Seida.

...apropiindu-se...

123. [70] Themistius sau. 5 frecați. 69.

Naturii îi place să se ascundă.

124. [la 46] Theophrastus Metaphys. 15 frecare. 7 a 10 Folosit.

Cel mai frumos cosmos [ar fi] ca o grămadă de gunoaie, îngrămădite la întâmplare.

125. [84] Theophrastus de vert. 9.

Și kykeon se descompune dacă este lăsat nederanjat. 125a. [O] Tsets ad Aristoph. Plut. 88.

Să nu vă părăsească bogăția, oameni din Zphesus, ca să fiți rușiniți de răutatea voastră.

126. [39] ___ scol. anunț. exeg. II r. 126 Herm.

Lucrurile reci se încălzesc, lucrurile calde se răcesc, lucrurile umede se usucă, lucrurile uscate se udă.

TRADUCERE DIN GRECA VECHE .<

Marsilia*

1. PREDAREA DESPRE FIINȚA

1. Aristotel „Metafizica” A 4.985 în 4, Leucip și prietenul său Democrit spun că elementele [elementelor] sunt pline și goale, numind pe una ființă, pe cealaltă neființă. Și anume, ei au numit plinul dintre ele ființă, iar golul și rarul - neființa (de aceea ei spun că ființa nu există mai mult decât neființa, deoarece vidul nu este mai puțin real decât corpul). Ei considerau aceste elemente ca fiind cauzele materiale ale lucrurilor existente. Și așa cum aceia care consideră esența care stau la baza lucrurilor ca fiind un singur [principiu original], produc alte lucruri din modificările lui, la fel și ei, considerând lucrurile rare și dense drept începuturile a tot ceea ce se întâmplă, susțin că cauzele altor lucruri sunt anumite diferențe dintre ele. Și aceste diferențe, conform învățăturii lor, sunt trei: formă, ordine și poziție. De fapt, ei spun că ființa diferă doar „în ceea ce privește negru și cu m, în contact și în întoarcere”. Dintre acestea, conturul este forma, contactul este ordinea, iar rotația este poziția. De exemplu, A diferă de N în formă, AN de NA în ordine, N de Z în poziție. Problema mișcării, de unde vine și cum este inerentă lucrurilor existente, ei, ca și alții, au ignorat-o frivol.

Alexandru la acest loc în Metafizică 36.21l El vorbește despre Leucip și Democrit. Și anume, ei învață că atomii se mișcă lovind unul pe altul și lovind unul pe altul; cu toate acestea, ei nu spun de unde a început mișcarea naturală. Pentru mișcarea datorată impactului reciproc este mișcarea rezultată din aplicarea exterioară

56 Fragmente din Democrit și seidetelstea despre învățătura sa despre forță, și nu prin natură, iar o astfel de mișcare prin constrângere externă este derivată în raport cu mișcarea naturală.

Philoponus „Despre suflet” 68.3 ῥύσμός este un cuvânt abderit și înseamnă „figură”.

2. Aristotel de gen. et corr. A 8 324 în 85-325a 1. Leucip și Democrit au predat totul cel mai metodic, dând aceeași învățătură, și anume, au acceptat începutul după natură, care este cu adevărat. Faptul este că unii dintre antici credeau că ființa este neapărat una și nemișcată. Pentru că golul nu există, mișcarea este imposibilă dacă nu există un vid care există separat și, pe de altă parte, nu există mult

dacă nu există ceva care să despartă. 325 a 23. Leucip credea că posedă învăţături care, fiind în acord cu percepţia senzorială, nu neagă originea, nici distrugerea, nici mişcarea, nici multiplicitatea fiinţelor. Fiind de acord în aceasta cu mărturia fenomenelor senzoriale și cu filosofii care l-au acceptat pe Unul - că nu poate exista mișcare fără vid, el spune că golul este non-existență și că inexistența există nu mai puțin decât ființa. Căci ceea ce există în sensul său propriu este ființă absolut completă. Același lucru nu este unul, dar există infinit de multe astfel de existente la număr și sunt invizibile datorită micii volumelor lor. Ele se repezi în gol, [căci vidul există] și, conectându-se între ele, produc apariția unui imn, dar când sunt dizolvate, provoacă moartea. Acolo unde se întâmplă să vină în contact, acolo acţionează ei înşişi şi experimentează acţiunea celorlalţi. Căci nu există una, [ci o mulțime de ființe separate]. Prin pliere și împletire, ele dau naștere [lucrurilor]. [La urma urmei] dintr-un singur lucru nu s-ar putea naște o mulțime, nici dintr-un singur lucru cu adevărat multe; Nu, este imposibil. Dar, după cum spun Empedocles și alții, influența [din exterior] este experimentată prin pori; În consecință, fiecare schimbare și fiecare test de influență are loc în felul următor: prin mijlocul golului, se produc dizolvarea și moartea, precum și creșterea, atunci când [corpusculele] solide intră imperceptibil [în vid]. Și Empedocle a trebuit să predea aproape la fel ca și Leucip.

La urma urmei, [dacă] există [corpuri] solide într-o anumită cantitate, atunci ele [trebuie să fie] indivizibile: acest lucru nu s-ar putea întâmpla numai dacă [ele] ar conține pori [solidi] continui. Dar acesta din urmă este de neconceput. Căci [în acest din urmă caz] nu va exista deloc [corp] solid, [nu va fi nimic] în afară de pori și totul [va fi gol]. Deci, este necesar ca [corpurile] în contact să fie indivizibile, iar spațiile dintre ele să fie goale; acesta din urmă [Empedocles] numește pori. În același mod, Leucip învață despre acțiune și despre experimentarea acțiunii [de la alții]. 325 în 24. După cum a scris Platon în Timeu. Căci învăţătura lui diferă de învăţătura lui Leucip în măsura în care unul dintre ei consideră [corpurile] solide ca fiind indivizibile, celălalt consideră planuri, iar unul [învaţă] că [aceste] [corpuri] solide indivizibile au forme infinit variate, celălalt că [planurile indivizibile] au o singură formă definită, unită, deși amândoi [în mod egal] spun că există [indivizibili] și [că] au forme definite. Dintre acești [indivizibili], apariția și distrugerea [lucrurilor], conform învățăturilor lui Leucip, pot avea loc în două moduri: prin mijlocul golului și prin contactul [indivizibililor], [căci în acest fel, conform lui Leucip , fiecare lucru este divizibil], după Platon - numai prin forța contactului. Căci el spune că golul nu există.

Philoponus de gen. et corr. 158,26. Democrit nu a folosit cuvântul „contact” în sensul său propriu atunci când a spus că atomii vin în contact unii cu alții. Dar [în sensul că] atomii sunt doar apropiați unul de celălalt și puțin separați unul de celălalt, iar acesta este

ceea ce el numește contact. Căci el ne învață că atomii sunt complet separați prin gol.

3. Simplicius phys. 28.4 (din Teofrast Phys. Op. f. 8). Leucip, un eleatic sau un milesian [căci ambele se spun despre el], s-a alăturat filozofiei lui Parmenide, a mers [în învățătură] existența nu pe același drum cu Parmenide și Xenofan, ci, după cum se pare, de-a lungul opusului. unu. Și anume, în timp ce ei considerau universul ca fiind unul, nemișcat, nedezvoltat și limitat și nu permiteau nici măcar căutarea inexistenței, ei au presupus atomi [particule indivizibile] - un număr infinit de edemeni mereu în mișcare.

tov și numărul infinit al formelor lor - [infinit], deoarece [acest număr] nu are nicio bază pentru a fi într-un fel sau altul mai degrabă decât altul, și din moment ce a văzut în existență apariție și schimbare continuă. Mai mult, ființa nu există mai mult decât neființa și ambele sunt în egală măsură cauzele apariției [lucrurilor]. Și anume, presupunând că esența atomilor este absolut densă și completă, el i-a numit ființă, a învățat că se repezi în vid, pe care l-a numit neființă și a spus că aceasta din urmă există nu mai puțin decât ființa. La fel, colegul său Abderit Democrit a acceptat drept principii plinul și golul etc.

Cicero Acad. relatii cu publicul. II 37 118. Leucip [a luat şi ca început] plin şi gol; Democrit este de acord cu el în această [învățătură], dar tratează [problemele] rămase mai detaliat.

4. Aristotel de gen. et corr. A 1314 a 21. Democrit și Leucip spun că [tot ce altceva] este format din corpuri indivizibile, acestea din urmă fiind infinite ca număr și infinit variate ca formă; lucrurile diferă unele de altele [indivizibile], din care sunt compuse, prin poziţia şi ordinea lor. 315 în 6. Democrit și Leucip, luând figuri [corporale], deduc din ele schimbarea și apariția; [și anume], prin împărțirea și adăugarea lor [explica] originea și distrugerea, iar prin ordine și poziție - schimbare. Deoarece ei au postulat adevărul în [lumea senzorială] fenomene, iar [aceste] fenomene sunt opuse și infinit variate, ei au presupus aceste forme a fi infinite [în număr și contur]; Astfel, [după învățătura lor], din cauza modificărilor de compoziție, același lucru apare opus într-o privință sau alta și se modifică cu un amestec nesemnificativ și, în general, apare diferit atunci când [orice unitate constitutivă] este mutată. La urma urmei, tragedia și comedia apar din aceleași [scrisori].

5. Cicero As. relatii cu publicul. II, 37, 118 (între Parmenide și Democrit) Leucip: plin și gol. De deor. nat. 1 24, 66. Căci așa sunt afirmațiile nerușinate ale lui Democrit, sau chiar mai devreme ale lui Leucip, că există anumite corpuri ușoare, unele aspre, altele rotunde, altele colțoase și cârlige, altele curbate și parcă îndoite spre interior, și din acestea [corpuri.] s-a format cerul

şi pământul, iar această formare s-a produs prin natură fără nicio influenţă exterioară, ci ca urmare a unei întâmplări întâmplătoare: tu, K. Velleius, ai adus această părere chiar în secolul nostru.

6. Simplicius phys. R. 925, 10. Alții, care au respins divizibilitatea la infinit pe motiv că nu putem împărți la infinit și de aici să fim convinși de infinitatea diviziunii, spuneau că corpurile constau din indivizibile și sunt împărțite până la [acești] indivizibili. Leucip și Democrit consideră motivul indivizibilității primelor corpuri nu numai impenetrabilitatea lor, ci și micimea și absența părților, dar Epicur, care a trăit mai târziu, [nu mai] consideră că nu au părți, ci spune că sunt. indivizibil [numai] datorită impenetrabilității. Și în multe locuri [din scrierile sale] părerea lui Leucip și Democrit a fost infirmată de Aristotel și, poate, ca urmare a acestor obiecții îndreptate împotriva pedigree, Epicur, care a trăit mai târziu, fiind de acord cu opinia lui Leucip și Democrit cu privire la Portoteles, și-a păstrat impenetrabilitatea, iar absența părților din ele a respins, deoarece Aristotel a respins [atomii] pentru aceasta.

7. Simplicius phys. R. 36, I. Adepţii lui Leucip şi Democrit, numind cele mai mici corpuri primare atomi, [au acceptat că] în funcţie de diferenţa dintre formele exterioare, poziţia şi ordinea lor, toate acele corpuri se încălzesc, care sunt compuse din mai ascuţite, mai subţiri şi ocupând o poziție mai asemănătoare a corpurilor primare, reci și toate acele [corpuri] care [constau] din atomi opuși [devin] lichide, iar primele [corpuri] sunt strălucitoare și luminoase, al doilea sunt întunecate și sumbre, de coelo p. 242, 15. Și, fiind definite, corpurile elementare nu pot fi infinite ca număr, așa cum au presupus Leucip și Democrit, care au trăit înaintea lui, și adepții lor, și Epicur după el. Și anume, ei au spus că principiile sunt infinite ca număr și le-au numit „atomi” și le-au considerat indivizibile și impenetrabile datorită faptului că sunt „absolut dense” și conțin, dar, goluri. Căci ei spuneau că diviziunea are loc datorită vidului conținut în corpuri, în timp ce atomii, separați unul de celălalt într-un vid infinit și diferă în exterior.

forme, dimensiuni, poziție și ordine, se repezi în gol și, depășindu-se unul pe altul, se ciocnesc, iar acolo unde se întâmplă, unii sară [unul de altul], alții se împletesc datorită corespondenței formelor, dimensiunilor, pozițiilor și ordinelor și [aceste conexiuni] „se mențin împreună” și produc astfel apariția unor [corpuri] complexe.

8. Aetius I 18. 3. Leucip, Democrit... Epicur: există un număr infinit de atomi, dar vidul este nelimitat ca mărime.

Aristotel de coelo G 4. 303 a 4. Și, așa cum spun alții, și anume Leucip și Abderitian Democrit, ceea ce se întâmplă este nerezonabil. De

fapt, ei spun că primele cantități sunt infinite ca număr, dar indivizibile ca mărime, și nici multe lucruri nu iau naștere din unul, nici unul din multe, ci toate [lucrurile] se nasc prin legătura și „împletirea” lor. La urma urmei, într-un fel, ei consideră că toate lucrurile sunt numere și [le derivă] din numere. Căci chiar dacă ei exprimă acest lucru neclar, totuși asta este exact ceea ce vor să spună. Și mai mult, deoarece corpurile diferă în forme exterioare, dintre care există o varietate infinită, atunci, conform învățăturii lor, numărul corpurilor simple este infinit. Care este figura fiecăruia dintre elemente și ce este, ei nu au determinat acest lucru, doar au atribuit [forma] unei mingi focului. Ei au definit aerul, apa etc. numai din punct de vedere cantitativ, învăţând că natura lor este ca un „amestec de seminţe”, compus din toate elementele.

9. Aristotel de coelo G 2.300 sec. 8 De aceea Leucip și Democrit, care învață că primele corpuri se mișcă mereu într-un vid infinit, ar trebui să spună cu ce mișcare [se mișcă] și care este mișcarea lor naturală.

Simplicius la acest loc 583, 20. Ei spuneau că primele corpuri, după învățătura lor, se mișcă mereu, adică atomii, într-un vid infinit datorită aplicării [le] unei forțe exterioare.

10. Sext adv. matematica. VII 135. [Democrit spune]: „[Numai] în opinia generală este dulce, după părere este amar, după părere este cald, după părere este rece, după părerea mea și—

culoarea, în realitate [există doar] atomi și gol”.

11. Galen de elem. sec. Hipp. I 2. „[În] opinia generală există culoare, în minte este dulce, în minte este amar, dar în realitate [sunt doar] atomi și gol”. Așa spune Democrit, crezând că toate calitățile sensibile iau naștere din combinarea atomilor [existând doar] pentru noi cei care le percepem, dar prin natură nu există nimic alb, negru, galben, roșu, amar sau dulce. Ideea este că „în opinia generală” [pentru el] înseamnă același lucru cu „în conformitate cu opinia general acceptată” și „pentru noi”, [dar] nu prin natura lucrurilor în sine; el, la rândul său, desemnează natura lucrurilor în sine [cu expresia]: „în realitate”, compunând termenul din cuvântul „real”, care înseamnă „adevărat”. Întregul sens al [acestei] învățături în sine ar trebui să fie așa. [Numai] oamenii recunosc ceva ca fiind alb, negru, dulce, amar și orice altceva de acest gen, dar în adevăr totul este „ceva” și „nimic”. Și acestea sunt din nou propriile sale expresii, și anume, el a numit atomii „ce”, iar golul „nimic”. Deci, atomii sunt tot felul de corpuri mici care nu au calități, în timp ce vidul este un anumit loc în care toate aceste corpuri, care se repezi în sus și în jos de-a lungul eternității, fie sunt împletite într-un fel unul cu celălalt, fie se ciocnesc unul de celălalt și sară, diverg și converg din nou între ei în astfel de conexiuni și astfel produc toate celelalte [corpuri] complexe și corpurile noastre, precum și

stările și senzațiile lor. Ei consideră corpurile primare neafectate [din exterior] (unii dintre ei, și anume adepții lui Epicur, spun că atomii sunt indisolubili datorită durității lor, în timp ce alții, și anume adepții lui Leucip, spun că sunt indivizibili datorită lor. micime). [Conform învățăturii lor] corpurile primare nu se pot schimba în niciun fel, nu pot suferi schimbări, a căror existență cred toți oamenii pe baza experienței senzoriale; de exemplu, nici un atom nu este încălzit sau răcit, nici nu devine uscat sau umed, cu atât mai puțin devine alb sau negru

și, în general, nu capătă nicio altă calitate datorită absenței [complete] a rafinamentului [în atom]...

12. Diogenes L, IX 44 [Democrit]. Începutul universului este atomii și golul... Sunt nenumărate lumi și au un început și un sfârșit în timp. Și nimic nu se naște din inexistență și nici nu se rezolvă în inexistență. Și atomii sunt nenumărați în varietate de dimensiuni și în multitudine; se repezi prin univers, învârtindu-se într-un vârtej și astfel se naște totul complex: foc, apă, aer, pământ. Cert este că acestea din urmă sunt compuși ai anumitor atomi. Atomii nu sunt supuși niciunei influențe și sunt neschimbabili datorită durității lor.

13. Simplicius de celo p. 294. 33 Heib. Puține extrase din lucrarea lui Aristotel „Despre Democrit” vor arăta modul de gândire al acelor oameni. „Democrit crede că [principiile] eterne sunt prin natura lor entități mici, infinit de multe la număr. Pe lângă acestea, el presupune [a fi cu adevărat existent] un alt loc — un loc infinit de mare ca mărime. El numește [acest] loc cu următoarele nume: „gol”, „pichm”, „nelimitat”, iar fiecare dintre entitățile [menționate mai sus] [numite] „ce”, „plin e” și „fiind e”. El crede că entitățile sunt atât de mici încât sunt inaccesibile simțurilor noastre. Au diverse forme și diferite figuri și variază în mărime. Și din ele, ca și din elemente, se nasc mase vizibile și perceptibile ca urmare a combinației lor. Din cauza neasemănării și a altor diferențe indicate, ei se află în mișcare dezordonată și se repezi în gol, dar năvălindu-se, se întâlnesc și se împletesc [unul cu altul], astfel încât vin în contact și se află unul lângă celălalt.

Cu toate acestea, în opinia sa, din ele [când sunt împletite] nu se formează nicidecum o natură cu adevărat unificată. Căci este absolut absurd că doi sau mai mulți ar putea deveni vreodată unul. El crede că motivul pentru care [aceste] entități „se lipesc” una cu cealaltă de ceva timp este că legăturile [se formează între ele] și [că] corpurile se captează reciproc. Cert este că unele dintre ele sunt curbate, altele au formă de cârlig, altele sunt scufundate, altele sunt convexe, altele au nenumărate alte diferențe.

Așadar, crede că se țin strâns unul de celălalt și „stau împreună” o anumită perioadă de timp, până când o necesitate mai puternică, apărută din exterior, zguduie [conglomeratul format] și, împărțind [atomii], îi împrăștie. El vorbește despre naștere și despre opusul ei, decăderea, nu numai în relație cu animalele, ci și despre plante, lumi și, în general, despre toate obiectele senzoriale. Deci, dacă nașterea este unirea atomilor, iar moartea este dezintegrarea lor, atunci, potrivit lui Democrit, nașterea este, poate, o schimbare.

14. Simplicius phys. 28, 15 (din Theophrastus phys. Op. fr.

8). La fel, prietenul său [Leucip], Abderit Democrit, a recunoscut plinul și golul drept principii, numind prima ființă, a doua ființă. Și anume, ei, considerând atomii ca materie de existență, deduc [tot ce altceva] din diferențele lor. Există trei diferențe: „contur, rotație și contact”, ceea ce înseamnă: formă, poziție și ordine. Căci, prin natură, asemănător este pus în mișcare de asemenea și [lucrurile] asemănătoare se năpustesc unul spre celălalt, iar fiecare dintre atomi, intrând într-o legătură diferită, produce un alt aranjament. Astfel, ei au declarat că [acceptând] un număr infinit de principii, toate stările și esențele sunt explicate rațional, de ce și cum ia naștere totul. Prin urmare, ei spun că doar cei care consideră elementele ca fiind infinit de multe reușesc să dea o explicație rezonabilă pentru orice. Și ei afirmă că numărul de forme de atomi este infinit [variat] „pentru motivul că nu este deloc mai mult unul decât altul”. Deci acesta este motivul infinitului [numărului de atomi și formelor lor] pe care îl indică.

15. Aristotel de gen. et corr. H 9. 327 a 16. Vedem că același corp, fiind continuu, este uneori lichid, când solid, și capătă una sau alta stare prin separare și legătură și nu datorită „poziției” și „ordinei”, precum Democrit. a spus. La urma urmei, fără a fi amestecat sau schimbat în natură, s-a transformat din lichid în solid.

16. Plutarh Strom. 7 (D 581). Democritul Abderit a recunoscut universul ca fiind infinit pentru că nu a fost în niciun caz creat de nimeni. Mai mult, o consideră

neschimbabil și, în general, el afirmă clar cum este universul. Motivele pentru ceea ce se întâmplă acum sunt fără început; din timpuri imemoriale, din timp infinit, ei, prin forța necesității, preexistă, anticipând, fără excepție, tot ceea ce [vedea] a fost, [acum] există și viitorul.

17. Hippolytus rejut. I 13 (D 565) [Democrit]. El învață la fel ca Leucip despre elemente [elemente], despre plin și gol, numind ființa plină, neființa goală. El credea că [atomii] existenți se mișcă întotdeauna în gol.

18. Aristotel fiz. G 4 203 a 33. Democrit spune că din primele [începuturi] nimic nu se naște unul din altul. Dar corpul lor comun

este începutul tuturor și diferă prin dimensiunea particulelor și prin forma lor.

19. Aristotel metuf. VI 13, 1039 a 9. Căci este imposibil, zice Democrit, ca doi să devină unul, sau unul să devină doi. El face cantități indivizibile în entități. mier. de gen. et corr. A 3.318 a 6. Parmenide spune că sunt două [principii]: ființa și neființa, adică [prin aceasta] foc și pământ.

20. Dionisie în Eusebiu P. E. XIV 23, 2. 3. Unii au numit cele mai mici corpuri indestructibile, infinit de multe ca număr, atomi și au sugerat un spațiu gol, nelimitat ca mărime. Aceștia sunt atomii, spun ei, năvălindu-se întâmplător în spațiul gol, ciocnindu-se accidental unii cu alții din cauza mișcării rapide aleatorii și împletindu-se [unul cu celălalt], deoarece, fiind de forme foarte diferite, se împletesc între ei, și astfel atomii. produc și lumea și [toate] fenomenele din ea sau, mai bine spus, [produce] nenumărate lumi. Aceasta a fost opinia lui Epicur și a lui Democrit. Singura diferență dintre ele a fost că primul [Epicur] a recunoscut că toți [atomii] sunt foarte mici și, prin urmare, nu sunt perceptibili de simțuri, în timp ce Democrit a crezut că există unii atomi de dimensiuni foarte mari. Ambii spun că atomii există și sunt numiți așa datorită durității [lor] indestructibile.

Simplicius lui Aristotel de coelo 110 rub. 295, 7 Ilei berg (despre atomii lui Democrit). Au tot felul de forme și tot felul de forme.

Aetium 112,6. Democrit... [a învățat] că ar putea exista un atom de mărimea lumii noastre.

Alexandru Afrod. lui Aristotel ^Metafizica" I 4. 985 a p. 35, 26 în continuare [Atomii lui Leucip și Democrit] sunt indivizibili datorită densității și absenței vidului în ei... [Aristotel] vorbește despre Leucip și Democrit... Ei spun că indivizibilii fără părți, cuprinși de minte în atomi și fiind lor. părți, sunt lipsite de greutate.

Aristotel de coelo III 4 r. 303 a 30. Totuși, chiar și luând punctul lor de vedere [Leucip și Democrit], nu se poate ajunge la concluzia că există un număr infinit de elemente, deoarece corpurile diferă între ele ca formă, iar toate formele sunt formate din piramide. .

21. Hermium irris 13 (D654). Democrit... începutul ființei și al neființei. Existența este completă, inexistența este goală. Completul în spațiul gol, prin poziția și forma sa, produce toate [lucrurile].

22. Aristotel fiz. A 5, 188 a 22. Democrit: solid (complet Simplicius 44, 16) și gol, dintre care primul există ca ființă, al doilea ca neființă. Ele [diferă] și prin poziție, formă, ordine. Acestea sunt concepte generice ale contrariilor. [Și anume]: tipuri de poziții -

deasupra și dedesubt, tipuri de ordine - în față și în spate și tipuri de formă - rupte [figura], drepte și rotunde.

23. Aetius I 3, 16 (D 285). Democrit: [început] dens și gol. Galen VIII 391 K. Ce înseamnă „mai dens” [în Arhogen], nu înțeleg pe deplin din cauza faptului că [acest] cuvânt nu este folosit la eleni în legătură cu un astfel de obiect. Faptul este că un fel de pâine se numea rulate strâns; dar nu știu că vreun alt corp a fost numit așa de ei. .Arhigen însuși... mi se pare că folosește cuvântul „dens” în loc de cuvântul „plin”.

24. Aristotel de coelo G 7 305 în I. Deci, adepţii lui Empedocle şi ai lui Democrit, fără să-l observe ei înşişi, nu acceptă apariţia unui [lucru] din altul, ci [numai] apariţia aparentă. (12). Format din părți mai subțiri, ocupă mai mult spațiu. Acest lucru este vizibil și în timpul tranziției [a corpului la o stare mai rarefiată]. Și anume, atunci când umiditatea se evaporă și se transformă în abur,

apoi vasele care conțin aceste mase [de materie] au izbucnit din cauza etanșeității. Astfel, dacă nu există deloc gol și trupurile nu se întind, așa cum spun cei care spun cele de mai sus [Empedocles, Anaxagoras], atunci imposibilitatea [acesta] este evidentă. Dacă există gol și expansiune [Democrit], atunci este absurd că ceea ce separă ocupă întotdeauna în mod necesar un spațiu mai mare.

25. Plutarh adv. Colot. 8 seara. 1110 F. La urma urmei, ce învaţă Democrit? Un număr infinit de entități, invizibile și indistincte, fără calități [interne] și nesupuse influenței [externe], se repezi împrăștiate în spațiul gol. Când se apropie unul de celălalt sau se ciocnesc sau se împletesc, atunci din ciorchinii lor [formați în acest fel] unul pare să fie apă, altul - focul, al treilea - o plantă, al patrulea - o persoană. [În realitate] toate [acestea] sunt forme [idei] indivizibile, așa cum le numește el, și [în afară de ele] nu există nimic altceva. La urma urmei, nu există apariție din inexistență și nimic nu poate apărea din existență, ci din motivul că atomii, datorită durității lor, nu sunt capabili de a fi influențați sau modificați. Prin urmare, este imposibil să deducem fie culoarea din ceva incolor, fie natura sufletului din ceva care nu are calități [interne] și nu este supus influenței [exterioare].

metafă lui Aristotel. XI1069 la 22. Și așa cum spune Democrit, totul era posibil, dar nu în realitate.

26. Plutarh adv. Colot. 8 seara. 1110F [Democrit]. În realitate, totul sunt forme indivizibile (άτόμ.ονςίδέας), așa cum le numește el, iar în afară de ele nu mai este nimic altceva.

27. Hesychius Ιδέα: asemănare, formă, aspect, precum și „cel mai mic corp”.

28. Citat din eseul „Despre minte” de Leucip (Democrit):

„Nici un singur lucru nu apare fără o cauză, dar totul apare dintr-un motiv oarecare și din necesitate.”

Diogenes L. IX 45. Totul se întâmplă din necesitate, întrucât cauza tuturor este un vârtej, pe care el îl numește „necesitate” (ananke).

Aristotel de coelo G 4.303 a 4. Și, după cum spun alții, și anume Leucip și Abderit Democrit, ceea ce se întâmplă este nerezonabil.

Diogene L. IX 33. [Leucip]: Și așa cum lumea are o naștere, tot așa. el are creștere, moarte și distrugere din cauza unei anumite necesități, iar ce este aceasta din urmă, nu explică.

Aetius II 3, 2. Leucip, Democrit și Epicur: [lumea] este neînsuflețită și nu este guvernată de providență, dar, fiind formată din atomi, este guvernată de o oarecare natură irațională.

Eusebiu Praepar. evang. I 23. Democrit de Abdera. ., credea că din timpuri imemoriale, într-un timp infinit, totul în general - trecut, prezent și viitor - are loc din necesitate.

29. Aristotel fiz. VIII I. 252 a 32. În general, este greșit să considerăm suficient acest început [un astfel de motiv], că așa este întotdeauna sau se întâmplă. La aceasta [exact! Democrit rezumă motivele legate de natură, spunând că așa s-a întâmplat [totul] înainte. El nu consideră necesar să caute începutul [motivul] a ceea ce este etern.

30. Cicero de jato 17, 39. Totul se întâmplă după hotărârea destinului, astfel încât această soartă aduce forța necesității: această părere a fost susținută de Democrit, Heraclit, Empedocle, Aristotel (Anaxagoras Karsteii).

Aristotel de gen. animal. V 8 789 în 2. Democrit, după ce a respins sfârşitul [raţiunea], reduce la necesitate tot ce foloseşte natura.

Aetius 126.2 (D 321; despre esența necesității). Democrit: rezistența, mișcarea și impactul materiei.

31. Simplicius phys. 327, 14. Dar Democrit, în următoarele cuvinte: „Un vârtej de diverse forme despărțit de univers” (cum și pentru ce motiv, nu spune), se pare că se naște de la sine și din întâmplare.

32. Aristotel fiz. În 4 195 în 36. Și anume, unii sunt perplexi dacă există [un caz] sau note. La urma urmei, nimic nu apare întâmplător, spun ei, dar există o cauză certă pentru tot ceea ce spunem că ia naștere de la sine sau din întâmplare.

Simplicius r. 330, 14. Cuvintele: „precum învățătura antică care respinge întâmplarea”, se pare că au fost spuse în legătură cu Democrit. Și anume, deși în doctrina sa despre formarea lumii a folosit aparent șansa, totuși, atunci când [explica] [fapte] mai particulare, el afirmă că întâmplarea nu este cauza a nimic, ci se leagă (totul) de alte cauze, ca, de exemplu, motivul pentru care a găsit o comoară [el consideră] să sape [pământ] sau să planteze un măslin, motivul pentru care craniul unui vultur pleșuș a fost rupt, scăzând o țestoasă pentru a-i rupe coaja. Exact asta relatează Eudamus. (fr. 22).

Simplicius phys. 351. Dacă cineva, simțindu-i-se sete, a băut apă rece și a devenit sănătos, atunci Democrit consideră că motivul pentru aceasta nu întâmplător, ci sete.

33. Aristotel fiz. B 4.196 a 24. Unii au prezentat hazardul drept cauza [apariției] cerului nostru și a tuturor lumilor. Și anume, [spun ei] că mișcarea vârtejului, care a produs divizarea [maselor de materie] și a adus totul în această ordine, a luat naștere de la sine... Și anume, se spune că animalele și plantele nu există și apar întâmplător. , dar cauza Aceasta este fie natura, fie mintea, fie altceva de acest fel, căci din fiecare sământă nimic nu ia naștere, ci din cutare sământă este un măslin și din cutare sau cutare se naște un om, deoarece chiar și cele mai dumnezeiești dintre [lucrurile] vizibile au apărut de la sine; [ei] nu au același motiv ca animalele și plantele. Simplicius phys. 331.16 raportează acest pasaj al lui Aristotel cu Democrit.

34. Aristotel fiz. În 4. 196 în 5. Pentru unii, cauza pare a fi un caz de neînțeles pentru mintea umană, ca reprezentând ceva divin și prea supranatural.

Lactanția inst. div. I 2. Începeți cu întrebarea care pare prima în natură: există o providență care are grijă de toate lucrurile, sau totul este făcut și realizat din întâmplare? Fondatorul acestei din urmă doctrine a fost Democrit, iar apărătorul ei a fost Epicur.

35. Aetius I 25, 3 (D321). Parmenide și Democrit: totul există după necesitate. Soarta, însă, providența și creatorul lumii sunt una și aceeași.

36. Aetius I 29, 6 (D 326 în 7 n). Anaxagoras, Democrit și stoicii: cauza lucrurilor este neclară pentru mintea umană. Căci unele lucruri există prin necesitate, altele prin hotărârea destinului, altele prin hotărârea voinței noastre, iar altele prin ele însele.

37. Dionisie, Episcopul Alexandriei în Eusebiu PE XIV 27 (4). Și în zadar și fără niciun temei [Democrit] argumentează despre cauzele [fenomenelor naturale], întrucât pleacă de la un început gol și un principiu eronat și nu vede rădăcina și necesitatea generală a naturii lucrurilor, ci consideră cea mai mare. înțelepciunea să fie înțelegerea a ceea ce se întâmplă în mod nerezonabil și absurd și recunoaște întâmplarea ca stăpână și regina a tot ceea ce în general și a divinului [în special] și declară că totul s-a întâmplat conform ei; [totuși] o scoate din viața oamenilor și îi condamnă ca pe nebuni pe cei care o cinstesc.

(5). Cel puțin, la începutul Instrucțiunilor spune el (urmează citatul de mai jos). Căci, prin fire, hazardul și mintea se contrazic. Ei au învățat că cazul care este cel mai ostil minții o domină pe aceasta din urmă. Mai degrabă, o resping complet și o elimină, opunându-i unul altuia. Căci ei nu preamăresc mintea care a apărut dintr-o întâmplare fericită, ci cea mai inteligentă întâmplare.

Stobaeus II 8, 16. Epicur Trimis. 16. În viața unui înțelept, întâmplarea joacă un rol nesemnificativ, dar cel mai important și mai important lucru [în el] este aranjat de minte și este aranjat în mod constant pe tot parcursul vieții și va continua să fie aranjat.

„Oamenii au inventat idolul [imaginea] întâmplării pentru a-l folosi ca scuză pentru a-și acoperi propria nechibzuință. Căci rareori șansa rezistă rațiunii, dar de cele mai multe ori în viață, înțelepciunea ghidează [pentru a atinge un scop stabilit].”

Platon „Phileb” 28 D–29 A (trad. Karpov). [Spune Socrate]: să spunem, Protarh, că totul împreună, întregul așa-zis întreg, este guvernat de o forță nerezonabilă, oarbă și întâmplătoare, sau, dimpotrivă, așa cum au spus predecesorii noștri [Anaxagora], ziditorul și rigla

există o minte și un fel de înțelegere minunată?... Și vom confirma părerea acceptată de predecesorii noștri că problema este într-adevăr așa și vom decide nu numai să repetăm fără teamă a altcuiva, ci și să riscăm. de a fi blamat dacă o persoană puternică [Democrit?] a început să spună că toate acestea nu sunt așa, ci sunt dezordonate?

Platon „Legi” 889 V. Focul, apa, pământul și aerul - toate există, după cum se spune, prin natură și datorită întâmplării, și niciunul nu există datorită artei. La fel, corpurile care le urmează - acest lucru se aplică pământului, soarelui, lunii și stelelor sale - au apărut prin mijlocirea acestor [substanțe] complet neînsuflețite. Fiecare dintre aceștia din urmă s-a repezit conform unei forțe aleatorii inerente acesteia și, acolo unde s-au ciocnit, s-au acomodat cumva unul cu celălalt într-un mod adecvat: cald la rece sau uscat la umed și moale la tare și, în general, toate substanțele care erau amestecate aleatoriu după cum este necesar într-un amestec de substanțe opuse. Așa a apărut cerul în ansamblu și tot ce este pe cer, precum și toate animalele și plantele. Acest lucru a dat naștere și la schimbarea anotimpurilor. Și toate acestea s-au întâmplat, după învățătura lor

[Democrit și școala lui], nu din cauza minții și nu datorită vreunui zeu și nu prin artă, ci, după cum subliniem, prin fire și întâmplător.

Aristotel, Despre interpretare, cap. IX: „Distrugerea unui caz atrage după sine consecințe absurde. Sunt multe lucruri care se întâmplă nu din necesitate, ci din întâmplare... Dacă nu există șansă în fenomene, ci totul există și ia naștere din necesitate, atunci nu ar fi nevoie nici să ne consultăm, nici să acționăm pentru ca, dacă am a făcut asta, ar fi un lucru, dar dacă altfel, atunci nu s-a întâmplat asta” (traducere de E. Radlova).

38. Aetius 125, 4. „Nici un singur lucru nu apare fără cauză” (din eseul „Despre minte”).

Dionisie, Episcopul Alexandriei, în Eusebiu P. E. XIV 27, 4. Cel puțin se spune că Democrit însuși a spus că „ar prefera să găsească o explicație cauzală decât să dobândească tronul persan pentru el însuși”.

Theophrastus de caus. plantă, VI, 2, 1. El [Democrit] explică motivele pentru care un lucru se strânge, se usucă și se compactează, altul se înmoaie, se netezește și uniform, al treilea se descompune și se risipește...

39. Aristotel „Fizica” VI 1, 231 în 17, Concepția conform căreia mărimea, timpul și mișcarea constau din unități indivizibile aparține aceleiași doctrine.

Aristotel „Fizica” III 3. 203 a 22. Cei care acceptă nenumărate elemente, ca Anaxagoras și Democrit... spun că infinitul este continuu, format prin contactul părților.

40. Aristotel phys, VIII 1, 251 în 16. Ei spun că este ceva care nu a luat naștere și prin această [considerare] Democrit demonstrează că este imposibil ca totul să apară. Și anume, timpul nu a avut început.

Simplities phys, 1153, 22, Democrit era însă atât de convins de eternitatea timpului, încât, vrând să demonstreze că nu totul a luat ființă, a folosit ca [exemplu] evident un indiciu că timpul nu avea început.

Sextus X 181, Se pare că adepții fizicienilor Epicur și Democrit au următoarea judecată despre timp: „Timpul este un produs al imaginației, care apare sub forma zilei și a nopții”.

41. Simplicius phys, 1318, 34. Și anume, ei au numit atomii „natura”... ei spuneau că atomii [în vid] „se năpustesc în toate direcțiile”.

42. Cicero de /in. I. 6, 17. El [Democrit] crede că „atomii”, așa cum îi numește el, adică indivizibili datorită solidității corpului, se năpustesc într-un spațiu gol nesfârșit, în care nu există vârf, nici fund, fără mijloc, fără capăt, fără margine, [iar atomii se repezi în spațiul gol] în așa fel încât, din cauza ciocnirilor, să adere unul la altul, din care ia naștere tot ce există și se simte. Această mișcare a atomilor trebuie gândită ca neavând început, ci existând veșnic.

43. Aetius I 3. 18 (D285). Și anume, Democrit a atribuit [atomilor] două [proprietăți]: dimensiunea și forma. Epicur le-a adăugat un al treilea lucru — greutatea. Căci este necesar, spunea acesta din urmă, ca corpurile să se miște datorită gravitației.

12.6 (D 311) Democrit spune că primele trupuri, [i.e. ɵ. „plin”], nu au greutate, ci se mișcă în infinit din impact reciproc; [în opinia sa] este posibil ca un atom să fie egal ca dimensiune cu lumea.

Cicero de fato 20, 46. Atomul se abate, spune el. În primul rând, de ce? La urma urmei, au avut diferite forțe de mișcare în Democrit și în tine, Epicur; Democrit are forța unei împingeri externe, pe care el o numește „impact”, în timp ce tu, Epicur, ai forța gravitației și a greutății.

Simplicius phys. 42, 10. Democrit, susținând că atomii sunt prin natură nemișcați, spune că se mișcă ca urmare a impactului.

Aetius I 23,3 (D 319). Democrit a recunoscut un tip de mișcare — mișcarea din „șoc”.

44. Diogene din Oenoanda fr. 33 p. 2. Dacă cineva profită de învățătura lui Democrit, spunând că atomii nu au mișcare liberă din cauza ciocnirii lor unii cu alții și că totul pare să se miște în jos de necesitate, atunci îi vom spune: „Nu’ Nu știi, „Oricine ești, există și o mișcare liberă în atomi, pe care Democrit nu a găsit-o, dar Epicur a descoperit, și anume, mișcarea care deviază în lateral, cum poate fi arătată pe baza experienței senzoriale?”

45. Aristotel fiz. VIII 9. 265 în 24. Ei spun că mișcarea există din cauza vidului. Căci ei numesc mișcarea în spațiu „natura”.

Simplicius la acest loc 1318, 33. Adică corpurile fizice întâi și indivizibile. Căci ei au numit „natura” și au spus că [aceste corpuri] se mișcă în spațiu, mișcându-se datorită gravitației prezente în ele prin gol, care le cedează și nu le oferă rezistență. Și anume, ei au spus că atomii „se agită în toate direcțiile”. Și nu numai că atribuie mișcarea primară elementelor, ci numai această mișcare exclusiv, în timp ce alte [tipuri de mișcare sunt atribuite de către acestea] acelor [corpuri complexe] care iau naștere din elemente. Pentru că creșterea, moartea, schimbarea, creația și distrugerea, spun ei, au loc [abia atunci] când primele corpuri sunt unite și separate.

46. Aristotel de gen. et inter. A 8. 326 a 9. Democrit spune că fiecare dintre [corpusculii] indivizibili este mai greu datorită dimensiunii sale mai mari.

Aristotel de coelo IV 2.309 al. Pentru cei care susțin că primele corpuri sunt solide [spre deosebire de Platon], ar fi de preferat să spună că cel mai mare dintre ele este mai greu. În ceea ce privește [corpurile] complexe, nu se poate argumenta că acest lucru este adevărat pentru fiecare dintre ele: la urma urmei, vedem că multe corpuri, fiind de volum mai mic, sunt mai grele, de exemplu, cuprul este mai greu decât lâna. Având în vedere acest lucru, unii sugerează și indică un alt motiv [pentru corpurile complexe] și anume, ei spun că golul conținut [în corpurile complexe] face corpurile ușoare și uneori ușurează [corpurile mari]. Căci acestea din urmă conțin mai mult vid... Deci așa se spune. Dar cei care fac o astfel de definiție ar trebui să adauge că [un corp], dacă este mai ușor, nu numai că conține mai mult vid, dar și solidul este prezent într-o dimensiune mai mică. Căci dacă depășește acest raport [între solid și gol], atunci nu va fi mai ușor. Și anume, din acest motiv, spune el, focul este cel mai ușor, deoarece conține cel mai mult vid.

Deci, [dacă nu ținem cont de ceea ce am spus mai sus], se dovedește că o bucată mare de aur, care conține goluri mai mari decât un foc [în mărime] nesemnificativ, va fi mai ușoară, deși va conține de multe ori mai mult solid , (la 34) Dacă [contează] – așa. [crede] că cei [care acceptă] golul și plinul conțin contrarii, atunci va fi imposibil de spus din ce motiv [corpurile] intermediare între absolut greu și absolut ușor sunt mai grele unul decât celălalt și absolut [greu și absolut. corpuri de lumină]. Determinarea [greutății] direct după dimensiunea [a corpului] pare a fi o modalitate mai puțin convingătoare [de rezolvare a problemei] decât [metoda] de mai sus... Nu există nimic absolut ușor, nimic care se repezi în sus, [există un corp.] sau rămase în urmă [în mișcarea sa] , sau deplasate [în sus], iar [corpurile] mici luate în cantități mari sunt mai grele decât [corpurile] mari luate în cantități mici.

47. Aristotel de coelo G 4, 303 a 25. Dacă elementele sunt indivizibile [atomi], atunci este imposibil ca aerul, pământul și apa să difere în cantitate. La urma urmei, în acest caz, este imposibil ca ei să apară unul din celălalt. Cert este că cele mai mari corpuri ies în evidență prin faptul că rămân în urmă [față de celelalte], și astfel, după el, apa, aerul și pământul iau naștere una din alta.

Simplicius de coelo 569,5. Și anume, studenții lui Democrit și mai târziu Epicur spun că atomii, fiind toți aceiași în natură, au greutate și, datorită faptului că unii [atomi] sunt mai grei, ei, căzând, împing pe alții mai ușori, care sunt duși în sus, și astfel, spun ei, se

dovedește că unii [atomi] sunt ușori, alții sunt grei. 712,27. Adepții lui Democrit cred că totul are greutate, dar datorită faptului că focul are o greutate mai mică, este deplasat de înaintarea [corpurilor sale] și dus în sus și din acest motiv pare ușor. Ei cred că există un singur lucru greu și se repezi mereu spre centru.

48. Aristotel „Metafizica” A 4.985 b 4. Problema mișcării: de unde vine și cum este inerentă lucrurilor existente, iar ei [Leucip și Democrit], ca și ceilalți, au ignorat-o în mod frivol.

49. Platon „Sofist” 246 A. [Străin]. Într-adevăr, se pare că din cauza disputei dintre ei, esența Ό este ca o luptă cu giganții. [Theaetetus]: Cum este asta? [Străin]: Unii trag totul din cer și din lumea invizibilă până la pământ, apucând grosolan totul cu mâinile, ca stâncile și stejarii. De fapt, atunci când se ocupă de așa ceva, ei încearcă din răsputeri să demonstreze că există doar ceea ce poate fi atins și care poate fi atins într-un fel, deoarece ei cred că trupul și esența sunt una și aceeași. Dacă altcineva începe să spună că există ceva necorporal, atunci tratează un astfel de discurs cu dispreț total, nedorind să asculte nimic altceva. [Theaetetus]: Ai vorbit despre oameni înfricoșători și groaznici. 246 S [Străin]: Între unul și altul [materialiști și idealiști] există întotdeauna un fel de luptă teribilă nesfârșită. 247 S [Străin]: Ei insistă că totul

Ceea ce nu pot atinge cu mâinile lor, de fapt, nu există deloc.

Platon „Legi” 809 A (despre materialism). Din această cauză, tinerii cad în lipsă de Dumnezeu... și ca urmare, apar revoluții.

2. PREDARE DESPRE COGNIȚIE

50. Arzstotel de part. anim. AI 642 a 24. Motivul pentru care predecesorii mei nu au venit la această metodă de cercetare [i.e. e. la metoda științifică a lui Aristotel], a existat o lipsă [a acestora] a conceptului de substanță și a definiției esenței; Democrit a fost primul care a pornit pe această cale, însă, neconsiderând [această metodă de cercetare] necesară studiului naturii, ci fiind condus [la ea] de subiectul însuși. Odată cu Socrate, [folosirea acestei metode] s-a intensificat, dar el a încetat să mai studieze fenomenele naturale, iar [sub influența sa] filozofii s-au orientat către virtuți și politică folositoare.

metafă lui Aristotel. XII4. 1078 în 19. Și anume, dintre fizicieni, doar Democrit a atins ușor [definiția conceptelor] și a dat cumva definiții pentru căldură și frig.

51. Sext adv. matematica. VII 137. În eseul său „Despre idei” spune: „Din această regulă omul trebuie să învețe că este departe de realitatea [adevărată]” [că realitatea îi este ascunsă].

Și de asemenea [acolo spune]: „Într-adevăr, nu știm nimic despre el, dar pentru fiecare dintre noi în mod individual, opinia lui este [rezultatul] imaginilor care curg [către el]”

Și din nou: „Totuși [mai departe] se va dovedi că este dificil să știi ce este cu adevărat fiecare [lucru]”.

52. Sext adv. matematica. VII 135. Democrit respinge uneori fenomenele percepute senzual și spune că niciunul dintre ele nu este cu adevărat, ci numai după părere, cu adevărat, [doar] atomii și golul există.

Și anume spune: „[Numai] în opinia generală există dulce, după părerea amarului, după părerea caldului, după părerea rece, după părerea veterinarului, în realitate [există numai. ! atomi și gol”. Aceasta înseamnă: [fenomenele] percepute senzual sunt în general recunoscute ca existente, dar în realitate nu există, și există doar atomii și vidul. (13G). În „Confirmări” el, deși a promis că va atribui putere senzațiilor până la

fiabilitate, dar îi condamnă nu mai puțin. Și anume, el spune: „În realitate, noi nu percepem nimic adevărat, ci [percepem doar] ceea ce se schimbă în funcție de starea corpului nostru și de fluxurile din lucrurile care intră în el și îl contracarează.”

Și mai spune: „S-a arătat de multe ori [de mine] că nu percepem ce este cu adevărat fiecare [lucru] și ce proprietăți nu îi sunt cu adevărat inerente.”

53. Diogenes IX 72 (după 19 B 4). Democrit, negând calitățile, spune: „După opinia general acceptată, există cald, după părere, există frig, dar în realitate [sunt doar] atomi și goluri a”, și mai adaugă: „De fapt, noi să nu știi nimic, căci adevărul este ascuns în adâncuri [se zace pe fundul mării]”.

mier. Cicero As. relatii cu publicul. II 10.32. Învinovățiți natura, care, așa cum spune Democrit, a ascuns adevărul departe în adâncurile [mării].

54. Aetius IV 9,8 (D 397). Alții [cred că] corpurile sensibile [există prin ele însele] prin natură, dar Leucip, Democrit și Diogene [și consideră existența] condiționate, adică dependente de părerea [noastre] și de stările noastre [corporale]. [În opinia lor],

nu există nimic adevărat și înțeles științific decât

elemente noi: atomii și golul. Căci numai ele există prin natură, [toate celelalte lucruri] sunt formate din ele și diferă unele de altele prin poziție, ordine și figura [atomilor care le compun].

mier. Epifanie adv. haer. III, 2, 9 (D. 590). Leucip a învățat că originea tuturor [există doar] în imaginație și opinie, dar, în adevăr, nimic nu apare așa cum pare [doar], ca reflectarea unei vâsle în apă.

54a. Diogenes L. IX 44 (Democrit). Începuturile universului sunt atomii și golul, dar orice altceva există doar în opinie (45). Calitățile percepute în mod sensibil există condiționat în opinia, dar prin natură există atomi și vid.

55. Aetius IV 9.1 (D 369). Democrit: Senzațiile sunt false.

56. Sextus VII 369. Unii neagă toate fenomenele; Este exact ceea ce fac adepții lui Democrit.

57. Sextus VIII 6. Adepții lui Platon și Democrit de părere că numai [entitățile] inteligibile sunt adevărate, dar [motivarea acestei poziții a fost diferită pentru ei și anume]: Democrit [a susținut acest lucru] prin faptul că nimic perceptibil nu minte. la baza naturii, întrucât atomii care formează toate [lucrurile] au o natură lipsită de orice calitate sensibilă. Platon [a acceptat această poziție] datorită faptului că lucrurile senzoriale există întotdeauna, dar nu există niciodată.

58. Cicero As. relatii cu publicul. II 23, 73. Totuşi, el, Democrit, nu spune ceea ce spunem noi, care nu neagă existenţa a ceva adevărat, ci neagă doar posibilitatea de a-l percepe. El neagă în mod direct existența adevărului și numește senzațiile nu doar neclare, ci pline de întuneric - așa le numește.

59. Cicero Tuse. V 39, 114. Acest om [Democrit] credea chiar că vederea interferează cu acuitatea gândirii și, în timp ce alții de multe ori nu vedeau ce era în fața lor, cu gândurile sale pătrundea în întreaga imensitate a universului, așa că că pentru gândurile lui nu exista limită.

60. Galen de mediae, empir, jr. ed. H. Schoene 1259, 8. Cel care nu poate face un început clar, cum se poate avea încredere în el când atacă de unde și-a luat el însuși

început? Acest lucru știe și Democrit, care, după ce a recunoscut fenomenele senzoriale ca fiind înșelătoare, a acceptat în general culoarea, dulceața și molidul.

atomi și gol”, „J a l -

e l l-i m g e-

Zicală:

„Numai conform ei sunt unele lucruri care acționează, doar fac ca senzațiile să vorbească atât de împotriva minții: -'III ------- ------ ”------ ----- --

t in a, verifica! a d e n i e!”

61. T i m o n o k o m e r n k e m a t r i v a o n ”(două

62. Sext adv. matematica. nu va spune că toată lumea este adevărată, deoarece această poziție se întoarce împotriva ei însăși, așa cum au învățat Democrit și Platon, opunându-se lui Protagoras. Și adică, dacă fiecare fruct al imaginației este adevărat, atunci sentimentul că nu orice imaginație este adevărată, în măsura în care este acceptată de imaginație, va fi adevărat și astfel poziția conform căreia fiecare imaginație este adevărată va deveni o minciună.

63. Plutarh adv. Colot. ora 16:00 1108 F. Kolot îi reproșează [Democrit] în primul rând pentru că, spunând că fiecare dintre lucruri nu este mai mult la fel decât altul, a adus viața în dezordine. Dar cel puțin Democrit este atât de departe de a crede că fiecare dintre lucruri nu este mai mult la fel decât celălalt, încât s-a certat cu sofistul Protagoras, care a spus aceasta, și a scris mult convingător împotriva lui. Și nevăzându-i într-un vis, Kolot a fost indus în eroare de expresia [acestului] soț, în care afirmă: „Nimic mai mult decât nimic există”, numind trupul „ce”, iar golul „nimic”, deoarece, potrivit după părerea lui, iar acesta din urmă are o anumită natură și o esență proprie.

64. Aristotel de gen. et corr. Și 2.815 în 6. Democrit și Leucip... au postulat adevărul în lumea fenomenelor senzoriale.

g despre r-s u sh e-

k s o p

cu cu cu

R

minte, de ce ești pe

p t i k

A

Cu

A

n¡m"

A

eu sunt deja

A ta

3 s (vol.

La

s

m, yush și m amabil

într-o

e.

încerci de pe bancă

rim a-t

z i in

A

O

e

D e m o k r o s i t

"Tu-

La

A

Nu

"ra s-s t o-

Acea

n

si dogmatistii lui) si lucruri din ambele cunostinte).

VII 389. Deci, poate, nimeni nu este un produs al imaginației

65. Aristotel de gen. etcorr.A 8. 324 în 85-325 și I. Leucip credea că posedă învățături care, fiind în concordanță cu percepția senzorială, nu neagă nici originea, nici distrugerea, nici mișcarea, nici multiplicitatea ființelor. Fiind de acord în acest sens cu

mărturia fenomenelor senzoriale și cu filozofii care au acceptat un singur lucru, că nu poate exista mișcare fără gol...

66. Philoponus de anima p. 71, 19 (la Aristotel A 2 r. 405 a 25 în continuare). Dacă ar spune că mintea pune universul în mișcare, cum ar putea spune că și sufletul este caracterizat de mișcare? Da, [așa este], spune el; adevărul este că ei, ca și Democrit, credeau că sufletul și mintea sunt identice. Între timp, avem o părere clar exprimată de la ei că mintea și sufletul nu sunt în niciun caz același lucru, dar el [însuși] deduce acest lucru prin [următoarele! inferențe. Și anume, spune el, Democrit are în mod evident acest lucru în minte. La urma urmei, el a spus direct că ceea ce este adevărat și ceea ce apare este unul și același, și că nu există nicio diferență între adevăr și fenomenul senzorial, dar ceea ce apare și pare tuturor, este adevărat, așa cum a spus și Protagoras, în timp ce, conform învățăturii corecte, ele sunt diferite: senzația și imaginația se raportează la fenomen, iar mintea la adevăr. Deci, dacă mintea se raportează la adevăr, sufletul se ocupă de ceea ce apare, iar adevărul este identic cu ceea ce apare, așa cum crede Democrit, atunci mintea, prin urmare, este identică cu sufletul. La urma urmei, așa cum mintea se raportează la adevăr, tot așa și sufletul se raportează la aparență. În consecință, [relația este corectă] chiar și cu această rearanjare: așa cum aparența este legată de adevăr, la fel mintea este legată de suflet. Deci, dacă aparența și adevărul sunt identice, atunci, în consecință, mintea și sufletul sunt și ele identice.

67. Aristotel „O suflet” A 2. 404 a 27 (după 46 A 99). Dar Anaxagoras nu a predat chiar ca Democrit. Faptul este că acesta din urmă a identificat direct sufletul și mintea, pentru că a considerat ceea ce ni se pare a fi adevărat. Drept urmare, l-a lăudat pe Homer pentru că a spus: „Hector căzut minte și-și pierde mințile” (adică, pe moarte). De fapt, pentru el mintea nu este o oarecare capacitate de a cunoaște adevărul, ci identifică sufletul și mintea.

68. Aristotel metaf. G 5, 1009 în 7. Mai mult decât atât, multor animale care se află într-o stare sănătoasă, același lucru li se pare opus a ceea ce [ni se pare], iar fiecăruia [dintre noi] același lucru nu li se pare întotdeauna același în funcție de asupra modului în care se simte. Astfel, nu este clar care dintre ele [care ne apar în percepția senzorială a proprietăților] sunt adevărate și care sunt false. La urma urmei, unele [dintre ei] nu sunt mai adevărate decât altele, dar [încrederea în ei ar trebui să fie] la fel. De aceea Democrit spune că fie nimic nu este adevărat, fie [adevărul] ne este ascuns. In general, datorita faptului ca identifica gandirea si senzatia, aceasta din urma fiind esenta schimbarii, atunci pentru el un fenomen senzorial trebuie sa fie adevarat.

69. Plutarh de lat, viiv. 5 frecați. 1129 E, Soarele răsărit... în loc de lumină, a pus în mișcare văile și gândurile tuturor oamenilor. După cum spune Democrit, „în fiecare zi oamenii au gânduri noi” și [în fiecare zi] oamenii, parcă atrași unul spre celălalt de un fel de greutate grea, unul dintr-un loc, altul din altul, merg la afaceri.

70. Aetius IV 8U5 (D 394), Leucip, Democrit: senzațiile și gândurile sunt schimbări în corp. 8, 10 (D 395), Leucip, Democrit, Epicur: senzația și gândirea apar datorită faptului că imaginile vin din exterior. Căci nicio senzație sau gând nu vine la nimeni fără o imagine să cadă în el.

71. Theophrastus de sens, 58. Despre gândire, a spus doar că ea apare într-o stare armonioasă a sufletului în raport cu amestecul ei constitutiv. Dacă cineva devine prea cald sau prea rece, atunci [starea armonioasă a sufletului] este tulburată, spune op. Prin urmare, anticii au descris perfect această stare de spirit cu expresia „pierderea minții”. Astfel, este clar că el face gândirea dependentă de amestecul care formează trupul, care, poate, este consistent pentru el, care face din suflet trup. Deci, aproximativ, ce învățături și în ce măsură au fost date de [filozofii] anteriori despre senzație și gândire...

(60) Democrit și Platon au atins [această temă] cel mai profund; ideea este că definesc fiecare

[calitate senzuală] separat. Diferența dintre ele este că Platon nu privează lucrurile sensibile de natură, în timp ce Democrit recunoaște tot ceea ce [percepuți sensibil] ca stări de senzație. Care dintre ele este corectă [în această chestiune], probabil, nu merită discutată aici. Și în ce măsură fiecare dintre ei a dezvoltat [această întrebare] și ce definiții au făcut, vom încerca să luăm în considerare acest lucru, trecând mai întâi în revistă întregul curs al [gândirii] fiecăruia dintre ei. Deci, Democrit nu vorbește în mod egal despre toate [calitățile percepute în mod sensibil], ci le definește pe unele [dintre ele] prin cantitățile [de atomi], pe altele prin forme, iar pe altele prin ordinea și poziția [atomilor]. Platon reduce aproape tot ceea ce [percepuți sensibil] la stări [ale subiectului] și la senzații. Astfel, vă rog, rezultă că fiecare dintre ei afirmă opusul a ceea ce el însuși crede că este la baza [a teoriei sale a senzațiilor].

(61) Faptul este că primul [Democrit], considerând că stările de percepție senzorială există [în subiect] independent [de existentul cu adevărat], determină în același timp natura [existentei cu adevărat pentru fiecare percepție senzorială. calitate], în timp ce al doilea, [Platon], considerând [calitățile] ca există în sine, dă acestor esențe o explicație în care acceptă dependența lor de stările de percepție senzorială...

(68) În al doilea rând, grele și ușoare, dure și moi [devin] existente în sine, prin natura lor [căci mari și mici, dense și rare nu există în raport cu nimic altceva], cald, rece și alte [calități sensibile] există [numai] în raport cu percepția senzorială și el spune adesea acest lucru, subliniind că forma căldurii este sferică.

(69) În general, cea mai mare contradicție din toate [explicațiile sale] este că el realizează simultan [aceste calități] stări de percepție senzorială și, în același timp, le determină prin forme [de atomi]. [Reducând calitățile senzoriale la formele atomilor, el spune în același timp] că un lucru pare amar pentru unii, dulce pentru alții și totuși diferit pentru alții. Dar este imposibil ca forma [a unui atom] să fie o stare (sub-θ Materialiștii Greciei antice

ect], nici acel lucru și același lucru [pare] unora sferic, și în altă formă altora, [și acest lucru ar fi necesar dacă ceea ce este dulce pentru unii este amar pentru alții], nici că formele [atomilor] schimbare datorată stărilor corpului nostru]. Pentru a spune simplu, forma [atomilor] există în sine, dar dulciurile și lucrurile senzoriale în general există [doar] în relație cu altul și în altul, așa cum spune el. De asemenea, este absurd ca, în raport cu ceea ce este recunoscut ca fiind același de către toți cei care percep aceleași calități senzoriale, să negeți adevărul [al acestor indicații senzoriale consoane], [mai ales dacă comparăm acest lucru cu considerațiile pe care] le exprimă mai sus, și anume] că pentru corpurile aflate în aceeași stare [același lucru] nu este același și, pe de altă parte, că una [senzație] nu este în niciun fel mai adevărată decât cealaltă.

(70) Căci, desigur, cel mai bun este [mai adevărat] decât cel mai rău, iar [starea sănătoasă a corpului este mai adevărată decât] bolnavul. Într-adevăr, [o stare sănătoasă] este mai în concordanță cu natura. Mai mult decât atât, dacă [lucrurile] sensibile nu au o natură pentru că nu sunt toate la fel, atunci este evident că nici animalele, nici alte corpuri nu [vor avea o natură]. Căci există păreri diferite și despre ei. Totuși, dacă nu prin aceeași [iritare exterioară], [senzația de] dulce și amar apare în toată lumea, dar cel puțin natura amărăciunii și a dulceață este aceeași pentru toată lumea. El însuși trebuie să confirme acest lucru. Căci cum poate ceea ce este amar pentru noi să fie dulce sau acru pentru alții, dacă nu există o natură specifică a lor?

(71) Mai mult, el face acest lucru și mai clar în acele [lucrări] în care spune că orice [calitate senzuală] ia naștere și există cu adevărat; în special, în ceea ce privește amărăciunea, el spune că „participă în legătură” [cleiuri] ; Astfel, și având în vedere acest lucru, aparent, este necesar să acceptăm contrariul celor spuse mai devreme, [și anume, că] nu ar trebui să recunoaștem deloc existența naturii în percepția senzorială și, în plus, [aceasta este confirmat de faptul] ceea ce s-a spus mai înainte

când a atribuit [o anumită] formă unei substanțe amare, ca și celelalte, deși spunea că nu au natură. De fapt, fie nimic nu va avea

[natura], fie chiar ei, [aceste calități senzoriale], o vor avea din același motiv. Mai mult, cald și rece, pe care [unii filozofi] le recunosc drept principii, desigur, au un fel de natură; dacă o au, atunci alte [calități senzuale trebuie să o aibă]. Dar el recunoaște o anumită esență în cele dure, moi, grele și ușoare și, totuși, le consideră relative, în funcție de noi [de percepția noastră]; și el nu recunoaște natura cald, rece și fiecare dintre celelalte [calități sensibile]. Totuși, dacă el definește grele și ușoare prin intermediul cantităților, atunci este necesar ca toate [corpurile] simple să aibă aceeași forță de mișcare, astfel încât să fie dintr-o singură materie și să aibă aceeași natură.

(72) Dar în aceasta se pare că i-a urmat pe cei care consideră, în general, că gândirea corespunde schimbării [a corpului], părere care este cea mai veche. Și anume, toți anticii, atât poeți, cât și înțelepți, explică gândirea în funcție de starea [a trupului].

72. Plutarh quaest sopi. eu 19.5 p.m. 614 DE. „O astfel de cercetare ușoară oferă sufletului o mișcare armonioasă și utilă, dar discursurile dezbaterilor și maeștrilor sofismului ar trebui evitate.”

73. Cicero epist. XV 16J (către Cassius). Când vă scriu ceva, apare o anumită [imagine], astfel încât parți să fiți personal prezent în fața mea. Și acest lucru nu se întâmplă ca urmare a „aparițiilor de idoli [imagini]”, așa cum spun noii tăi prieteni, care cred că chiar și „fanteziile mentale” sunt cauzate de spectatorii kaciani – ideea este că (spun asta astfel încât nu scapă atenției dvs.) Epicureanul [filosoful] Caius Intubar, decedat recent, le numește „spectatori” acele [imagini] pe care faimosul Gargettian [Epicur] și mai devreme Democrit le numeau „idoli”. Deși acești spectre vă pot lovi în ochi, pentru că vă place sau nu, ei înșiși intră în [nostru

84 Fragmente din Democrit și dovezi ale învățăturii sale, organele de simț], dar că ar putea [lovi] sufletul, [această posibilitate] nu văd. Ar trebui, când te întorci nevătămat, să mă înveți dacă sponsorul tău este în puterea mea, pentru ca de îndată ce îmi place să mă gândesc la tine, să vină în fugă [la mine], și nu numai [dacă mă gândesc] la tine, a cărui imagine este ferm în mintea mea, dar dacă încep să mă gândesc la insula Britanie, [imediat] „idolul” ei va zbura în inima mea.

74. Sextus VII 140. Diotiam spune că, după învățăturile lui Democrit, există trei criterii: 1) criteriul înțelegerii a ceea ce este ascuns, acest criteriu vizează lumea fenomenelor senzoriale; 2) criteriul cercetării științifice, se referă la reflecție..., 3) criteriul alegerii și zborului, aparține domeniului sentimentelor; fapt este că ceea ce ne străduim să abordăm este de dorit pentru noi, iar ceea ce ne străduim să ne îndepărtăm dorim să evităm.

75. Sextus VIII 327. Dintre filozofi, dogmaticii... acceptă dovada apodictică, în timp ce empiriştii par să-l respingă [împreună cu acesta din urmă] pe Democrit. Faptul este că a vorbit cu fermitate împotriva acestui lucru în „Canoanele” sale.

76. Sextus VII 138. În „Canoane” el spune că există două tipuri de cunoaștere, dintre care el numește cunoașterea prin raționament logic legitimă și îi atribuie certitudinea în a judeca adevărul, dar cunoașterea prin senzații le numește întuneric și o neagă. adecvarea pentru recunoașterea adevărului.

(139) El spune literal următoarele: „Există două tipuri de cunoștințe: una este adevărată, cealaltă este întunecată. Întuneric include toate următoarele [tipuri de cunoaștere]: vedere, auz, miros, gust, atingere. În ceea ce privește adevărata [cunoaștere], este complet diferită de prima.” Apoi, dând preferință adevăratei [cunoașteri] în detrimentul întunericului, el adaugă: „Când întunericul [tipul de cunoaștere] nu mai este în stare să vadă prea puțin, nici să audă, nici să miroasească, nici să nu perceapă cu gust, nici

atingere, dar cercetarea [trebuie să pătrundă] la o mai subtilă [nu mai este accesibilă percepției senzoriale], < atunci adevăratul [tip de cunoaștere] apare în scenă, întrucât în gândire are un oprano cognitiv mai subtil m>.”

mier. Hippocrates de arte 11. Privirea minții domină asupra a tot ceea ce eludează vederea ochilor.

77. Sextus VII 140 (la primul criteriu al lui Democrit). „Pentru că vederea este înfățișarea invizibilului”, așa cum spune Anaxagora, pe care Democrit îl laudă pentru aceasta.

78. Diogene X 14. Ariston în „Biografia lui Epicur” spune că el a scris „Canonul”, desenând din „Trepiedul” profesorului său Nausiphanes.

79. Diogene L- X 31. În „Canonul” Epicur spune că

criteriile adevărului sunt senzațiile, conceptele și sentimentele ...

Diogene L. X 34. Cât despre sentimente, ei [epicurienii] acceptă două tipuri de ele: plăcerea și durerea și le atribuie tuturor viețuitoarelor. Plăcerea, conform învăţăturii lor, este o stare corespunzătoare naturii unui organism viu, iar suferinţa este o stare străină acestei naturi. Plăcerea și durerea servesc drept criterii pentru deciziile pentru ce să lupți și ce să eviți.

80. Albertus Magnus Ethica 11.3 (Vol. IV ed. Jammy p. 4). Așa spune și Democrit, [și anume] că înțeleptul este mora a tot ceea ce există. Și într-adevăr, prin senzație el este măsura [lucrurilor] sensibile și prin rațiune este măsura obiectelor [inteligibile]. Dar fiecare [lucru] este măsurat prin primul și cel mai simplu din felul său; Primul și cel mai simplu lucru din orice fel este perfecţiunea. Deci, perfecţiunea este începutul însăși cunoașterii oricărui lucru; în consecinţă, cunoaşterea fiecărui lucru se realizează în cunoaşterea perfecţiunii sale.

81. Sext asiv. maZ/z. U/7 776. O veche... opinie că [numai] asemănător poate fi cunoscut prin asemănător (denumit în continuare Democrit).

82. Aristotel de sens, 4.442 a 29, Democrit și foarte mulți dintre fiziologii care vorbesc despre senzații fac o mare absurditate. Și anume, ei consideră tot ce este perceptibil ca fiind tangibil. Dar dacă este așa, atunci este evident că din celelalte senzații, fiecare este un fel special de atingere.

Theophrastus de caus. pi. VII 1.2. La urma urmei, aceasta în sine necesită în primul rând o anumită investigație, și anume dacă [totul] trebuie redus la impresii senzoriale sau, ca și Democrit, la forme [atomi] din care toate [lucrurile] iau naștere.

83. Aetius IV 10,5 (D 399·, câte senzații?). Democrit: există mai multe senzații decât ceea ce este [de fapt] perceput de simțuri; dar din cauza discrepanței dintre ceea ce se simte și cantitatea de senzații, [unele dintre acestea din urmă] rămân neobservate.

84. Aetius IV 10,4 (D 399). Democrit: În ceea ce privește animalele iraționale, înțelepții și zeii, [ele] au mai mult de cinci organe de simț.

85. Theophrastus de sens. 49 de cuvinte (D 513) (49). În ceea ce privește senzația, Democrit nu stabilește dacă ea este produsă de opus sau similar. La urma urmei, dacă el crede că senzația provine din schimbare, atunci s-ar părea [ar trebui să accepte că senzația este produsă] de lucruri diferite. Ideea este că like-ul nu se schimbă like-ul. Pe de altă parte, dacă el crede că senzația și schimbările în general provin din faptul că [ceva] experimentează influența din exterior și dacă, conform învățăturii sale, este imposibil ca [lucrurile] non-identice să experimenteze influența [unul față de celălalt], dar chiar dacă [lucruri] diferite acționează [unul asupra celuilalt], atunci ele acționează nu pentru că sunt diferiți, ci pentru că există ceva identic în ele, atunci [pe baza acestui lucru pare să rezulte că, după părerea lui, senzaţia este cauzată] asemănătoare. Prin urmare, părerile sale cu privire la această întrebare [dacă senzația este cauzată de opus sau similar] pot fi gândite într-un fel sau altul. El încearcă deja să dea o învățătură despre fiecare senzație separat...

(59) Cât despre [lucrurile] sensibile, alți [filozofi] au ignorat

întrebarea este care este natura lor și ce este fiecare dintre ele [din punct de vedere al calității]. De fapt, din ceea ce se referă la

atingere, ei vorbesc despre greu, ușor, cald și rece, ca, de exemplu, că rar și subțire este cald, dens și gros este rece, o astfel de distincție o face Anaxagoras între aer și eter. Aproape același lucru [spun ei] despre grele și ușoare și, de asemenea, [le atribuie] mișcările în sus și în jos și, în plus, [învață] că sunetul este mișcarea aerului, iar mirosul este o anumită scurgere. Empedocle [spune], de asemenea, despre culori că albul este culoarea focului, iar negrul este culoarea apei (21 A 69 și B 94). Restul [spunea] doar că albul și negrul sunt culorile primare, în timp ce altele apar din amestecarea lor, căci Anaxagoras vorbea doar în general despre culori.

(60) Democrit și Platon s-au atins [pe această temă!; ideea este că ele determină fiecare [calitatea senzorială] separat.

(63) Deci acestea sunt definițiile pe care le dă pentru grea, ușoară, tare și moale. În ceea ce privește celelalte [calități] sensibile, nu există nimic în natură [corespunzător acestora], dar toate sunt stări ale percepției senzoriale în schimbare, din care ia naștere imaginația. Cert este că în natură nu există cald și rece, dar forma [atomul], schimbându-și mișcarea, produce și o schimbare în noi. Și anume, tot ceea ce se adună [în cantități mari] este intensificat pentru toată lumea, dar ceea ce este împărțit în [părți] îndepărtate este insesizabil. Dovada că [calitățile senzoriale] nu există prin natură [este] că nu par identice cu toate ființele vii, dar ceea ce este dulce pentru noi este amar pentru alții, are un [gust] înțepător pentru alții, pentru alții este acru [gust] și pentru alții este acru [gust], iar alte [calități senzuale] sunt exact aceleași [diferite pentru diferite creaturi].

(64) În plus, acestea variază de la confuzie în funcție de starea [subiectului] și de vârsta acestuia. Astfel, este evident că aranjarea [atomilor] este cauza imaginației. Deci, în general, ar trebui să facem astfel de presupuneri despre [calitățile] perceptibile senzorial.”

[după învăţătura lui]. Cu toate acestea, la fel ca [toate celelalte], el reduce acest lucru la forme. Totuși, el nu dă socoteală despre formele tuturor [calităților senzoriale], ci doar despre [formele] gusturilor și culorilor și, mai exact decât culorile, definește [calitățile] legate de gusturi, atribuind imaginația contul unei persoane [subiect].

(68) Poate că poate părea de neînțeles, în primul rând, că el a explicat cauzele tuturor [calităților senzoriale] într-un mod diferit și a redus la diferențele grele, ușoare, moi și dure la diferențe cantitative și la rare și dense și calde și reci . [a definit] prin forme. În al doilea rând, grele și ușoare, dure și moi [devin] existente în sine prin natură [căci mari și mici, dense și rare nu există în raport cu nimic altceva], cald, rece și altele [calități sensibile] există [doar] în relație cu percepția senzorială și el spune adesea acest lucru, subliniind că forma căldurii este sferică.

86. Aetius IV 13.1 (D 403). Leucip, Democrit, Epicur cred că percepția vizuală apare ca urmare a intrării imaginilor.

Alexander de sensu r. 24.4. Și anume, Democrit spune; acea viziune este percepția reflectării [corpurilor] vizibile. Căci reflexia este o imagine care apare în pupilă, ca și în toate celelalte [tola] transparente, care au proprietatea de a reține reflectarea în sine. El însuși [Democrit] și înaintea lui Leucip și mai târziu Epicur și discipolii săi cred că unele imagini emanate [din trupuri], asemănătoare ca înfățișare cu acelea [corpuri din care emană], [acestea din urmă și sunt trupurile vizibile nouă], cad în ochii celor care văd și astfel apare viziunea. 56.12. Și anume, ei au indicat drept cauză a vederii anumite imagini care curg în mod constant din [obiecte] vizibile, similare cu acestea din urmă [în aparență], căzând în [organul] vederii.

Leucip și Democrit și discipolii lor au avut această părere; Ei au dedus și fenomenul culorilor intermediare din adăugarea unor corpuri invizibile datorită micimii lor.

87. Aetius IV 8,5 (D 394). Leucip, Democrit: senzațiile și gândurile sunt schimbări în organism. 8.10 (D 395) Leu

Kippus, Democrit, Epicur: senzația și gândirea apar datorită faptului că imaginile vin din exterior. Căci nimeni [senzația sau gândul] nu vine la nimeni fără ca o imagine să cadă [în el].

88. Aetius IV, 2 (D 405). Leucip, Democrit, Epicur: reflexiile în oglindă iau naștere ca urmare a rezistenței pe care o întâmpină imaginile care se repezi din noi; se formează pe oglindă datorită faptului că [aici] se întorc în sens invers.

89. Diogene L. IX 41. Democrit: Vedem datorită intrării [în noi] idolilor [imagini].

90. Aristotel de sens. 2.438 a 5. Democrit spune că apa este ceea ce vedem prin. O spune bine. După părerea lui, că viziunea este reflexie nu este bună... În general, în ceea ce privește reflexia [razelor de lumină], la acel moment, se pare, nimic nu fusese clarificat. De asemenea, este ciudat că nu a pus la îndoială de ce doar ochiul vede și niciunul dintre celelalte [organe] în care apar idolii [imaginile].

91. Aristotel de anima II 7.419 a 15. Democrit învață greșit că, dacă mediul intermediar ar fi golul, atunci s-ar putea vedea clar o furnică pe cer.

92. Aristotel de gen. el corr. 1 2.316 a 1. De aceea Democrit spune că culoarea nu există. Cert este că culoarea [a unui corp] depinde de poziția [a atomilor care îl alcătuiesc].

93. Aetius 1 15, 11 (D 314). Alții [acceptă] atomi care toți nu au nicio culoare; Din [atomii] inteligibili fără calitate iau, conform învăţăturii lor, calităţi sensibile.

94. Aetius 1 15,8 (D 314). Democrit: Prin natura nu există culoare. Căci elementele sunt fără calitate, [nu au calități] și sunt pline și goale. Iar ceea ce este compus din ele are culoare datorită „contactului, conturului și rotației” [a atomilor], dintre care [termeni] primul semnifică ordine, al doilea semnifică formă, iar al treilea semnifică poziție. Căci, pe lângă aceasta, [tot ce altceva] este un produs al imaginației. Dintre aceleași componente ale produsului imaginației, există patru culori principale: alb, negru, roșu și gălbui.

95. Theophrastus de sens. (50). Viziunea, în opinia sa, ia naștere din reflecție. El predă despre acesta din urmă într-un mod original. Și anume, [conform învățăturii sale], reflexia nu se naște direct în pupilă, ci aerul care se află între ochi și [obiect] vizibil primește o amprentă, fiind comprimat de vizibil și de văzător. Faptul este că întotdeauna există o ieșire din orice. Apoi aerul, devenind dens și căpătând o culoare diferită, se reflectă în [partea umedă a] ochilor. Ceea ce este dens nu primește [reflecție], dar ceea ce este umed îi permite [i] să treacă. Prin urmare, ochii umezi sunt mai buni pentru vedere decât cei uscați. Dacă coaja exterioară [a ochiului] ar fi cât mai subțire și cât mai densă posibil, iar [părțile interioare ale ochiului] ar fi cât se poate de moale, fără carne densă și tare, ci plină cu lichid gros și gras, și venele ochilor ar fi drepte și uscate, [atunci procesul de a lua forme similare cu amprentele [de aer] ar avea loc cel mai bine în ochi. Faptul este că fiecare [lucru] cunoaște cel mai mult lucruri care sunt similare cu el.

(51) Deci, în primul rând, este absurd să acceptăm impresii în aer. Căci ceea ce este imprimat trebuie să aibă densitate și să nu se disipeze, așa cum spune el însuși, comparând această formare de amprente cu amprentele pe ceară. Mai mult, [astfel de] amprente ar putea fi mai probabil făcute pe apă, deoarece este mai dens [decât aerul]. Între timp, [în apă] văd mai rău, deși ar trebui, [conform teoriei lui], să fie mai buni. În general, de ce cineva care acceptă scurgerea formei, așa cum [acesta se întâmplă] în teoria atomică, ar trebui să inventeze formarea amprentelor? La urma urmei, idolii [imaginile] apar ei înșiși.

(52) Și dacă acest lucru se întâmplă și aerul capătă amprente, ca ceara presată și îngroșată, atunci cum se face reflexia și cum este? La urma urmei, este evident că imaginea se va confrunta direct cu [obiectul] care este văzut, așa cum se întâmplă în alte [printuri]. Și dacă da, atunci este imposibil ca reflexia să apară pe partea opusă fără a roti imaginea. Ar fi necesar să arătăm de ce și cum se va întâmpla acest lucru. Căci fără aceasta viziunea nu poate apărea. Apoi, ori de câte ori văd mai multe obiecte în același loc, cum

Deci în același aer se vor forma numeroase imagini? Și, de asemenea, cum este posibil să ne vedem? La urma urmei, imaginile trebuie să se ciocnească între ele, iar ambele [imagini] se vor înfrunta [cel] de la care provin. Deci, acesta este ceva ce [el] ar trebui să investigheze.

(53) Și, în plus, de ce nimeni nu se vede niciodată pe sine? La urma urmei, așa cum imaginile [noastre] sunt vizibile pentru ochii acelor [persoane] apropiate [noastre], așa ar putea fi arătate [propriilor noștri] ochi, mai ales dacă sunt situate direct în fața [noastre] și la fel fenomenul apare ca [în cazul în care există] un ecou. De fapt, sunetul, spune el, este reflectat către chiar [persoana] care a făcut sunetul. În general, recunoașterea amprentelor în aer este absurdă. Căci din ceea ce spune, rezultă în mod necesar că se fac amprente din toate corpurile și apar numeroase încrucișări, iar aceasta ar putea servi drept obstacol în calea vederii și, în plus, [toate acestea] sunt nerezonabile. Mai mult decât atât, dacă imaginea este păstrată, atunci chiar dacă trupurile nu erau deschise [privirii noastre] și nu erau aproape, noi [totuși] ar fi trebuit să le vedem - dacă nu noaptea, atunci [cel puțin în timpul zilei]. zori. Cu toate acestea, imaginile ar trebui să fie nu mai puțin conservate [decât în timpul zilei], deoarece aerul [noaptea] este mai rece.

(54) Dar poate că soarele produce o reflexie, ca și cum ar aduce [o rază] organului vederii, așa cum se pare că vrea să spună. Opinia pe care a exprimat-o că „soarele împinge aerul de la sine și, compactându-l, îl reflectă” este absurdă. Căci soarele tinde prin natura să se dividă mai degrabă. De asemenea, este absurd să atribui senzația [vizuală] nu numai ochilor, ci și restului corpului. Și anume, el spune că de aceea ochiul trebuie să conțină gol și umiditate, pentru ca [să poată] primi mai mult și să-l transmită restului corpului. De asemenea, este absurd să afirmăm că [corpurile] omogene se văd cel mai bine [unul pe altul] și, în același timp, să credem că reflectarea este produsă de [corpuri] având un aspect diferit, de parcă [corpurile] asemănătoare nu s-ar reflecta. Și cum se reflectă mărimile și distanțele, deși a început să vorbească despre asta, [one [kone a explicat.

(55) Deci, dorind să ofere câteva învățături originale despre viziune, el dă [despre aceasta] un studiu destul de amplu.

96. Theophrastus de sens, (73). Dintre flori, el numește patru simple. Ceea ce este neted, [după această învățătură], are o culoare albă. Într-adevăr, [tot ceea ce] nu este dur, care nu creează umbre și nu interferează cu mișcarea, totul așa strălucește. [obiectele] albe solide sunt formate din forme precum suprafața interioară a cochiliilor. Faptul este că datorită acestui fapt, opi-ul va fi fără umbre, strălucitor și cu pori drepți. Moale și libere [obiectele albe constau din atomi] rotunde, situate într-o direcție oblică unele față de altele și conectate în doi, iar întreaga ordine [a aranjamentului atomilor] este, pe cât posibil, egal [aranjată]. Fiind astfel, sunt moi

pentru că [atomii] sunt legați în [grupuri] mici. Sunt liberi pentru că [atomii lor] sunt aranjați în mod egal. Nu au umbre, deoarece [atomii lor] sunt netezi și largi. Unele [obiecte] sunt mai numeroase decât altele datorită faptului că formele sus-menționate sunt atât mai precise, cât și mai puțin amestecate [cu altele], iar într-o măsură mai mare au ordinea și poziția menționate mai sus.

(74) Deci, acestea sunt formele din care constă albul. Negrul [constă] din [forme] opuse: aspru, neuniform și inegal. De fapt, din această cauză, ar trebui să producă mlaștină, iar porii lor vor fi indirecti și greu de trecut. Mai mult, ieșirea [din ei] este lentă și dezordonată. Cert este că [pentru obiectele albe și negre] scurgerea este diferită într-o anumită privință datorită faptului că este una sau alta pentru imaginație, iar schimbarea se produce datorită influenței aerului [înconjurător].

(75) Roșu [constă] din aceleași [forme] ca și cald, doar mai mare [în mărime]. Dacă combinațiile de atomi sunt mai semnificative în timp ce [lor] forme sunt identice, atunci [vom avea] o [culoare] mai roșie. Dovada că roșul constă din astfel de [forme] este următoarea: când ne încălzim, noi [noi înșine] devenim roșii, iar alte corpuri se înroșesc și ele când sunt arse, până când,

[în cele din urmă], ei nu vor dobândi [culoarea] focului. Mai roșii [sunt acele corpuri] care constau din forme mari, cum ar fi flacăra și cărbunele copacilor verzi [mai roșii] decât cei uscați. De asemenea, fierul și alte lucruri care ard [au o culoare mai mult sau mai puțin roșie în funcție de dimensiunea atomilor]. Și într-adevăr, cei mai strălucitori [când arde corpul] sunt cei care au cel mai mult foc și al căror foc este cel mai subțire, în timp ce mai roșii sunt cei al căror foc este mai gol și are mai puțin. Prin urmare, corpurile mai roșii [atunci când ard corpurile] produc mai puțină căldură. Căci ceea ce este subtil este cald. Galben-verzui este format din solid și gol, este un amestec al ambelor, iar nuanțele de culoare variază în funcție de poziția și ordinea [atomilor].

(76) Deci, acestea sunt formele florilor simple. Fiecare [culoare] este mai pură cu cât constă mai mult din [forme] neamestecate. [Toate] celelalte [culori] sunt formate dintr-un amestec al acestora [simple]. Deci, auriu, aramiu și orice altă [altă culoare] de acest fel [constă] din alb și roșu. Și anume, au strălucire din alb [culoare] și ceva roșeață din roșu. Cert este că roșul intră în golurile albului atunci când este amestecat. Dacă li se adaugă verde [culoare], atunci se obține cea mai frumoasă culoare și este necesar să existe mici amestecuri de verde [culoare]. Faptul este că mari [impurități de verde] cu o astfel de combinație de alb și roșu dau o culoare proastă. Culorile vor fi [obținute] diferite dacă luați mai mult și mai puțin [din una sau alta culoare simplă].

(77) Mov [culoarea] constă din alb, negru și roșu și conține cea mai mare proporție de roșu, o proporție mică de negru și o medie de alb. De aceea pare plăcut simțurilor. Ceea ce este negru și roșu în el este evident la vedere, iar ceea ce este alb își arată ușurința și strălucirea. Pentru aceste [calități] sunt produse de alb [culoare]. Azure [culoarea] este alcătuită din foarte negru și galben-verzui, cu o mare proporție de negru. [culoarea] verdele prazului este format din violet și azur sau din galben verzui și violet. Căci această culoare este divină și pentru el

 sunt caracterizate de strălucire. Albastru închis [culoare] – din azur și foc; [este format] din forme [atomi] rotunde și în formă de ac, datorită cărora negrul conține strălucire.

(78) Nuc [culoare]–de la verde și albastru închis. Dacă amestecați [culori] verde și alb, obțineți o [culoare] care arată ca o flacără. Căci cei fără umbră și întuneric sunt excluși [reciproc]. În același mod, roșul, atunci când este amestecat cu alb, produce o [culoare] strălucitoare și nu galben-verzui închis. Acesta este motivul pentru care obiectele din plante sunt inițial de culoare galben-verzuie până când sunt încălzite și rupte. Acesta este numărul mare de culori pe care îl menționează, dar [adaugă] că există nenumărate culori și gusturi, corespunzătoare [variei infinite] de amestecuri [pe care le vom primi], dacă începem să luăm una, adăugăm alta și amestecați unul mai puțin, mai mult cu altul. Căci [în acest caz] niciunul [rezultat] nu va fi similar cu celălalt.

(79) Deci, în primul rând, faptul că este nevoie de un număr mai mare de culori primare [și nu două] conține o anumită aporie. La urma urmei, alții [recunosc culorile primare] ca fiind alb și negru, crezând că sunt singurele culori simple. În al doilea rând, el nu atribuie o singură formă tuturor [culorilor] albe, ci o formă diferită [obiectelor albe] dure și o formă diferită celor moi. Nu ar fi [acceptat] că ar exista un alt motiv [pentru culoarea albă] a [obiectelor] care diferă ca tactilitate și, în plus, nu ar fi forma care ar putea fi cauza diferenței [de culoare], ci mai degrabă poziția [atomilor]. La urma urmei, este posibil ca [formele] rotunde și totul în general să arunce o umbră asupra lor. Iată dovada. El însuși știe că multe dintre [formele] netede par negre. Și, [după explicația sa], ele apar ca atare datorită faptului că legătura și ordinea lor [a atomilor] este aceeași cu cea a scoop [culoare]. Și, pe de altă parte, [știe] câte [obiecte albe] sunt compuse din * [forme] aspre. Aceasta, [conform învățăturii sale], se datorează faptului că ele constau din [forme] mari și compușii [atomilor lor] nu sunt rotunjiți, ci zimțați, [și anume] din amestecul de forme [atomilor] se formează forme, ca trepte de scări şi terasamente, [care

asediatorii fac] în faţa zidurilor cetăţii. Într-adevăr, fiind astfel, [corpul] nu are umbră, iar strălucirea lui este neobstrucționată.

(80) Mai mult, cum poate el explica faptul că albul [culoarea] unor animale devine negru dacă sunt așezate astfel încât o umbră să cadă asupra lor? În general, se pare că el vorbește mai degrabă despre natura transparentă și strălucitoare decât [despre natura] albului. Căci a fi vizibil prin și prin și a avea porii aranjați în linii drepte este proprietatea de a fi transparent. Câte [obiecte] albe sunt transparente? În plus, [poziția] conform căreia porii [obiectelor] albe sunt drepte, iar porii celor negre diverge în direcții diferite, trebuie acceptată din ipoteza că natura [însăși] intră [în corpuri transparente] . Dar el spune că vederea apare ca urmare a curgerii [din obiecte] și a reflecției în direcția ochilor [noștri]. Dacă da, atunci ce diferență va avea dacă porii se află unul în fața celuilalt sau dacă diverg în direcții diferite? Este la fel de dificil să admitem că în orice fel există o ieșire din vid. Deci, ar fi necesar să se indice motivul pentru [toate] acestea. La urma urmei, se pare că produce alb din lumină sau din altceva. Prin urmare, pentru apariția [culoarei] negre, el citează ca cauză grosimea aerului.

(81) În plus, explicația sa despre negru [culoarea] nu este ușor de înțeles. Și anume, [conform învățăturii sale], o umbră este ceva negru care acoperă o [culoare] albă. Prin urmare, albul trebuie să fie primul în natură. Dar, în același timp, consideră că cauza [culorii negre] este acoperită nu numai de o umbră, ci și de grosimea aerului, precum și de grosimea fluxului de ieșire și, [în final], de starea relaxată a ochiului. Dacă [toate] acestea se întâmplă din cauza faptului că nu există o transparență completă, sau din cauza altceva și ce anume, el nu explică.

(82) De asemenea, este absurd să nu dai o formă [specială] verdelui, ci doar să o produci din dens și gol. La urma urmei, acestea din urmă vor fi [elemente] comune tuturor [corpurilor], indiferent din ce forme constau. Verdele ar trebui să primească o [formă] specială, ca și alte [culori]. Și dacă este opus roșu, așa cum negrul este [opus] alb, atunci trebuie să aibă

iar forma opusă. Dacă nu este opus, atunci este ciudat că el nu consideră [culorile] primare ca fiind opuse. La urma urmei, aceasta este opinia generală. În special, ar trebui să existe o precizie în care culorile sunt simple și de ce unele [culori] sunt compuse, iar altele sunt simple. Pentru că cea mai mare dificultate este de a determina care culori sunt primare. Aceasta este poate o întrebare cu adevărat dificilă. La urma urmei, dacă cineva ar putea indica care dintre gusturi sunt simple [de bază], atunci și mai repede s-ar putea spune același lucru. Mai mult, nici măcar nu a dat definiții despre miros, spunând doar că subtilul, curgând din [corpurile] grele, dă naștere mirosului. Care este natura ei și de ce este afectată, nu a spus deja, dar tocmai acesta este ceea ce este poate cel mai important.

(83) Astfel, Democrit a lăsat unele [probleme] fără răspuns.

97. Theophrastus de sens. 55. El explică auzul aproape în același mod ca alți [filozofi]. Și anume, atunci când aerul intră în gol, se mișcă; Pe lângă faptul că pătrunde în mod egal în tot corpul, mai ales și mai [pătrunde] în urechi, întrucât [aici] trece prin cel mai mare gol și se întârzie cel mai puțin. Prin urmare, sunetul nu se simte în restul corpului, ci doar aici [în urechi]. Când [sunetul] iese în interior, atunci [imediat] se risipește datorită vitezei [de mișcare a acestuia]. Căci sunetul apare atunci când aerul se îngroașă și intră [în urechi] cu forță. Și la fel cum explică apariția senzației exterioare a atingerii, în același mod [explica apariția] apariției [senzației de auz] intern.

(56) Condițiile pentru cea mai mare acuitate a auzului sunt următoarele: dacă învelișul exterior este dens, venele sunt goale și cât mai uscate, reprezentând [cu deschiderile lor] pasaje convenabile către cap, urechi și alte [părți] a corpului; Mai mult, dacă oasele sunt puternice, creierul este un amestec bun, iar ceea ce îl înconjoară este cât se poate de uscat. Căci în acest caz sunetul ar intra cu întreaga sa masă, deoarece ar intra printr-un gol mare, uscat și ușor accesibil și s-ar disipa rapid și uniform în tot corpul și nu ar ieși.

(57) Deci, el are aceleași definiții neclare ca și celelalte; Este ciudat și absurd ca sunetul să circule în tot corpul și, intrând prin organul auzului, să se răspândească în [în trup] ca și cum ar fi simțit nu prin urechi, ci prin tot corpul. La urma urmei, dacă orice [parte a corpului] experimentează o influență împreună cu auzul, atunci [nu rezultă de aici] că, ca urmare a acesteia, ia parte la senzația auditivă. El atribuie acest lucru în mod egal tuturor senzațiilor și nu numai senzațiilor, ci și sufletului. Acestea sunt învățăturile pe care le dă despre văz și auz; În ceea ce privește restul senzațiilor, el explică apariția lor aproape în același mod ca majoritatea [filozofilor].

98. Theophrastus de caus, pi. VI 17, 11. Ilo ce am spus mai sus este absurd, dacă ceea ce este fetid și nu are miros de turmă, pentru ele [animalele] este parfumat. Ultima [ipoteză], poate, nu conține nicio absurditate. Vedem că ceva asemănător se întâmplă în alte cazuri, ca, de exemplu, [se poate observa acest lucru] chiar pe alimentele în sine: alimentele [pentru diferite animale] sunt amestecuri inegale și, poate, ar fi cel mai ușor de găsit aici. motivul [diferenței de simț al mirosului animalelor]. Întrucât formele lui Democrit, așa cum s-a spus, formează figuri cu siguranță pliate, el ar fi trebuit să derive stările [de percepție senzorială] dintr-o anumită ordine [aranjare a atomilor].

99. Theophrastus de odor. 64. De ce Democrit, explicând gusturile prin relația [substanțelor producătoare de gust] cu organul gustului, când explică mirosurile și culorile, nu recurge în același mod la organele senzațiilor corespunzătoare? El ar trebui să [derive toate acestea] din formele [atomilor].

100. Aristotel de sens. 4 frecați. 442 b 11. El [Democrit] reduce gusturile la forme.

101. Theophrastus de caus. plantă. VI 1, 6. Democrit, atribuind fiecărui gust câte o formă, consideră gustul dulce rotund și mare ca mărime, gustul acru ca formă mare, aspru, poligonal și nerotund. Sharp [¿fcyc] — corespunzând numelui său — ascuțit în formă [a atomilor săi constitutivi], 7 materialiști ai Greciei antice

unghiular, îndoit, îngust și nerotund. [gust acru] — rotund, subțire, colțuroasă și strâmbă. [gust] sărat — unghiular, mare, îndoit și isoscel. Bitterul este rotund, neted, are o curbură și are dimensiuni mici. Grăsimea este îngustă, rotundă și mică.

102. Theophrastus de caus. plantă. VI 2, 1 (Politica împotriva Democritului). Poate că s-ar părea, așa cum sa spus [mai sus], că și acesta există în aceleași scopuri. Și anume, explicând în acest fel diferențele dintre forțele înseși, el crede că explică motivele pentru care unul se strânge, se usucă și se compactează, altul se înmoaie, se netezește și uniform, al treilea se descompune și se risipește și alte lucruri de acel tip. Cu toate acestea, în acest sens, s-ar putea pune întrebarea dacă nu este necesară implicarea substratului pentru a explica vreo calitate. Ideea este că trebuie să cunoaștem nu numai [cauza] eficientă, ci și ceea ce experimentează efectul ei și mai ales dacă același gust apare în toată lumea în același mod, așa cum spune el. La urma urmei, nimic nu împiedică alte animale să aibă un [gust] dulce care este dulce pentru noi, iar în ceea ce privește restul [situația este] aceeași.

103. Theophrastus de caus. plantă. VI 7, 2. Poate că nu este ușor să ne imaginăm cum la Democrit ar putea să se nască vreodată un [gust] din altul. La urma urmei, pentru aceasta] este necesar ca fie formele [atomilor pe care îi schimb și de la curbați și în unghi ascuțit să devină rotunde, fie cea a tuturor atomilor conținuti [într-un corp dat], cum ar fi, de exemplu, [atomi] de acrișor, picant și dulce, unii ies în evidență (atomii fiecărui gust, specific fiecăruia dintre ei separat, sunt întotdeauna la suprafața corpului având gust), în timp ce alții au rămas, sau, în al treilea rând, pentru unii [atomi]] să plece, alții să intre. Dar din moment ce atomii le este imposibil să-și schimbe forma (la urma urmei, un atom nu este supus influenței exterioare),1 atunci rămâne [numai posibil] ca unii [atomi] să plece, alții să intre, sau ca unii să rămână, alții. îndepărtați-vă. Dar ambele [cazuri] sunt ridicole. Căci trebuie, în plus, să explice și ce anume provoacă [această schimbare] și ce o produce.

. 104. Sextus Pyrrh. h. II 63. Pe baza faptului că mierea pare amară unora și dulce altora, Democrit spunea că mierea în sine nu este nici dulce, nici amară.

105. Theophrastus de sens, (72). Dintre gusturi, el atribuie fiecăruia o formă, asemănând proprietatea [de formă] cu proprietatea senzației gustative. Acesta din urmă trebuie să fie rezultatul nu numai al acelor [forme], ci și al simțurilor, mai ales dacă există [diferite] stări ale acestora. La urma urmei, nici tot ceea ce este sferic, nici [toate] celelalte forme [întotdeauna] nu au aceeași putere, așa că ar fi necesar să se dea definiții în ceea ce privește substratul, dacă acesta este alcătuit din similar sau diferit și cum se produce schimbarea senzațiilor și , în plus, Mai mult decât atât, într-un mod asemănător, dă explicații cu privire la tot ceea ce [perceput] prin atingere, și nu te limita doar la ceea ce ține de gust. Dar în ceea ce privește aceste [lucruri percepute prin atingere], [nu este clar] dacă au vreo diferență în ceea ce privește gusturile sau dacă se poate spune [despre gustul lor] indiferent ce vor.

106. Theophrastus de sens. (65). [Gustul] acut are formă unghiulară [a atomilor care îl formează], foarte îndoit, mic și îngust. Căci, datorită punctului său, ou pătrunde repede peste tot; fiind aspră și colțoasă, se apropie și se trage împreună. Prin urmare, încălzește corpul, producând goluri [în el]. Căci ceea ce are cele mai mari goluri are cea mai mare căldură. [Gustul] dulce este format din forme rotunde și nu foarte mici. Prin urmare, în general, transformă corpul într-o stare lichidă și pătrunde încet totul fără șocuri. Alte [gusturi] produc șocuri, din moment ce [fiecare dintre ele], pătrunzând, dobândește [din loc] restul și îl umezește. Ceea ce este umezit și mutat din locația sa se varsă în stomac. Căci acesta din urmă este cel mai convenabil [loc] pentru mișcare, deoarece conține cel mai mult gol.

(66) [Gustul] acru este format din forme mari, poligonale și deloc rotunjite. Căci ori de câte ori acești [atomi] intră în corpuri, ei astupă venele și le împiedică să curgă. Prin urmare, golul stomacului [în acest caz] rămâne calm. Gust amar]

este format din [atomi] mici, netezi și rotunzi, [atomii] săi au o suprafață rotundă cu curbe. De aceea [gustul] amar este lipicios și lipicios. [Gustul] sărat se formează din [atomi] mari și rotunzi, pe alocuri curbați, (dar în partea sa cea mai semnificativă necurbată) și, prin urmare, cu puține îndoituri („strâmb” înseamnă a numi ceea ce se poate capta unul pe altul și se împletesc). Gustul sărat este format din [atomi] mari, deoarece salinitatea plutește la suprafață. La urma urmei, dacă [atomii care formează gustul sărat] ar fi mici, atunci din cauza impactului [atomii lor] din jur, s-ar amesteca cu fiecare [lucru]. [Gustul sărat constă] din [atomi] nerotunzi, deoarece sărat este aspru, în timp ce rotund este neted. Sărat este alcătuit din atomi, deoarece nu este coeziv, drept urmare este ușor măcinat.

(67) [Gustul] acru are o formă mică, rotundă și unghiulară [a atomilor], dar nu are o formă curbată. Cert este că [gustul] acru, fiind poligonal, se încălzește datorită rugozității și face [corpul] lichid datorită micimii, rotunjimii și angularității sale. Căci aceasta este proprietatea unei forme unghiulare. În același mod explică celelalte proprietăți ale fiecărui [gust], reducându-le la forme. Niciuna dintre forme nu se găsește pură și nu se amestecă cu altele, dar în fiecare [lucru] neted este mult [și aspru] și același [gust conține o anumită cantitate] atât de neted, cât și de aspru, și rotund și ascuțit. și alte [forme]. Iar ceea ce este cel mai abundent se manifestă cel mai mult în senzație și proprietate [senzuală], în plus, în funcție de starea [a corpului nostru] la care a ajuns. Căci există diferențe mari în aceasta (adică în starea corpului nostru) datorită faptului că [această stare] este uneori aceeași, alteori opuse, iar substanțele care sunt opuse [după gust] uneori produc aceeași stare [atunci aceeași senzație gustativă].

(68) Acestea sunt definițiile pe care le-a dat gusturilor.

107. Diogene din Oenoanda fr. 5 col. (n. 10 William Lpz, 1907). Democrit de Abdura a dat doctrina că substanțele sunt atomi, explicând lucrurile într-un mod cu adevărat corect; dar din moment ce în doctrina sa despre atomi

Dacă s-a înșelat în unele chestiuni, vom discuta despre asta mai târziu când vom prezenta învățătura noastră [epicureană].

108. Diogene din Oenoanda fr. 6 col. 2 (11 William Lpz, 1907). Democrit a făcut și o greșeală nedemnă de el, afirmând că numai atomii există cu adevărat și că toate celelalte semne [de lucruri] sunt subiective. Și într-adevăr, după învățătura ta, Democrit, nu este clar cum am putea găsi adevărul, chiar și noi nu am putea trăi, pentru că nu am ști să ne ferim de foc, sau de răni, sau...

3. MATEMATICĂ

109. Aristotel de coelo III 4.303 a 4. La urma urmei, într-un fel ei [Leucip și Democrit] consideră că toate lucrurile sunt numere și [dervin] din numere. Căci chiar dacă ei exprimă [acest lucru] neclar, aceasta este totuși [exact] ceea ce vor să spună.

Theophrastus de sens. 60. Democrit vorbește diferit despre toate [calitățile percepute în mod sensibil], dar le definește pe unele [dintre ele] prin cantități [de atomi], pe altele prin forme și încă pe altele după ordinea și poziția [atomilor]. (61) Democrit distinge între grele și ușoare după dimensiune.

110. Aristotel de coelo III 4.303 a 4. [Leucip și Democrit]: Primele cauze... sunt indivizibile ca mărime.

Aetius I 16,2 (D 315). Unii [acceptă] atomi și [cred că] diviziunea se oprește la indivizibili și nu merge la infinit.

Scholium la Euclid XI; 436, 15 Evr. Că nu există cea mai mică cantitate, așa cum susține Democritul, este evident și din această teoremă, conform căreia este [întotdeauna] posibil să se obțină o cantitate mai mică decât oricare dată.

Galen de elem. sec. Hipp. 1 2. Ei cred că corpurile primare nu sunt supuse schimbărilor sub influența influențelor externe. Unii... [cred că] nu sunt predispuși la fragmentare [în părți] din cauza durității lor, ca Epicur și adepții săi, în timp ce unii, precum școala lui Leucip, că sunt indivizibili datorită micii lor.

Diogenes Laertius X 56. [Epicur]: Trebuie să respingem posibilitatea divizării în părți mai mici la infinit,

ca să nu facem lipsit de orice putere tot ce există și să nu fim forțați în conceptele noastre de corpuri complexe să rămânem fără realitate, împrăștiind-o în neant.

Simplicius phys. R. 925, 10. Alții, care au respins divizibilitatea la infinit pe motiv că nu [de fapt] nu putem împărți la infinit și din aceasta verifică infinitatea diviziunii, au spus că corpurile constau din indivizibile și sunt împărțite până la [acești] indivizibili. Leucip și Democrit consideră motivul indivizibilității primelor corpuri nu numai impenetrabilitatea lor, ci și micimea și absența părților.

Epicur, care a trăit mai târziu, [nu le mai] consideră că nu au părți, ci spune că sunt indivizibile [doar] datorită impenetrabilității [absolute]. În multe locuri [din scrierile sale] Aristotel a infirmat opinia lui Leucip și Democrit și, poate, ca urmare a acestor obiecții îndreptate împotriva indivizibilității, Epicur, care a trăit mai târziu, simpatizând cu părerea lui Leucip și Democrit cu privire la primele trupuri, și-au păstrat impenetrabilitatea, dar au respins absența părților din ele, deoarece Aristotel a respins [atomii] pentru aceasta.

,111. Aristotel de gen. et corr. 1 2. 316 a 13 cuvinte. Democrit, probabil, a urmat învățăturile adecvate și corespunzătoare naturii [lucrurilor]. Ceea ce vorbim va deveni clar din cele ce urmează. Și anume, dacă presupunem că un anumit corp și cantitate sunt divizibile peste tot și că acest lucru este posibil, atunci obținem o aporie. Într-adevăr, ce va rămâne [în acest caz] care nu poate fi divizat? Dacă corpul este divizibil peste tot și acest lucru este posibil, atunci să fie [în gândurile noastre] împărțit peste tot, chiar dacă [de fapt] nu a fost divizat.

De fapt, [conform presupunerii noastre], dacă s-ar face ceva de genul acesta, atunci nu ar fi nimic imposibil. Desigur, situația ar fi aceeași în ceea ce privește împărțirea în jumătate, iar dacă [corpul] prin natura sa este divizibil peste tot, atunci nimic nu va fi

imposibil dacă [de fapt] este împărțit. La urma urmei, nu este imposibil nici măcar să fie împărțit de un număr infinit de ori, deși

poate nimeni nu va putea produce o astfel de diviziune nesfârșită.

Deci, din moment ce [am presupus că] corpul este așa peste tot, să fie împărțit. Ce va rămâne atunci [din el]? Magnitudinea? Dar acest lucru este imposibil. La urma urmei, [dacă] mărimea rămâne, atunci va fi ceva care nu este împărțit [nici până la capăt]; s-a [presupune] că împărțirea a fost adusă la capăt peste tot. Dar, pe de altă parte, dacă nu există corp și nu există mărime, dar există diviziune, atunci fie [corpul] va fi format din puncte, prin urmare, ceea ce constă nu va avea mărime [întindere], fie va fi absolut nimic. În acest din urmă caz, dacă [corpul] a apărut din nimic și ar reprezenta o sumă |din nimic], atunci universul nu ar fi altceva decât un aparent [miraj].

La fel, dacă [un corp] ar fi format din puncte, atunci nu ar fi o cantitate [extinsă]. Într-adevăr,. când ele [punctele] se atingeau între ele, formau o singură valoare și erau împreună, nu creșteau deloc întregul.

De fapt, dacă întregul este împărțit în două sau mai multe [părți], Oyo nu devine [acest lucru] mai puțin sau mai mult decât era înainte. Astfel, chiar dacă toate [punctele] sunt adunate împreună, ele nu formează nicio valoare. Dar chiar dacă, la împărțirea unui corp, se obține ceva de genul rumegușului și, astfel, un anumit corp este separat de o [anumite] mărime, atunci [în acest caz va fi valabil] același raționament. Și anume, cum este divizibil? Dacă ceea ce este separat nu este un corp, ci o astfel de formă sau stare separată [a corpului] și mărimea reprezintă puncte sau atingeri care sunt astfel de stări [ale corpului], atunci este lipsit de sens faptul că din acei termeni care [sunt] nu cantități, valoarea ar fi formată.

Mai mult, unde [în acest caz] vor fi [localizate] punctele – fixe sau în mișcare – și [unde va avea loc] atingerea [punctelor]? La urma urmei, [granița] întotdeauna [ar trebui să fie] aceeași pentru oricare două [puncte de contact]. [În acest caz, se dovedește] ca și cum [altfel] există ceva în afară de atingere, împărțire și arătare.

Deci, dacă presupunem că orice corp de orice dimensiune este divizibil peste tot, atunci acestea sunt consecințele [din această ipoteză] care urmează. De asemenea, [ar trebui să acordați atenție faptului că] dacă, după ce am împărțit un copac sau altceva, adaug [apoi] [părțile], atunci din nou [va fi] egal cu cel [anterior]. Deci, evident, situația va fi aceeași dacă încep să tai copacul în orice punct al acestuia. În consecință, este posibil să-l împărțim peste tot. Deci, ce este opo în

afară de divizare? La urma urmei, dacă este o altă stare [a aceluiași corp], atunci cum se rezolvă ea în ele [în părțile sale] și se naște din ele? Sau cum sunt separate aceste [părți ale ei]?

Astfel, dacă de fapt este imposibil ca mărimile să fie formate din tangente sau puncte, atunci este necesar ca corpuri și mărimi indivizibile să existe. Acest lucru este fals: și cu această presupunere ajungem la imposibil. ..

Așadar, este necesar să [acceptăm] că [în corpuri] există cantități invizibile indivizibile, pe lângă alte considerații, și dacă de fapt există apariție și distrugere - cea din urmă din separare, prima din unire. Aceasta este baza care ne obligă să acceptăm că există cantități indivizibile.

112. Simplicius către Aristotel de coelo III 7 p. 306 până la 26 p. 648 26\ 649, 2 H. Ei sunt forțați să afirme că nu orice corp este divizibil și [deci trebuie] să fie în conflict cu păianjenii matematici.

Ei cad într-o asemenea absurditate, [și anume], în contradicție cu cei mai precisi păianjeni, când iau corpuri indivizibile.

Themistius către Aristotel 304 a 18—c 2 p. 1 86,26 Landauer (EUR, adaptare după o traducere arabă pierdută a originalului grecesc, traducere rusă de S. Lurie):

Cei care consideră [corpurile primare] indivizibile nu pretind că sunt foarte mici, deoarece ceea ce este în ele poate fi [potenţial] împărţit mental în şapte (??) părţi, dar ei spun că [de fapt] nu este împărţit în piese mai mici.

DIN. Aristotel „Metafizica” XIII 1084 secolul. Așa cum unii [Leucip și Democrit] au compus^

existând din cel mai mic [taur], la fel și acești [pitagoreici], datorită cărora unitatea devine [pentru ei] materia numerelor...

Aristotel „Despre suflet” 5.409 a 10. Poate că, într-un anumit sens, nu are nicio diferență dacă [elementele sufletului] sunt considerate unități sau corpuri mici. La urma urmei, dacă bilele lui Democrit s-ar transforma în puncte...

114. Aristotel de gen? et corr. I 8 325 în 24. Căci învățătura lui [Platon] diferă de învățătura lui Leucip, întrucât unul dintre ei consideră [corpurile] solide ca fiind indivizibile, celălalt - planuri, iar unul [învață] că [aceste] solide indivizibile. [corpurile] au forme infinit variate, cealaltă - că [planurile indivizibile] au o singură formă definită, căci amândoi [în mod egal] spun că [există] indivizibili și [că] au forme definite.

Scholium lui Aristotel de coelo 11 r. 268 a I (Scholion cod. Coisl 166) p. 469 ɵ 14. Dintre cei care dau doctrina indivizibililor, unii spun că există corpuri indivizibile, ca Leucip și Democrit, alții acceptă linii indivizibile, ca Xenocrate, iar Platon admite planuri [indivizibile].

Philoponus către Aristotel de gen. et corr. ora 23.00 6.6 Vitelli. Elementele prime și generale ale tuturor lucrurilor, pe care unii le considerau corpuri indivizibile, precum Leucip și Democrit cu elevii lor, în timp ce alții le considerau avioane, precum Platon.

Aristotel „Metafizica” I 9.992 a 19. Platon s-a pronunțat împotriva acestui gen (adică conceptul de puncte neextinse), considerându-l o dogma geometrică (adică o afirmație nefondată). În contrast, el a numit [un punct] „începutul unei linii” și adesea a luat acest gen (adică, puncte) drept linii indivizibile.

115. Aristotel „Metafizica” XIII 1083 secolul. De fapt, este greșit să spunem că există cantități indivizibile. Și chiar dacă așa ar fi, atunci în orice caz unitățile nu au magnitudine. Dar, pe de altă parte, cum se poate forma cantitatea din indivizibili?

[Aristotel] de insec. lin. 969 a 21. Și, de altfel, este nerezonabil să atribuim elementelor materiale absența părților... deși unii exprimă o asemenea opinie,

IOS Fragmente ale lui Democrit și dovezi ale învățăturilor sale

Aristotel de coelo III 4 p. 300 a 20. Cei care predau despre corpuri indivizibile intră inevitabil în conflict cu științele matematice.

Simplicius lui Aristotel de coelo III 7 p. 306 a 26 (649, I Heiberg). Cei care definesc esența elementelor după forma lor, cum ar fi, de exemplu, focul - [forma] unei piramide și aerul - un octaedru... sau cei care cred că [elementele] sunt indivizibile, sunt nevoiți să admită că nu fiecare corp este divizibil și, [astfel], intră în conflict cu științele matematice, exprimând poziții care sunt diametral opuse acestora. Faptul este că acestea din urmă [științele matematice recunosc chiar și un corp imaginabil ca fiind divizibil, dar [nu consideră divizibil nici măcar un [corp] perceput senzual].

116. Aristotel de coelo I δ. 271 b 8. Chiar și o ușoară abatere de la adevăr în viitor duce la erori nesfârșite, ca, de exemplu, dacă cineva spune că există o anumită valoare cea mai mică. Introducând [acest lucru] cel puțin, el ar zgudui cele mai mari [propoziții] ale matematicii.

Simplități, comentarii la acest loc 202.28 Neiь. Democrit [sau oricine altcineva care ar face o asemenea presupunere], luând pentru primele principii câteva mici și mai puține cantități, întrucât primele principii sunt de cea mai mare importanță [în știință], prin eroarea sa cu privire la ele [primele principii] s-ar zgudui. cele mai mari [poziții] ale geometriei, [este doctrina că cantitățile sunt divizibile la infinit, ca urmare a căreia [orice] linie dreaptă dată poate fi împărțită la jumătate.

117. Philoponus 164, 20 comentariu la Aristotel de gen. et corr. I 8. 326 b 34. Cei care spun asta distrug cea mai exactă dintre toate știința și anume matematica. Aceștia din urmă împart fiecare cantitate în jumătate, chiar și ceea ce este posibil doar mental, în timp ce ei consideră și [cantitatea] fizică ca fiind indivizibilă.

118. Plutarh de communibus notìtìis 38,8 p. 1079 D. [Stoici]. Așa cum „indiferentul” este ceva mediu între bine și rău, în același mod există ceva mediu între finit și infinit... 39.3-4 1079 D. Suprafețele, spune el [Hrisip], nu sunt nici egale, nici egale. sunt egali [unul cu altul].

1 S. Lurie: „divizibil în jumătate”.

39 p. 1079 E. Așadar, uitați-vă și la modul în care Crisip a răspuns lui Democrit, care în mod firesc a văzut potrivit următoarea aporie: „Dacă intersectați un con paralel cu baza cu un plan, atunci cum ar trebui să vă gândiți la suprafețele secțiunilor: vor fi acestea. egal sau inegal? La urma urmei, dacă sunt inegale, atunci conul va fi o [figură] neregulată, deoarece [în acest caz] va conține multe proeminențe ca trepte și, [prin urmare], neregularități; dacă sunt egale, atunci segmentele vor fi egale și conul se va dovedi a avea forma unui cilindru, deoarece va fi format din cercuri egale și nu inegale, ceea ce este cea mai mare absurditate.”

Cum, după aceasta, îndrăznesc ei [stoicii] să-i condamne pe „pe cei care introduc [în știință] golul și un fel de [indivizibil] fără părți și admit poziția [poziția] autocontradictorie pe care [corpul] nu se mișcă și nu se mișcă? nu rămân pe loc”, în timp ce ei înșiși consideră că următoarele propoziții evidente de la sine sunt false: „dacă unele [cantități] nu sunt egale între ele” și „aceste [cantități] nu sunt egale între ele, [prin urmare] nu sunt egale între ele.”

mier. Arhimede „Despre teoremele mecanicii, mesaj către Eratosthenus „Prin urmare, [la stabilirea] acestor teoreme, a căror dovadă a fost găsită pentru prima dată de Eudox, în ceea ce privește conul și piramida, că conul este a treia parte a cilindrului, iar piramida este [a treia parte] a prismei, care are aceeași fundație și aceeași înălțime, nu ar trebui să i se atribuie o pondere considerabilă lui Democrit, care a fost primul care a luat o decizie [corectă] cu privire la figura menționată mai sus fără [dovadă riguroasă?

119. Paradoxul lui Chrysippus, împrumutat de la atomişti („un duplicat of Democritus’s cone paradox” de S. Lurie).

Plutarh de comm. noi. 39 I p. 1079 D. Într-o piramidă compusă din triunghiuri, laturile [aceste] triunghiuri adiacente unul altuia nu sunt egale între ele și [în același timp] nu ies în afară în locul în care [unele triunghiuri] sunt mai mari decât [altele]].

120. Aristotel de coelo III 4 303 a 30. După ei [atomiștii și platonicii]... corpurile diferă ca formă, totul. aceleași forme constau din piramide.

Simplicius la acest loc 613, 15 urm. Toate formele complexe ale corpului sunt formate din piramide. Și anume, la fel cum pe planuri fiecare suprafață rectilinie este descompusă în triunghiuri și este formată din triunghiuri, la fel fiecare corp delimitat de figuri plane rectilinie este descompus în piramide, iar piramida este cel mai elementar și mai original dintre toate corpurile.

121. Aristotel de coelo 1118. 307 a 17. După Democrit, bila taie (adică ascuțită), întrucât este și un anumit unghi (ceva unghiular), 307 a 2. Una dintre ele (mingea) este un unghi peste tot (unghiular peste tot).

Simplitate la acest loc 662, 10 cuvinte. Nu. În formă de bilă – unghi solid. Căci dacă lucrul curbat este un unghi, iar mingea este curbată pe toată suprafața sa, atunci se numește corect unghi solid.

4. PREDARE DESPRE SPAȚIU

122. Aristotel de coelo A 7. 275 în 29. Dacă universul nu este [ceva unic] continuu, ci, după cum spun Democrit și Leucip, este împărțit prin vid, atunci trebuie să existe în mod necesar o singură mișcare în toate [părțile sale] . Căci [în acest caz] este împărțit [în părți] după [anumite] forme. Natura [aceste părți], conform învățăturii lor, este una, ca și cum fiecare [particulă] individuală ar fi aur. Fiz. IV 6.213 a 27. Oamenii cred că golul este un interval în care nu există corp senzorial. Crezând că ființa este în totalitate corporală, ei susțin că ceea ce nu există absolut nimic este gol. Prin urmare [ei cred că] a fi plin de aer este gol. Deci, nu ar trebui să se arate că aerul este ceva, ci că nu există nici un alt decalaj între corpuri, nici care să existe independent [separate de corpuri], nici care să existe efectiv [în corpuri], care ar împărți corpul [universului] , drept urmare acesta din urmă nu ar fi continuu [nu continuu], așa cum spun Democrit, Leucip și (213 c) mulți alți fiziologi și, de asemenea, dacă există ceva în afara corpului universului care este continuu. Deci nu abordează problema direct, dar

mai degrabă cu afirmația [prejudecata] că [golicul] există. În primul rând, ei spun că mișcarea spațială nu ar putea exista [fără vid] (mișcarea spațială, conform învățăturii lor, este deplasare și creștere). Acesta este primul lor mod de a dovedi că există un fel de gol. În al doilea rând, [demonstrează existența golului prin] faptul că

unele [lucruri] se condensează... În al treilea rând, și creșterea, după cum pare tuturor, are loc prin vid. ...De asemenea, consideră ca o confirmare [în al patrulea rând] experimentul pe care îl fac pe cenușă, care absoarbe la fel de multă apă cât un vas gol.

123. Simplicius phys, 648.12. Democrit și Leucip împreună cu adepții lor au învățat că nu numai că există un oarecare gol în lume, ci și în afara lumii.

124. Simplicius de celo p. 202.16. Leucip și Democrit spun că există un număr infinit de lumi în vidul infinit și că ele sunt formate dintr-un număr infinit de atomi.

125. Aetius II 2.2 (D 329). Leucip și Democrit: lumea este sferică. 3,2 (D 330). Leucip, Democrit și Epicur: [lumea] nu este animată și nu este guvernată de providență, dar, fiind formată din atomi, [ea] este guvernată de o oarecare natură irațională. 4,6 (D. 331). Anaximandru... Leucip: lumea nu este eternă.

126. Aetius II 17.2 (D 336). Leucip și Democrit spun că lumea este acoperită de jur împrejur cu o „tunică” și o „piele” țesute din atomi în formă de cârlig.

127. Aetius I 4, cuvinte. (A 289, Uzenthr Epicur. fr. 308, extras din „Marele Diakosmos”). (1) Așadar, lumea, care a luat forma unei figuri curbe, a fost formată după cum urmează. Întrucât corpurile indivizibile aveau o mișcare fără scop și aleatoriu și se mișcau continuu și foarte repede, multe trupuri s-au adunat într-un singur [loc], având, din motivul de mai sus, o varietate de forme și dimensiuni.

(2) Când s-au acumulat în același [loc], atunci toți cei [dintre ei] care erau mai mari și mai grei au început să coboare în jos. Și toate cele care erau mici, rotunde, netede și foarte alunecoase au fost deplasate din cauza acumulării de atomi și duse în sus. Și așa, când forța de respingere a încetat să-i ridice

și împingerea nu le-a mai împins la această înălțime, aceste [corpuri] au început să întâmpine obstacole în calea [mai departe] mișcării în sus și s-au așezat în locuri care nu le puteau accepta în sine. [De aceea] s-au așezat într-un cerc și multe corpuri au început să li se alăture, [și toate acestea au luat forma] unei suprafețe curbe. Și, împletindu-se între ele, [aceste corpuri], după locația lor sub forma unei suprafețe curbe, au dat naștere cerului. (3) Atomii care aparțin aceleiași naturi, fiind diverși, după cum am spus mai sus, au fost împinși în sus și au format natura luminilor. Multe corpuri care se evaporau au împins aerul și l-au deplasat. Acesta din urmă, transformându-se în vânt ca urmare a mișcării și înconjurând luminatoarele, a început să le împingă cu sine și [astfel] și-a păstrat mișcarea circulară care avea loc sus deasupra pământului. Apoi s-a format pământul din atomii care s-au așezat, iar cerul, focul și aerul din cei care s-au ridicat. (4) Și când materia numeroasă care era încă conținută în pământ a început să fie comprimată din cauza loviturilor vântului și a loviturilor [venite] de la luminare, atunci întreaga ei

formă, care consta din părți mici, a început să fie s-a comprimat și a început să genereze o natură umedă. Acesta din urmă, fiind într-o stare fluidă, a fost dus în jos în locuri scufundate care puteau să-l accepte și să se ascundă [în sine], sau apa, după ce s-a așezat, a început să facă singură depresiuni în locurile aflate sub ea. Așa au apărut cele mai importante părți ale lumii.

Epicur Er. II (Diogene X 88 urm.). Lumea este un anumit cerc ceresc care îmbrățișează luminarii, pământul și toate fenomenele, reprezentând un „segment din infinit” și care se termină într-o limită - fie subțire, fie densă [când această limită este distrusă, atunci tot ceea ce conține ea este distrus.]; limita lumii fie se rotește într-un cerc, fie este nemișcată și are fie o formă rotundă, fie forma unui triunghi, fie o altă formă. (89) Se poate accepta că există un număr infinit de astfel de lumi și că o astfel de lume poate apărea și în interlume, termen prin care numim distanța dintre lumi într-un loc care conține mult gol, și nu în „marele” și „golicul” pur, așa cum spun alții, deoarece unele semințe necesare curg dintr-o lume sau interlume sau din mai multe

[lumi și interlumi] și face puțin câte puțin adăugiri, formațiuni și rearanjamente în alt loc.(90) Nu este suficient ca o simplă „tocha” sau „vârtej” să se nască în vid, în care este posibil, potrivit presupunerea, pentru apariția lumii în forța necesității, și astfel încât ea să crească până să întâlnească o altă [grămadă sau vârtej], așa cum spune unul dintre așa-zișii fizicieni, pentru că aceasta contrazice mărturia experienței senzoriale.

128. Sextus adv. matematica. VII 117. Democrit dă următoarea doctrină despre [ființe] însuflețite și [obiecte] neînsuflețite. „Animalele”, spune el, „sunt unite cu animale din aceeași specie, cum ar fi [de exemplu], porumbei cu porumbei și macarale cu macarale, iar cu [toate] celelalte [animale] nerezonabile situația este exact aceeași. La fel, [același lucru se poate spune] în ceea ce privește [obiectele] neînsuflețite, așa cum se vede în exemplul cernerii semințelor și în exemplul pietricelelor de pe malul mării. Și anume, [în primul caz], atunci când mașina de vânat se rotește , se așează separat linte cu linte și boabe de orz cu boabe de orz; [în al doilea caz], sub acțiunea valurilor care se sparg, pietricele alungite sunt aruncate într-un singur loc. cu alungite și pietricele rotunde - [într-un loc] cu rotunde, astfel încât parcă asemănarea dintre lucruri ar avea puterea de a le uni într-una singură.” Așa învață Democrit.

Aetii IV 19.13 (D 408). Căci „gaca se așează lângă copacă” și „ca întotdeauna, Dumnezeu trage să-i placă”. De fapt, pe malul mării vedem pietricele asemănătoare în aceleași locuri: într-un [loc] pietricelele sunt rotunde și în altul alungite. Iar când sunt cernute printr-o sită, [lucrurile] care au același aspect sunt adunate într-un singur [loc], astfel încât fasolea și mazărea albă să ocupe spațiu separat.

129. Cicero de deor. nat. eu 24,66. [Leucip și Democrit]: [Formarea cerului și a pământului a avut loc] prin natură, fără nicio influență externă, dar ca urmare a unei confluențe întâmplătoare.

130. Epifanie adv. haer. III 2,9 (D 590). Democritul Abderit, fiul lui Damasipus, spunea că lumea este infinită și se află deasupra vidului.

131. Hippolytus rej. 113 (D 565). Lumile, [în opinia sa], sunt nenumărate și variază în mărime. În unele [lumi] nu există nici soare, nici lună, în unele [soarele și luna] sunt mai mari [în mărime] decât ale noastre, iar în unele sunt mai multe.

(3) Distanțele dintre lumi sunt inegale, între unele sunt mari, între altele sunt mai mici, iar unele lumi [încă] cresc, altele sunt [deja] în floare, iar altele sunt distruse. Ei mor unul de altul, ciocnindu-se [unul cu celălalt]. Unele lumi nu au animale sau plante și sunt complet lipsite de umiditate.

(4) Pământul lumii noastre a răsărit înaintea stelelor; Lupa este situată în jos, apoi soarele și apoi stelele fixe. Și planetele în sine au înălțimi inegale. Lumea [noastră] este în floarea ei, nu mai poate accepta nimic din exterior.

132. Cicero Ls. relatii cu publicul. II 17.55. Apoi apelezi la acei fizicieni care sunt cel mai ridiculizat în Academie, devii deja adeptul lor și te referi la învățătura lui Democrit că lumile sunt nenumărate și, în plus, unele [dintre ele] nu doar se aseamănă între ele, ci în toate aspectele sunt complet și absolut aceleași, astfel încât nu există absolut nicio diferență între ele [și există nenumărate astfel de lumi] și, de asemenea, oamenii [se repetă exact la fel de nenumărate ori].

133. Simplicius de celo p. 310,5. „Căci”, spune Alexandru, lumea se dezintegrează și se rezolvă nu în materia lumii, care poate deveni [din nou] o lume, ci într-o altă lume și, din moment ce lumile sunt nenumărate și se înlocuiesc unele pe altele, este necesar să existe o întoarcere. către aceeași lume.” . Opinia din urmă a fost susținută de adepții lui Leucip și Democrit... Lumile lui Democrit, trecând în alte lumi, De vreme ce sunt formate din aceiași atomi, sunt identice [cu lumile care decurg din ele] în aparență, dacă nu sunt. același în sens numeric

134. Sextus IX 113. Astfel, din necesitate și din vârtej, așa cum spuneau adepții lui Democrit, lumea, poate, nu se poate mișca.

135. Aetius II 4,9 (D 331). Democrit: Distrugerea lumii are loc datorită faptului că cel mai mare îl distruge pe cel mai mic.

Platon „Timaeus 55 D (împotriva lui Democrit). Acceptarea unui număr infinit de lumi este opinia unei ignoranțe cu adevărat fără limite.

136. Aetius II 13.4 (D 341; despre esența luminarilor). Democrit: sunt pietre.

137. Aetius II 15.3 (D 344; despre ordinea luminarilor). Democrit: Mai întâi stelele fixe, apoi planetele și în sfârșit Soarele, Venus și Luna.

138. Aetius II 20,7 (D 349). Democrit: Soarele este fier înroșit sau piatră înroșită.

Cicero de fin. eu 6.20. Democrit consideră soarele enorm [în mărime].

139. Diogenes L. IX 44 [Democrit]. Soarele și Luna sunt compuse din astfel de corpuri netede și rotunde, iar sufletul, de asemenea, [este format din aceiași atomi].

140. Ahile isag. in Arat. I 13. Nici Anaxagora, nici Democrit din Marele Diacosmos nu cred că luminarii sunt ființe vii.

141. Aetius II 25,9 (D 356). Anaxagoras și Democrit: Luna este un corp solid de foc care conține câmpii, munți și abisuri.

142. Aetius II 16.1 (D 345). Anaxagoras, Democrit și Cleanthes cred că toate luminarii se deplasează de la est la vest.

143. Aetius II 23,7 (D 353; despre solstiții). Democrit: întoarcerile Soarelui apar ca urmare a vârtejului care poartă Soarele în jur.

144. Scholium din Apoll. Rhod. III533. Pe vremuri se credeau că vrăjitoarele scot Luna și Soarele de pe cer. Prin urmare, până pe vremea lui Democrit, mulți numeau eclipsele „retrageri” [a Lupei sau a Soarelui].

145. Plutarh d. fac. în. orb. iunie ora 16 p.m. 929 p. [Luna], spune Democrit, stând în linie dreaptă [de la noi] până la Soarele strălucitor, interceptează [lumina sa] și ascunde Soarele. Astfel, ne-am aștepta ca ea însăși să strălucească, reflectând lumina lui. Cu toate acestea, în realitate, acesta nu este cazul.

146. Aetius II 30.3 (D 361; de ce pare Luna pământească?). Democrit: [Motivul pentru aceasta] este o umbră de la -8 Materialiști ai Greciei antice

locuri înalte pe el. Căci are văi și dealuri.

147. Aristotel meteor. I 8.345 a. Anaxagoras și Democrit și adepții lor spun că Calea Lactee este lumina anumitor stele. Și anume, Soarele, mergând în subteran, nu vede niște stele. Deci, [noi] nu putem vedea lumina tuturor acelor stele care sunt privite de Soare [căci razele Soarelui interferează cu aceasta], ci lumina aparținând acelor [stele] pe care pământul le ascunde [de la Soare], pentru ca Soarele să nu le vede, există, ei spun că sunt calea lactee.

Alexandru la acest loc r. 37, 23. Anaxagoras și Democrit spun că Calea Lactee este lumina anumitor stele. Și anume, Soarele, mergând în subteran noaptea, luminează toate acele stele care se află de cealaltă parte a pământului; [atunci] lumina proprie a acestuia din urmă devine invizibilă, spun ei, deoarece este interferată de razele soarelui. Cât despre toate acele stele care sunt întunecate de umbra întunecată a pământului, astfel încât să nu fie luminate de lumina Soarelui, acestea au propria lor lumină vedem noi, aceasta este Calea Lactee.

Aetius III 1, 6 (D 365; despre Calea Lactee). Democrit: aceasta este combinația de lumină de la multe stele mici din apropiere, care se luminează reciproc datorită aranjamentului lor dens.

Ahile Js. 24 (p. 55, 24 M; despre Calea Lactee). Alții spun că este alcătuit din stele foarte mici, situate aproape una de alta și ni se păru legate datorită distanței [mare] de la cer la pământ, de parcă cineva ar fi împrăștiat multe boabe de sare pe ceva,

148. Aristotel meteor. I 6,342 b 25; (despre comete). Anaxagoras și Democrit spun că cometele sunt apariția simultană a planetelor, când, datorită apropierii [reciproce], acestea din urmă par să fie în contact unele cu altele.

149. Aetius III 2.2 (D 366). Anaxagoras și Democrit: (Cometele sunt) unirea a două sau mai multe stele, astfel încât lumina lor să se unească într-una singură.

150. Alexandru la ^Meteorologia* lui Aristotel b. 26.11. Despre cometele Anaxagoras și Democrit spun că steaua

numită „cometă” [„cu păr lung” sau „cu coadă”],

există o „co-apariție” a planetelor. Acestea din urmă sunt planeta Kronos [Saturn], planeta lui Zeus [Jupiter], planeta Afroditei [Venus], planeta Ares [Marte] și planeta lui Hermes [Mercur]. Și anume, ori de câte ori apar aproape unul de celălalt, ele produc o iluzie optică de parcă s-ar atinge de fapt și ca și cum [în fața noastră] ar exista o stea, așa-numita „cometă”. Așadar, el numește „co-ocurență” iluzia optică care se naște din întâlnirea tuturor [planetelor], astfel încât [se obține o imagine înșelătoare] a unei stele.

151. Seneca nat, quaest VII 3.2. De asemenea, Democrit, cel mai subtil dintre toți [gânditorii] antici, exprimă o presupunere că sunt multe stele care rătăcesc, dar nu a stabilit nici numărul, nici numele lor, deoarece mișcările celor cinci stele [planete] nu au fost încă. cunoscut.

152. Hippolytus rej. 1 12 [Leucip}. Din împletirea [atomilor] se formează luminari, [acestea din urmă] cresc și mor după cum este necesar. El vorbește despre apariția Soarelui și a Lunii. Ei înșiși [la început] s-au repezit, neavând încă deloc o natură caldă, iar Luna nu avea deloc o natură foarte ușoară, ci, dimpotrivă, natura ei era complet asemănătoare cu natura pământului și [corpuri] pe el. Și anume, fiecare dintre aceste luminari [i.e. ɵ. Soarele și Luna] au fost la început în afara lumii în sine ca un anexă [externă] a acesteia, iar [abia] mai târziu, odată cu creșterea cercului Soarelui, focul conținut în acest cerc a fost implicat [în lumea noastră.].

153. Thrasillus Vili. „Anul Mondial” sau „Astronomie” (cu anexă), „Naraphgma” (calendarul astronomic)1.

Diogene V 43. Lucrarea lui Teofrast „Despre astrologia lui Democrit”, o carte.

154. Tsengorin 18.8. Există, de asemenea, anul [lumial] al lui Filolau... și anul [lumial] al lui Democrit, constând din 82 de ani cu 28 de luni suplimentare (ca Callitus).

1 „Parapegma”—o placă de cupru sau marmură care enumeră zilele anului solar în funcție de zodiac, împreună cu indicațiile obișnuite ale vremii. Alături de zile erau spații goale în care se puteau introduce zilele lunii civile.

155. Apollonius de pronom, p, 65\ 15 Scheid. Atât Pherecydes în „Teologie”, cât și Democrit în cărțile „U6 astronomy* folosesc constant [figuri].

156. Rămășițe ale calendarului astronomic („Shara” peg we”).

Vitruvius IX 6.3. În ceea ce privește fenomenele naturale, Tales din Milet, Anaxagora din Clazomen, Pitagora din Samos, Xenofan din Colofon, Democrit Abderitul și-au lăsat reflecțiile [lor] asupra legilor care guvernează aceste fenomene prin natura lucrurilor și asupra modului de funcționare a acestora. În urma descoperirilor lor despre răsăritul și apusul stelelor și semnele vremii, Eudoxus, Euctemon, Calipus, Meton, Filip, Hipparchus, Aratus și alții din astronomie au creat știința calendarului și l-au lăsat dezvoltată pentru posteritate. IX 5.4. Am subliniat ce combinații armonioase de stele există în lume și ce figuri formează ele, [și toate aceste modele] sunt țesute de natură și de mintea divină, așa cum credea fizicianul Democrit. Dar [am descris] doar acele constelații ale căror răsărituri și apusuri le putem observa și contempla cu ochii noștri.

157. Aetius 111 10,5 (D 377; despre forma pământului). Democrit: [pământul, considerat în raport cu] lățimea, are formă de disc, dar la mijloc este gol. Eustathius la 11.446 de ruble. 600. Stoicii Posidonius și Dionysius numesc partea locuită a pământului în formă de praștie, în timp ce Democrit o numește alungită.

Eu sunt Ex. astron. cod. Vatic. 381. Pământul nu este nici gol, precum Democrit [gândește], nici plat, precum Anaxagoras [gândește].

158. Aetius 111 13,4 (D 378). Democrit: la început pământul a rătăcit datorită micimii și luminii sale; în timp, devenind mai dens și mai greu, a ajuns într-o stare nemișcată.

159. Aetius 111 15,7 (D 380). Parmenide, Democrit: Pământul este în echilibru datorită distanței egale de pretutindeni, căci nr. un motiv care l-ar determina pe hoț să se aplece mai degrabă într-o direcție decât în cealaltă. Ca rezultat, se poate doar să se scuture, dar nu să se miște.

160. Aristotel de coeGo II 13.294 b 13. Anaximenes, Anaxagoras și Democrit spun că forma plată este motivul pentru care pământul rămâne [în nemișcare].

Căci nu taie aerul de sub ea, ci îl închide, așa cum par să facă cei ai corpurilor plate. Căci aceste [corpuri] nu se mișcă sub influența vântului datorită rezistenței [pe care o oferă vânturilor 1. Pământul, datorită formei sale plate, spun ei, face același lucru în raport cu aerul care se află sub el. . Acesta din urmă, neavând un loc convenabil pentru a se muta, rămâne acumulat dedesubt, la fel ca apa din clepsidra.

Simplicius 520, 28 (lui Aristotel de coelo B 13), Dintre cei ce spun că pământul rămâne, fiind sprijinit de aerul culcat dedesubt, pe care pământul îl acoperă... fiind plat și având formă de tobă, nu are. lasa-i sa plece. Se pare că așa au spus Anaximenes, Anaximandru și Democrit.
J

161. Aetius ITI 12.2 (D 377), Democrit: datorită faptului că [partea] sudică a atmosferei care înconjoară [pământul] este mai slabă, pământul, crescând în această direcție, s-a înclinat spre sud. Părțile de nord ale pământului sunt pure, în timp ce părțile de sud sunt amestecate. De aceea [pământul] are o mare greutate în direcția acelei [parte a lui] unde abundă în fructe și unde crește.

162. Meteor Aristotel, D 7. 365 a 1, Democrit spune că pământul, fiind plin de apă și, în plus, primind multă apă de ploaie, din acest motiv începe să se miște. Și anume, atunci când este prea multă apă de ploaie din cauza faptului că golurile nu mai sunt capabile să o rețină, aceasta, forțată [de situația creată], produce un cutremur; și, de asemenea, când pământul începe să se usuce și se formează o atracție [a

maselor de materie] către locurile goale din cele mai pline, atunci [această] schimbare care are loc pune pământul în mișcare.

163. Senega nat, gu, VI'20 (din Posidonius). (I) Democrit recunoaște multiplicitatea [cauzelor cutremurelor]. Și anume, susține că mișcarea este uneori produsă de aer, când de apă, când de ambele, și așa o înfățișează: „O parte a pământului este goală; În ea curge o masă mare de apă. Din această [masă de apă], o anumită cantitate este mai pură și mai transparentă decât restul apei. Când greutatea crescândă [a apei nou sosite] o aruncă, ea

lovește pământul și îl pune în mișcare; la urma urmei, nu poate ajunge într-o stare de entuziasm fără mișcarea a ceea ce lovește. (2) Când [apa] s-a adunat într-un loc și nu mai este acceptată acolo, ea se repezi [de acolo] undeva și își deschide [să-și] o cale, mai întâi prin gravitație, apoi prin forța mișcării sale. Fiind închisă de multă vreme, nu poate ieși decât prin pantă și nu poate cădea într-o dreaptă [direcție] în liniște sau fără să scuture prin sau pe ce cade. (3) Dacă se oprește după ce a început deja să se miște într-un loc și acea forță [de mișcare] a râului se întoarce înapoi în sine, atunci ea pune presiune asupra terenului adiacent și asupra acelei părți a acestuia din urmă care este cea mai mare. în pericol să cadă, șocată de ea. Mai mult, uneori, pământul, înmuiat de lichidul pe care l-a absorbit, se așează adânc, iar fundul însuși este deteriorat: în acest caz, partea pe care apăsă cel mai mult greutatea apelor curgătoare este comprimată. (4) Uneori aerul antrenează valuri și, dacă rafala lui este prea puternică, atunci pune în mișcare acea parte a pământului, desigur, unde a livrat apele conduse de el; uneori [aerul], fiind aruncat în pasaje pământești și căutând o cale de ieșire [din ele], pune totul în mișcare; dar, la fel cum pământul este accesibil pentru vânturi, tot așa și aerul este prea subțire pentru a nu i se permite să curgă [undeva] și prea puternic pentru a fi oprit când este pus într-o mișcare puternică și rapidă.”

164. Aetius IV Z, 4 (D 385\ despre viitura Nilului). Democrit: Când zăpada situată în nord, din cauza debutului verii, se topește și se transformă în apă, atunci se formează nori din condensarea evaporării. Când aceștia din urmă sunt conduși spre sud și [aduși] în Egipt de vânturile alize, apar ploi abundente [acolo], din care se revarsă lacurile și râul Nil.

165. Papirus Niъp 16 r. 62 Grenfell Hunt (scris sub Philadulf, este probabil o frază din lucrarea lui Theophrastus „Gadfly”, Diogenes V 45). .

Deci, în special, a apărut un dezacord puternic [întrebarea] cu privire la originea gustului sărat [al apei de mare]. Și anume, unii spun că [aceasta este] o rămășiță a originalului

umiditate [după ce o parte foarte mare a apei s-a evaporat]. Alții [spun că este] sudoarea pământului. Democrit, se pare, își explică originea în același mod [cu originea apelor sărate] în pământ. Deci săruri și săruri alcaline... [mai lipsesc 5 rânduri]. col. 2. El spune că în urma putrefacției... într-un lichid, asemănător [părțile duc] să placă, așa cum [asta se întâmplă în toate], și astfel au apărut marea și toate celelalte [ape] sărate, de când sunt omogene [substanțe] au fost colectate într-un singur loc. §. Și faptul că marea este formată din [substanțe] omogene este clar și din alte considerente. De fapt, nici tămâie, nici sulf, nici smoothie, nici alaun, nici asfalt, nici [în general] nimic valoros și demn de surprins nu se găsește în multe locuri de pe pământ. §. Din aceasta este lesne de văzut, măcar din ce motiv, el, socotind marea ca fiind parte a lumii, spune că tocmai în acest fel au apărut cele mai uimitoare și extraordinare [lucruri] ale naturii, ca. de parcă nu ar fi multe deosebiri în pământ. §. Până la urmă, pentru cel care formează sucuri cu ajutorul formelor, adică. [atomi] și apă sărată din [atomi] mari, este destul de rezonabil că sarea [apa] de la suprafața pământului a apărut în același mod ca [apa sărată] în mare.

166. Aristotel meteor. II 3. 356 în 4. Trebuie spus despre gustul sărat al acesteia [mării] și dacă gustul apei de mare este întotdeauna același, sau [înainte], nu era [sărat] și [în viitor] nu va fi, dar [gustul sărat rezultat din] uscarea [a apelor]. Pentru că unii oameni cred că așa. Deci, se pare, toată lumea este de acord că [apa sărată a mării] a apărut, ca întreaga lume. Într-adevăr, împreună [cu lumea] ei consideră că a apărut. Astfel, este clar că dacă universul este etern, atunci ar trebui să se gândească la fel și despre mare. Dar a crede că [marea] scade în cantitate, așa cum spune Democrit, și în cele din urmă se va seca [complet], este absurd: aceasta, se pare, nu este diferită de poveștile lui Esop. Și anume, acesta din urmă a scris că Charibdis, după ce a înghițit de două ori marea [primordială] care acoperea întregul [pământul], a făcut vizibili mai întâi munții, apoi insulele; dacă încă o dată [ultima dată] înghite marea, va face pământul complet uscat. Desigur, Esop, care era supărat pe armator, a fost decent

spune un basm, dar acest lucru nu este potrivit pentru cei care caută adevărul. Căci din motivul pentru care ea, [marea sărată], a rămas la început, fie datorită gravitației, după cum spun unii... este evident că tocmai din acest motiv trebuie să rămână tot restul timpului. Pentru povestea menționată mai sus, vezi Nait r. 19: Haosul și Apa au apărut mai întâi. Zeus, dorind să deschidă și elementul pământ, l-a convins pe Charybdis să bea marea de trei ori. Și așa, după prima înghițitură, a făcut să se vadă munții, iar a doua oară a luat o înghițitură, a dezvăluit văile. Dacă ea decide să bea apă pentru a treia oară, atunci arta noastră va deveni inutilă pentru noi [constructorii de nave].

167. Aetius III 3.11 (D 369). Democrit: tunetul—[apare] dintr-un [amestec de atomi] compus neuniform, care sparge norul care îl înconjoară pentru mișcarea sa în jos. Fulgerul [este] o ciocnire de nori, în care [acei nori] care sunt capabili să genereze foc, adunându-

se într-un singur [loc], sunt împinși prin goluri cu multe puțuri, și [are loc fricțiunea]. O lovitură [de fulger are loc] ori de câte ori forța provoacă o mișcare rapidă din [norii] care sunt mai puri și mai subțiri, mai netezi și „strâns uniți”, așa cum spune el însuși, capabili să genereze foc. Fulgerul [apare] când se năvălesc în jos compuși de foc cu multe fântâni, care [până la acea vreme] erau reținuți în locuri abundente în fântâni și în propriile cochilii, [și acum] s-au intensificat din cauza diferitelor impurități.

168. Seneca nat. qu. V 2. Democrit spune: „Vântul apare atunci când într-un spațiu gol strâns sunt multe corpuri, pe care le numește atomi. Dimpotrivă, există o stare liniștită și calmă a aerului când există puține corpuri într-un spațiu gol semnificativ. Căci, la fel ca într-o piață sau într-un oraș, în timp ce sunt puțini oameni, oamenii merg fără zgomot, dar acolo unde s-a adunat o mulțime densă, apar ciocniri ca urmare a întâlnirii unuia cu altul; deci în spațiul care ne înconjoară, când un loc neînsemnat se umple de multe trupuri, atunci, de necesitate, unele [corpuri] se ciocnesc de altele, lovesc, resping, se împletesc și comprimă; Ca urmare, vântul apare atunci când acele [corpuri] care

au luptat, s-au repezit [în final, într-o direcție anume] și cei care au fost într-o stare de ezitare de mult timp au cedat [într-o anumită direcție]. Dar acolo unde un număr mic de corpuri se rotesc într-un spațiu mare, ele nu pot nici să-i împingă pe [alții], nici [pe ei înșiși] să fie împinși.”

169. Eudox ars. astron. col. 22.21. Potrivit lui Eudox și Democrit, solstițiul de iarnă este sărbătorit uneori pe 20, alteori pe 19. 23.3. De la echinocțiul de toamnă până la solstițiul de iarnă după Eudox, 92 de zile, după Democrit, 91 de zile... de la solstițiul de iarnă până la echinocțiul de primăvară, după Eudox și Democrit, 91 de zile, după Euctemon, 92 de zile.

170. Hemin isag. R. 218.14 Manit. (Calendar aproximativ secolul al II-lea î.Hr.) (Scorpion). În a 4-a zi, după spusele lui Democrit, Pleiadele apune în zori. De obicei bat vânturi reci și deja sunt friguri și îngheț. Copacii încep să-și piardă foarte mult frunzele.

R. 220,5. În a 13-a zi, conform lui Democrit, [constelația] Lyra se ridică simultan cu răsăritul soarelui. Aerul este de obicei rece, r. 222,9 (Săgetător). În a 16-a zi, potrivit lui Democrit, Vulturul răsare simultan cu soarele. Acest lucru este de obicei marcat de tunete, fulgere și ploaie sau vânt, sau ambele împreună - acesta din urmă se întâmplă de cele mai multe ori.

R. 224,5 (Capricorn). În a 12-a zi, potrivit lui Democrit, vântul bate de obicei (vânt sudic și umed cu ploaie și ceață).

R. 223,22 (Văsător). În a 3-a zi, potrivit lui Euctemon, vremea este ploioasă. Potrivit lui Democrit, ziua este nefericită, vremea este nefavorabilă.

R. 226,4. În a 16-a zi, potrivit lui Democrit, zefirul (vântul de vest) începe să sufle și continuă timp de 43 de zile de la solstițiu.

R. 226,15 (Pește). În a 4-a zi, potrivit lui Democrit, încep zilele cu vreme schimbătoare, așa-numitele galcyonide („galciodide” au fost numele celor 14 zile de iarnă în care galciopii, un gen de păsări marine, își construiesc cuiburile).

R. 226,23. În ziua a 14-a, după Democrit, bat vânturile reci, numite vânturi de păsări, [aceste vânturi] durează cel mult 9 zile (retra nordică cu care zburau păsările se numeau vânturi de păsări).

R. 228,23 (Berbec). Potrivit lui Democrit, Pleiadele dispar la răsăritul soarelui și sunt invizibile timp de 40 de nopți.

R. 232,16 (Gemeni). În a 10-a zi, după spusele lui Democrit, plouă.

R. 232,21. În cea de-a 29-a zi, conform lui Democrit, Orion începe să se ridice și servește, de obicei, ca un semn al ploii.

171. Pliniu p. h. XVIII 231. Democrit crede că iarna va fi aceeași cu cea mai scurtă zi a anului și cu cele trei zile înainte și după ea; în același mod, ziua cea mai lungă [a anului și cele trei zile dinainte și după el determină cum va fi vara. 312. Mai departe, ei cred în egală măsură [ceea ce se întâmplă rar], Filip... Democrit, Eudox, că cu 4 zile înainte de Calendele Octombrie (28 septembrie) Capra se ridică dimineața și cu trei zile înainte de [aceleași] Calende (29 septembrie).) Capretele .

172. Scholium Apoll. Rhod. B1098. „Zeus a ordonat vântului de nord să sufle puternic, arătând calea umedă a lui Arcturus cu ploaie.” El a spus asta pentru că ploi abundente cad în timpul ridicării lui Arcturus, așa cum spune Democrit în lucrarea sa „Despre astronomie” și Aratus (Phaen. 744).

173. Calendarul lui Clodius în Lydus deiost. ed. Wachsm. 2p. 157,18. Iar aceasta [a fost] compusă de Clodius, [luând] din învăţăturile sfinte ale Tuscilor. Și nu numai el însuși [a participat la elaborarea calendarului], ci și Eudoxus, un Moro semnificativ, înaintea tuturor Democritului, și de asemenea Varronul roman etc.

174. Ptolemeu apparii epileg p. 275,1. Și le-am înscris semnele (adică, semnele vremii) și le-am așezat, în urma egiptenilor, pe Dositeu.... Democrit. Dintre acestea, egiptenii au observat cu noi... Democrit [a făcut observații] în Macedonia și Tracia. Prin urmare, poate, este cel mai posibil să se aplice semne egiptene în zonele situate în apropierea acestei paralele... semnele lui Democrit, conform căruia cea mai lungă zi este formată din 15 ore...

175. Agathemer 1 1.2. Apoi [după Anaximandru, Hecateu și Hellanicus] (1) Damast din Sigea, care a revizuit foarte multe din învățăturile lui Hecateu, a desenat o hartă a circumnavigației lumii. Alături de el, Democrit, Eudox și alții au început să alcătuiască hărți ale mișcărilor și navigației în jurul pământului. (2) Așadar, vechii au reprezentat

Bytatha [partea pământului] este rotundă, dar în mijloc, [în opinia lor], se află Hellas și în mijlocul ultimei, Delphi. Acestea din urmă sunt buricul pământului. Primul Democrit, un om de mare cunoaștere, știa că pământul este alungit și că lungimea lui este de o ori și jumătate mai mare decât lățimea. De asemenea, este de acord cu el [asupra aceasta] Dicearhul peripatetic.

Strabon XV b. 703*. Democrit pe râul Sila din India. Călătoriile lui Democrit, i-au îmbogățit cunoștințele geografice cu m. Diogenes Laertius IX 35; Seida. Cicero de fin. V 19.50. Elian VH IV 20.

Clement Strom. 1 15.69 [Democrit spune]: „Dintre toți contemporanii mei, am umblat cea mai mare parte a pământului”. Cert este că a călătorit în Babilon, Persia și Egipt.

5. FIZICA

176. Theophrastus de sens. 71. El [Democrit] recunoaște o anumită esență în dur și moale, greu și ușor... dar în cald, rece și fiecare dintre celelalte [calități sensibile] nu recunoaște o natură.

177. Teofrast d. e.pl. VI 2.3. De asemenea, este absurd printre cei care iau forme [atomi] că pentru ei diferența de [atomi] de mărime egală este echivalată cu posesia unei forțe inegale. La urma urmei, forțele sunt diferite nu pe baza formei exterioare, ci pe baza gravitației, care, poate, poate fi redusă la presiune și pur și simplu la o diferență cantitativă, [acceptând că] nu au aceeași forță și nu nu produce [același efect], ar fi nerezonabil, deoarece puterea este în forme. Ideea este că, dacă au același aspect, atunci ceea ce se află la bază trebuie să fie identic, ca și în alte [lucruri].

178. Theophrastus de sens. 61. Democrit distinge între grele și ușoare după mărime. Căci dacă fiecare dintre ele ar fi luate separat, atunci, indiferent de diferențele de formă, natura ar avea [una sau alta] greutate în funcție de mărimea ei. Cu toate acestea, în [corpurile] complexe, mai ușor este ceea ce conține mai mult vid, mai mult

 este grea, aceea în care este mai puțin gol. În unele [scrieri] așa a spus.

(62) În altele, el spune că lumina este pur și simplu subtilă. Vorbește în același mod despre tare și moale. Și anume, dur este dens, moale este rar și [grade de duritate și moliciune] din ce în ce mai mici corespund [grade din ce în ce mai mici de densitate și rarefiere]. Există o oarecare diferență în poziția și modul de aranjare a golului în [corpurile] dure, moi, grele. Prin urmare, fierul este mai dur [decat plumbul], dar plumbul este mai greu [decat fierul]. Faptul este că fierul are o structură inegală: există [goluri] goale frecvente și mari în el, dar în unele [locuri] este compactat; în ptog conține mai mult gol [decât plumb]. Plumbul, însă, conține mai puțin gol, are o structură uniformă și este același peste tot. Acesta este motivul pentru care este mai greu, dar mai moale decât fierul.

179. Aristotel de coelo IV 6.313 a 21. În ceea ce priveşte toate acestea [plăci metalice plutitoare la suprafaţa apei etc.] este greşit să recunoaştem o astfel de cauză precum Democrit. Și anume, acesta din urmă spune că [fluxurile] de apă calde care se ridică în sus le țin pe cele largi [la suprafața] a [obiectelor] grele, [în timp ce] cele înguste cad [în jos].

Pentru cei din urmă [întâlnesc] puțină substanță care rezistă [mișcării lor]. Ar trebui să aibă și mai multă putere în aer, așa cum el însuși, [Democrit], acceptă. Cu toate acestea, după ce a acceptat [această poziție], el o distruge cu rezerve. Și anume, el spune că „mișcarea în sus” [„sus”] nu are loc într-o singură direcție și folosește cuvântul „sus” pentru a desemna mișcarea corpurilor care se repetă în sus.

180. Simplicius de celo p. 564,24. După cum povestește Teofrast în „Fizica” (fr. 13. D 491), dintre cei care au explicat cu neînțelepciune fenomenele de căldură și frig și au raționat despre cauzele lor, Democrit se întoarce la atomi, la fel ca pitagoreicii la planuri, numărând forme și dimensiuni. cauzele căldurii și frigului. Și anume, separarea și separarea oferă o senzație de căldură însoțitoare, în timp ce conectarea și condensarea oferă o senzație de răcoare.

181. Theophrastus de sens. 63. În natură nu există cald și rece, dar forma [atomul], schimbându-și mișcarea, produce și modificări ale fluxului.

182. Theophrastus de sens. 68. Forma caldului este sferică.

183. Aristotel de sens. ora 16:00 442 b ILA și anume, albul este aspru, negrul este neted, spune Democrit.

Papirus Oxyrhynchus 1609 (secolul al II-lea d.Hr.) Oh. Rar. XIII 94. Se pare că ea, [imaginea], apare acolo. Cert este că se vede pe oglinda greșită, dar există o reflexie inversă către privitor. Într-adevăr, acest lucru este afirmat în observațiile despre Timeu. Dar nu ar trebui să acceptăm genul de imagine [idol] care este [presupus] conform învățăturilor lui Democrit sau Epicur sau, așa cum ar spune Empedocle,

că revărsările emană din fiecare dintre [obiectele] reflectate în oglindă și se dovedesc a fi în conformitate cu „ochii”, fiind, parcă, asemănări [ale elementelor găsite în ea].

184. Scholium Dionys. Thrac. p. 482.23 Iar ilb. Epicur, Democrit și stoicii spun că sunetul este trup.

185. Aetius IV 19.13 (D 408). În ceea ce privește sunetul, [probabil de la Posidonius], Democrit spune că aerul este „fragmentat în corpuri de același aspect” și se coagulează în bucăți formate prin sunet. Căci „gaca se așează lângă copacă” și „ca întotdeauna, Dumnezeu trage să-i placă”. De fapt, pe malul mării vedem pietricele asemănătoare în aceleași locuri: într-un loc pietricelele sunt rotunde și în altul alungite. Iar când sunt cernute printr-o sită, [lucrurile] care au același aspect sunt adunate într-un singur [loc], astfel încât fasolea și mazărea albă să ocupe spațiu separat. S-ar putea obiecta la asta: cum pot câteva bucăți de aer să umple un teatru de 10.000 de spectatori?

Porfir în P totem. IIarm. p. 32.6 D. Procesul nu [are loc] în așa fel încât vederea, emitând raze vizuale pe substrat, prin transmisie, așa cum spun matematicienii, să producă o înțelegere inversă a substratului; iar auzul este [explicat] aproximativ în același mod, dar, așa cum spune Democrit, [auzul], fiind un „depozitar al discursurilor”, așteaptă, ca un „vas”, sunetul, care este atras și curge înăuntru, pentru motiv pentru care vedem mai repede decât auzim. Într-adevăr, în timp ce fulgere și tunete

apar simultan, vedem fulgere în momentul în care se produce, dar nu auzim tunete sau le auzim mult mai târziu. Acest lucru nu depinde de nimic altceva decât de faptul că lumina vine spre vederea noastră, în timp ce tunetul vine în auzul nostru atunci când auzul nostru primește tunete.

186. Alexander quaest II 23 (de ce un magnet atrage fierul?). Democrit crede, de asemenea, că au loc ieșiri și că like-ul se grăbește să placă și, de asemenea, că totul se năpustește în gol. După ce a presupus acest lucru, el acceptă că magnetul și fierul sunt compuse din atomi similari, dar magnetul este compus din mai fine (atomi) și, în plus, este mai rarefiat și conține mai mult vid decât fierul; în consecință, atomii [ale magnetului] sunt mai mobile și se năpustesc cu viteză mai mare spre fier [căci mișcarea are loc în direcția unei similare]; după ce au pătruns în porii fierului, pun în mișcare corpurile conținute în acesta, trecând prin ele datorită subtilității [lor]; (acestea din urmă), fiind puse în mișcare, ies sub formă de ieșiri și [se grăbesc] către magnet datorită asemănării și datorită faptului că există mult gol în el și fierul le urmează datorită eliberării masive a fluxurilor din acesta și mișcării lor combinate și, [astfel], [fierul] se repezi spre magnet.Virmul nu se mai mișcă spre fier, deoarece fierul nu conține atât de mult gol ca un magnet. Poate că se poate dovedi că un magnet și un fier sunt formați din [atomi] similari, dar cum [se poate dovedi] că chihlimbarul și pleava [sunt compuse din atomi similari]?

Dar dacă spunem asta despre ei, atunci [ce să faci cu faptul] că sunt multe lucruri [diferite] atrase de chihlimbar. Dacă chihlimbarul constă din [atomi] asemănători tuturor, atunci acesta din urmă, constând din [atomi] asemănători reciproc, ar fi trebuit să se atragă unul pe celălalt.

Simplicius 1056.1. Există anumite revărsări corporale [vin din lucruri] care rămân pe loc și astfel se atrag [la sine]; ceea ce este atras este atras prin aceste [ieșiri], care captează [ceea ce este atras] și sunt țesute în el, așa cum spun unii.

187. Aristotel de coelo III. 4. 303 a 4. Care este și ce este figura fiecăruia dintre elemente, ei (Leucip și Democrit) nu au determinat, ci doar focului au atribuit [forma] unei mingi. Dar au definit aerul, apa. , etc. numai din punct de vedere cantitativ , învățând că natura lor este ca un amestec de semințe, compus din toate elementele.

188. Alexandru de mixt. 2. Deci, Democrit, crezând că așa-numitul amestec apare ca urmare a aplicării (unul la altul) a corpurilor, atunci când sunt amestecate, se împart în [părți] mici și formează un amestec ocupând un loc unul lângă altul. , spune că cu adevărat începutul nu poate (poate) fi nici un amestec, dar ceea ce pare a fi un amestec [de fapt] este [doar] apropierea unele de altele a corpurilor, păstrând în [lor] particule natura proprie a fiecăruia dintre ele. , pe care le-au avut înainte de amestecare. , că senzația (noastre), din cauza micii [particulelor] care se află în apropiere, nu este capabilă să perceapă nici una dintre ele separat.

189. Aristotel de gen. et ini. A. 7. 323 b 10. Democrit, în comparație cu ceilalți, a fost singurul care și-a exprimat o opinie divergentă. Și anume, el spune că ceea ce acționează și ceea ce trăiește acțiunea sunt identice și asemănătoare. Căci [lucrurile] inegale și diferite nu pot experimenta acțiuni unul față de celălalt, dar chiar dacă [unele lucruri], fiind inegale, ar acționa într-un fel unul asupra celuilalt, atunci acest lucru nu li s-ar întâmpla pentru că [există ceva în ele ceva] diferit. , ci pentru că [au] ceva identic.

190. Aetius 1 17,2 (D 315). Anaxagoras și Democrit cu adepții lor: amestecurile apar în funcție de aplicarea elementelor [unul la altul].

Theophrastus de sens. 67. Una dintre forme (adică atomi) nu se găsește pură sau amestecată, dar în fiecare [lucru] există mulți [atomi diferiți] și același [lucru conține o anumită cantitate] atât de neted, cât și de aspru și rotund. , și forme acute și alte.

Aristotel „Metafizica” III 5, 1009 a 26. Anaxagoras spune că în fiecare parte a materiei totul este amestecat; şi aceeaşi [poziţie se găseşte] la Democrit.

191. [Aristotel] Probi. 24. De ce pietrele se întăresc mai repede din apele calde decât din cele reci? Nu pentru că

Este posibil ca piatra să se formeze din cauza dispariției umidității, iar umezeala să dispară mai repede din căldură decât din frig? Deci, pietrele se formează din cauza căldurii; deci Empedocle [și Democrit 1 explică apariția rocilor, pietrelor și izvoarelor termale prin acest motiv 1.

192. Psell De Iar. ora 26 p.m. 38. Mulți oameni au decis să sublinieze motivele acestei forțe a pietrelor: printre înțelepții mai vechi - Anaxagoras, Empedocles și Democrit.

193. Teofrast d. ign. 52. Este greu de intrebat de ce flacara are forma unei piramide. Democrit spune că pe măsură ce marginile se răcesc, [flacăra] se contractă ușor și capătul ei devine mai ascuțit.

6. DESPRE NATURA ORGANICE

194. Theophrastus de caus. pi. II, 11, 7 și urm. [creșterea plantei]. După cum explică Democrit, [plantele] drepte trăiesc mai puțin și vegeta mai puțin decât [plantele] strâmbe, din aceleași motive, și anume, la unele hrana din care se transmite rapid creșterea și fructele, iar la altele lent datorită acestui fapt că cele de mai sus-partea de pământ [din ele] este incomod pentru fluxul rapid [de hrană], dar rădăcinile înseși beneficiază [de pe urma acestui lucru]. Într-adevăr, aceste plante au rădăcini lungi și groase. În opinia noastră, el explică [toate acestea] incorect. (8) El mai spune că scamele plantelor verticale sunt slabe. Din aceste două [motive], ei crapă și copacul moare. Și anume, datorită faptului că [aceste plante sunt drepte], atât frigul, cât și căldura trec rapid din partea de sus [partea lor] către rădăcini, iar scamele, fiind slabe, nu pot rezista [asta]. În general, multe dintre acestea (plantele) încep să se deterioreze de jos din cauza slăbiciunii rădăcinilor.În plus, [părțile] supraterane, fiind, datorită [lor] subțiri, îndoite de loviturile [de vânt.], pun în mișcare rădăcinile, în urma cărora acestea din urmă sunt rupte și deteriorate, iar din aceasta „Întregul copac este distrus. Deci, așa spune Democrit. Compară cu 18:2. Sau ar trebui să ia direcția dreaptă. a porilor, ca Democrit.La urma urmei, mișcarea [aici] este rapidă și lipsită de obstacole, așa cum spune el.

195. Nicolae din Damasc de plant I 2. Democrit: Plantele au inteligență și cunoaștere.

196. Aristotel de part, animal III 4. 665 a 30. Dintre [animalele] fără sânge, niciunul nu are măruntaie [inimă, ficat și plămâni].

Democrit, se pare, le-a învățat greșit despre ele, dacă numai [de fapt] ar fi de părere că [aceste] interioruri sunt invizibile datorită micii animalelor fără sânge.

197. Aristotel de gen. anim. II 8. 747 a 24. Toată rasa de catâri este sterilă. Motivul pentru aceasta, așa cum vorbesc despre asta Empedocle și Democrit - primul este neclar, al doilea este mai clar - este văzut incorect. Și anume, ei aplică dovada privind copulația în ciuda afinității tuturor în mod egal.

198. Aristotel de gen. animal. II 8. 747 a 29 (cf. 21 B 92). Democrit spune că porii [din materialul seminal] catârilor sunt distruși în uter datorită faptului că originea nu provine [în acest caz] de la animalele înrudite.

199. Aristotel hist. animal. I RUR 39 623 a 30. Păianjenii pot țese o pânză imediat la naștere, nu din interior, deoarece [în acest caz materialul din care țes pânza] ar fi reziduul din digestie [așa a fost opinia lui Democrit], ci din [întregul] corp, la fel ca coaja [se formează la unele animale] sau spini, ca la arici.

200. Aelian HN VI 60. Masageții, așa cum spune Herodot (I 216), atârnă o tolbă în fața lor și apoi copulează deschis un bărbat cu o femeie și, chiar dacă toți i-au văzut, nu-i acordă nicio atenție. . Copularea cămilelor, aparent, nu este niciodată evidentă și nu există martori care să vadă cum copulează cămilele. Dar fie că numim asta o rușine sau un dar secret al naturii, vom lăsa în seama lui Democrit și altora care sunt capabili să se gândească la [subiecte] întunecate și inexplicabile să investigheze [acest fenomen] și să-i explice cauzele. Și ciobanul se îndepărtează undeva când observă atracția lor față de apropierea reciprocă; el, parcă, se îndepărtează de proaspeții căsătoriți care merg în dormitor.

201. Elian—HN XII16. Democrit spune că porcul și câinele sunt multi-purtători și, în același timp, subliniază 9 Matermadists ai Greciei antice

Motivul [pentru aceasta] este că au multe pântece și multe locuri care pot primi spermatozoizi. Sămânța [procreativă] nu umple toate aceste [locuri] deodată, dar aceste animale se combină de două ori și de trei ori, astfel încât combinația [de spermatozoizi] umple părțile care primesc sămânța. Catârii, spune Democrit, nu nasc. Faptul este că ei nu au pântece ca alte animale, ci [au pântece] de alt tip, care nu pot primi deloc sămânță. Cert este că catârul nu este un produs al naturii, datorită ingeniozității și îndrăzneală umană, este, ca să spunem așa, un produs artificial al adulterului hoților. „Mi se pare”, spune Democrit, „că mai întâi, întâmplător, un măgar a fecundat cu forța un cal, iar apoi oamenii, învățați de această [fertilizare] forțată, au căpătat obiceiul de a-i fecunda. În special, măgarii libieni, fiind foarte înalți, sar pe iepe care nu au coama lungă și nu sunt tunse. Cert este că o iapă, care se remarcă prin frumusețea ei datorită coamei

[lungi], nu se va aștepta la un astfel de soț: așa spun înțelepții despre căsătoriile lor.”

Aristotel de gen. anim. II 8. 747 a 29. Mai mult, Democrit spune că găurile din uterul catârilor sunt deteriorate din cauza faptului că [aceste] animale nu provin de la rude [mascul și femela].

Hipocrate trage din Democrit „Despre natura copilului” 31 (traducere de V. Rudnev). Gemenii se nasc dintr-o singură copulație în acest fel: uterul are multe sinusuri tortuoase, dintre care unele sunt mai departe de organele genitale externe, în timp ce altele sunt mai aproape. Iar printre animale cei care nasc mai multi pui au mai multe sinusuri decat cei care nasc mai putini; acest lucru se aplică în mod egal oilor, animalelor sălbatice și păsărilor... Un câine, un porc și alte animale dau naștere la doi sau mai mulți copii dintr-un act sexual, iar fiecare dintre ei în uter are propriul sinus și membrană.

202. Aelian 11. N. XII 17. În ţările sudice, embrionii ies la lumină mai repede decât în cei nordici, spune Democrit şi pe bună dreptate. Faptul este că corpurile femeilor însărcinate se relaxează și se extind din aerul sudic. Deci, din cauza faptului că corpul este distribuit și nu are o legătură strânsă, embrionul se mișcă liber [în el] și, încălzindu-se, alunecă ici și colo și iese mai ușor.

[din corpul mamei]. Dacă ar sufla un vânt rece de nord, embrionul ar deveni dens, ar fi stângaci și nu s-ar scutura în toate direcțiile, ca de la ruperea valurilor. Și întrucât [în acest din urmă caz] se află într-o stare de calm, atunci ca urmare a acestei stări de calm el este puternic și puternic și are suficientă forță pentru a se naște într-un moment potrivit naturii. Așadar, „la frig”, spune Abderit [filozoful], embrionul rămâne [pentru timpul potrivit], dar „la căldură” este în mare parte aruncat afară [prematur]. Op spune că atunci când căldura crește, atunci, în mod necesar, atât venele, cât și membrii diverg.

203. Elian HN XII18. Op spune că motivul creșterii coarnelor la căprioare este următorul. Admițând că stomacul lor este foarte cald, el spune că venele împrăștiate pe tot corpul lor sunt în mod natural cele mai subțiri, iar osul care înconjoară creierul este foarte subțire, ca pielea și sensibil, iar venele care merg de jos spre vârful capetelor, foarte gros. Așadar, mâncarea și [mai ales] cea mai hrănitoare [partea] a acesteia se transmit în sus foarte repede, iar grăsimea lor, spune el, iese de jur împrejur, iar puterea alimentelor se repezi prin vene către cap. De aceea cresc coarne, irigate cu umiditate abundentă [din grăsimea care iese spre exterior]. [Această umiditate], care curge constant înăuntru, împinge afară ceea ce a fost înainte [în acel loc]. Și astfel umiditatea ținută deasupra, la suprafața corpului, devine uscată, întrucât aerul, răcorindu-se, îl întărește și se transformă în corn, în timp ce [umiditatea] aflată în interior, fiind încă închisă, este moale. Iar prima [umiditate] devine tare din cauza răcirii din exterior, în timp ce [umiditatea] moale rămâne [moale] datorită

căldurii interne. Așadar, creșterea unui corn nou îl împinge pe cel mai vechi, de parcă ar fi de prisos, deoarece cel dinăuntru îl apasă, vrând să-l deplaseze și, în același timp, provoacă durere și împinge tare, ca și cum ar fi în o graba sa fie irigata si sa iasa. De fapt, umiditatea, care devine solidă din răcire și vine de jos, nu poate rămâne în repaus. Apa însăși se întărește și este împinsă afară de ceea ce se află în fața ei. Și cei mai mulți dintre ei sunt forțați afară de forța internă, în timp ce unele [părți], deja înconjurate de lăstari tineri și interferând

alergare rapidă, animalul se aruncă în timp ce aleargă datorită mișcării rapide. [Deci] unele părți sunt distruse, în timp ce altele, gata să iasă, sunt scoase [la lumină] de natură.

204. Aelian HN XII 19. Taurii castrați, spune Democrit, cresc coarne strâmbe, subțiri și lungi, în timp ce taurii nemasculați [cresc coarne] groși la bază, drepte și nu atât de lungi. Și mai spune că [taurii nealbiți] au capul lat într-o măsură mai mare decât multe alte [animale]. Căci datorită faptului că în acest loc [au] multe vene, oasele se extind din acestea din urmă. Și coarnele [lor] devin mai groase, iar această împrejurare extinde, de asemenea, partea menționată mai sus a corpului [frunții] animalului. Taurii castrați, având o circumferință mică la baza coarnelor, au și fruntea mai puțin lată, spune el.

205. Aelian HN XII 20. Tauri fără coarne, care nu au „cuib” pe partea superioară a capului, așa cum spune Democrit, desemnând scobituri cu acest cuvânt, întrucât [lor] întreg osul este puternic și nu poate absorbi sucul curgător. , să fie descoperite și lipsite de echipament de protecție. Iar venele [situate] sub acest os, fiind mai puțin hrănite, devin mai subțiri și mai slabe. Iar gâtul [rasei de tauri] fără coarne este neapărat mai uscat. La urma urmei, venele sale sunt mai subțiri și, prin urmare, mai puțin puternice. Totuși, vacile vin din Arabia cu coarne frumoase și în ele, spune el, un flux abundent de sucuri servește drept hrană pentru creșterea excelentă a coarnelor. [Vacile] fără coarne și toate cele ale căror oase care absorb umezeala sunt mai dure, absorb sucurile foarte slab. Pe scurt, afluxul [de sucuri] este cauza creșterii coarnelor. Iar acest aflux este asigurat de vene atunci când sunt foarte multe și sunt foarte groase și poartă cât de multă umezeală pot conține.

206. Aelian HN IX 64. Democrit: peștii nu se hrănesc cu apa [de mare] sărată, ci cu apa dulce care se varsă în mare,

207. Scholium către Homer T la XI 554. Deoarece [leul] conține multă căldură, îi este frică de foc [lumină]. Prin urmare, nu închide ochii nici când adoarme, nici când se naște, precum spune Democrit.

(33

Aelian HN V 39. Democrit spune că dintre toate animalele, numai leul se naște cu ochii deschiși, parcă deja înfuriat de ceva și gata de chin să facă ceva extraordinar.

208. Etimologia genovezilor. Bufnița... este un animal care are cea mai ascuțită viziune și poate vedea noaptea.

209. Cicero de divin. II 26, 57. Democrit explică cel mai bine motivul pentru care cântă cocoșii înainte de zori. Și anume, când hrana din inimă este împărțită în tot trupul și înmuiată, ei, mulțumiți de liniștea [a trupului], scot un strigăt.

210. Theophrastus fr. 171.12 V. Ar fi posibil să se investigheze în ceea ce privește aceste și alte genuri atât cele care trăiesc pe pământ, cât și cele săpate [din pământ] - dacă vor trăi dacă sunt puse în apă sau dacă vor căuta un loc pentru ei înșiși, iar aceasta [nu este sau] par să aibă o [proprietate] înnăscută din natură, la fel ca cei care trăiesc în mare și cei care trăiesc în râuri. La urma urmei, acestea nu pot tolera schimbări [din mediu] decât pe cele minore. Deoarece toate sunt scufundate [în apă] și [din îngheț] sub gheață pentru a evita uscarea, este evident că sunt legate de [substanța] umedă. E mai firesc pentru cei săpați [din pământ] și pentru alții, unii pur și simplu, alții, ca amfibienii, după Democrit... asta se întâmplă și cu alții. Și anume, unii dintre ei, așa cum am menționat mai sus, folosesc aer.

211. Aetius V 4, 3 (D 417). Strato și Democrit: [Nu numai materia spermei], ci și puterea sa este corpul. Căci acesta din urmă este aerisit.

212. Aetius V 3,6 (D 417). Democrit: [Sperma provine] din corp ca întreg și din părțile sale cele mai importante, cum ar fi oasele, carnea și mușchii.

213. [Galen] de fin. med. 439. Sperma este eliberată ca. spun Platon și Diocle, din creier și măduva spinării. Praxagora, ca și Democrit și Hipocrate [spun că] din tot trupul. Și anume, Democrit spune: „Omul este dat afară din tot omul” (textul de aici este corupt, probabil restaurat).

mier. Hipocrate „Despre sămânța și natura copilului” I 3. Afirm că sămânța este separată de întregul corp.

214. Clement Paed. I 94. Sofistul abdhirit a numit copulația „epilepsie mai mică”, considerând-o o boală incurabilă. De fapt, nu urmează stările de relaxare după o erupție puternică? La urma urmei, [în acest act] omul se naște din om și este respins?

Ippolit ref. VIII 14 p, 428,67. Omul iese din om, spune el, [Monoim], și este respins, fiind despărțit de o lovitură.

Stobaeus III 6, 28. Copulația este o mică apoplexie (accident vascular cerebral). Căci omul este separat de om și respins.

Galen XVII A 521 K. Copulația este epilepsie minoră.

Galen XIX I 76. Democrit a spus că omul este aruncat de la om, câinele de la câine și taurul de la taur.

Pliniu N. II. XXVIII 58. Democrit a condamnat plăcerile iubirii pentru că în ele omul sare din om.

215. Aetius V 5, I (D 418). Epicur și Democrit: iar femela dă sământă; adevărul este că are testiculele curbate înapoi; prin urmare, are și o dorință de copulație.

mier. Hipocrate „Despre spermă și despre natura copilului” I 4. Și o femeie emite material seminal din corpul ei.

Nemesius „Despre natura omului” 247 Math. Deci, Aristotel și Democrit nu atribuie niciun rol seminței unei femei în producerea copiilor. În ceea ce îl privește pe Democrit, acest lucru nu este adevărat.

216. Aristotel de gen. animal. IV I. 764 a 6. Abderitul Democrit spune că diferența dintre sexul feminin și cel masculin apare la mamă, [în opinia sa], nu datorită [predominanței] căldurii și frigului, unul devine femelă, celălalt. un mascul, dar în funcție de , a cărui spermă va prevala, curgând din acea parte a corpului prin care sexul feminin și cel masculin diferă unul de celălalt.

Censorinus 6, 5. Oricare părinte îi ia locul întâi, atunci natura este transmisă [copilului], a spus Democrit.

Aetius V 7, 6 (D 420). Democrit: părțile comune [ale corpului copilului] sunt de la cine provine, în timp ce părțile distinctive sunt de la părintele care predomină [la concepție].

217. Aristotel de gen. anim, II 4. 740 a 33. Pe măsură ce rădăcinile converg spre uter, vene prin care embrionul primește hrana. Căci de aceea o ființă vie locuiește în pântece, și nu, așa cum spune Democrit, astfel încât membrii ei să fie formați în conformitate cu membrii femeii însărcinate. 7, 746 a 19. Cei care spun că bebelușii din pântece sunt hrăniți prin sugerea unui fel de carne vorbesc greșit.

Aetius V, 16,1 (D 426). Democrit, Epicur: embrionul din uter este hrănit prin gură. Așadar, imediat după naștere, se repezi cu gura la mamelon, căci în uter sunt niște mameloane și buze prin care se hrănește embrionul.

218. Plutarh de amore prol. 3 r. 495 E. Când uterul acceptă sămânța căzută în [ea] și o ascunde, pare să prindă rădăcini acolo. Căci, după cum spune Democrit, „în pântecele mamei, în primul rând, se formează buricul, care este ca un loc în care se aruncă o ancoră, contracarând fluctuațiile și rătăcirea; [acest buric servește] ca acostare și remorcă pentru embrion și dezvoltarea lui viitoare.” [Când se întâmplă acest lucru], natura închide canalele de curățare menstruală ale femeii. ..

219. Aristotel de gen. animal. Dacă 4, 740 a 13. Toți cei care, ca și Democrit, spun că [în timpul dezvoltării embrionului] sunt secretate mai întâi părțile exterioare ale animalelor, iar apoi cele interne, vorbesc greșit.

Censorinus 6, I (D 190\ ce se formează în primul rând la copil?). Democrit: burtă cu cap, deoarece conțin cel mai mult gol.

220. Aristotel de gen. animal. IV 4, 769 a 30. Democrit a spus că deformările apar din cauza faptului că două semințe se unesc: una care a mers [în uter] mai devreme și cealaltă mai târziu. Iar acestea din urmă, urmând cele dintâi, intră în uter, astfel încât să crească împreună și să distorsioneze [viitoarele] membre ale corpului. La păsări, spune el, deoarece au relații sexuale rapide [multiple], ouăle și culoarea [conținutului lor] sunt întotdeauna distorsionate.

Philoponus 186, 10. Democrit a spus că ouăle de păsări sunt monștri. Și anume, el a spus că, deoarece [la păsări] actul sexual este grăbit și se repetă într-o oră, intră o mulțime de spermatozoizi și, ca urmare, o parte a oului este albă, iar cealaltă galbenă.

221. r erotian. 131,12 KI. El a numit vene (φλέβας) nu acele [obiecte] care se numesc de obicei așa, ci artere. Și Democrit numește mișcarea arterelor „bătaia unei vene”.

222. Galen de dijjer. puls. I 25 (despre pulsul ondulat și în formă de vierme). Ceea ce au amândoi în comun, de unde provine numele, este că, cu un puls ondulat, este ca și cum undele se ridică prin arteră una după alta, în timp ce cu un puls în formă de vierme, este similar cu mișcarea de o omidă, zvârcolindu-se în timp ce se mișcă ca valurile, așa cum spune Democrit undeva când tratează astfel de animale, „care în mișcarea lor rătăcesc ca valurile”.

223. Apollonius cit. în Hipp. p. 6.29 Schoene. Bakhey, în eseul său „Despre discursurile hipocratice”, explică așa-numita convexitate a unui arbore care arată ca o pârghie astfel: „În discursuri este scris că rodienii numesc crestele munților și, în general, cotele, convexități („ amvonuri”). Și în aceeași lucrare mai spune: „Se mai scrie că Democrit a numit sprânceana înconjurată de o depresie „convexitate”.

224. Aristotel de gen. animal. E 8. 788 b 9. Deci, Democrit a vorbit și despre dinți... Și anume spune că dinții de lapte cad din cauza faptului că apar prematur la ființe vii. Când acestea din urmă se maturizează, [atunci numai] dinții cresc, ca să spunem așa, prin fire. El arată că alăptarea este motivul pentru care apar prematur.

Fulgentius Mythologiarum Ib. II 7 (Povestea lui Polfus și Thetis). Se mai spune că el a chemat toți zeii la nuntă din motivul că păgânii credeau că părțile individuale [ale corpului] ale omului se aflau sub jurisdicția zeilor individuali; Astfel, Jupiter [deține] capul, Minerva - ochii, Juno - mâinile, Neptun - pieptul [inima], Marte - partea inferioară a spatelui, Venus - rinichii și gâtul, Mercur - picioarele, așa cum a scris Democrit în [eseul] „Despre natura umanității”

ka"; din același motiv, Homer spune: „în ochi și cap ca Zeus care se bucură de fulger, în centură ca Ares și în piept ca Poseidon”.

225. Censorinus 4.9. Potrivit lui Democrit, primii oameni au provenit din apă și nămol.

Aetius V 19,6 (D 431). Democrit: animalele au apărut ca urmare a unirii formelor care nu aveau membri... când umiditatea a început să dea naștere ființelor vii.

Lactanțium Inst. div. VII 7.9. Stoicii spun că lumea și tot ce este în ea au apărut pentru oameni; Scrierile divine ne învață același lucru. În consecință, s-a înșelat Democrit, care credea că [oamenii] cresc din pământ ca niște viermi, fără niciun creator și fără nicio bază rațională.

226. Aristotel de anima I 2. 405 a 5. Unii au exprimat părerea că [sufletul] este foc. Faptul este că focul este alcătuit din cele mai mici particule și este cel mai puțin material dintre toate elementele, în plus, este predominant [peste orice altceva] și [el însuși] mobil și pune alte [substanțe] în mișcare. Această viziune a fost dezvoltată în mod deosebit de clar de Democrit, care a explicat de ce fiecare dintre aceste două proprietăți [are loc]. Și anume, sufletul și mintea sunt una și aceeași, este formată din corpuri primare și indivizibile și este mobilă datorită micii particulelor și formei lor. El spune că dintre toate formele cea mai mobilă este cea sferică. Aceeași [în formă] sunt mintea și focul.

Philoponus la acest loc, r. 83,27. El a numit focul necorporal nu în sensul propriu al ultimului cuvânt, [căci niciunul dintre ei nu a spus aceasta], ci în sensul că focul, fiind un corp, [este ca și cum] necorporal datorită faptului că este format din părți subtile. .

227. Aetius IV 3.5 (D 388\ despre suflet). Democrit: [Sufletul] este un complex [compus] asemănător unui foc de [corpuri] inteligibile având forme sferice și . proprietate de foc; ea este trupul.

228. Macrobium în s. Scip. I 14.19 (despre suflet). Democrit: [sufletul] este aer amestecat cu atomi, [care posedă] atât de ușor de mișcare încât fiecare corp este permeabil la el.

229. Aristotel de anima I 3. 406 b 15. Unii susțin că sufletul pune în mișcare corpul în care se află datorită faptului că el însuși se mișcă. Aceasta a fost opinia lui Democrit, care amintește de cuvintele lui Filip, furnizor de comedii pentru scenă (// 172 fr. 22 K). Și anume, acesta din urmă spune că Daedalus a făcut o Afrodită din lemn în mișcare, turnând în ea mercur. Democrit vorbește într-un mod similar. Și anume, spune că atomii au formă sferică, datorită faptului că prin natura lor nu sunt niciodată în repaus, ci când se mișcă, împreună cu ei înșiși târăsc și pun în mișcare corpul în ansamblu.

230. Aristotel de anima I 409 a 32. Democrit susține că [trupul] este pus în mișcare de suflet. La urma urmei, dacă sufletul se află în întregul corp sensibil, atunci este necesar [de aici rezultă] ca două trupuri să fie în același [loc], dacă sufletul este un corp odihnitor.

231. Aetius IV 4.6 (D 390\ probabil dintr-o sursă epicureană). Democrit și Epicur: sufletul este format din două părți; are o [parte] rațională situată în piept și o [parte] nerezonabilă împrăștiată în tot corpul. 5, I (D 391 noi. Teodorit). Și anume, Hipocrate, Democrit și Platon plasează partea dominantă [a sufletului] în creier.

Philoponus de anima r. 35. 12. Democrit spune că sufletul nu are părți și că nu are multe abilități; el spune că gândirea este identică cu senzația și că acestea provin din aceeași facultate.

232. Aristotel de resp. 4. 471 b 30. Democrit spune că respirația produce ceva important pentru cei care respiră, [și anume] respirația împiedică reprimarea sufletului. Cu toate acestea, nu a spus nimic despre faptul că natura a făcut-o într-un asemenea scop. Căci, în general, ca și alți fizicieni, el nu este deloc preocupat de această cauză [țintă]. El spune că sufletul și căldura sunt una și aceeași; [și anume, ele | sunt formele primare de [corpuri] sferice. Iar când sunt legați [prin acțiunea] corpului [lor] înconjurător, care îi apasă, atunci, conform învățăturii sale, respirația le servește ca protecție. Faptul este că există un număr mare de astfel de [atomi] în aer, pe care el îi numește minte și suflet. Deci, atunci când aerul intră în timpul respirației, cei care intră împreună cu el

Acești [atomi], ținând presiunea [sus-menționată], împiedică sufletul aflat în ființe vii să leșine [în afară]. Și, prin urmare, viața și moartea se află în inhalare și expirare. Și anume, de fiecare dată când

înconjurător [corpul lor], care le comprimă, preia controlul, iar ceea ce intră din exterior nu mai poate ține, atunci din cauza incapacității de a respira, animalul moare. Deci, moartea este ieșirea unor astfel de forme [atomi] din corp datorită presiunii mediului înconjurător [mediului lor]. Motivul [pentru] pentru care toți trebuie să moară vreodată, [și, în plus] nu oricând, ci de la bătrânețe din fire, ci din violență împotriva naturii, el nu a indicat deloc motivul pentru aceasta.

233. Sextus VII 349, După alții, mintea este în tot trupul, kais [învăța] pe unii, urmându-le pe Democrit.

234. Aetius IV 7, 4 (D 393). Democrit și Epicur: sufletul este muritor, este distrus împreună cu trupul.

235. Albert cel Mare de lapid. 1.4. Democrit și alții spun că elementele au suflet și că sufletele înseși sunt cauza nașterii pietrelor; de aceea Democrit spune că există un suflet în piatră, la fel cum există un suflet în orice altă sămânță a unui lucru care urmează să se nască și că, dând naștere pietrei, pune în mișcare căldura interioară a materiei însăși. la fel ca un maestru misca un ciocan pentru a face topor si fierastrau.

236. Plutarh animine an corp. aff. ora 14.00 500. Deci, să ne spunem, multe dintre afecțiunile și patimile tale, omule, trupul însuși, prin natura lui, se eliberează de sine și [mulți alții] venind din afară, primește în sine. „Dacă vă deschideți interiorul”, spune Democrit, „veți găsi acolo un fel de depozit care conține multe rele diferite și o vistierie [de binecuvântări]”: Pasiunile rele nu curg din afară, ci par să aibă loc și natural. surse, care sunt emise de cel rău însuși.natura, plină de pasiuni diverse.

237. Lucretius III 370-373 (traducere de F. Petrovsky). În aceste chestiuni, aveți grijă să nu fiți la fel

o privire despre care Democrit are o părere sacră;

de parcă principiile trupului și spiritului sunt situate unul după altul și astfel, alternând, leagă toate membrele.

238. Diogenes L. IX 41. [Democrit]. Sufletul și mintea sunt una și aceeași.

Aetius IV5.12 (D 392). Parmenide, Empedocle și Democrit: sufletul și mintea sunt una și aceeași. În opinia lor, nu poate exista un singur animal care să fie complet irațional.

239. (Thrasillus I 3) „Despre ce este după moarte” (două cărți?) Athenaeus IV 168 V. Abdhirityan, care l-a adus pe Democrit la tribunalul public pentru cheltuirea proprietății moștenite de la tatăl său, l-a achitat după ce le-a citit [lucrările sale]—„Marele

Diacosmos” și „Despre ce după moarte”—și a spus că și-a cheltuit [averea] pe ele.

240. Proclus în jambiere. II113, 6 Kroll. Studiul despre presupușii morți, care apoi au prins viață, a fost oferit de mulți alți antici și de fizicianul Democrit în eseul său „Despre Hades”. Iar acest excentric Colotus, dușmanul lui Platon, de când era epicurean, ar fi trebuit să cunoască bine [învățăturile] celui pe care Epicur l-a urmat în opiniile sale și să nu caute în neștiință cum este posibil ca un mort să vină la viata din nou. La urma urmei, [în aceste cazuri] moartea nu a fost, în mod evident, stingerea [completă] a întregii vieți corporale, ci aceasta din urmă [doar] s-a slăbit ca urmare a vreunei lovituri sau daune, în timp ce conexiunile sufletului în creier au continuat. să se țină de rădăcini puternice și inima a continuat să păstreze, o scânteie de viață în [ea] adâncime. Și de vreme ce [toate acestea] încă au rămas, a fost de ajuns să apară mijloacele necesare trezirii, pentru ca viața care se stinsese să fie din nou restaurată.

241. Philodemus de morte 29.27 Mekler. Pe de altă parte, potrivit lui Democrit, dezgustul ține și de ceea ce putrezește, datorită senzației [neplăcute] oferite [de corpurile putrezite] simțului mirosului și datorită urâțeniei [a lor față de vedere]. Căci ei sunt reduși la o asemenea stare, chiar dacă mor, posedând statură și frumusețe. treizeci, /. Și nu acordă atenție faptului că toți, inclusiv cei corpulți precum Milo, în scurt timp devin schelete și sunt în cele din urmă rezolvate în naturi primare. Evident, [ceva] asemănător cu ceea ce s-a spus ar trebui

a fi exprimat cu privire la culoarea proastă și urâțenia generală. Deci, cel mai zadarnic este să fii trist, prevăzând că înmormântarea [noastră] nu va fi luxoasă și aglomerată, ci săracă și întâmplătoare. 39.9. Ori de câte ori o persoană începe să se gândească la moartea [sa], i se pare ceva incredibil. Din acest motiv, oamenii amână să facă testament spiritual și, luați [de moarte] prin surprindere, sunt forțați [la ceasul morții] „să aibă griji duble”, așa cum spune Democrit.

242. Stobaeus IV52, 40. „Unii oameni, neștiind despre distrugerea naturii muritoare [omului], chinuiți de conștiința unei vieți prost petrecute, suferă de-a lungul [întregii] vieți, [fiind] în griji și temeri și inventează fabule false despre ceea ce se va întâmpla după moarte”.

243. Cicero Tuse. I. 34,82. Să presupunem că sufletul moare în același mod ca și trupul: deci, există vreo durere sau senzație în trup după moarte? Nimeni nu spune asta, deși Epicur îl acuză pe Democrit [de acest lucru], dar Democritul resping [această acuzație

Tertullian de ap. 51. Platon... în Republică (X 614 în continuare), menționează cel puțin cadavrul unui [Ira] neîngropat, care multă vreme

s-a păstrat complet intact, desigur, din cauza indivizibilității sufletului. Iar Democrit observă creșterea [continuă] a unghiilor și a părului de ceva timp în mormintele [celor îngropați].

Celsus II 6. După aceasta, Democrit, un om în drept de mare nume, a declarat că nu există semne suficient de clare ale sfârșitului vieții pe care medicii să se poată baza: în așa măsură nu a admis că există niște semne certe. de apropierea morţii.

244. Varro Sat. „Lebedele despre înmormântare fr. 81 Büch. Prin urmare, Huraclide din Pont, care a sfătuit să ardă cadavrele, este mai înțelept decât Democrit, care a sfătuit să păstreze [cadavrele] în miere. Dacă oamenii l-ar fi ascultat, atunci m-aș fi scufundat în pământ, dacă am putea cumpăra un pahar de fagure cu o sută de denari.

245. Aotie IV 4,7 (D 390). Democrit spune că totul are un suflet și [chiar] cadavre, pentru că în ele există întotdeauna

 există în mod clar ceva cald și capabil de a simți, deși majoritatea [acest cald] s-a risipit.

Alexandru Thor. 21.21. Cadavrele simt, așa cum credea Democrit.

246. Tertullian de anima 43. Democrit: con este o alimentare insuficientă de aer.

Aetius V 2, 1 (D 416). Democrit: visele apar datorită apropierii de idoli [imagini].

Cicero de div. 11 58, 120. Deci, vom accepta că sufletele celor adormiți sunt puse în mișcare de la sine sau, după cum crede Democrit, sunt puse în mișcare de o viziune venită din afară?

7. DESPRE ZEI ȘI RELIGIE

247. Aetius I 7.16 (B 302). Democrit: Dumnezeu este mintea în foc sferic.

ad. Tertulian. nat. II 2. Democrit sugerează că zeii au apărut împreună cu restul focului de munte, a cărui asemănare Zepop consideră că este natura.

Plutarh quest. Conv. IV 2, 4 p. 665. Focul fulgerului este uimitor în cea mai mare puritate și subtilitate și se naște în întregime direct dintr-o substanță pură și sfântă: dacă se amestecă cu el ceva umed sau asemănător pământului, atunci datorită vitezei mișcării sale [acesta impuritate] este aruncată și purificată. „Ceea ce nu a fost trimis de Zeus, așa cum spune Democrit, nu păstrează strălucirea pură a cerului.”

Cicero de deor nat. 112, 29. Ei bine, nu se află Democrit în cea mai mare eroare, care clasifică printre zei fie imagini cu mișcările lor circulare, fie acea natură care emite și trimite imagini, fie rațiunea și mintea noastră? Când, pe baza faptului că nimic nu rămâne

întotdeauna în poziția sa, el neagă existența a ceva etern, nu-l neagă pe Dumnezeu cu totul, făcând imposibilă orice idee despre el? 43.120. Cel puțin mi se pare că Democrit, în ale cărui surse primare marele om Epicur și-a irigat grădinile, ezită [în opinia sa] asupra naturii zeilor. Și impo, atunci

crede că în univers există imagini înzestrate cu divinitate, apoi spune că zeii sunt principii mentale situate în același univers, apoi [acceptă ca zei] imagini vii care de obicei fie ne ajută, fie ne dăunează, apoi [crede pe zei.] niște imagini uriașe de dimensiuni atât de mari încât înconjoară întreaga lume din exterior; toate aceste [opinii] sunt mai vrednice de patria lui Democrit [ca loc de naștere al nebunilor], decât de însuși Democrit.

248. Sextus IX 24. După unii, am ajuns la ideea de zei [bazată] pe fenomene miraculoase din lume; Democrit pare să fie de această părere. Și anume, el spune că strămoșii, observând fenomene cerești precum tunetele, fulgerele, perunele, convergența stelelor, eclipsele de soare și lupele, erau îngroziți și credeau că vinovații de aceasta sunt zeii.

Philodemus de piet. 5 am. 69 Gomp. Vara [pe pământ], iarna, primăvara, toamna și tot ce [altfel] este trimis de sus de zei. Prin urmare, cei care știu ce se întâmplă îi onorează. Democrit nu mi se pare așa, ca unii...

249. TsliniiN. II ist. II14. Să crezi în nenumărați zei... sau, după cum îi plăcea lui Democrit, doar în doi [zei]: Pedeapsa și Mila.

250. Dialog „Hermippus Anonymus (Ioan Catharath?) 122. Totuși, nu trebuie ignorată învățătura lui Democrit, care, numindu-i [demoni] idoli [imagini], spune că văzduhul este plin de ei (cf. C 5). .

Augustin epist. 56. Ei spun că Democrit se deosebește de Epicur în materie naturală prin faptul că el crede că în combinația de atomi există o anumită forță vie și spirituală. Datorită acestei puteri, sunt convins, el a înzestrat însăși imaginile cu divinitate - nu toate [imaginile] tuturor lucrurilor, ci [imaginile] zeilor, și a învățat că principiile minții sunt în lumi, pe care el înzestrează cu divinitate; iar el [a luat] imagini animate, care de obicei fie ne avantajează, fie ne dăunează. Epicur nu propune nimic la începuturile lucrurilor, cu excepția atomilor.

251. Clement Slrom. V 88. Deci, Xenocrates din Chalkodopa nu presupune deloc [nicio] idee de divinitate printre [animale] iraționale. Democrit, chiar dacă nu a vrut, [trebuie] să recunoască [prezența

idei despre brgo la animale] în interesul coerenței învățăturilor lor. Și anume, aceleași imagini [emanând] din esența divină ajung atât la oameni, cât și la animalele iraționale.

mier. Odiseea XVI 158 de versuri...Zeii nu ni se dezvăluie tuturor

sunt; dar Ulise o putea vedea limpede (Athena) cu ochii lui, iar câinii au văzut-o și ei. Neîndrăznind să latre, au fugit din curte, țipând.

252. Cicero Ac, fr. II. 37, 121. Iată, ca prim exemplu pe care îl întâlnești, Strato lui Lampsacus, care dă libertatea acelui zeu (libertate, totuși, față de o chestiune cu adevărat mare; dar când preoții sunt eliberați de zei, cu atât mai corect este este ca zeii înșiși să aibă libertate de orice materie): el spune că nu are nevoie de slujirea zeilor pentru formarea lumii; tot ce există este făcut, învață el, prin natură. El învață [despre zei] nu ca acel faimos [filozof] care spune că aceste [lucruri] au fost formate din corpuri aspre, netede, cârlige și în formă de cârlig, cu adaos de spațiu gol: el crede că acestea sunt visele lui Democrit. , nu „dând învățături, ci exprimându-și dorințele. El însuși (Strato), explicând părți individuale ale lumii, învață că tot ceea ce există sau se face este făcut sau făcut prin forțe și mișcări naturale.

253. Aristotel de div. in somn. 464 a. După cum spune Democrit, el prezintă imagini și efecte ca cauze. . . [Nu imagini și nu ieșiri, așa cum crede Democrit, ci mișcări de aer] vin la suflet în timpul viselor. Din aceasta face imagini și ieșiri, iar acolo unde se întâmplă să vină, ele (după Democrit) sunt mai perceptibile noaptea datorită faptului că, grăbindu-se ziua, sunt mai distruse... iar în corp în timpul somnului. produc senzație... Aceste [ieșiri] dau naștere la fantome, datorită cărora ei prevăd viitorul cu privire la astfel de [lucruri]. Și prin ei această stare se întâmplă celor cărora li s-a întâmplat aceasta, și [chiar] nu celor mai inteligenți. În timpul zilei, acest lucru se poate întâmpla înțelepților, dacă expeditorul [aceste fantome] a fost Dumnezeu.

mier. Diogenes Laertius Rg. 7 (trad. S. Lurie).

„Ei (magii persani) vorbesc și despre natura zeilor și despre nașterea lor și consideră că focul și pământul sunt zei.

si apa. Ei resping idolii zeilor și sunt revoltați mai ales de cei care spun că zeii sunt bărbați și femei... Ei practică ghicirea și divinația, iar zeii apar în viziunile lor, ținând discursuri. În plus, ei cred că aerul este plin de imagini, care sunt eliberate ca niște vapori, formează șiroaie și pătrund în ochii văzătorilor.”

254. Plutarh quaest. conv. V 19.6 p.m. 682 F, Imaginile lui Democrit, spunea el, ca și cele din Egee sau Megara, nu pot fi numărate sau înțelese de minte. El spune că vin de la [oameni] invidioși, iar

[aceste imagini] nu sunt complet lipsite de senzație sau de dorință și sunt pline de depravare și invidie față de cei de la care provin; echipati cu aceasta, ei, fiind cu cei pe care ii invidiaza, ii deranjeaza si fac rau trupului si mintii lor. Acesta este aproximativ ceea ce cred că [acest] soț își imaginează și el își exprimă [gândurile] divin și magnific.

Plutarh quest. sop. VIII 10, 2 p. 734 F. (De ce credem mai puțin în visele toamnei târzii?) Favorinus... luând o învățătură străveche a lui Democrit, de parcă l-ar fi extras din fumul cu care a fost apoi îngropat, a fost în stare să-l purifice și să lămurească. Și anume, el a pus bazele cunoscutei învățături a lui Democrit. „Idolii (imaginile) se scufundă în corpuri prin pori și, ridicându-se [în ei], produc vise.” Aceste [imagini] rătăcesc, venind din toate părțile din ustensile, haine și plante, în special de la animale, datorită [lor] „marii vibrații” (mobilității) și căldurii, iar [aceste imagini] nu reprezintă doar în forma lor copii ale trupul [de la care vin ei] (aceasta este crezută și de Epicur, care îl urmează pe Democrit în această învățătură până astăzi, dar nu-l urmează mai departe), „dar [aceste imagini] capătă și expresii mișcărilor mintale în fiecare [ființă vie, din care ies], expresii ale deciziilor, moravurilor și pasiunilor sale, [și acum] împreună cu ele (cu aceste expresii) sunt duse și ajung [în trupurile noastre și acolo], parcă animate , ei vorbesc și comunică celor care le primesc [trupurile noastre] părerile celor care le-au emis [ființe], gândurile și aspirațiile lor, ori de câte ori ei, [idoli], păstrând asemănările [corpurilor] intacte și incoruptibile, se amestecă în GB Materialiști ai Greciei Antice

[le trupurilor noastre]”. Acest lucru se realizează în principal prin intermediul aerului uniform, deoarece [în acest caz] mișcarea lor este nestingherită și rapidă. Toamna târzie, când copacii își pierd frunzele, având mari denivelări și asperități [a aerului], deformează idolii (imaginile), produce în ei tot felul de modificări, le reduce și slăbește claritatea, care se întunecă din cauza mișcării lor lente. , la fel cum, pe de altă parte, părțile, [idolii], care zboară în număr mare de la [persoane] aprinse de pasiune și foarte încântați, și se grăbesc repede, produc viziuni proaspete și clare.

255. Sextus adv. matematica. IX 19. Democrit spune că „anumiți idoli (imagini) se apropie de oameni, iar unii dintre ei sunt binefăcători, alții sunt dăunători. De aceea s-a rugat să dea peste imagini fericite.” Au dimensiuni enorme, monstruoși [în aparență] și extrem de puternici, dar nu sunt nemuritori. Ei prevestesc viitorul oamenilor prin aspectul lor și sunetele pe care le scot. Pe baza acestor fenomene, vechii au ajuns la presupunerea că există un Dumnezeu, în timp ce [de fapt] în afară de ele nu există nici un zeu care să aibă o natură nemuritoare.

256. Herodian „despre schimbările cuvintelor” în Et. gen. sub cuvântul νέθεται. Deci de la Democrit: „Ei inventează [ființe eu] divine în mintea lor”.

257. Cicero de div. 7, 3, 5 (D 224). În timp ce... în foarte multe locuri respectatul scriitor Democrit consideră adevărată premoniția viitorului, peripateticul Diphaarchus a respins alte tipuri de dar de a cunoaște viitorul și a lăsat [doar] vise și frenezie. 57, 131 (de la Posidonius). Democrit crede că anticii au învățat inteligent că este necesar să se examineze interiorul animalelor de sacrificiu, din starea și culoarea cărora se pot percepe semne de prosperitate și moarte și, uneori, chiar [se poate afla] dacă câmpurile vor fi sterpe. sau fertil.

258. Plutarh de sanit. praec. ora 14 p.m. 129 A. Căci este absurd să acordăm multă atenție croșetetului corbilor, ghemuitului găinilor și porcilor „tăvăluindu-se cu furie în bălegar”, așa cum a spus Democrit, și să considerăm [web acesta] un semn al

să nu sesizeze zgomotele vântului și ploilor, mișcările corporale, șocurile și simptomele unei boli care se apropie, să nu luăm măsuri de precauție și să nu considerăm toate cele de mai sus drept un semn de vreme rea care ar trebui să se întâmple în noi înșine.

Clement 'protr. 10, 92, 4. Cei care, asemenea viermilor care se bat în noroi și bălegar, se scaldă în șuvoaiele plăcerii și devorează obiecte de lux neînsemnate și nebunești, sunt niște porci. Căci, spune el, porcilor le plac noroiul mai mult decât apa curată, iar ei, în cuvintele lui Democrit, „se rostogolesc cu furie în bălegar”.

259. Eustathius la Odiseea XII 65 r. 1713. 1. Alții îl consideră pe Zeus soare... ambrozia sunt vaporii cu care se hrănește soarele, așa cum credea și Democrit.

260. Clement protr. 68. Strom. V 103, Srv. 51 A 8. [Democrit zice: Unii dintre oamenii învățați], întinzându-și mâinile acolo unde este, așa cum spunem noi elenii acum, văzduh, proclamă: „Zeus însuși hotărăște totul și știe totul și dă [toate.] și el ia și el este regele lumii.”

261. Platon „Legi” 889 E. În primul rând, acești oameni (adepți ai lui Democrit), dragul meu, susțin că existența zeilor este o invenție vicleană, că de fapt ei nu există, dar existența lor este recunoscută [doar] în virtutea unor instituții, și că zeii sunt diferiți în locuri diferite, după modul în care fiecare [popor] a stabilit acest lucru în sine, creându-și propriile obiceiuri... Prin urmare, [gândurile] rele stăpânesc pe tineri, parcă nu există zei pe care legea prescrie să-i recunoască.

8. „DIACOSMOS MIC”

262. David Prol. 38, 14 Busse. Și așa cum în univers vedem că unele [lucruri] guvernează doar, cum ar fi divinul, altele guvernează și sunt guvernate, cum ar fi umanul [și anume, ambele sunt guvernate de divin și guvernează animalele iraționale], încă altele. sunt doar controlate,

cum ar fi, de exemplu, animalele iraționale, la fel ca la om, care, după Democrit, este un microcosmos (mic

10*

lume), se observă același lucru. Și [în om] unele [părți], precum mintea, doar controlează, în timp ce altele, precum inima, deopotrivă ascultă și controlează... Alții doar ascultă, ca pofta.

Galen de usu part, III 10. Dar chiar și un animal este ca o lume mică, așa cum spun oamenii din vechime, pricepuți în cunoașterea naturii.

mier. Aristotel „Fizica” VIII 2. 252 b 26. Dacă acest lucru este posibil pentru o ființă vie, de ce este imposibil pentru universul în ansamblu? La urma urmei, dacă acest lucru se întâmplă în microcosmos, atunci, în consecință, în macrocosmos.

263. Sextus odo. matematica. VII 265. Democrit, imitând tunetul lui Zeus și „spunând următoarele despre toate” [începutul „Micului Diakosmos”?], a încercat să exprime un gând [să dea conceptul de om], dar nu a mai putut spune nimic. decât o definiție lipsită de pricepere, [și anume], el a spus: „Omul este ceea ce știm cu toții”.

Aristotel de part. anim. 11640 b 29. Deci, dacă existența fiecăruia dintre animale și a fiecăreia dintre părțile [a corpului lor] constă în figura și culoarea lor exterioară, atunci poate că Democrit are dreptate. Într-adevăr, se pare că aceasta era părerea lui.

Cel puțin, spune că este clar pentru toată lumea ce este o persoană în formă, întrucât este cunoscută [de toată lumea] după forma sa exterioară și culoarea sa. La urma urmei, decedatul are aceeași formă exterioară, dar nu este o persoană.

264. „Biblioteca istorică” siciliană Diodor I 7 (1). La formarea inițială a universului, cerul și pământul aveau o singură formă din cauza confuziei naturii lor. Apoi, după ce corpurile s-au separat unul de celălalt, cosmosul a căpătat toată ordinea vizibilă acum în el, aerul a primit mișcare continuă, iar [partea lui] asemănătoare focului s-a adunat în locurile cele mai înalte, deoarece o astfel de substanță, datorită ușurința sa, s-a ridicat în sus. Din acest motiv, soarele și alte multe lumini au fost cuprinse de un vârtej general. [substanța] asemănătoare noroiului și nămolului, combinată cu umiditatea, au rămas în același loc datorită gravitației sale.

(2) Acesta din urmă, contractându-se continuu în sine și acumulându-se într-un loc, a format o mare din părțile sale lichide,

ι Diacosmos mic

din cele mai dure pământul [care a fost la început] umed și complet afânat.

(3) Când a apărut focul soarelui, pământul s-a întărit mai întâi, apoi, când, ca urmare a încălzirii, suprafața lui a început să fermenteze, a ridicat unele dintre [substanțe] umede în multe locuri și [astfel] pe suprafeţele lor au apărut substanţe putrezitoare.formaţiuni], acoperite cu cochilii subţiri. Acest fenomen poate fi observat și astăzi în locuri mlăștinoase și în apele stagnante, când vine căldura după frig, [astfel încât] temperatura aerului se modifică imediat foarte mult.

(4) Când [substanțele] umede au început să dea naștere la viață ca urmare a încălzirii în modul de mai sus, ele (formațiunile putrezite) au început imediat să primească hrănire noaptea din umiditatea depusă din atmosfera înconjurătoare și în timpul zilei. s-au întărit de la căldură. În cele din urmă, când [aceste formațiuni], care au purtat fătul în pântec, au fost pe deplin coapte și cojile lor au fost arse și rupte, atunci [din ele] au apărut diferite forme de animale.

(5) Dintre acestea din urmă, care conțineau cele mai multe substanțe, s-au ridicat în aer, devenind păsări, altele, în care a predominat amestecul de pământ, au scăzut în numărul reptilelor și altor animale care trăiesc la suprafața pământului, în timp ce altele , în care se afla substanța cea mai umedă, numită [animale] plutitoare, adunate într-un loc asemănător lor. Pământul, devenind din ce în ce mai întărit sub influența focului solar și a vântului, în cele din urmă nu a mai putut să dea naștere niciunuia dintre animalele mai mari, dar fiecare [specie de] ființe vii a început să se nască din copularea lor reciprocă.

265. Diodor I 5/(1). Acestea sunt învățăturile care au ajuns la noi despre originea inițială a universului. Cât despre primii născuți, ei spun despre ei că au dus un stil de viață dezordonat și bestial. Acţionând [fiecare pe cont propriu] singuri, au ieşit în căutarea hranei şi au obţinut pentru ei iarbă cea mai potrivită şi fructe sălbatice ale copacilor.

(2) Din moment ce au fost atacați de animale, au început să învețe să se ajute reciproc prin beneficii.

[adus prin acțiune comună]. Adunându-se de frică, încetul cu încetul au început să recunoască semnele [pe care se dădeau] unul altuia.

(3) Și în timp ce [la început] vocea lor era lipsită de sens și nearticulată, treptat au început să vorbească articulat și, comunicând între ei, au început să stabilească simboluri [verbale] cu privire la fiecare dintre lucruri, [și astfel] și-au creat pentru ei înșiși un vorbire familiară despre tot ce există.

(4) Și din moment ce astfel de asociații [de oameni] s-au format pe tot pământul locuit, mai mult de o limbă a apărut între toți [oameni], deoarece fiecare [dintre grupuri] a compus cuvinte după cum trebuia.

Ca urmare a acestui fapt, au apărut diferite limbi cu propriile lor caracteristici, iar [astfel de] asociații de oameni formate inițial au devenit strămoșii tuturor popoarelor.

(5) Așadar, primii oameni, de vreme ce [pe vremea aceea] nu se inventase nimic legat de comoditățile vieții, și-au petrecut viața în muncă grea continuă, căci nu erau protejați de îmbrăcăminte, nu știau să construiască locuințe, și nu cunoștea folosirea focului și habar n-avea deloc despre gătit.

(6) De fapt, neavând obiceiul să culeagă hrană sălbatică, ei nu făceau nici un stoc de fructe pentru nevoile lor. Din acest motiv, mulți dintre ei au murit iarna din cauza frigului și a lipsei de hrană.

(7) Din acel moment, încetul cu încetul, învățați de experiență, au început să se adăpostească iarna în peșteri și să pună deoparte acele fructe care se puteau păstra. [În continuare] au devenit conștienți de folosirea focului și, treptat, s-au familiarizat cu alte lucruri utile [pe viață], apoi au inventat arte și [tot ce altceva] ar putea fi de folos vieții sociale. Într-adevăr, nevoia în sine să fie servită ca un profesor pentru oameni în orice, instruindu-i în mod corespunzător în cunoașterea fiecărui [lucru]. [Deci nevoia a învățat totul]? o ființă vie bogat înzestrată de natură, care posedă mâini capabile să facă orice, o minte și o inteligență a sufletului.

266. Diodor I 7. Şi se pare că [în întrebare! în ceea ce priveşte originea lucrurilor, el nu se deosebeşte de amintitul Euripide, care a fost elev al filozofului Anaxagora. Și anume, Euripide spune în „Melapippe” astfel: „Așadar, cerul și pământul au arătat o singură formă și, după ce s-au despărțit unul de celălalt, au apărut toate creaturile, copacii, păsările, animalele și animalele care se hrănesc cu hrană sărată. şi s-au născut. marea şi neamul omenesc”. („Wise Melanippe”, fr. 484 Nauck.)

267. Proclus in Crai. ora 16 p.m. 5, 25 Pasc. Părerile lui Cratylus au fost susținute de Pitagora și Epicur, [opiniile lui] Hermogenes-Democrit și Aristotel... b. 6, 10. Pitagora sugerează că numele [lucurilor] sunt date de suflet, care trebuie să fie distins de minte. Și lucrurile în sine nu există, ca și mintea, în primul rând, dar aceasta din urmă conține imaginile și cuvintele lor exprimând esența lor, care pot apărea cu ușurință, ca niște „statui” ale [lucrurilor] existente (Cf. Democrit B 142), ca nume. , care sunt imitații ale speciilor și numerelor mentale. Deci, ultimele [tipuri și numere] din toate provine de la mintea, care se cunoaște pe sine și are înțelepciune, în timp ce numele [vine] de la suflet, care imită mintea. Într-adevăr, după cum spune Pitagora, oricine îi place nu poate forma

nume [de lucruri], ci [poate doar cei] care văd mintea și natura lucrurilor. Deci, numele sunt prin natura lor. Democrit spune că numele sunt prin desemnare și demonstrează acest lucru cu patru epicheireme:

1) Bazat pe același nume. Căci lucruri diferite sunt numite cu același nume. Prin urmare, numele nu este prin natură.

2) În funcție de naționalitate. Dacă la același lucru i se aplică nume diferite, atunci ele sunt echivalente între ele, ceea ce este imposibil [dacă numele sunt prin natură].

3) În al treilea rând, pe baza schimbării numelor. Căci cum am redenumit Aristocles Platon și Tirthamus Theophrastus, dacă numele sunt prin natură?

4) Pe baza lipsei [numelor] asemănătoare. De ce spunem „a gândi” din „gândire”, dar din „dreptate” nu mai producem alt nume [în același mod]? Prin urmare, numele sunt întâmplător, nu prin natură. El însuși își numește prima epicheirema –

„cu mai multe valori”, al doilea – „echivalent”, al treilea – „redenumire” și al patrulea – „fără nume”.

268. Olimpiodor în Plat. Phileb p. 242 Stallb. De ce are Socrate atât de mare reverență pentru numele zeilor? (Cf. Philebus p. 12 p.). Oare pentru că încă din cele mai vechi timpuri au fost dedicate [nume] potrivite zeilor - fiecare are un nume corespunzător și este inutil să muți ceva care nu se mișcă, sau pentru că numele le aparțin prin natură, conform învățăturii date în Cratylus, sau, [în sfârșit], pentru că ele [aceste nume] sunt „statui sonore” ale zeilor, așa cum spune Democrit? Hierocles în Pyth.c. aur, 25. Numele lui Zeus este un simbol și o imagine sonoră a esenței creatoare datorită faptului că primii oameni au dat nume lucrurilor într-o abundență de înțelepciune; Ei, ca cei mai buni sculptori, „au descoperit puterile zeilor prin numele [date lor], servindu-le drept imagini ale lor [zeilor].

269. Epifanie adv. haer. III 2, 9 (D 590). [Democrit]: Ceea ce este considerat drept nu este drept; ceea ce este contrar naturii este nedrept.

270. Platon „Legi” X 889 DE. Ei (adeptii lui Democrit) spun că politica [doar] într-o parte nesemnificativă are [ceva] în comun cu natura, dar are multe în comun cu arta. În acest fel, toată legislația [apare] nu prin natură, ci [este creată] artificial. Prin urmare, prevederile [politicii] sale sunt neadevărate...

Un lucru este frumos prin natura, dar altul prin lege, dar ceea ce este corect prin natura nu exista deloc.

271. Plutarh de soller. anim. ora 20 p.m. 974 A. Poate că suntem ridicoli, lăudând animalele pentru că ne-au învăţat. „De la animale”, spune Democrit, „am învățat cele mai importante lucruri prin imitație:

[și anume, suntem studenții] păianjenului la țesut și croitorie, [studenții] rândunicii la construirea de case și [studenții la] păsări cântătoare, lebăda și privighetoarea, în cânt”.

272. Philodemus de music. D 31 p. 108, 29 Ketke. Așadar, Democrit, un om care nu numai că a fost cel mai mare om de știință a naturii dintre antici, dar nu a fost pe locul doi în vastitatea cercetărilor sale, spune că „muzica este cea mai tânără dintre arte” și explică acest lucru spunând că „Nevoia nu a dat naștere la ea, ci s-a născut ea vine din forța excesivă.”

9. ETICA

273. Furios. isr. I. Dacă cineva cu înțelepciune începe să asculte aceste spuse ale mele, va face multe fapte demne de un soț minunat și va evita multe lucruri rele.

274. Epifanie adv. haer. III 2, 9. El, [Democrit], a spus că există un singur scop pentru toate și că „o bună dispoziție a spiritului” este cea mai bună, în timp ce începuturile sunt granițele celor răi.

275. Plutarh de tranq. un. 2 r. 465 C. Deci, zicând că cel ce vrea să fie bine dispus trebuie (urmează citatul), el stabilește în primul rând [ce este] o bună dispoziție care ne este dragă, cumpărată prin petrecere a timpului liber.

Stobaeus IV 39, 25 II. „Cine vrea să fie bine dispus să nu-și asume multe lucruri, nici în viața privată, nici în viața sa publică și, orice ar face, să nu se străduiască [să facă] dincolo de forțele și firea lui. Dar, chiar dacă fericirea este favorabilă și, aparent, te ridică la înălțimi mari, trebuie să te dai înapoi cu prudență și să nu atingi ceea ce este peste puterile tale. Căci abundența adecvată este mai sigură decât excesul.”

Seneca de tranqu. un. 13.1. Cred că, în urma acesteia, Democrit a început așa: „Cine vrea să trăiască în pace, să nu facă prea multe nici pentru sine personal, nici în folosul societății” de ira 3, 6, 3. Îi va fi de folos pt. să salutăm acea ordonanță a lui Democrit, în care recomandă pacea, [pe care o vom realiza] dacă nu facem mare lucru pentru noi înșine personal sau pentru statul care ne depășește puterile.

276. Clement Strom. 130. Dar [filozofii] abderiți învață și că există un scop. Democrit în eseul său „On the Goal” [consideră scopul vieții] ca fiind o bună dispoziție a spiritului, pe care el o numește și bunăstare [spirituală]. Și adesea adaugă: „La urma urmei,

în și ɵ și neplăcere formează granița dintre util și dăunător. Acest obiectiv se află înaintea vieții oamenilor atât tineri, cât și bătrâni. Hecateu [consideră scopul vieții] ca fiind autarhie (mulțumirea de sine) (60 A 4), Apolodor din Kizicen - bucuria sufletului (61 A 1) și Pausifap - neînfricare (62 B 3). Acesta din urmă, potrivit lui, este numit de Democrit „necunoașterea fricii”. Aceeași lucrare a lui Democrit poate să fi inclus fragmente B 170, 171, 175, 191, 194, 235, 285, 286.

277. Cicero de jïn. V 8, 23. Liniștea sufletească •Democrit, care este, parcă, liniște sufletească, ceea ce el a numit „o bună dispoziție a spiritului” ar trebui să fie deosebit de ceea ce a fost menționat în discuția de mai sus, deoarece această liniște sufletească este o viață fericită însăși. 29, 87. Democrit, care, după cum se spune (dacă este adevărat sau fals, nu vom explora), s-a orbit, desigur, cu scopul ca sufletul să fie distras cât mai puțin de la reflecție, neglijat. moșia moștenită de la tatăl său, și-a lăsat câmpurile necultivate, ce mai căuta dacă nu o viață fericită? Chiar dacă a crezut asta în natura lucrurilor, a vrut ca rezultatul acestui studiu al naturii să fie o bună dispoziție pentru el. Prin urmare, el numește cea mai bună dispoziție „bună dispoziție” și adesea [de asemenea] „neînfricare”, adică o stare de spirit lipsită de frică (88). Dar, deși acest lucru [ce spune el] este excelent, nu este încă complet terminat; căci li s-a spus puțin despre virtute și nici măcar ce s-a spus nu a fost explicat.

278. Diogene L, 1X45, [Democrit]: Scopul vieții este „o bună dispoziție a spiritului” (eutimia), care nu este identică cu plăcerea, așa cum au interpretat unii fără să o înțeleagă corect, ci o stare în care sufletul trăiește senin și calm, nederanjat de nicio frică, nici frica de demoni, nici nicio altă pasiune.

279. Stobey 111 7, 46 (D 188). Granița dintre util și dăunător este plăcerea și neplăcerea.

280. Furios. Israel, 39. Refuză orice plăcere care nu este de folos.

Stobaeus III 5, 22. Nu orice plăcere trebuie acceptată, ci numai cea legată de frumos.

— III 3, 46. Marile plăceri vin din contemplarea lucrărilor frumoase.

Furios isr. 79. A te gândi constant la ceva frumos este lucrarea minții divine.

281. Plutarh quaest. conv. IV, 2, 4 p. 665. Focul fulgerului este uimitor în cea mai mare puritate și subtilitate și totul își are nașterea direct dintr-o substanță curată și sfântă; dacă ceva umed sau asemănător pământului este măturat cu el, atunci datorită vitezei mișcării sale [această impuritate] este aruncat și purificat. „Ceea ce

nu a fost trimis de Zeus, așa cum spune Democrit, nu păstrează strălucirea pură a cerului.”

282. Stobaeus IV 34, 65. Trebuie să știm că viața umană este nesemnificativă și de scurtă durată și că este asociată cu numeroase dezastre și dificultăți și, prin urmare, trebuie să ne pese doar de achiziționarea moderată a resurselor materiale și să direcționeze eforturile principale. la ceea ce este cu adevărat necesar.

283. Furios. isr. 34. Pentru toți oamenii există același bine și același adevăr. Un lucru este plăcut, altul este altul.

284. Stobaeus II 7, 3. Fericirea și nefericirea sunt în suflet.

285. II 7, 3. Fericirea nu trăiește în turme sau în aur. Sufletul este reședința acestui demon.

286. Furios. isr. 6. Nu puterea fizică sau banii îi face pe oameni fericiți, ci dreptatea și înțelepciunea cu mai multe părți.

287. Furios. Iz.Z. Cel care preferă bunurile spirituale alege partea divină. Cel care preferă bunurile unui vas trupesc alege umanul.

288. Stobey UI 1, 47. Cel mai bun lucru pentru o persoană este să-și petreacă viața în cea mai veselă dispoziție posibilă și în cea mai puțină tristețe posibilă. Și acest lucru se poate realiza dacă îți faci plăcerile independente de lucrurile temporare.

289. - II 9, 3. Cel care are o stare de spirit bună se străduiește întotdeauna la fapte drepte și legitime și de aceea, atât în realitate, cât și în vis, este vesel, sănătos și lipsit de griji. Și cel care nu respectă dreptatea și nu o face

își îndeplinește îndatoririle, este nemulțumit de amintirea propriilor fapte rele și se află într-o stare de frică [constantă] și de autocondamnare.

290. Furios. isr. 23. Noblețea șeptelului constă în buna calitate a trupurilor lor, iar noblețea oamenilor stă în direcția bună a caracterului lor.

291. Furios. isr. 71. Frumusețea trupească a unei persoane este ceva bestial, dacă mintea nu este ascunsă sub ea.

292. Furios. isr. 26. Cei care au un caracter ordonat au o viață bine ordonată.

293. Porfiry de abst. IV 21. A trăi rău, nerezonabil, necumpătat și rău înseamnă, spunea Democrit, nu este rău să trăiești, ci să mori încet.

294. Stobaeus IV 40, 21. Așa cum există boală în corp, există și boală în casa și modul de viață al unei persoane.

295. Furios. isr. 49. Cauza erorii este ignorarea celor mai buni.

296. Furios. isr. 36. Plăcerile premature dau naștere neplăcerilor.

297. Furios. isr. 75. Cei care caută binele îl obțin cu greu, dar răul vine de la sine și fără să caute.

298. Stobaeus II 9, 4. Zeii dau oamenilor tot ce este bun, atât în cele mai vechi timpuri, cât și în prezent. Dimpotrivă, tot ceea ce este rău, dăunător și inutil, nici înainte și nici acum, zeii nu dădeau și nu dăruiesc oamenilor, dar oamenii înșiși cad în asta ca urmare a orbirii minții și a imprudenței.

299. - III 10, 65. Ceea ce are nevoie [cu adevărat] trupului [nostru] este ușor de realizat pentru toată lumea, fără multă muncă sau efort. Totuși, ceea ce necesită muncă și efort [mare] și dobândirea căruia ne otrăvește viața, corpul nu are nevoie, este obiectul aspirațiilor gândirii pervertite.

300. - III 17, 25. ^Este prudent cine nu se întristează de ceea ce nu are, ci se bucură de ceea ce are”.

301. - II 9.1. Democrit: din ceea ce primim binele, din același putem primi răul, precum și un mijloc de a evita răul. Deci, de exemplu, apa adâncă este benefică în multe privințe, dar, pe de altă parte, este dăunătoare, deoarece există pericolul de înec. În același timp, a fost găsită o afinitate [pentru a evita acest pericol] - a învăța să înoate.

302. - II 9, 2. Al lui. La oameni, răul crește din bine atunci când nu știu să gestioneze și să folosească corect binele. Ar fi greșit să clasificăm astfel de [lucruri] drept rele, dar [ar trebui] să le consideri binecuvântări. Binele poate fi folosit pentru rău dacă dorește cineva.

303. Furios. isr. 27. A fi o [persoană] bună înseamnă nu [doar] să nu faci nedreptate, ci și să nu dorești [o].

304. Furios. isr. 33. Un om cinstit și necinstit este cunoscut nu numai din ceea ce face, ci și din ceea ce își dorește.

305. Stobaeus II 31, 59. A lui: „Mai bine din punct de vedere al virtuții va fi cel care este îndemnat către aceasta de atracția interioară și persuasiunea verbală decât cel care [este îndemnat la aceasta] prin lege și forță. Căci cel care este înfrânat de lege de la o [acțiune] nedreaptă este în stare să păcătuiască pe ascuns, dar cel care este condus să-și împlinească datoria prin puterea de convingere nu este în stare să comită vreun criminal nici pe ascuns, nici pe față.

Prin urmare, oricine acționează corect, cu înțelegere și conștiință, devine în același timp curajos și direct.”

306 Stobey II 7, 3 i r. 52, 13 V (din Aria Didymus). Democrit și Platon cred în mod egal că fericirea este în suflet. Primul scrie următoarele (urmează fragmentele date în § 284 și 285). El numește fericirea „o bună dispoziție, bunăstare, armonie, simetrie și ecuanimitate” [spirit a]. Ea, [fericirea], apare din diferențierea [corectă] și discriminarea plăcerilor și este cea mai frumoasă și cea mai utilă pentru oameni.

307. Strabon 1 freacă. 61. Ei adaugă și schimbări [care apar] din deplasare, dorind să ne insufle în continuare absența oricărei surprize, care este o calitate glorificată de Democrit și de toți ceilalți filozofi.

308. Furios. isr. 50. Cel ce face ceva rușinos trebuie în primul rând să-i fie rușine de sine.

309. Stobe III 31, 7. Nu spune și nu face nimic rău, chiar dacă ești singur. Învață să-ți fie mult mai rușine cu tine decât cu ceilalți.

310. - IV 5, 46. Ar trebui să-i fie rușine de sine ca de ceilalți și, în egală măsură, să eviți să faci ceva rău, fie că rămâne necunoscut cuiva, fie că știe toată lumea despre asta. Dar mai ales cuiva ar trebui să-i fie rușine de sine și legea ar trebui să fie înscrisă în fiecare suflet: „Nu face nimic indecent”.

311. Furios isr. 62. Un adevărat binefăcător nu este cel care are în minte pedeapsa, ci cel care vrea să facă binele.

312. Plutarh de prof, in viri. ora 22:00 81. Î. Spiritul unui înțelept se obișnuiește să tragă plăcere din sine.

313. Stobaeus III, 7, 21. Curajul face ca loviturile destinului să fie neînsemnate.

314. - III, 7, 25. Curajos este nu numai cel care-și cucerește dușmanii, ci și cel care îi domină plăcerile. Unii domnesc peste orașe și, în același timp, sunt sclavii femeilor.

315. - 111, 7, 74. Înțelepciunea imperturbabilă care nu cunoaște frica deșartă valorează orice altceva. Ea merită cel mai mare respect.

316. - III, 20, 56. Cu inima e greu să lupți; cu toate acestea, este obișnuit ca un soț prudent să-l învingă.

317. Furios. isr. 7. Ar trebui să se abțină de la fapte rele nu din frică, ci din simțul datoriei.

318. Furios. isr. 8. A fi credincios datoriei în adversitate este un lucru grozav.

319. Stobaeus IV 2, 14. Dreptatea este împlinirea datoriei, nedreptatea este neîndeplinirea a ceea ce trebuie, sustragerea [de la îndeplinirea îndatoririlor sale].

320. Furios. isr. 4. Trebuie să împiedice săvârșirea unei fapte nedrepte. Dacă nu suntem în stare să facem acest lucru, atunci cel puțin nu trebuie să contribuim la actul nedrept.

321. Furios. isr. 11. Cel care face nedreptate este mai nefericit decât cel care suferă pe nedrept.

322. Furios. isr. 16. O persoană care poate fi mituită nu poate fi niciodată corectă.

323. Furios. isr. 38. Doar că dragostea este corectă, care se străduiește spre frumos fără să ofenseze.

324. Furios. isr. 55. Dușmanul nu este cel care provoacă jignire, ci cel care o face în mod deliberat.

325. Stobaeus IH 3, 43. Capacitatea de a te proteja de amenințarea nedreptății este un semn de inteligență, dar reticența de a plăti insulta cauzată este un semn de nesimțire.

326. - III 7, 31. Coroana dreptății este curajul spiritului și neînfricarea gândirii, dar limita nedreptății este frica de a amenința nenorocirea.

327. - III 9, 30. Numai aceia sunt buni cu zeii care urăsc nedreptatea.

328. - IV, 5, 43. Trebuie să se ridice pentru cei care suferă pe nedrept și să nu lase pe nimeni să fie jignit. Căci a face așa este corect și bine, dar a nu face așa este nedrept și rău.

329,. – IV 5, 45. Cel care dă cea mai mare cinste celui mai vrednic contribuie cel mai mult la cauza dreptății și virtuții.

330. Epifanie adv. haer. III 2, 9. [Democritul Abderit a spus]: Ceea ce se consideră drept nu este drept; ceea ce este contrar naturii este nedrept.

331. Plutarh jragm. de libid. et aegr. 2. Se pare că din cele mai vechi timpuri a existat o dispută între trup și suflet în ceea ce privește patimile. Iar Democrit, trasând cauza dezastrului până la suflet, spune:

„Dacă trupul s-ar fi învăluit în jurul sufletului în toată suferința pe care a primit-o în timpul vieții și [în] toate dezastrele pe care le-a îndurat, și el însuși [Democrit], prin voința sorții, trebuia să ia

parte în acest proces, atunci el ar condamna de bunăvoie sufletul pentru faptul că a distrus corpul parțial prin atitudinea sa neglijentă față de el și l-a slăbit cu beție, și l-a stricat parțial și a dus la distrugerea lui prin dragostea lui excesivă de plăcere, ca și cum vreun instrument sau vas este în stare proastă, l-ar învinovăți pe cel care, folosindu-l, l-a tratat cu nepăsare.”

mier. de sanit. preț, 24 rub. 135 E. Celor care îi insultă pe alţii sau îi invidiază, sau se străduiesc pentru primat, sau urmează păreri sterile şi goale, aceasta este în principal la adresa cărora, cred, Democrit a spus că dacă trupul a început un proces cu sufletul cu privire la vătămarea sa, atunci sufletul nu s-ar fi scapat fericit din acuzatii.

332. Stobey III1. 27. Oamenii ar trebui să aibă mai multă grijă de suflet decât de trup, căci desăvârșirea sufletului corectează neajunsurile trupului, dar puterea trupească fără motiv nu îmbunătățește deloc sufletul. (= Zol. iz. 2.)

333. Stobaeus III 7, 210. „Căci oamenii au o bună dispoziție a spiritului care decurge din moderația în plăcere și viața armonioasă. Lipsa și excesul se transformă de obicei unul în celălalt și provoacă șocuri puternice în suflet. Iar acele suflete ale căror mișcări oscilează între mari contrarii nu sunt nici calme, nici dispuse cu bucurie. Prin urmare, trebuie să-și îndrepte gândurile spre posibil și să se mulțumească cu ceea ce este, fără să se gândească la cei pe care oamenii îi invidiază și îi admiră și să nu le acorde atenție. Dimpotrivă, ar trebui să acordați atenție celor care duc o viață mizerabilă și să vă imaginați în mod viu dezastrele pe care le suportă, astfel încât poziția și starea voastră actuală să vă pară semnificative și demne de invidiat și astfel încât sufletul vostru să nu aibă mai trebuie să sufere din cauza dorinței de a avea mai mult. Căci cel care îi invidiază pe bogați, pe care alții îi consideră fericiți și care se află în permanență în gândurile lui alături de ei, este nevoit să întreprindă mereu ceva nou și [până la urmă] să-și îndrepte pasiunea către ceva teribil, ilegal. De aceea nu ar trebui să poftești la unele [lucruri], ci să te mulțumești cu altele, comparând propria ta viață cu [viața] celor care trăiesc mai rău și să te consideri fericit, acordând atenție la ceea ce trebuie să îndure aceștia din urmă și cu cât mai bine. viața ta este decât ei. Deci, dacă aderați la acest mod de a gândi, veți trăi într-o stare de spirit mai bună și vă veți salva de rele considerabile din viață: invidie, rivalitate și dușmănie.”

334. —III 17, 38. Dacă mergi prea departe, lucrurile cele mai plăcute vor deveni cele mai neplăcute.

335. —III 17, 37. Dintre plăceri, cele mai plăcute sunt cele care se întâmplă cel mai rar.

336. -Supărat. isr. 68. Măsura potrivită în toate este minunată. Nu-mi place excesul și lipsa.

337. Furios. isr. 35. Dorința excesivă este caracteristică unui copil, nu unui soț matur.

338. Furios. isr. 37. Dorințele puternice care vizează realizarea unui lucru fac sufletul orb față de orice altceva.

339. Filodim „Despre mânie) 28, 17. „Și adesea multe nenorociri se întâmplă prietenilor și altor persoane dragi, uneori patriilor și statelor, nu numai pe vremuri, când binecunoscuta mânie (a lui Ahile) producea nenumărate dezastre. aheilor, dar acest lucru se întâmplă în fiecare zi și, fără exagerare, putem spune că se întâmplă „atâte dezastre, câte vă puteți imagina”, după spusele lui Democrit, și toate aceste dezastre apar din cauza iritațiilor excesive.

340. Stobaeus III 4, 72. Cu cât mai deștept decât un om este un animal care, având nevoie, cunoaște întinderea ei! O persoană nu cunoaște limitele satisfacerii nevoilor sale.

341. Herodian în Eustathius 428 rub. 1766. Când oamenii mâncărime, ei experimentează plăcere și li se întâmplă același lucru ca atunci când comit desfrânare.

342. Stobaeus 1115, 25. Pentru cel care se mulțumește cu puțin în raport cu stomacul, noaptea nu este niciodată scurtă (adică nedormit).

343. –III 5, 27. Moderația mărește bucuriile vieții și face plăcerea și mai mare.

344. –III 10, 68. Dorința de mai mult duce la pierderea a ceea ce ai, fiind ca câinele lui Esop.

345. –III 16, 19. A fi cumpătat și abstinent în mâncare este, într-adevăr, folositor. Dar atunci când este rău, sunt utile și cheltuielile mari. A ști când să fii economisitor și când să risipești este caracteristica unei persoane practice.

346. -IV 33, 23. Sărăcia și bogăția sunt cuvinte care denotă nevoia și abundența. De aceea, cine are nevoie nu este bogat, iar cine nu are nevoie nu este sărac.

347. –IV 33, 24, 25. Dacă nu dorești mult, atunci puțin ți se va părea mult. Căci dorința de puțin echivalează sărăcia cu bogăția.

348. -III 18, 35. Pentru toți cei care se răsfață în plăcerile stomacului și trec dincolo de limita cuvenită în mâncare, în vin sau în plăcerile iubirii, plăcerile sunt de scurtă durată și trecătoare, ținând doar N Materialiști. a Greciei Antice

în timp ce mănâncă sau beau; suferinţa rezultată din această necumpătare este numeroasă şi de lungă durată. Într-adevăr, aceste dorinţe sunt întotdeauna îndreptate către aceleași obiecte și, de îndată ce dorințele lor sunt satisfăcute, plăcerea dispare imediat și nu este nimic bun în ele decât această plăcere de moment, iar după satisfacție apare din nou nevoia de același lucru.

349. —III 40, 6. Viaţa într-o ţară străină (rătăcirea) te învaţă să fii mulţumit de poziţia ta. Pentru o bucată de pâine și un pat de paie sunt cele mai plăcute remedii împotriva foametei și oboselii.

350. —III 16, 22. Viața fără sărbători este o călătorie lungă fără oprire pentru odihnă în hoteluri.

351. Furios. jocuri. 20. Proștilor li se învață prudența prin nenorocire.

352. Zol, isr. 41. Nu vorbele, ci nenorocirea este învăţătorul proştilor.

353. Furios. isr. 23 a. Speranțele oamenilor care gândesc corect sunt realizabile, dar speranțele oamenilor proști sunt irealizabile.

354. Stobaeus IV 46, 19. Speranțele nebunilor sunt nesăbuite.

355. -II 31, 94. Speranțele celor educați [pentru prosperitatea viitoare] sunt mai sigure decât bogăția celor ignoranți.

356. Furios. isr. 42. Faima și bogăția fără motiv sunt bunuri fragile.

357. Stobaeus III 4, 71. Nebunii se străduiesc pentru binefacerile aduse de noroc, dar cei care cunosc valoarea unor astfel de foloase se străduiesc spre binefacerile aduse de înțelepciune.

358. Furios. isr. 40. Este mai bine să asculti de nebuni decât să porunci.

359. Furios. isr. 81. Cei care-i laudă fac mare rău nebunilor.

360. Stobaeus III 4, 73. Proștii, împovărați de viață, vor în același timp să trăiască din frica lui Hades.

361. —III 4Ì 74. Proştii trăiesc fără să se bucure de viaţă.

362. —III 4, 75. Nebunii doresc o viață lungă fără să experimenteze bucuria unei vieți lungi.

363. -III 4, 76. Nebunii doresc ceea ce nu este acolo, e dor de ceea ce nu este acolo, chiar dacă acesta din urmă le-a fost mult mai profitabil decât ceea ce nu au primit.

364. –III 4, 78. Proștii de-a lungul vieții nu pot fi pe plac nimănui.

365. –III 4, 79. Nebunii vor să trăiască cu frica morții, în loc să se teamă de bătrânețe.

366. –III 4, 80. Nebuni, temându-se de moarte, dor de bătrânețe.

367. –III 4, 77. Oamenii, vrând să evite moartea, aleargă în braţele ei.

368. Clement Paed. I 6. 7, 95. Căci arta medicinei vindecă bolile trupului, iar filosofia eliberează sufletul de patimi.

369. Etimologia lui Orion, p. 153, 5. Democrit o numește pe Athena Tritogonea înțelepciune... Căci înțelepciunea aduce următoarele trei roade: darul de a gândi bine, a vorbi bine și a acționa bine.

Scholium Genev. 1111 Nie. Democrit, explicând producerea cuvântului „Tritogen e I”, spune că din înțelepciune se obțin următoarele trei [fructe]: [darul] a gândi bine, a vorbi bine și a face bine.

370. Furios. isr. 31. Este mai bine să te gândești înainte de a acționa decât după.

371. Plutarh qiiaest. sop. 1 1.5 p.m. 614 D, E.

372. Furios. isr. 30. O minte grozavă, dar multi-cunoștințe trebuie dezvoltate.

373. Furios. isr. 29. Mulți oameni care știu multe nu au inteligență.

374. Stobaeus II 1, 12. Nu te strădui să știi totul, ca să nu devii ignorant în toate.

375. Furios. isr. 17. Cuvântul este adesea mai convingător decât aurul.

376. Plutarh de puer. ed. ora 14 p.m. 9. Cuvântul este umbra faptei.

377. Furios. isr. 19. Mulți dintre cei care comit cele mai rușinoase fapte rostesc cele mai frumoase discursuri.

378. Furios. isr. 21. Trebuie să se obișnuiască cu faptele și acțiunile virtuoase, și nu cu discursuri despre virtute.

379. (Din a 6-a scrisoare a corespondenței dintre Democrit și Hipocrate). Regele perșilor ne invită la locul lui, neștiind că pentru mine cuvântul de înțelepciune este mai de preț decât aurul.

380. Stobaeus II 15. 40. Nici vorbirea excelentă nu poate acoperi o faptă rea, nici o faptă bună nu poate fi pătată de vorbirea abuzivă.

381. -111 1, 91. Chiar și vorbirea despre fapte rele trebuie evitată.

382. –III 12, 13. Trebuie să spui adevărul, aceasta este întotdeauna mult mai bună.

383. -111 13, 47. Sinceritatea este caracteristică libertăţii, dar pericolul exprimării sincere constă în a şti să aleagă momentul potrivit.

384. Furios. isr. 10, 4. Trebuie să spună adevărul și să evite verbozitatea.

385. Furios. isr. 28. Este minunat să lăudați pentru faptele bune, dar a slăvi pentru faptele rele este lucrarea unui om rău și a unui înșel.

386. Stobaeus 111 2, 36. Este lesne să lăudați ceea ce nu merită laudă și să învinovățiți ceea ce nu trebuie blamat; dar ambele sunt la fel de caracteristice unei persoane cu caracter prost.

387. Furios. isr. 82. Este mai bine ca altcineva să ne laude pe noi decât să ne lăudăm pe noi înșine.

388. Furios. isr. 83. Dacă nu poți recunoaște lauda ca fiind meritată, atunci consideră-o lingușire.

389. Stobaeus III 28, 13. Necinstiţii nu ţin jurămintele făcute în împrejurări grele, de îndată ce nevoia trece.

390. Furios. isr. 74. Ca oameni, nu ar trebui să râdem de nenorocirile oamenilor, ci să le simpatizăm.

391. Furios. isr. 25. Este mai bine să-ți expui propriile greșeli decât pe cele ale altora.

392. Furios. isr. 32. Nu trebuie să ai încredere în toți, ci doar în cei care au fost testați, căci primul este caracteristic unui nebun, în timp ce al doilea este caracteristic unei persoane rezonabile.

393. Furios. isr. 57. Nu te neîncrede în toată lumea, ci fii atent și ferm cu toată lumea.

394. Furios. isr. 53. O persoană rea ar trebui să fie supravegheată astfel încât să nu profite de o ocazie pentru a ne face rău.

395. Furios. isr. 59. Când arătați un folos, aveți grijă ca cel căruia îi arătați un folos, să nu vă răsplătească cu trădătoare. bun.

396. Furios. isr. 58. Trebuie să acceptăm beneficii pentru a primi apoi reciproc servicii și mai mari.

397. Furios. isr. 60. Serviciile mici oferite la timp sunt cele mai mari binecuvântări pentru cei care le primesc.

398. Furios. isr. 69. Cine nu iubește pe nimeni, mi se pare că nici nimeni nu iubește.

399. Stobey 111 20, 62. Orice dorință de primat este nerezonabilă. Căci, având drept scop cauzarea unui rău unui adversar, își pierde propriul beneficiu.

400. —IV 7, 13. Frica dă naștere lingușirii, dar nu are bunăvoință.

401. -IV 48, 10. Cei care se bucură de nenorocirile vecinilor nu înțeleg că oricine poate trăi vicisitudinile destinului, iar astfel de oameni au puțină bucurie proprie.

402. -111 22, 42. Cel care se umileşte înaintea unui om mai puternic sfârşeşte cu o deşertăciune rea.

403. Furios. isr. 61. Semnele de respect sunt de mare importanță în ochii oamenilor cu gândire corectă, care sunt conștienți de onoarea care le este arătată.

404. Furios. isr. 54. O persoană invidioasă își provoacă mâhnire, ca și dușmanului său.

405. Furios. isr. 65. Nu merită să trăiești pentru cineva care nu are un singur prieten adevărat.

406., Furios isr. 64. Prietenia unei persoane rezonabile este mai valoroasă decât prietenia tuturor celor nerezonabile.

407. Furios. isr. 66. Persoana ai cărei prieteni încercați și adevărați nu rămân mult timp are o dispoziție dificilă.

408. Furios. isr. 67. Mulți se îndepărtează de prietenii lor dacă aceștia din urmă, pierzându-și averea, au nevoie.

409. Furios. isr. 63. Mulți dintre cei care par a fi prietenii noștri nu sunt cu adevărat prietenii noștri, iar, dimpotrivă, unii care nu par a fi prieteni, sunt de fapt prietenii noștri.

410. Furios. isr. 72. În fericire este ușor să găsești un prieten, dar în nenorocire este extrem de dificil.

411. Furios. isr. 76. Cei cărora le place să învinovăţească pe alţii sunt incapabili de prietenie.

412. Furios. isr. 47. Ipocritii si prietenii falsi sunt cei care fac totul in cuvinte, dar nu fac nimic in fapte.

413. Stobaeus II 33, 9. Ademenirea creează prietenie.

414. Furios. isr. 73. Nu toate rudele îți sunt prieteni, ci doar cei care au un beneficiu comun cu tine.

415. Furios. Israel, 56 de ani, Vrăjmășia cu rudele este mult mai dureroasă decât cu străinii.

416. Stobaeus IV 19, 45. Folosește slujitorii ca mădulare ale corpului tău, folosindu-l pe unul dintre ei pentru o sarcină, pe celălalt pentru alta.

417. Etimologie Gen. Cuvântul „γυνή" (femeie) ... după Democrit, datorită faptului că funcția principală a femeii este fertilizarea („γονή"); Deci, cuvântul „femeie" înseamnă „capabil de a avea copii".

418. Furios. isr. 77. O femeie nu ar trebui să se angajeze în discuții. E oribil.

419. Furios. isr. 78. A fi subjugat de o femeie ar fi cea mai mare dezonoare pentru un bărbat.

420. Stobaeus III 4, 69. Sunt femei care, ca idolii (imaginile), sunt magnifice ca înfățișare cu hainele și bijuteriile, dar lipsite de inimă.

421. -IV 22, 199. O femeie este mult mai predispusă la calomnii decât un bărbat.

422. —IV 23, 38. Lipsa părului este cea mai bună podoabă pentru o femeie. O femeie se bucură și de lipsa ei de îmbrăcăminte.

423. Stobaeus IV 24, 33. Oamenii cred că au nevoie să-și producă copii pentru ei înșiși atât din cauza cerințelor naturii, cât și a unei instituții străvechi. Evident, același lucru este valabil și pentru alte animale. De fapt, toate animalele produc urmași prin natură, fără niciun beneficiu în minte. Dimpotrivă, când se naște un copil, fiecare animal are multe necazuri din cauza lui, îl hrănește cât poate de bine și îi este foarte frică pentru el cât este încă mic și este trist dacă i se întâmplă ceva rău. Aceasta este natura tuturor creaturilor care au un suflet. Omul și-a format deja obiceiul de a aștepta un anumit beneficiu de la urmașii lui.

424. —IV 24, 31. După părerea mea, nu trebuie să aibă copii. Căci văd în posesia copiilor mulți mari

Există pericole și multă anxietate, dar sunt puține bucurii și sunt, în plus, nesemnificative și slabe.

425. -IV 24, 32. Cine are nevoia să-și facă un copil, după părerea mea, va face cel mai bine dacă [adoptă un copil] de la unul dintre prietenii săi. [În acest caz] va avea copilul pe care vrea să-l aibă. La urma urmei, el poate alege pentru el însuși orice dorește, pe cel care i se pare cel mai potrivit și mai ascultător din fire. Deci aceasta este marea diferență aici, aici poți alege un copil pe placul tău dintr-un [număr de copii] mare, așa cum ai nevoie; dacă cineva însuși naște un copil, atunci acesta este plin de multe primejdii, căci trebuie să se mulțumească cu acest [copil], indiferent de ce fel de copil se naște.

426. -IV 22, 108. Cine avea un ginere bun a câștigat un fiu, și cine a luat unul rău a pierdut o fiică.

427. –IV 20, 33. Patul distruge cearta îndrăgostiților.

428. Stobaeus IV 50, 20. Puterea și frumusețea sunt binecuvântările tinereții, dar avantajul bătrâneții este înflorirea prudenței.

429. -IV 50, 22. Bătrânul era deja tânăr, iar tânărul încă nu știe dacă va trăi până la bătrânețe. Deci, un bun care a fost deja realizat este mai bun decât un bun care este încă în viitor și nu se știe dacă se va realiza.

430. –IV 50, 76. Bătrânețea este deteriorarea întregului corp în timp ce toate părțile lui sunt complet intacte. Ea are totul și nu are nimic.

431. Furios isr. 70. Un bătrân plăcut este cineva care este prietenos și serios.

432. Stobaeus IV 50. Spune a lui Democrit: Pe măsură ce corpul crește, crește și puterea mintală, iar când îmbătrânește, mintea îmbătrânește și se plictisește în toate chestiunile.

10. POLITICA

433. Stobaeus IV 1, 43. Interesele statului trebuie puse deasupra tuturor celorlalte lucruri” și trebuie avut grijă ca acesta să fie bine guvernat. Pentru a promova acest lucru, nu ar trebui să lupte împotriva dreptății și pentru propria persoană

beneficiu [personal] de a folosi violența împotriva binelui comun. Căci un stat bine guvernat este cea mai mare fortăreață: totul este cuprins în el și, când este păstrat, totul este întreg, dar când piere, totul piere odată cu el.

434. Furios. isr. 13. Decența necesită supunere față de lege, autoritate și superioritate mentală.

435. Furios. isr. 15. Este greu să fii în ascultare de ceea ce este mai rău.

436. Stobaeus IV 6, 19; Prin însăși natura sa, este cel mai bine să guvernezi.

437. Plutarh adv. Colot. 32 freacă. 1126 A. Democrit recomandă studierea artei lor (cum ar fi Parmenide, Melissus etc.) de a conduce statul, ca cea mai înaltă dintre toate artele, și îi sfătuiește să întreprindă lucrări din care se nasc fapte mari și glorioase pentru oameni.

438. Philodemus de adulat, pap. 1457 p. 10. Nikasistratus aprobă opinia lui Democrit, care a condamnat „dorința de a fi pe placul celor dragi, deoarece aceasta este servilitatea care aduce rău”.

439. Plutarh reip. ger. praec. 28 frecați. 821 A. Omul de stat nu va disprețui cinstea adevărată și favoarea care i se arată, întemeiată pe dragostea și atitudinea bună față de el a celor care îl cinstesc și nu va neglija părerea societății despre sine, evitând „a-i face pe plac celor dragi, ” așa cum a cerut Democrit .

440. Stobaeus IV 7, 34. Războiul civil este un dezastru pentru ambele părți în război. Atât pentru învingători, cât și pentru învinși, este la fel de dezastruos.

441. -IV 7, 40. Numai cu unanimitate se pot realiza lucruri mari, ca, de exemplu, războaie de succes pentru state, altfel acest lucru este imposibil.

442. -IV 7, 46. Dacă oamenii bogați se hotărăsc să împrumute săraci bani, să îi ajute și să ofere foloase, aceasta înseamnă că în această societate există simpatie reciprocă, unitate între cetățeni, frățietate, protecție reciprocă, unanimitate a cetățenilor și mulți. alte beneficii, care sunt imposibil de numărat.

443. -IV 7, 43. Sărăcia într-o democrație este la fel de preferabilă așa-zisei bunăstare a cetățenilor sub regi, precum este libertatea sclaviei.

444. –IV 2, 43, 44. [Cetăţenii] buni nu trebuie să-şi neglijeze treburile proprii şi să se preocupe de cele ale altora. Căci ar fi rău pentru afacerile lor private. [Pe de altă parte], dacă cineva neglijează treburile publice, atunci capătă o reputație proastă, chiar dacă nu fură nimic și [în general] dar nu comite nicio nedreptate. La urma urmei, chiar și cineva care nu tratează treburile sociale cu neglijență și nu comite nedreptate este în pericol să dobândească o reputație proastă și chiar să sufere unele necazuri. A greși este inevitabil, dar nu este ușor să câștigi iertarea oamenilor.

445. —IV 7, 43, 45. „Cu cât cetăţenii răi sunt mai puţin vrednici de funcţiile onorabile pe care le primesc, cu atât devin mai neglijenţi şi plini de prostie şi obrăznicie”.

446. —IV 5, 47. „Oamenii își amintesc mai mult despre greșelile făcute [de superiorii lor] decât despre faptele lor de succes. Și această [atitudine] este corectă. De fapt, la fel cum nu trebuie lăudat cel care returnează banii încredințați pentru păstrare, cel care nu se întoarce merită cenzură și pedeapsă, la fel și persoana responsabilă. Căci s-a ales să nu conducă afacerile prost, ci să le conducă bine”.

447. —GV5, 48. „În ordinea actuală de guvernare, nu există nicio modalitate [de a preveni] conducătorii, chiar dacă sunt foarte buni, să experimenteze nedreptate. Căci nu se cuvine ca un conducător să fie responsabil față de altcineva decât el însuși și nu se cuvine ca unul care a stăpânit peste alții să cadă el însuși [după un an] sub autoritatea acestor ceilalți. Trebuie aranjat în așa fel încât [un conducător] care nu a săvârșit nicio nedreptate, chiar dacă i-a persecutat cu strictețe pe cei care au săvârșit nedreptate, să nu cadă [ulterior] sub puterea lor, ci ca o lege sau alta [înseamnă 1 proteja a acționat drept [conducătorul]”.

448. —IV 40, 20. Nevoia generală este mai grea decât nevoia privată

o persoană individuală. Căci în caz de nevoie generală nu există nicio speranță de ajutor. -G;

449. Căutare Plutarh, conv. II 10, 2 p. 643 F. „La urma urmei, nu există oase în peștele obișnuit”, așa cum spune Democrit.

450. Stobaeus III 38, 53. Legile nu l-ar împiedica pe fiecare să trăiască după bunul plac, dacă unul nu l-ar face rău celuilalt. Invidia este începutul discordiei între oameni.

451. —IV 1, 33. Legea vrea să aranjeze bine viața oamenilor. El poate face asta doar dacă oamenii înșiși vor să se simtă bine. Căci legea își dezvăluie efectul benefic numai celor care o respectă.

452. —IV 5.44. Cei care comit infracțiuni care se pedepsesc cu exil, închisoare sau amendă ar trebui să fie condamnați și nu eliberați de pedeapsa meritată. Și cine justifică ilegal astfel de oameni din lăcomie sau părtinire personală acționează pe nedrept, iar acest lucru ar trebui să fie pe seama conștiinței sale.

453. -IV 2, 16. Trebuie să omorâm cu orice preț tot ceea ce provoacă rău și călcă în picioare dreptatea. Cel care face asta, sub orice sistem politic, își păstrează mai repede liniștea, dreptul, curajul și proprietatea decât cel care nu face asta.

454. -IV 2, 17. Așa cum legile sunt scrise împotriva animalelor și reptilelor ostile omului, așa cred că ar trebui făcut cu oamenii.

Conform legilor antice, ar trebui să ucizi inamicul statului în orice sistem politic în care legea nu îl interzice. Dar uciderea ilegală este interzisă în fiecare stat prin sanctuarele locale, tratatele și jurămintele.

455. -IV 2, 18. Toată lumea ar trebui să aibă voie să omoare pe orice tâlhar și pirat cu nepedepsire. Această crimă trebuie să rămână nepedepsită, indiferent dacă a fost comisă în voie, la instigare sau prin hotărâre judecătorească.

456. –IV, 2, 15. În ceea ce privește permisiunea și interzicerea uciderii animalelor, situația este următoarea. Oricine ucide animale care provoacă rău sau au potențialul de a face rău este nevinovat, iar pentru binele comun este mai bine să facă acest lucru decât să nu facă acest lucru.

456a. Epifanie adv. haer. III 2, 9 (D 590). El (Democrit) a numit legile o invenție proastă și a spus:

„Dar un om înțelept ar trebui să asculte de legile, dar [trebuie] să trăiască liber.”

457. Stobaeus III 40, 7. Întregul pământ este deschis unui înțelept. Căci pentru un suflet bun, patria este lumea întreagă.

458. Furios. isr. 43. A obține bani nu este inutil, dar obținerea lor prin mijloace greșite este cel mai rău lucru.

459. Stobaeus III 10, 36. Bogăția dobândită prin mijloace rele poartă o pată prea vizibilă pe ea.

460. –III 10, 44. Beneficiile rele aduc pierderea onoarei.

461. -III 10, 58. Speranța unui profit necinstit este o sursă de pierdere.

462. -111 10, 43. Lăcomia de bani, dacă este nesățioasă, este mult mai dureroasă decât nevoia extremă, căci cu cât dorințele cresc mai multe, cu atât nevoile pe care le generează sunt mai mari.

463. -IV 31, 49. Așa cum cea mai gravă boală dintre răni este cancerul, tot așa atunci când ai bani, cel mai rău lucru este dorința de a adăuga constant la ei.

464. –IV 39.17. Fericit este cel care, cu mijloace mici, se bucură de o bună dispoziție a spiritului; nefericit este cel care, cu mijloace mari, nu are bucurie spirituală.

465. –IV 34, 70. A îndura sărăcia cu demnitate este caracteristic celor prevăzători.

466. –III 76.17. Zgârciții au aceeași soartă ca și albina: lucrează de parcă ar fi vrut să trăiască veșnic.

467. -III10, 64. A strânge prea mulți bani pentru copii este doar un paravan în spatele căruia se ascunde dragostea de bani, dezvăluind astfel adevăratul ei caracter.

468. -7/7 76, 18. Copiii părinților zgârciți, dacă sunt ignoranți, sunt ca dansul între săbii cu lama sus. Aceștia din urmă mor dacă, la sărit, nu lovesc singurul loc în care ar trebui să le pună picioarele. Cu toate acestea, este dificil să intri în acest singur loc, deoarece rămâne doar spațiu pentru tălpile picioarelor. La fel este și cu acești copii. Dacă se abat de la exemplul tatălui lor - de la grija și economiile tatălui lor - atunci de obicei pierd.

469. –IV 26, 25. Ar trebui să-și împartă banii între copiii săi cât mai devreme posibil și, în același timp, să ia măsuri

ca să nu folosească pentru rău ceea ce au. Căci atunci ei vor fi mai economisitori cu banii și mai sârguincioși în a-i dobândi și vor concura între ei în acest sens. La urma urmei, într-o economie generală, nici cheltuielile nu supără la fel de mult ca într-o economie privată, nici achizițiile nu vă plac la fel de mult, dar cu atât mai puțin.

470. -IV 31, 120. Cheltuirea înțeleaptă a banilor este utilă în sensul că îți permite să te arăți ca o persoană generoasă și utilă oamenilor, dar folosirea banilor fără minte este o risipă inutilă pentru binele comun, servind doar pentru Seteaza tonul.

11. PEDAGOGIE

471. Clement Strom. IV 161. Știm că Dumnezeu, din dragoste pentru oameni buni, a făcut ca lucrurile obținute cu greu să nu fie necesare, [totuși] cele necesare se obțin ușor. De aceea Democrit spune bine că natura și învățătura sunt asemănătoare și despre motivul [această asemănare] adaugă:

„Învățătura reconstruiește omul, dar natura, reconstruind, îl face pe [omul] și nu există nicio diferență dacă să fie așa, modelat de natură sau să fie transformat [într-o asemenea formă] de timp și de învățătură.”

472. Stobaeus II 31, 65. De la Democrit. Natura și doctrina sunt asemănătoare. Și anume, învățarea în conformitate cu o anumită măsură a timpului face o persoană și, în același mod, natura face o persoană la un anumit moment.

473. Furios. isr. 22. Numai cei care sunt buni din fire recunosc frumosul și se străduiesc pentru el.

474. Furios. isr. 24. Nici arta, nici înțelepciunea nu pot fi realizate decât dacă sunt învățate.

475. Stobaeus II 31, 66. Lucrurile frumoase se produc prin învăţătură prin muncă, dar cele rele se produc fără muncă, de la sine. Căci deseori cei din urmă forțează o persoană, care prin natura sa se află într-o stare de spirit foarte proastă, chiar și împotriva voinței sale să fie așa (adică rea).

476. –II 31, 90. Comunicarea constantă cu oamenii răi dezvoltă înclinații rele.

477. –III 29, 66. Mai mulți oameni devin buni din exercițiu decât din natură.

478. Furios. isr. 79. Mulți dintre cei care nu au învățat nimic rațional trăiesc totuși cu înțelepciune.

479. Stobaeus II 31, 72. Pot exista tineri deștepți și bătrâni proști. Căci nu timpul ne învață să gândim, ci educația timpurie și natura.

480. Stobaeus III 29, 64. Munca constantă devine mai ușoară de la obișnuirea cu ea.

481. –III 29, 63, 83a. Munca voluntară facilitează suportarea muncii forțate.

482. -II 31, 57. Dacă copiii nu ar fi forțați să muncească, nu ar învăța alfabetizarea, muzica, gimnastica sau ceea ce întărește cel mai mult virtutea - rușinea. Căci în primul rând din aceste activități ia naștere rușinea.

483. Furios. isr. 18. Oricine vrea să învețe pe cineva care are o părere înaltă despre propria sa inteligență își pierde timpul.

484. Furios. isr. 51. Oricine este înclinat să contrazică și să vorbească mult este incapabil să învețe ceea ce este necesar.

485. Furios. isr. 52. A vorbi totul și a nu vrea să asculte nimic este un semn de mândrie.

486. Stobaeus II 31, 58. Educația este o podoabă în fericire și un refugiu în nenorocire.

487. –II 31, 56. Cel mai rău lucru pe care îl pot învăţa tinerii este frivolitatea. Căci acesta din urmă dă naștere acelor plăceri din care se naște viciul.

488. –III 5, 24. Prudenţa tatălui este cea mai valabilă învăţătură pentru copii.

489. —III 29, 88. Orice fel de muncă este mai plăcută decât odihna dacă scopul muncii este atins sau există încredere că scopul va fi atins. Dar cu orice eșec, orice muncă este la fel de dureroasă și dureroasă.

490. —IV 24, 29. Creșterea copiilor este o afacere riscantă. Căci în cazul succesului, acesta din urmă este dobândit cu prețul unei munci și griji mari, dar în cazul eșecului, durerea este incomparabilă cu oricare alta.

491. -IV 26, 26. Este posibil să crești copii fără a cheltui mult pe el și astfel să le protejeze bunurile și trupurile cu un zid salvator.

492. —Clement Strom. II 138. Un democrat refuză căsătoria și a avea copii pentru că provoacă multe necazuri și [activități cu copiii] distrag atenția de la [chestiuni mai importante]. Epicur este și el de acord cu el.

12. Proverbe pe DIVERSE TEME

493. Stobey 119,5. Șansa este generoasă cu darurile, dar nesigură; natura are destule forțe proprii.

494. Furios. isr. 14. O persoană bună nu prețuiește învinovățirea celor răi.

495. Furios. isr. 5. Trebuie fie să fie bun, fie să imite ceea ce este bun.

496. Furios. isr. 9. Pocăința pentru fapte rușinoase este mântuirea vieții.

49^. Furios isr. 12. Generozitate — îndurarea blândă a greșelilor altora.

498. Furios. isr. 44. Nu este bine să imitеți răul, [nu este nici bine] să nu vreți să imitеți pe cel bun.

499. Furios isr. 45. Este rușinos să-ți neglijezi pe a ta în timp ce faci o mulțime de afaceri ale altora.

500. Furios isr. 46. Amânarea constantă duce la faptul că lucrurile rămân neîmplinite.

501. Stobaeus II (ecl. elh.) I. 12 Wachsm. Vorba lui Democrit: Nu te strădui să știi totul, ca să nu devii ignorant în toate.

502. —III 4, 70. Uitarea propriilor păcate dă naștere la nerușinare.

503. -III 5, 26. Fericirea dă o masă luxoasă, dar prudența dă una suficientă.

504. –III 6, 27. Visele din timpul zilei indică fie povara corpului, fie neliniștea sufletului, fie relaxarea, fie creșterea proastă.

505. -IV 10, 28. Curajul este începutul unei chestiuni, dar sfârșitul lui depinde de fericire.

506. –IV 34, 64. A nu face nicio concesiune vieții este un semn de nechibzuință.

507. -IV 34, 67. Alungă suferința insuportabilă a unui suflet lovit de durere cu mintea ta.

13. FILOLOGIE

Din eseul (Thrasillus X 1) „Despre ritmuri și armonice”.

508. Mallia Theodor, de metr. p. 19. Critias susține că hexametrul dactilic a fost inventat pentru prima dată de Orfeu, Democrit susține că [a fost inventat] de Muzeu.

Din eseul (Thrasillus X 2) „Despre poezie”.

509. Cicero de orat. II 46, 194. Căci am auzit de multe ori că nimeni nu poate fi un poet bun (se spune că asta se spune în lucrările lui Democrit și Platon) fără foc duhovnicesc și fără vreo inspirație – un fel de nebunie, de divin. I. 38, 80. Și anume, Democrit spune că niciun mare poet nu poate exista fără nebunie, iar Platon spune același lucru.

Horace d. artă. poet. 295. Democrit crede că geniul (talentul natural) este mulțumit de arta jalnică (deprinderea dobândită) și exclude din Helicon oamenii sensibili...

510. Clement Strom. VI 168. La fel (cum spune Platon „Ion” 534 B) și Democrit: „Foarte frumos este tot ce scrie un poet cu inspirație divină și cu duhul sfânt”.

Din eseul (Thrasillus X 4) „Despre litere eufonice și disonante”.

511. Eustathius ad. T I. r. 370, 15. Litera „gamma” este numită „gemma” de către ionieni și mai ales de Democrit, care mai numește și litera „mi” „mo”. (Acest lucru este preluat de la Fotie, de la care se păstrează glosa „mo”: litera „mi” în Democrit.)

512. Scholium Dionys. Ihrac. p. 184, 3 în continuare. Hildeg. Numele literelor sunt [nume] indeclinabile... La Democrit sunt indeclinabile. Căci el spune: delte și thetas.

Din eseul (Thrasillus XI1) „Despre Homer, sau despre pronunția corectă și cuvintele de neînțeles”.

513. Dio 36, 1. Democrit spune despre Homer: „Homer, primind ca moștenire talentul divin, a ridicat o clădire magnifică din diverse poezii”, deoarece [în opinia sa], fără a poseda o natură divină și supranaturală, este imposibil. să compun o poezie atât de frumoasă și înțeleaptă.

514. Porfiry quest, hom. 1274,9Schrad. Unii... s-au referit la Democrit, care [se presupune că] a spus despre vultur că are oase negre. Așa denaturează adevărul.

515. Scolium la Iliada VII 390. Cuvinte (în Homer): „O, ar fi mai bine dacă el (fiul lui Priam, Alexandru) ar muri primul!” Mesagerul elen vorbește cu voce tare ca să audă ceilalți troieni, care ei înșiși erau mânioși, sau vorbește liniștit și pentru sine, precum crede Democrit, care a socotit indecent [astfel de cuvinte! au fost vorbite deschis.

516. Eustathius la Odiseea XV 376. Trebuie să se știe că acestui sclav devotat Eumeu i s-a acordat o asemenea faimă în rândul strămoșilor, încât au încercat chiar să afle cine era mama lui. Democrit îi numește Penia, Euphorion Panthea și Philoxenus din Sidon Danaea.

517. Compararea diferențelor atomilor de formă, ordine și poziție cu diferențele de litere, vezi Aristotel „Metafizica” A 4. 985 în 4.

Aristotel de gen. et corr. A 2. 315 în 6. [Democrit și Leucip] au presupus aceste forme [atomi] ca fiind infinite; Astfel, [după învățătura lor], din cauza modificărilor de compoziție, același lucru apare opus într-o privință sau alta și se modifică cu un amestec nesemnificativ și, în general, apare diferit atunci când [orice element constitutiv] este mutat. La urma urmei, tragedia și comedia apar din aceleași litere.

518. Vitruvius VII rg. 11. Primul Agatharh din Atena, când Eschil punea în scenă o tragedie, a făcut o scenă și a lăsat un eseu despre aceasta. Sub influența sa, Democrit și Anaxagora au scris despre același lucru, cum, pentru o bună vedere și [cea mai bună] propagare a razelor, liniile trebuie să corespundă unui centru stabilit într-un anumit loc, astfel încât celebrele imagini ale clădirilor din pictura de scenă să reprezinte doar aspectul exterior al obiectului rămânând [în restul] ascuns, și astfel încât imaginile de pe fațade drepte plane să par - unele în retragere, altele proeminente înainte.

519. Scholium Basii, ed. Pasquali. Există un eseu al lui Democrit „Arta de a săpa o fântână”; unii îi dau titlul „Arta de a găsi apă”.

14. AGRICULTURA

520. (Thrasillus B XIII I) „Despre agricultură sau agronomie” Warrong. rusL I, 8 (vezi 358 Columella de g. rust. 1 praef. 32). Mai mult, cel care, după părerea noastră, este un proprietar rural exemplar, chiar dacă nu deține o stăpânire perfectă a artei [cunoașterii] naturii universului și nu a atins perspicacitatea lui Democrit sau Pitagora etc.

521. Columella III12, 5. Din cele mai vechi timpuri au existat dezacorduri în ce direcție [a orizontului] ar trebui să se îndrepte viile... Democrit și Magop recomandă ca acestea să fie îndreptate spre nord, deoarece ei cred că viile îndreptate spre nord aduc cea mai mare recoltă. , deși nu vor fi primii în ceea ce privește calitatea vinului.

522. Columella XI 3, 2. Democrit, în cartea intitulată „Despre agricultură”, crede că cei care construiesc garduri pentru grădini acționează cu neînțelepciune, căci un gard construit din lut nu poate fi puternic și este de obicei distrus de ploi și furtuni, și un stepa de piatră necesită costuri care nu corespund valorii structurii. Dacă cineva ar dori să înglobeze o zonă mare [cu un astfel de zid], ar fi nevoie de [cheltuire] sume enorme de bani.

523. Etimologie Gen. Golit: golește cu planta de măcriș de cal, care este un demachiant pentru stomac. Și Democrit numește gropi pentru prinderea animalelor de către vânători λαπάτους datorită faptului că acolo se formează goluri. Anecd. Beck. Lex. VI 374, 14. Democrit numește λαπάτους gropi săpate de vânători, peste care se toarnă deasupra un strat noroios de nisip și se aruncă tufiș pentru ca în ele să cadă iepuri.

524. Columella IX 14, 6. Că albinele pot fi născute din sângele taurilor uciși este raportat de Democrit, Mago și, de asemenea, de Vergiliu.

525. Diodor Siculus I 39 (Democrit pe hotare). Inundând în fiecare an, râul schimbă aspectul câmpurilor, motiv pentru care

Între vecini apar tot felul de dispute cu privire la granițe, care nu pot fi rezolvate decât dacă delimitarea este realizată în mod corect cu ajutorul geometriei.

15. MEDICINA

526. Celsus I prooet. R. 2.1. Dar. Mulți profesori de înțelepciune, după cum știm, erau, de asemenea, pricepuți în medicină. Cei mai faimoși dintre aceștia sunt Pitagora, Empedocle și Democrit.

527. (Thrasillus XII 1) „Prognoză” capitolul I „Despre tumori” (din Vati p. gr. 2304).

Soran ginec. II 17 r. 314, 1. „Inflamația (φλέγμόνη) se numește din cuvântul „a inflama” (φλέγειν), și nu din faptul că cauza acesteia este flegmă (mucusul), precum spunea Democrit.

528 Varro de re rustica 112.2. Anumite animale mici, care nu sunt percepute de vederea [noastră] și care prin [aerul] intră în corpul [nostru] prin gură și nas, produc boli grave.

529. Despre lucrarea lui Democrit „Pe calea vieții sau dietetică” (Thrasyllus XII 2) cf. Hipocrate „Pe calea vieții” început: Dacă mi s-ar părea că oricine a scris anterior despre modul de viață al unei persoane, în ceea ce privește sănătatea, a scris totul cu cunoștințele corecte... atunci aș putea fi mulțumit... Aș putea folosi asta... acum, deși mulți au scris deja despre asta etc.

530. Stobaeus III18, 30. Oamenii cer zeilor sănătate în rugăciunile lor, dar nu știu că ei înșiși au la dispoziție mijloacele pentru aceasta. Opunându-și sănătatea cu necumpătarea lor, ei înșiși devin trădători ai sănătății datorită pasiunilor lor.

Biblioteca „Runiverse”

TRADUCERE DIN GRECA VECHE

S. U. Sodble^s^og &

Biblioteca „Runiverse”

EPICURS ÎL BINE VENIT pe HERODOT

Cei care nu pot, Herodot, studiază cu atenție tot ce am scris despre natură și pătrund în lucrările [mei] mai ample, pentru cei pe care le-am [deja] alcătuit o prezentare prescurtată, suficient de detaliată, a întregului sistem pentru a putea reține în memorie cel puţin cele mai importante prevederi. L-am compilat cu scopul ca ei să se poată ajuta în orice caz în cele mai importante puncte, deoarece se vor referi la studiul naturii. Iar cei care au făcut progrese semnificative în luarea în considerare a întregului trebuie să-și amintească diagrama întregului sistem în principalele sale caracteristici: avem adesea nevoie de o privire de ansamblu [a sistemului], dar nu atât de des de o prezentare a detaliilor. Așadar, trebuie să te întorci la aceste principii generale și să păstrezi în mod constant în memorie un astfel de număr dintre ele, cu ajutorul cărora se poate obține atât cea mai generală înțelegere a adevărului, cât și completă cunoașterea exactă a detaliilor, dacă este cea mai mare. principiile generale sunt corect dobândite și stocate în memorie. Și de fapt, cel mai important semn al cunoașterii complete [a unui sistem] de către o persoană care a atins perfecțiunea este capacitatea de a folosi rapid cunoștințele [și acest lucru se poate face dacă] totul se reduce la elemente și notații simple. Și într-adevăr, este imposibil de înțeles masa coerentă a cercului continuu al întregului sistem dacă nu ești capabil să înțelegi cu mintea, cu ajutorul unor notații scurte, tot ce poate fi studiat în detaliu. Prin urmare, deoarece această cale este utilă pentru toți cei care s-au obișnuit cu studiul naturii, eu, recomandând studiul constant al naturii și în astfel de

În principal în viață, după ce am dobândit un calm clar, am întocmit pentru voi un astfel de compendiu, care conține elementele principale ale întregii învățături.

În primul rând, Herodot, ar trebui să înțelegem conceptele care stau la baza cuvintelor, astfel încât, reducându-ne opiniile, întrebările și nedumeririle la ele, să le putem condamna și pentru ca, cu explicații nesfârșite, să nu rămână nimic nerezolvat sau ca să facem nu ai idei goale.cuvinte Și de fapt, este necesar ca la fiecare cuvânt să fie vizibil primul său sens și să aibă nevoie și de o explicație dacă vrem cu adevărat să avem o bază la care să putem reduce cercetarea, nedumerirea și opinia. În plus, totul ar trebui să fie observat în conformitate cu percepțiile senzoriale [senzațiile] și, în special, în conformitate cu posibilitatea de înțelegere a cugetului - prin minte sau orice instrument de judecată, precum și în conformitate cu afectele existente - astfel încât au ce ceva pe baza căruia ar putea judeca atât viitorul cât și ascunsul.

După ce am analizat acest lucru, ar trebui să luăm acum în considerare cel mai interior [inaccesibil simțurilor] - în primul rând, că nimic nu vine din ceea ce nu există: [dacă ar fi așa, atunci] totul ar veni din toate, fără a avea deloc nevoie de semințe. Și [dimpotrivă], dacă dispariția ar pieri, [tranziția] în inexistent, atunci toate lucrurile ar fi deja pierdute, deoarece nu ar fi nimic în care să se rezolve. Mai mult, universul a fost întotdeauna așa cum este acum și va fi întotdeauna așa, pentru că nu există nimic în care să se schimbe, pentru că în afară de univers nu există nimic care să intre în el și să facă o schimbare.

Mai mult, universul este format din corpuri și spațiu; că corpurile există este evidențiată de însăși senzația tuturor oamenilor, pe baza căreia este necesar să judecăm gândindu-ne la cel mai interior, așa cum am spus mai înainte. Și dacă ar exista ceea ce numim gol, un loc/natură inaccesibil la atingere, atunci corpurile nu ar avea unde să fie și prin ce să se deplaseze, deoarece se mișcă evident. Și în afară de aceasta, nimic nu poate fi nici măcar inventat, astfel încât să fie de înțeles sau asemănător cu ceea ce este de înțeles.

dar - pentru că ele [corpurile și vidul] sunt înțelese ca naturi întregi și nu sunt folosite ca cuvinte înțelegând proprietățile lor - accidentale sau esențiale. Mai mult, printre corpuri, unii sunt compuși, iar alții sunt cei din care se formează compușii. Acestea din urmă sunt indivizibile și neschimbabile, dacă totul trebuie să fie

distrus în inexistență și ceva trebuie să rămână puternic în timpul descompunerii compușilor; ei [atomi indivizibili] au o natură completă [substanță], deoarece nu există nimic în ceea ce sau cum pot fi descompuse. Astfel, este necesar ca primele principii să fie naturi corporale indivizibile [substanțe].

Mai mult, universul este nelimitat. Căci ceea ce este limitat are un punct extrem, iar punctul extrem poate fi vizibil în comparație cu altceva. Prin urmare, este universul], neavând un punct extrem, nu are granițe; și neavând granițe, va fi nelimitat și nu limitat. Mai mult, atât în ceea ce privește numărul de corpuri, cât și dimensiunea golului [spațiul gol], universul este nelimitat. Căci dacă vidul ar fi nemărginit, iar trupurile ar fi limitate [în număr], atunci trupurile nu s-ar opri nicăieri, ci s-ar repezi, împrăștiate prin golul nemărginit, pentru că nu ar avea alte trupuri care să le susțină și să le oprească cu lovituri inverse. Și dacă golul ar fi limitat, atunci corpurile nelimitate [în număr] nu ar avea unde să se oprească.

Mai mult, corpurile indivizibile și complete din care se formează și în care se rezolvă compușii au un număr infinit de forme, căci este imposibil ca atâtea diferențe de obiecte complexe să se poată forma din aceleași forme limitate ca număr. Și în fiecare formă, atomii similari sunt nelimitați ca număr, iar diferența de forme dintre ei nu este complet nelimitată, ci doar imensă.

Atomii se mișcă continuu în fluxul eternității; unele sunt departe unele de altele, în timp ce altele iau o mișcare oscilatorie dacă sunt aduse în poziție înclinată de plex sau dacă sunt acoperite cu cele care au capacitatea de a plex. Căci, pe de o parte, natura vidului, care separă fiecare atom de celălalt, face acest lucru fără a putea

acordă un punct de sprijin; iar pe de altă parte, duritatea inerentă acestora [atomii] produce, în timpul unei coliziuni, un rebound la o asemenea distanță în care împletirea permite [atomilor] să revină la starea lor anterioară după ciocnire. Acest lucru nu a început, deoarece atomii și golul sunt cauzele [aceste mișcări].

Dacă toate acestea rămân în memorie, atunci acest scurt rezumat oferă o schiță suficientă pentru înțelegerea naturii existenței.

Mai mult, lumile sunt nelimitate [ca număr], atât similare cu aceasta [lumea noastră], cât și diferite. Pentru atomii, al căror număr este nelimitat, așa cum tocmai s-a dovedit, sunt transportați chiar și foarte departe. Căci astfel de atomi, din care se poate forma lumea și cu care poate fi creată, nu sunt cheltuiți nici pe o singură lume, nici pe un număr limitat de lumi, atât cele care sunt astfel [ca a noastră], cât și cele care sunt diferite de lor. Prin urmare, nu există nimic care să împiedice [recunoașterea] unui număr nelimitat

lumi.

Mai mult, există contururi [amprente, impresii] asemănătoare ca aspect cu corpurile dense, dar din punct de vedere al durității ele sunt departe de obiectele accesibile percepției senzoriale. Căci este posibil ca astfel de ieșiri să apară în aer, să apară condiții favorabile formării depresiunilor și subtilităților și să apară ieșiri care să mențină poziția și ordinea corespunzătoare pe care o aveau în corpurile dense. Aceste contururi le numim „imagini”.

Apoi, faptul că imaginile au o subtilitate de neegalat nu este contrazis de niciunul dintre obiectele accesibile percepției senzoriale. Drept urmare, au și viteză superioară, căci fiecare cale le este potrivită, ca să nu mai vorbim de faptul că nimic sau puțin le împiedică curgerea, apoi pentru un număr mare sau nelimitat [de atomi în corpuri dense] ceva imediat împiedică. . Mai mult, nu contrazice faptul că apariția imaginilor se produce cu viteza gândirii, căci fluxul [atomilor] de la suprafața corpurilor este continuu, dar nu poate fi observat prin [observând] o scădere a [obiectelor] din cauza refacerii inverse [a ceea ce se pierde de trupuri].

Fluxul imaginilor păstrează [într-un corp dens] poziția și ordinea atomilor pentru o lungă perioadă de timp, deși [fluxul imaginilor] devine uneori dezordonat. În plus, imaginile complexe apar brusc în aer, deoarece nu este nevoie ca umplerea să apară în adâncurile lor. Există și alte moduri care pot produce astfel de naturi. Și într-adevăr, nimic din toate acestea nu este contrazis de dovezile percepțiilor senzoriale, dacă observăm cum simțul ne aduce viziuni clare [a obiectelor exterioare] și cum presupune succesiunea corespunzătoare a calităților și mișcărilor lor.

De asemenea, trebuie să presupunem că numai atunci când ceva ne vine de la obiectele exterioare le vedem formele și ne gândim la ele, pentru că obiectele exterioare nu ne pot imprima natura culorii și formei lor prin aerul care este între noi și ei, și prin raze sau orice fel de curenți care vin de la noi către ele - [nu poate surprinde] la fel ca și când niște contururi ale obiectelor care au aceeași [obiecte] culoare și forme similare [obiecte] ne vin în viziunea sau un gând într-o dimensiune potrivite [lor], repezindu-se repede, iar apoi din acest motiv dau ideea unui [obiect] unic, continuu și mențin o succesiune de calități și mișcări corespunzătoare suportului de acolo [de la obiect], care vine din tremurul atomilor din adâncurile corpului dens. Și fiecare idee pe care o primim, înțelegând cu mintea sau cu simțurile, fie că este o idee a unei forme sau a unor proprietăți esențiale, este forma [sau proprietățile] unui obiect solid, apărută ca urmare a repetării succesive. a unei imagini sau impresii lăsate de o imagine. Iar minciunile și eroarea constau întotdeauna în adăugiri făcute de gândire [la percepția senzorială] cu privire la ceea ce [care așteaptă] confirmare sau neconfirmare, dar care apoi nu este confirmat [sau infirmat]. De fapt, nu ar exista niciodată, pe de o parte, o asemănare de idei, de exemplu, obținută la vederea unei imagini [statuie, pictură], sau apariția în vis, sau în timpul unor alte

acțiuni de gândire sau altele. criterii de judecată - asemănarea cu obiectele,

care există sau care se numesc adevărate, dacă nu ar exista astfel de [mesaje din trupuri] care să ajungă la noi. Pe de altă parte, nu ar fi nicio eroare dacă nu am primi în noi o altă mișcare, deși legată [cu activitatea de reprezentare], dar având o diferență. Datorită acestei [mișcări], dacă nu este confirmată sau infirmată, apare o minciună; iar dacă este confirmat sau nu infirmat, adevărul [iese la iveală]. Și această învățătură trebuie păstrată cu fermitate pentru ca, pe de o parte, să nu fie distruse criteriile de judecată bazate pe dovezi și, pe de altă parte, o eroare, la fel de ferm înrădăcinată, să nu conducă totul în tulburare.

Mai mult, auzul apare din faptul că un anumit curent se repetă dintr-un obiect care vorbește sau sună, sau face zgomot sau dă într-un fel simțul auzului. Acest curent se risipește în particule asemănătoare întregului și menținând în același timp o relație calmă între ele și un fel de unitate în raport cu obiectul care a trimis [acest curent] - o unitate care în cea mai mare parte produce înțelegere în perceptor [sunet] sau, dacă, acest animal de companie, detectează doar prezența unui obiect extern. Căci fără o oarecare corespondență a proprietăților aduse de acolo [de la obiectul care sună], o astfel de înțelegere poate apărea. Deci, nu trebuie să credem că aerul în sine este transformat de vocea emisă sau de ceea ce este omogen cu ea: situația este departe de a fi cazul că vocea a făcut acest lucru în ea [în aer]; dar trebuie să ne gândim că șocul care apare în noi atunci când emitem o voce deplasează imediat unele dintre particulele producătoare de fluxul respirator, ceea ce ne oferă simțul auzului.

Și în ceea ce privește mirosul, ca și în ceea ce privește auzul, trebuie să ne gândim că acesta nu ar putea produce niciodată niciun efect, dacă nu ar exista anumite particule transportate de obiect, dispuse în mod corespunzător pentru a excita acest organ de simț: unele dintre aceste particule. sunt în sunt dezordonate și străine lui, alții sunt în ordine și înrudiți cu el.

Mai mult, ar trebui să ne gândim că atomii nu posedă proprietăți ale obiectelor accesibile percepției senzoriale

tia, cu excepția formei, greutății, mărimii și a tuturor acelor proprietăți care sunt în mod necesar legate de formă. Căci fiecare proprietate se schimbă, dar atomii nu se schimbă deloc, pentru că atunci când obiectele complexe sunt descompuse, trebuie să rămână ceva

solid și necompus, care ar produce schimbări nu în inexistent și din inexistent, ci [schimbări] prin mișcările lui. unele particule și sosirea și plecarea unora. Prin urmare, este necesar ca elementele aflate în mișcare să fie indestructibile și să nu fie de natura a ceea ce se schimbă, ci să aibă părți și forme proprii [speciale, deosebite]./Pentru că aceasta trebuie să rămână în mod necesar. Și într-adevăr, în obiectele a căror formă se schimbă de la noi ca urmare a înlăturării [materiei], forma, după cum vedem, există, dar proprietățile găsite în obiectul care se schimbă nu rămân aceleași cu [forma], ci dispar. din întregul corp. Deci, ceea ce rămâne este suficient pentru a produce diferențe în componența corpurilor, pentru că este necesar ca ceva să rămână, și să fie distrus, [tranziție] în inexistent.

Mai mult, nu ar trebui să credem că atomii au orice dimensiune, deoarece obiectele accesibile percepției senzoriale mărturisesc împotriva acestei [opinii]; dar trebuie gândit că există unele diferențe de mărime. Căci dacă acest lucru este inerent lor, atunci ceea ce se întâmplă în sentimentele interne și externe va fi mai bine explicat. / Existența oricărei cantități [în atomi] nu este necesară pentru a [explica] diferențele de proprietăți [în obiecte] și, în plus, ar trebui să vină la noi și atomii vizibili. Cu toate acestea, acest lucru nu este observat și este imposibil de imaginat cum poate deveni vizibil un atom.

În plus, nu trebuie să ne gândim că într-un corp limitat există un număr nelimitat de particule, oricât de mici ar fi acestea. Prin urmare, nu numai că trebuie să respingem divizibilitatea la infinit în părți mai mici și mai mari, deoarece altfel vom face toate lucrurile instabile și, [având în vedere] formarea corpurilor complexe, vom fi forțați, prin zdrobirea lor, să distrugem obiectele existente, [transformându-le] în altele inexistente, dar nici nu trebuie să ne gândim că în corpurile limitate tranziția se produce la infinit chiar și în acarieni și părți mai mici. Pentru că dacă spunem asta

În orice obiect există nenumărate particule sau [particule] de orice dimensiune, atunci este imposibil de imaginat cum acest obiect poate fi încă limitat. La urma urmei, este clar că nenumărate particule au o anumită magnitudine și că [în acest caz], indiferent de descrierea mărimii, mărimea [a obiectului] ar fi, de asemenea, nelimitată. Și întrucât un obiect limitat are un punct extrem, înțeles de minte, chiar dacă nu este vizibil în sine, este imposibil să ne imaginăm că punctul care îl urmărește nu este același și, mergând înainte în acest fel, este imposibil. în felul acesta pentru a ajunge cu mintea la nelimitarea [a unui subiect]. Trebuie remarcat faptul că cel mai mic lucru accesibil percepției senzoriale nu este același cu cel care permite [schimbări la mai mult sau mai puțin], cu toate acestea, nu este complet diferit de acesta, dar are unele puncte în comun cu acele obiecte care permit [similar] schimbare, dar nu poate fi împărțit în părți. Dar când, prin analogie cu această asemănare, ne gândim că vom

separa ceva de ea, unul pe această parte, celălalt pe acea parte, atunci trebuie neapărat că ni se pare că un punct este asemănător cu celălalt. Și privim aceste puncte în ordine, pornind de la primul, nu în același punct și nu în contactul părților lor, ci prin intermediul proprietăților lor caracteristice, măsurând dimensiunea corpurilor... Trebuie să ne gândim că cea mai mică parte din atom are aceeași relație cu întregul. Căci cel mai mic lucru dintr-un atom diferă evident doar în mărime mică de ceea ce este accesibil vederii senzoriale. [Căci] că atomul are și dimensiune, am spus deja pe baza relației sale cu obiectele sensibile, dar l-am plasat mult sub ele în ceea ce privește dimensiunea mică. În plus, aceste particule mai mici, neformate din părți, trebuie considerate drept limite, dând, în primul rând, de la ele însele, măsurarea lungimii atomilor, atât mai mici, cât și mai mari, atunci când se consideră în gândire aceste corpuri invizibile. Căci comunitatea pe care ele [cele mai mici părți ale atomului] o au cu părțile neschimbabile [cele mai mici] [ale obiectelor sensibile] este suficientă pentru a justifica concluzia la care am ajuns până acum: că se poate produce unirea lor ca corpuri având un motor.

Mai mult, cu infinitul nu ar trebui să folosiți cuvintele „de sus” sau „dedesubt” în sensul „cel mai înalt” sau „cel mai jos”; și într-adevăr, deși spațiul de deasupra capului nostru poate fi continuat la infinit, acest [punctul cel mai înalt] nu ne va apărea niciodată. [Și nu trebuie spus că] ceea ce este sub punctul imaginabil este la infinit în același timp și deasupra și dedesubt în raport cu același obiect: la urma urmei, acest lucru este imposibil de gândit. Prin urmare, putem accepta ca o singură mișcare ceea ce este gândit în sus până la infinit și ca o singură mișcare în jos, chiar dacă ceea ce se repezi de la noi în locurile de deasupra capului nostru a ajuns de zece mii [nenumărate] ori la picioarele ființelor. situat deasupra, sau ceea ce se năpustește de la noi, la capul creaturilor de dedesubt: căci întreaga mișcare este concepută, totuși, ca opusă una față de cealaltă la infinit.

În plus, atomii se mișcă cu viteză egală atunci când se repezi printr-un gol, dacă nimic nu li se opune. Căci atomii grei nu se vor repezi mai repede decât cei mici și ușoare, când, desigur, nimic nu-i întâlnește; nici cei mici [se vor repezi mai repede] decât cei mari, având un trecere convenabil peste tot, când nimic nu li se va opune; de asemenea, mișcarea în sus sau în lateral datorită loviturilor și mișcarea în jos datorită propriei gravitații [nu va fi mai rapidă]. Atâta timp cât fiecare dintre cele două mișcări păstrează forța [în atom], atomul va avea mișcare cu viteza gândirii atât de mult timp, până când ceva [venit] fie din exterior, fie din propria sa gravitație începe să contracareze forța. a ceea ce a produs hit. Mai departe, mișcarea prin vid, care se produce fără nicio întâlnire cu obiecte care să reziste, acoperă orice distanță accesibilă imaginației într-un timp [scurt] de neînțeles. Căci opoziția și absența ei ni se par asemănătoare cu încetineala și viteza. Mai mult, ei vor spune că în corpurile complexe un atom este mai rapid decât celălalt, deși, de fapt, atomii au aceeași viteză. Ei vor spune asta pentru că, chiar și în cea mai mică perioadă de timp continuu, atomii din corpurile

complexe se grăbesc într-un singur loc, deși în momente de timp vizibile doar prin gândire, ei nu se mută într-un singur loc,

dar adesea se lovesc unul pe altul, până când în cele din urmă continuitatea mișcării lor devine accesibilă percepției senzoriale. Și într-adevăr, ceea ce se adaugă prin judecata că chiar și momentele de timp, vizibile doar prin gândire, vor conține continuitate a mișcării, nu este adevărat în raport cu astfel de cazuri: căci numai tot ceea ce observăm cu simțurile sau percepem cu mintea prin înțelegerea este adevărată. a crede că în momente de timp vizibile numai prin gândire, un corp în mișcare vine și în mai multe locuri [în care se deplasează atomii care îl compun]: la urma urmei, acest lucru este de neconceput și dacă în toată compoziția sa, în o perioadă de timp accesibilă percepției senzoriale, provine din care, indiferent de punctul de infinit, ea nu va fi pornind de la locul din care se remarcă mișcarea sa - căci mișcarea întregului corp va fi expresia exterioară a ciocnirilor interne ale atomii care o compun, chiar dacă presupunem că înainte de momentul de timp accesibil percepției senzoriale, viteza de mișcare a corpului nu va fi încetinită de ciocniri. Și acest principiu este util de reținut.

După aceasta, apelând la sentimentele externe și interne - pentru că în acest fel se va obține cea mai sigură bază de certitudine - ar trebui să înțelegem că sufletul este un corp format din particule fluide, împrăștiate în întregul corp, foarte asemănător vântului. cu un oarecare amestec de căldură și, în unele privințe, este similar cu primul [i.e. ɵ. la vânt], în altele - la al doilea [i.e. ɵ. pentru căldură]. Există, de asemenea, o parte [a sufletului] care, în ceea ce privește finețea particulelor, este foarte diferită chiar și de aceste particule în sine și din acest motiv este mai capabilă să simtă în conformitate cu restul organismului. Toate acestea sunt dovedite de puterea sufletului și a sentimentelor; capacitatea de a excita, procesele de gândire și tot ceea ce murim fără. Mai mult, ar trebui să adere la convingerea că principala cauză a sentimentului aparține sufletului; totuși, el nu l-ar primi dacă nu ar fi acoperit de restul organismului. Și restul organismului, care i-a furnizat această cauză, a primit însuși participarea la o proprietate atât de aleatorie de la el - totuși, nu la toate proprietățile pe care le posedă: prin urmare, atunci când sufletul pleacă, organismul nu are nici un sentiment, căci nu este în sine

avea această putere, dar a predat-o unei alte ființe care i s-a întâmplat în același timp: iar aceasta din urmă, datorită forței care s-a dezvoltat în el ca urmare a mișcării [a atomilor din suflet], imediat [direct, fără influența exterioară] și-a produs capacitatea de a simți și a comunicat-o și corpului datorită proximității și armoniei

în mișcare, așa cum am spus deja. / Prin urmare, cât timp sufletul rămâne în corp, nu își va pierde niciodată sentimentul, deși alții o parte a corpului este pierdută; dimpotrivă, care părți ale sufletului însuși vor pieri atunci când ceea ce le-a acoperit va fi distrus - fie că este în întregime sau o parte din el - sufletul, dacă va continua să existe, va avea sentiment. Iar restul organismului, deși continuă să existe, fie în întregime, fie într-o parte, nu are nicio senzație când acel număr de atomi, oricât de mic ar fi, a fost îndepărtat, ceea ce constituie natura sufletului. . Apoi, când întregul organism se descompune, sufletul se risipește și nu mai are aceleași puteri, nu face mișcări, astfel încât să nu aibă sentimente. Și într-adevăr, este imposibil de imaginat că ea simte dacă nu se află în acest organism și nu poate produce aceste mișcări, atunci când învelișul care o înconjoară nu este același cu cel în care se află acum și produce aceste mișcări./Mai departe, ar trebui să fie înțeles clar și faptul că cuvântul „incorporel” în sensul său cel mai comun desemnează ceva ce poate fi gândit ca ceva independent. Dar este imposibil să gândim independent de orice altceva incorporal decât P}sto; iar vidul nu poate nici să acţioneze, nici să experimenteze acţiunea, ci doar prin ea însăşi oferă posibilitatea mişcării corpurilor. Prin urmare, cei care spun că sufletul este necorporal vorbesc prostii. Căci ea nu ar putea face nimic sau experimenta un efect dacă ar fi așa; cu toate acestea, ambele aceste proprietăți [aleatoare] se disting clar în raport cu sufletul. Deci, dacă rezultatele tuturor acestor discuții despre suflet se reduc la sentimente interne și externe, amintindu-ne ceea ce s-a spus la început, atunci se va putea vedea că ele sunt incluse în formule generale într-o măsură suficientă pentru a fi sigur. studiu și sisteme particulare.

În plus, în ceea ce privește forma, culoarea, dimensiunea, gravitația și orice altceva despre care se spune că sunt proprietăți constante -

proprietăți ale corpului, inerente fie tuturor corpurilor, fie vizibile și cognoscibile prin percepţia senzorială a acestor proprietăți, atunci nu ar trebui să ne gândim că aceste proprietăți sunt entități independente [substanțe independente] - pentru că acest lucru este imposibil de imaginat - și nici că sunt nu există deloc, nici pentru că sunt niște alte substanțe incorporale inerente corpului, nici pentru că sunt părți ale corpului; dar trebuie să ne gândim că întregul corp, deși în ansamblu își datorează existența constantă tuturor acestor proprietăți, nu este în sensul că s-a format din aceste proprietăți reunite - așa cum se întâmplă atunci când, de exemplu, este compus din particule. ei înșiși o mare colecție, fie că este vorba despre primele principii sau părți ale întregului, mai mică decât acest întreg, oricare ar fi el, dar numai, așa cum spun, corpul își datorează existența constantă tuturor acestor proprietăți. Toate aceste proprietăți au propriile lor posibilități speciale de a fi cognoscibile și distinse [cunoscute separat și distinse], dacă numai întregul le însoțește și nu este niciodată despărțit de ele, dar datorită reprezentării cumulate a proprietăților are denumirea de corp.

Mai mult, corpurile au adesea, dar nu le însoțesc întotdeauna [proprietăți aleatorii, despre care nu trebuie să presupunem nici că nu există deloc, fie că au natura întregului corp], fie că se află printre obiectele invizibile. , nici că sunt necorporale. Prin urmare, folosind acest cuvânt în sensul său cel mai obișnuit, clarificăm că proprietățile aleatorii nu au nici natura întregului, pe care noi, luându-l împreună, îl numim corp, nici natura proprietăților care îl însoțesc constant, fără de care el. este imposibil să-ți imaginezi un corp. Dar din moment ce întregul însoțește aceste proprietăți, fiecare dintre ele, datorită anumitor acțiuni ale gândirii, poate fi numită așa, dar numai în acele cazuri când le vedem pe fiecare manifestată în corp, deoarece proprietățile aleatorii nu însoțesc întotdeauna corpul. Și acest fenomen evident nu trebuie expulzat din domeniul existenței pe motiv că nu are natura întregului cu care este legat și natura proprietăților însoțitoare constant; și nu ar trebui să credem că ele există independent -

deoarece acest lucru nu poate fi imaginat nici în raport cu ele, nici în raport cu proprietățile permanente - dar, așa cum arată percepția senzorială, toate acestea ar trebui considerate proprietăți aleatorii ale corpurilor, neînsoțindu-le în mod constant și, pe de altă parte, neavând o influență independentă. natura poziției; Dar ele sunt considerate în așa fel încât percepția senzorială însăși își arată originalitatea.

Mai mult, încă un lucru ar trebui să fie bine amintit: timpul nu trebuie studiat în același mod ca alte proprietăți pe care le studiem într-un obiect, reducându-le la idei generale [concepte] contemplate de noi înșine; dar trebuie să ne ghidăm după impresia imediată după care vorbim de timp lung sau scurt și să examinăm această impresie, aplicând-o timpului, așa cum o aplicăm și altor obiecte. Nu ar trebui să luăm alte expresii în locul celor obișnuite, considerându-le mai bune, ci trebuie să folosești chiar cuvintele care sunt disponibile despre el [despre timp]; Nu ar trebui să spunem în raport cu timpul că orice altceva are aceeași natură cu acest concept special - și unii fac asta -, dar ar trebui să ne îndreptăm gândul în principal doar către ceea ce asociem acest concept special și cu care îl măsurăm. /Și de fapt, faptul că conectăm timpul cu zilele și nopțile și cu părțile lor, precum și cu sentimentele și lipsa sentimentelor, cu mișcările și o stare de odihnă, iar în legătură cu aceasta din urmă, ne gândim la aceasta. foarte concept ca un tip special de proprietate aleatorie, drept urmare îl numim timp.

Pe lângă ceea ce s-a spus mai sus, trebuie gândit că lumile și fiecare corp complex limitat, pe toată întinderea sa având un aspect asemănător cu obiectele pe care le vedem, s-au format din infinit și toate aceste obiecte, atât mai mari cât și mai mici, au fost separate de acumulări speciale de materie și că totul se descompune din nou: unul mai rapid, altul mai lent, unul datorită influenței unor astfel de cauze, celălalt

din cauza cutare și cutare./În plus, nu trebuie să creadă că s-au format lumi, având în mod necesar o singură formă, [dar, totuși, nu toate formele. În continuare, 13 materialişti ai Greciei Antice

ar trebui să ne gândim că în toate lumile există ființe vii, plante și alte obiecte pe care le vedem în această lume]. Căci nimeni nu poate dovedi că într-o lume cutare sau cutare semințele ar putea sau nu ar putea fi conținute, din care sunt compuse ființele vii, plantele și toate celelalte obiecte pe care le vedem, dar într-o lume cutare sau cutare nu ar putea fi.

Mai mult, trebuie să presupunem că circumstanțele înseși [obiectele] au învățat și au forțat natura [umană] să facă multe feluri diferite de lucruri și că rațiunea a perfecționat ulterior ceea ce a fost transmis de natură și a făcut noi invenții, în unele cazuri mai repede, în altele. mai încet. , în unele perioade și timpuri [făcând progrese mari], în altele - mai puțin. De aceea, numele nu au apărut inițial prin acord, dar, din moment ce fiecare popor a avut propriile sentimente speciale și a primit propriile impresii speciale, naturile umane însele au eliberat fiecare în felul său special aerul format sub influența fiecărui sentiment și impresie, iar diferența dintre popoare influențează și în funcție de locul lor de reședință. / Ulterior, fiecare popor, de comun acord, a dat lucrurilor propriile nume speciale pentru a face desemnările [verbale] ale celuilalt mai puțin ambigue și exprimate mai pe scurt. În plus, prin introducerea unor obiecte nevăzute anterior, oamenii familiarizați cu ele au introdus și câteva sunete pentru ele; în unele cazuri au fost nevoiţi să le pronunţe, iar în altele le-au ales prin raţiune, după modul obişnuit de formare a cuvintelor, şi astfel le-au clarificat sensul.

Mai departe, în ceea ce privește mișcarea corpurilor cerești, rotația lor, eclipsa, răsăritul, apusul și fenomenele similare, nu trebuie să credem că acestea s-au produs grație unei ființe care le dezvăluie, le pune sau le-a pus în ordine și, în același timp, se bucură de fericire completă și de nemurire:/ pentru ocupații, griji, mânie, bunăvoință sunt incompatibile cu fericirea, dar apar cu slăbiciune, frică și nevoie de alții. Pe de altă parte, din moment ce corpurile cerești sunt focul adunat într-o masă, nu ar trebui să se creadă că au binecuvântați

voluntar și în voie, își asumă aceste mișcări. Nu, ideea măreției divine trebuie protejată în toate cuvintele folosite pentru astfel de concepte, astfel încât opiniile contrare acestei idei de măreție să nu apară din ele [din cuvinte]. Altfel, chiar această contradicție va produce cea mai mare confuzie în suflete. De aceea ar trebui să ne gândim că datorită includerii inițiale a materiei în aceste aglomerări

în timpul formării lumii, această lege strictă de rotație a corpurilor cerești este îndeplinită.

Mai mult, ar trebui să ne gândim că investigarea cu atenție a cauzelor celor mai importante fenomene este sarcina studierii naturii și că fericirea pentru noi în cunoașterea fenomenelor cerești se bazează tocmai pe aceasta și pe rezolvarea întrebării care sunt naturile pe care le vedem. în aceste fenomene cerești și în toate cele , care sunt înrudite cu cunoștințele exacte necesare în acest scop [adică. ѳ. pentru fericire]. În plus, în astfel de chestiuni nu trebuie să permitem mai multe posibilități și să presupunem că problema poate fi altfel, dar ar trebui să ne gândim că în natura nemuritoare și binecuvântată nu există absolut nimic care ar putea stârni îndoială sau anxietate. Că acest lucru este absolut adevărat poate fi înțeles prin gândire.Dimpotrivă, ceea ce se referă la studiul așezării, ridicării, întoarcerii, eclipsei [de luminare] și a tuturor fenomenelor înrudite nu contribuie deloc la fericirea obținută din cunoaștere; dimpotrivă, oamenii care au observat aceste fenomene, dar nu știu care este natura lor și care sunt principalele cauze ale acestora, simt aceleași temeri ca și cum nu ar fi cunoscut aceste fenomene - poate că simt temeri și mai mari, atunci când uimirea de la observarea acestor fenomene nu poate obține permisiunea și nu poate da o înțelegere a modelului celui mai important lucru. De aceea, chiar dacă găsim mai multe cauze de întoarcere, apus, răsărit, eclipse și altele asemenea, așa cum a fost cazul în discuțiile noastre despre fenomenele individuale, nu ar trebui să ne gândim că studiul acestor fenomene nu a atins acuratețea care contribuie. spre seninătatea și fericirea noastră. Prin urmare, este necesar [pentru comparație] să observăm în câte moduri se întâmplă același fenomen aici [pe Pământ] și, pe baza acestuia, să determinăm cauzele fenomenelor cerești și, în general, tot ceea ce este necunoscut; trebuie să-i disprețuim pe cei care nu au 13*

----

nu înțelege nici ceea ce există sau se întâmplă într-un singur fel, nici ce se poate întâmpla în moduri diferite în raport cu lucrurile care sunt vizibile de la o anumită distanță și, mai mult, nu știu în ce condiții este imposibil să-și păstreze liniștea sufletească. Deci, dacă ne gândim că un fenomen poate apărea și într-un fel și în asemenea condiții în care este la fel de posibil să se mențină seninătatea [ataraxia^ datorită conștiinței că poate apărea în moduri diferite, atunci vom menține seninătatea în același mod. de parcă vom ști cumva ce se întâmplă. / Pe lângă toate acestea, în general, ar trebui să înțelegem că principala confuzie din sufletul uman are loc pentru că oamenii consideră corpurile cerești ca fiind binecuvântate și nemuritoare și, în același timp, cred că au dorințe, acțiuni, motive care contrazic aceste proprietăți; confuzia apare și pentru că oamenii se așteaptă sau își imaginează mereu un fel de suferință veșnică, așa cum este descrisă în mituri, temându-se poate de însăși nesimțirea morții, de parcă ar avea ceva de-a face cu ei; De asemenea, pentru că ei experimentează acest lucru nu ca urmare a unor considerente de gândire, ci ca rezultat al unei imaginații inconștiente, [nerezonabile]

a acestor orori. Prin urmare, necunoscându-și limitele, ei trăiesc aceeași anxietate sau chiar mai puternică decât dacă ar fi ajuns la această părere prin reflecție./ Iar seninătatea [ataraxia] constă în detașarea de toate acestea și în amintirea constantă a principiilor generale și mai importante.

Prin urmare, trebuie să acordăm atenție sentimentelor interne și externe pe care le avem: în chestiuni generale, sentimentelor comune tuturor oamenilor, în probleme individuale, sentimentelor individuale și oricărei dovezi disponibile ale fiecărui instrument de judecată. Căci dacă acordăm atenție acestui lucru, vom determina corect cauzele care provoacă confuzie și frică și, prin determinarea cauzelor fenomenelor cerești și a altor fapte care apar sporadic, vom elimina tot ceea ce îi sperie extrem de pe oameni.

Iată, Herodot, un rezumat al celor mai importante prevederi referitoare la natura sistemului general într-o formă prescurtată, astfel încât această schiță să poată fi reținută cu acuratețe în memorie.

[învățat]. Cred că, chiar dacă cineva nu apelează la un studiu precis al tuturor detaliilor sistemului, tot va dobândi o putere incomparabilă cu alți oameni. El însuși va înțelege mult din ceea ce am expus cu atenție în detaliu în toată munca noastră; și tocmai aceste prevederi, dacă le va întocmi în memoria lui, îl vor ajuta în mod constant. Căci ele sunt de așa natură încât chiar și cei care cunosc deja detaliile suficient sau chiar perfect își pot desfășura majoritatea cercetărilor despre natura tuturor, bazându-le pe astfel de considerații. Iar dintre cei care nu aparțin numărului celor care se străduiesc [pentru desăvârșirea deplină], unii pot, dar pe cale orală, să primească din acest eseu cu viteza gândirii o privire de ansamblu asupra celor mai importante prevederi pentru calmarea spiritului.

II

EPICURS BINE VENIT PITOCLE

Cleon mi-a adus o scrisoare de la tine, în care îți exprimi sentimentele amabile față de noi, egale cu dispozițiile noastre față de tine, și încerci cu înțelepciune să ții cont de gândurile care contribuie la o viață fericită. Îmi cereți să vă trimit o scurtă, mică discuție despre fenomenele cerești, ca să vă amintiți cu ușurință, pentru că ceea ce am scris în alte lucrări este greu de reținut, deși, așa cum spuneți, le porți constant cu tine. Am acceptat cererea dumneavoastră cu plăcere și am fost plini de speranțe plăcute. Prin urmare, după ce am terminat toate celelalte scrieri, vă vom împlini dorința, gândindu-ne că aceste discuții vor fi de folos multor altora, mai ales celor care abia de curând au început să se împărtășească cu adevărata învățătură a naturii și celor care sunt scufundați. prea adânc în căutarea unui lucru comun. Prin urmare, înțelegeți bine acest lucru, păstrați-l în minte și studiați-l cu sârguință împreună cu tot ceea ce am trimis într-o mică abreviere lui Herodot. Deci, în primul

rând, nu trebuie să ne gândim că în cunoașterea fenomenelor cerești - se spune despre ele?

conexiune [cu celelalte opinii ale noastre] sau independent [de ele] – nu există alt scop decât seninătatea și încrederea, la fel ca în restul [cunoașterii]. Nu trebuie să dea cu forță o explicație imposibilă și să aplice în toate cazurile o metodă de studiu similară cu cea folosită în scrierile noastre despre modul de viață sau cu privire la soluționarea altor probleme fizice, cum ar fi, de exemplu, propoziția că universul este format. a corpurilor și a unei naturi inaccesibile, [T. ɵ. goliciunea], sau că începuturile [elementele] sunt indivizibile, și toate afirmațiile similare în care există o singură explicație, în conformitate cu vizibilul! fenomene. Acest lucru nu se aplică fenomenelor cerești, dar ele admit mai multe [mai mult de o] cauze ale apariției lor și mai multe judecăți despre [esența] lor, în concordanță cu percepțiile senzoriale. Căci cineva trebuie să studieze natura nu pe baza unor presupuneri și legi goale [nedovedite], ci în modul cerut de fenomenele vizibile. Viața noastră nu mai are nevoie de credință nerezonabilă și opinii goale, ci trebuie să trăim fără anxietate. Deci, totul [toată viața] se petrece fără șocuri în raport cu tot ceea ce poate fi explicat în diverse moduri în conformitate cu fenomenele vizibile, când sunt permise afirmații convingătoare despre aceasta, așa cum ar trebui să fie. Dar dacă cineva lasă un lucru și renunță la celălalt, care este la fel de compatibil cu fenomenele vizibile, el părăsește, evident, câmpul oricărui studiu științific al naturii și coboară în regiunea miturilor. Iar indicii cu privire la ceea ce se întâmplă în sferele cerești sunt date de anumite fenomene aici pe Pământ, al căror curs poate fi observat, pe când nu putem observa fenomene în sferele cerești; acestea din urmă pot apărea în moduri diferite. Cu toate acestea, fiecare fenomen ceresc trebuie observat și apoi, în raport cu ceea ce este legat de el, este necesar să evidențiem acele fapte, a căror apariție în diferite moduri nu este contrazisă de ceea ce se întâmplă cu noi.

Lumea este o parte limitată a cerului, care conține lumini, Pământ și toate fenomenele cerești. Dacă se prăbușește, totul va intra în confuzie. Această parte a cerului este un segment de la infinit: se termină la limita ohmului - sau rar.

sau dens, sau rotativ, sau în repaus - și are un înconjurător - fie rotund, fie triunghiular, sau orice ar fi. Acest lucru poate fi în toate felurile posibile, deoarece acest lucru nu este contrazis de un singur fenomen în această lume [noastră] în care sfârșitul nu poate fi observat. Și că numărul de astfel de lumi este nelimitat, acest lucru poate fi înțeles și că o astfel de lume poate apărea atât în interiorul [unei] lumi, cât și în interlume, așa cum numim spațiul dintre lumi,

într-un loc în care există o mulțime de lumi. gol, și nu într-unul mare, transparent, [complet] gol, precum susțin unii. O astfel de apariție apare atunci când unele semințe potrivite [pentru aceasta] curg dintr-o lume sau interlume sau chiar din mai multe, producând puțin câte puțin adăugiri, diviziuni și, dacă este necesar, mutarea în alt loc și irigarea din materie potrivită până la finalizare și durabilitate; [aceasta continuă atâta timp cât] fundamentele puse pot primi completări. Și într-adevăr, nu este suficient doar să existe o acumulare [de atomi] și ca un vârtej [pus în mișcare] de necesitate, așa cum se presupune, în spațiul gol, în care poate apărea o lume și că lumea crește. până când se ciocnește de altă lume, așa cum susține unul dintre așa-zișii fizicieni: până la urmă, acest lucru contrazice fenomenele.

Soarele și luna și restul luminilor nu au apărut de la sine [în afara lumii], astfel încât au fost acceptate numai ulterior de lume, dar de la bun început au început să se formeze și să crească datorită adăugării și rotației anumite naturi mici, sau vântuoase, sau asemănătoare focului, sau constând din ambele: așa sugerează percepția senzorială. / Și dimensiunea Soarelui, a Lunii și a altor lumini din punctul nostru de vedere este ceea ce pare; dar în sine este ori puțin mai mult decât vizibil, ori puțin mai puțin, ori la fel. La urma urmei, luminile pe care le avem [pe Pământ], observate de la o oarecare distanță, sunt considerate pe baza sentimentelor? percepția naturală. De asemenea, orice obiecție la acest punct va fi eliminată dacă se acordă atenție faptelor evidente, așa cum arătăm în scrierile despre natură. Răsăritul și apusul Soarelui, Lunii și a altor lumini pot avea loc și din cauza

răni și stingere, dacă materia înconjurătoare, și mai mult în ambele locuri [la locul răsăritului și la locul apusului], este de așa natură încât cele de mai sus se pot întâmpla; căci nici un singur fenomen nu contrazice acest lucru. Și ca urmare a apariției lor deasupra Pământului și, dimpotrivă, a obstrucției lor de către Pământ, cele de mai sus s-ar putea întâmpla, pentru că nici un singur fenomen nu contrazice acest lucru. În ceea ce privește mișcarea lor, nu este imposibil ca acestea să apară ca urmare a rotației întregului cer, sau pentru că atunci când cerul este în picioare, ele se rotesc din cauza necesității care a apărut de la bun început când lumea a luat ființă pt. scopul ridicării lor - din căldura datorată răspândirii focului , deplasându-se mereu succesiv în locuri adiacente/ Rotațiile Soarelui și Lunii, probabil, apar datorită poziției indirecte a cerului, care este forțat în această poziție de către anotimpurile; este la fel de posibil ca din cauza presiunii opuse a aerului, sau din cauza faptului ca materia potrivita in fiecare caz sa se aprinda succesiv, si ca [arsa anterior] sa se termine; sau, de asemenea, poate, datorită faptului că de la bun început li s-a dat acestor luminari o asemenea rotație a cerului încât se mișcă ca o spirală. La urma urmei, toate astfel de explicații și cele aferente nu contrazic niciunul dintre faptele evidente, dacă cineva, atunci când studiază toate detaliile unor astfel

de întrebări, aderă întotdeauna la posibil și poate aduce fiecare particular în acord cu fenomenele, fără teama de sclavi. complexitatea astronomilor.

Deteriorarea Lunii și creșterea acesteia din nou ar putea apărea atât ca urmare a rotației acestui corp, cât și ca urmare a structurii aerului, precum și din cauza obstrucției sale de către un alt corp și, în general, poate fi explicată prin tot felul de moduri în care fenomenele de pe Pământ ne cheamă să explicăm aceste faze, – cu excepția cazului în care cineva, purtat de pasiunea pentru metoda explicării fenomenelor într-un fel, respinge cu nesăbuință toate celelalte metode, fără a lua în considerare ce este posibil pentru o persoană să știe și ceea ce este imposibil și prin aceasta se străduiește să cunoască imposibilul. În plus, este posibil ca Luna să aibă lumină de la ea însăși, dar este posibil și să provină și de la Soare. De fapt, printre noi, după cum vedem, multe obiecte au lumină de la ele însele și multe de la altele.

articole. Și niciunul dintre fenomenele cerești nu interferează cu aceste explicații, dacă ne amintim întotdeauna de metoda de explicare a fenomenelor în moduri diferite și, în același timp, ia în considerare ipotezele și motivele care sunt de acord cu ele [i.e. ɵ. cu fenomenele cereşti], dar nu acordă atenţie la ceea ce nu este în acord cu ele, nu îi acordă inutil importanţă şi nu coboară într-un fel sau altul metodei de explicare a fenomenelor într-un fel. Amprenta unei fețe pe Lună poate apărea atât ca urmare a mișcării suprafeței sale, cât și ca urmare a întunecării acesteia cu ceva, cât și ca urmare a oricărui alt motiv care poate fi observat dacă este în acord cu fenomenele. . Căci în raport cu toate fenomenele cerești nu ar trebui să renunțe la metoda de investigare în acest fel: la urma urmei, dacă cineva se luptă cu fapte evidente, nu va putea niciodată să obțină adevărata seninătate [ataraxia] ca soartă.

O eclipsă de Soare și Lună poate apărea atât ca urmare a dispariției, așa cum observăm acest lucru, cât și ca urmare a obstrucției lor de către alte corpuri - Pământul sau vreun corp invizibil sau altceva similar. Și astfel, cauzele care sunt apropiate unele de altele trebuie luate în considerare împreună și nu trebuie considerat imposibil ca unele dintre ele să acționeze simultan. În plus, corectitudinea circulației corpurilor cerești ar trebui înțeleasă în același mod ca corectitudinea unor fenomene care au loc aici pe Pământ. Natura divină nu trebuie în niciun caz atrasă în acest scop, ci trebuie păstrată liberă de îndatoririle împovărătoare, într-o deplină fericire. La urma urmei, dacă acest lucru nu se realizează, atunci toate cercetările asupra cauzelor fenomenelor cerești vor fi în zadar, așa cum sa întâmplat deja unora care nu au aderat la posibile explicații, dar au căzut în gândul absurd că fenomenele cerești apar doar într-un singur loc. mod, și aruncați toate celelalte căi posibile, ajungând la neconceput și neputând compara fenomenele pământești care ar trebui să vă ia instrucțiunile.

Modificarea lungimii nopților și a zilelor se produce atât pentru că mișcările Soarelui peste Pământ sunt rapide și din nou lente datorită trecerii sale prin pântecele locului.

lungime și pentru că trece prin unele locuri mai repede sau mai încet, așa cum observăm unele fenomene cu care trebuie să fim de acord când vorbim despre fenomene cerești. Iar cei care acceptă un motiv luptă împotriva dovezilor fenomenelor și nu își pun întrebarea dacă este posibil ca o persoană să facă astfel de observații.

Previziunile meteorologice pot fi făcute atât pe baza unei coincidențe de circumstanțe, cum este cazul animalelor vizibile pentru noi, cât și pe baza modificărilor din aer: ambele nu contrazic fenomenele [vizibile]. Dar în ce împrejurări operează un motiv sau altul este imposibil de înțeles.

Norii se pot forma și acumula atât ca urmare a condensării aerului sub presiunea vântului, cât și ca urmare a împleterii atomilor care se țin unii de alții și potriviți pentru aceasta, cât și ca urmare a colectării de efuzii [evaporări] din pământ și ape; de asemenea, imposibilitatea constă în faptul că compușii unor astfel de lucruri se formează în diverse alte moduri. Și atunci, atunci când sunt supuse presiunii undeva într-un loc și se schimbă în altă parte, din ele se poate forma apă și, de asemenea, atunci când vânturile se deplasează în jos prin aer din locuri potrivite pentru aceasta și se formează un duș mai puternic din unele acumulări de atomi potriviţi pentru astfel de revărsări.

Tunetele pot apărea și ca urmare a răsucirii vântului în golurile norilor, așa cum se întâmplă în vasele noastre, sau ca urmare a zumzetului unui foc plin de vânt în interiorul norilor, sau ca urmare a rupțiilor. a norilor și separarea lor, fie ca urmare a frecării norilor, fie ca urmare a faptului că norii se sparg, întăriți, ca gheața: fenomenele ne invită să spunem că atât întregul, [toate fenomenele cerești.], iar fenomenele de acest fel pot apărea în moduri diferite.

În același mod, fulgerul poate apărea în moduri diferite și anume: datorită frecării și ciocnirii norilor, o combinație de atomi capabili să producă foc, alunecând [din nori], dă naștere fulgerului; datorită faptului că vânturile împing din nori astfel de corpuri care produc această strălucire; datorita deplasarii, cand presiunea este exercitata asupra norilor fie unul de altul, fie de catre vanturi; ca urmare a

faptul că lumina împrăștiată din corpurile cerești este percepută de nori, apoi comprimată de mișcarea norilor și a vântului și cade prin

nori; datorită faptului că lumina, constând din cele mai fine particule, pătrunde prin nori, datorită căruia norii se aprind din foc și tunetul apare ca urmare a mișcării focului; datorită faptului că vântul este aprins atât de la rapiditatea mișcării, cât și de la rotația puternică; datorită faptului că norii sunt sfâșiați de vânturi și cad atomi care sunt capabili să producă foc și să producă fenomenul fulgerului. Și în multe alte moduri, va fi ușor de observat dacă aderați constant la fenomene și sunteți capabil să comparați [cu] ceea ce este similar cu acestea. Fulgerul precede tunetul cu o asemenea structură de nori sau pentru că, concomitent cu pătrunderea vântului, o structură de atomi capabili să producă fulgere este împinsă în nor, iar apoi vântul, învârtindu-se, produce acest vuiet; sau pentru că ambele cad din nor în același timp, dar fulgerul se deplasează spre noi cu o viteză mai rapidă, iar tunetul este întârziat, așa cum se întâmplă cu unele obiecte observate de la distanță și care fac un fel de impact.

Fulgerele pot apărea ca urmare a colecțiilor mai abundente de vânturi, ca urmare a rotației lor, aprinderii puternice, o străpungere a unei părți din ele și o cădere foarte puternică a acestei părți pe locurile de dedesubt, iar străpungerea are loc deoarece locurile sunt mai concentrate din cauza presiunii norilor sau din cauza căderii focului în rotație în sine, - la fel cum tunetul poate apărea atunci când focul devine destul de mare, devine foarte umplut de vânt și sparge norul deoarece nu se poate deplasa spre locuri învecinate datorită presiunii constante a norilor unul asupra celuilalt. Și în multe alte moduri pot apărea lovituri de fulger; doar să nu existe un basm [în explicarea lor]; dar nu va exista basm dacă urmați în mod corespunzător fenomenele vizibile și primiți instrucțiuni de la ele pentru a le explica pe cele invizibile.

Ciclonii [uraganele] pot apărea din cauza faptului că un nor sub formă de coloană coboară spre locurile de jos, împins de vântul acumulat în interiorul lui și tras de un vânt puternic, iar în același timp norul este împins spre alături de exterior

vânt; sau datorită faptului că vântul capătă o formă circulară, iar o parte din aer este în același timp împinsă de sus; sau datorită faptului că se formează un curent puternic de vânt care nu poate curge lateral din cauza condensării aerului din jur. Dacă un ciclon coboară la pământ, atunci tornadele se formează în toate modurile în care apar din mișcarea vântului; iar dacă Ciclopul coboară la mare, atunci apar trombe de apă.

Cutremurele pot apărea din cauza faptului că vântul este conținut în pământ, îl mișcă în mase mici și se mișcă continuu, ceea ce conferă vibrații pământului. Pământul fie primește acest vânt din exterior, fie pentru că masele de pământ din interior cad în locuri ca peșteri de pe pământ, transformând aerul conținut în ele în vânt. În plus, cutremure pot apărea ca urmare a răspândirii mișcării de la căderea multor mase și a loviturii de întoarcere atunci când mișcarea se ciocnește cu mase mai concentrate ale pământului. De asemenea, în multe alte moduri [din multe alte cauze] se pot produce aceste mișcări ale pământului.

Și vânturile se formează atunci când din când în când unele materii străine pătrund constant și treptat și, de asemenea, datorită acumulării abundente de apă. Și restul vântului se formează și când câțiva [curenți de aer] cad în multe depresiuni și se răspândesc.

Grindina se formează atât ca urmare a unei înghețuri mai severe, când unele corpuri vântoase se adună de pretutindeni și sunt separate, cât și ca urmare a înghețului mai moderat a unor corpuri asemănătoare apei și a ruperii lor simultane, care produce în același timp. ciocnirea și ruperea lor, astfel încât, înghețând, sunt conectate în părți și în mase întregi. În ceea ce privește forma rotundă a orașului, nu este imposibil să devină așa pentru că marginile se topesc din toate părțile sau pentru că, după cum se spune, corpurile, fie că sunt ape sau vântuite, atunci când sunt legate, se adună în părți egale. din toate părţile

Zăpada se poate forma deoarece ploaia fină se revarsă din nori datorită porilor corespunzători

formă și comprimare puternică, constantă de către vânturile de nori potrivite pentru aceasta, iar apoi ploaia [ploaia] îngheață în timpul mișcării sale din cauza frigului care o înconjoară în locuri sub nori. O astfel de revărsare din nori poate apărea și ca urmare a înghețului în norii care au porozitate uniformă, atunci când norii asemănători apei care se află în apropiere se apasă unul pe altul: ei, ca și cum ar fi o ciocnire, produc grindină, ceea ce se întâmplă foarte des în aer. . De asemenea, din cauza frecării norilor înghețați [unul împotriva celuilalt], aceste bulgări de zăpadă pot sări. Și în alte moduri, se poate forma pete.

Roua se formează ca urmare a faptului că astfel de particule din aer converg unele cu altele care sunt capabile să formeze o astfel de umiditate; și datorită faptului că particulele se ridică din locurile care fie sunt umede, fie conțin apă, în care locuri se formează în mod special roua, iar apoi, când converg într-un singur loc și formează umezeală, cad în locurile de dedesubt, la fel ca și cu us Astfel, unele astfel de fenomene sunt observate în multe cazuri. Înghețul se formează și din cauza modificărilor particulelor de rouă, deoarece astfel de particule îngheață sub influența aerului rece din jurul lor.

Gheața se formează atât ca urmare a deplasării particulelor de formă rotundă din apă și a combinației de particule triunghiulare și cu unghi ascuțit în apă, cât și ca urmare a adăugării din exterior a unor astfel de particule, care, după ce s-au acumulat, produc înghețarea apei, deplasând un anumit număr de particule rotunde.

Un curcubeu se formează datorită soarelui care strălucește asupra aerului care conține particule de apă, sau datorită unui amestec special de lumină și aer, care poate produce aceste culori speciale,

fie toate, fie fiecare separat; și datorită reflexiei inverse din aceasta, regiunile învecinate ale aerului pot primi culoarea pe care o vedem – tocmai datorită iluminării pieselor. / Această idee a formei rotunde a curcubeului apare deoarece distanța față de toate punctele sale este percepută de ochi ca egală, sau pentru că, deoarece atomii din aer sau din nori se năpustesc din același

aer, primiți condensare în această formă, apoi această combinație [de lumină și aer] coboară sub forma unui anumit cerc.

Inelul din jurul Lunii se formează fie datorită faptului că aerul se năpustește spre Lună din toate părțile, fie datorită faptului că aerul reține atât de uniform fluxurile care ies din Lună încât le aranjează în jurul ei sub forma acestei inel ca un nor, fără goluri în el . Sau acest inel se formează datorită faptului că aerul uniform din toate părțile captează aerul din jurul Lunii, aranjându-i împrejurimile astfel încât să devină rotund și gros. Și acest lucru se întâmplă în unele părți [ale cerului] fie pentru că un curent din exterior forțează [aerul], fie pentru că căldura preia porii [lupei] în mod adecvat pentru a produce acest lucru.

Cometele apar fie pentru că în unele locuri în anumite perioade de timp focul din înălțimile cerului se îngroașă din cauza acumulării de materie, fie pentru că uneori cerul de deasupra noastră are o mișcare specială, astfel încât astfel de stele devin vizibile, fie ele. ei înșiși încep uneori să se miște din cauza unor acumulări de materie și vin în locurile noastre și devin vizibili. Iar dispariția lor se produce din motive opuse acestora.

Unele stele se învârt în același loc, ceea ce se întâmplă nu numai pentru că această parte a lumii stă [nemișcată], în jurul căreia restul se învârte, după cum spun unii, ci și pentru că este înconjurată de o rotație circulară a aerului, care împiedică aceste stele. se rotesc ca si ceilalti se rotesc, sau si pentru ca in locuri mai departe nu exista substanta potrivita pentru ei, dar exista doar in acest loc in care ii vedem situati. Și acest lucru se poate face în multe alte moduri, dacă se poate trage o concluzie în concordanță cu fenomenele [vizibile].

Că unele stele rătăcesc, dacă într-adevăr se mișcă în acest fel, iar unele nu se mișcă în acest fel, motivul poate fi că ele, de la bun început, s-au mișcat în cerc.

figurat, ele sunt supuse unei asemenea necesități, încât unii se deplasează de-a lungul aceleiași orbite – corect, în timp ce alții se

deplasează de-a lungul unei orbite care în același timp are unele nereguli. Este posibil, însă, ca în spațiile prin care se deplasează, să existe în anumite locuri curenți regulați de aer, împingându-i succesiv în aceeași direcție și aprinzându-i corespunzător; iar in alte locuri curentii de aer sunt neregulati, astfel incat apar abaterile pe care le observam. Dar a da un motiv pentru aceasta, în timp ce fenomenele [vizibile] necesită mai multe explicații, este o nebunie, iar adepții astrologiei fără sens acționează greșit, dând în zadar motivele unor fenomene și nu scutesc în niciun fel natura divină a responsabilităților grele. .

Se întâmplă să vezi că unele stele rămân în urma altora; acest lucru se întâmplă fie pentru că, deși descriu același cerc, se mișcă mai încet; sau pentru că [de fapt] se mișcă în sens opus, deși sunt duși înapoi de același vârtej; sau pentru că, deși se repezi în cerc cu același vârtej, se rotesc, unele într-un spațiu mai mare, altele într-unul mai mic. Dar oferirea unei singure explicații pentru aceste fenomene este potrivită doar pentru cei care vor să păcălească mulțimea.

Ceea ce se numesc stele căzătoare pot apărea parțial ca urmare a frecării lor între ele și a căderii [din moloz] în cazul în care sunt aruncate de vânt, așa cum spunem în ceea ce privește fulgerul; sau aceasta apare ca urmare a combinarii de atomi capabili sa produca foc, cand exista o acumulare de materie inrudita potrivita pentru realizarea acestui lucru si ca urmare a miscarii lor in directia in care la inceput, cand se acumuleaza, impulsul este regizat; sau acest lucru se produce ca urmare a confluenței vântului în anumite condensuri de tip ceață și a aprinderii acestuia din cauza rotației, iar apoi iese din împrejurimi și se repezi spre locul către care este îndreptat impulsul. Există și alte modalități de a face acest lucru, fără explicații mitice.

Previziunile meteo pentru unele animale se bazează pe coincidență. La urma urmei, animalele nu pot exercita nicio forță pentru a se asigura că iarna se termină și nu există nicio natură divină care să monitorizeze ieșirea acestor animale și să realizeze aceste semne. /La urma urmei, o asemenea prostie nu ar putea ataca o altă ființă vie, dacă ar avea măcar un fel de dezvoltare, ca să nu mai vorbim de o ființă care posedă beatitudine deplină.

Amintește-ți toate acestea, Pitocle: datorită acestui lucru, în multe cazuri, vei evita discuțiile mitice și vei putea înțelege lucruri similare cu acestea. Dar mai ales, devotați-vă studiului principiilor, infinitului și obiectelor înrudite, precum și instrumentelor de judecată [criterii] și sentimentelor interne și scopului pentru care conducem aceste raționamente. Un studiu atent al acestui lucru vă va permite să înțelegeți cu ușurință cauzele detaliilor. Iar cei care nu se dedică cu cea mai mare dragoste posibilă acestor materii nu le pot înțelege bine și nici nu pot înțelege singuri motivul pentru care ar trebui să studieze aceasta.

III

EPIKURUS ÎN BUN VENIT lui MEIEKEY

Picteau să nu amâne studiul filozofiei în tinerețe și să nu se obosească să studieze filosofia la bătrânețe; la urma urmei, nimeni nu este nici necopt, nici prea copt pentru sănătatea sufletului. Cine spune că încă nu a venit sau a trecut vremea studierii filozofiei este ca cel care spune că ori nu mai este timp, ori nu mai este pentru fericire. Prin urmare, atât un tânăr, cât și un bătrân ar trebui să se angajeze în filozofie: primul, pentru a fi tânăr în binecuvântări pe măsură ce îmbătrânește datorită amintirii recunoscătoare a trecutului, și al doilea, pentru a fi atât tânăr, cât și bătrân datorită la absenţa fricii de viitor. Prin urmare, ar trebui să reflectăm la ceea ce creează fericirea, dacă într-adevăr, atunci când aceasta

există, avem totul, iar când nu le avem, facem totul pentru a le avea.

Ceea ce te-am sfătuit constant să faci este să faci și să te gândești la asta, ținând cont că acestea sunt principiile de bază ale unei vieți minunate. În primul rând, credeți că Dumnezeu este o ființă nemuritoare și binecuvântată, conform conceptului general al lui Dumnezeu, și nu-i atribuiți nimic străin de nemurirea lui sau neconform cu fericirea lui; dar imaginează-ți despre Dumnezeu tot ceea ce îi poate păstra fericirea, combinată cu nemurirea. Da, zeii există: cunoașterea lor este un fapt evident. Dar nu sunt ceea ce mulțimea își imaginează că sunt, pentru că mulțimea nu își păstrează în mod constant ideea despre ei. Cel rău nu este cel care elimină zeii mulțimii, ci cel care aplică ideile mulțimii zeilor: căci afirmațiile mulțimii despre zei nu sunt concepte naturale, ci presupuneri false, conform cărora zeii trimit cel mai mare rău oamenilor răi și beneficii oamenilor buni. Oamenii, permanent în contact strâns cu propriile virtuți, sunt cei care îi tratează bine pe cei ca ei înșiși și privesc tot ceea ce nu este așa ca străin.

Obișnuiește-te cu ideea că moartea nu are nimic de-a face cu noi. La urma urmei, tot ce este bun și rău stă în senzație, iar moartea este privarea de senzație. Prin urmare, cunoașterea corectă că moartea nu are nimic de-a face cu noi face ca mortalitatea vieții să fie încântătoare - nu pentru că îi adaugă o perioadă nelimitată de timp, ci pentru că îndepărtează setea de nemurire și, într-adevăr, nu este nimic teribil în viață pentru cei care și-au dat seama din toată inima [este pe deplin convins] că în afara vieții nu este nimic groaznic. Astfel, cel care spune că îi este frică de moarte pentru că va provoca suferință atunci când vine este prost, dar pentru că provoacă suferință atunci când vine: până la urmă, dacă ceva nu tulbură prezența, atunci este în zadar să te întristezi. când este doar așteptat. Astfel, cel mai groaznic dintre rele, moartea, nu are nimic de-a face cu noi, din moment ce atunci când existăm, moartea nu este încă prezentă; iar când

moartea este prezentă, atunci noi nu existăm. Astfel, moartea nu are nimic de-a face cu cei vii, nici cu

morților, întrucât pentru unii nu există, în timp ce alții nu mai există.

Oamenii mulțimi fie evită moartea ca fiind cel mai mare dintre rele, fie tânjesc la ea ca o odihnă de relele vieții. Și înțeleptul nu se sfiește de viață, dar nu se teme de non-viață, pentru că viața nu-l deranjează, iar non-viața nu pare un fel de rău. Așa cum alege mâncarea care nu este mai abundentă, ci cea mai plăcută, așa nu se bucură de timpul cel mai lung, ci de cel mai plăcut.

Cine sfătuiește un tânăr să trăiască o viață minunată și un bătrân să-și încheie viața în mod minunat, este prost - nu numai din cauza atractivității vieții, ci și pentru că a avea grijă de o viață minunată este același lucru cu a avea grijă de o moarte minunată. . Dar și mai rău este cel care spune că este bine să nu te naști, „ci născuți, să treci prin porțile Hadesului cât mai repede posibil”. Dacă spune asta din convingere, atunci de ce nu moare? La urma urmei, este în puterea lui, dacă a fost cu adevărat hotărât de el. Și dacă este o glumă, atunci degeaba spune asta printre oamenii care nu-i acceptă părerea.

Trebuie să ne amintim că viitorul nu este al nostru, dar, pe de altă parte, nu este complet al nostru, astfel încât să nu ne așteptăm neapărat că va veni, dar nici să nu ne pierdem speranța, de parcă nu va veni deloc. .

Trebuie să ținem cont că există unele dorințe naturale, altele goale, iar dintre cele naturale, unele sunt necesare, în timp ce altele sunt doar naturale; iar dintre necesare, unele sunt necesare pentru fericire, altele pentru liniștea sufletească și altele pentru viața însăși. O luare în considerare fără erori a acestor fapte, în toate alegerile și evitarea, poate promova sănătatea corpului și seninătatea sufletului, pentru că acesta este scopul unei vieți fericite; Până la urmă, din acest motiv facem totul, și anume, pentru a nu avea nicio suferință sau anxietate. Și de vreme ce ni s-a întâmplat asta, fiecare furtună a sufletului se risipește, întrucât o ființă vie nu are nevoie să meargă la ceva de parcă ar lipsi, și să caute altceva, din care binele sufletesc și trupesc să ajungă la plinătate. Da, avem nevoie de plăcere atunci când suferim de o lipsă de plăcere; iar când nu suferim, nu mai avem nevoie de plăcere.

De aceea numim plăcere începutul și sfârșitul unei vieți fericite. Am ajuns să-L cunoaștem ca fiind primul bun înnăscut nouă; cu ea începem fiecare alegere și evitare; Ne întoarcem la el, judecând cu sentimentul nostru interior, ca standard, despre fiecare bine.

Întrucât plăcerea este primul și binele înnăscut pentru noi, de aceea nu alegem orice plăcere, dar uneori ocolim multe plăceri atunci când acestea sunt urmate de mari necazuri pentru noi; De asemenea, considerăm multe dureri mai bune decât plăcerea, atunci când o plăcere mai mare ne vine după ce am îndurat durerea mult timp. Astfel, orice plăcere, prin afinitatea firească cu noi, este bună, dar nu orice plăcere trebuie aleasă, așa cum orice suferință este rea, dar nu orice suferință trebuie evitată. Dar toate acestea trebuie judecate după proporție și luând în considerare ce este util și ce nu este util: până la urmă, în unele cazuri privim binele ca rău și invers: răul ca bine.

Și considerăm mulțumirea cu propria [moderație] un mare bine, nu ca să ne bucurăm mereu de puțin, ci pentru ca, dacă nu avem mult, să ne mulțumim cu puțin, în deplina convingere că cei care se bucură de lux. cu cea mai mare plăcere sunt cei care au cea mai mică nevoie în ea și că totul natural este ușor de obținut, dar gol [de prisos] este greu de obținut. Alimentele simple oferă aceeași plăcere ca și mâncarea scumpă, când toată suferința din lipsă este înlăturată. Pâinea și apa oferă cea mai mare plăcere atunci când o persoană le aduce la buze, simțind nevoia. Astfel, obiceiul de a mânca simplu, ieftin îmbunătățește sănătatea, face o persoană activă în raport cu nevoile urgente ale vieții, ne pune într-o dispoziție mai bună atunci când avem acces la articole de lux după un interval lung și ne descurajează din întâmplare.

Deci, când spunem că plăcerea este scopul ultim, nu ne referim la plăcerile libertinelor și nu la plăcerile plăcerii senzuale -

așteptare, așa cum cred unii, dar cei care știu, sau nu sunt de acord, sau înțeleg greșit, dar ne referim la eliberarea de suferințele corporale și de anxietăți mentale. Nu, nu este băutul și desfătarea continuă, nu desfătarea băieților și femeilor, nu savurarea peștelui și a tuturor celorlalte feluri de mâncare pe care le oferă o masă de lux, care dau naștere unei vieți plăcute, ci un raționament sobru, examinând motivele fiecăruia. alegerea și evitarea și alungarea opiniilor [false] care produc Există o mare confuzie în sufletul meu.

Începutul tuturor acestor lucruri și cel mai mare bine este prudența. Prin urmare, prudența este mai valoroasă chiar și decât filosofia. Din prudență provin toate celelalte virtuți; ea învață că nu se poate trăi plăcut fără a trăi înțelept, moral și drept și, invers, nu se poate trăi inteligent, moral și drept fără a trăi plăcut. La urma urmei, toate virtuțile sunt prin natura lor legate de o viață plăcută, iar o viață plăcută este inseparabilă de ele. De fapt, care, după părerea ta, este superior unei persoane care se gândește cu evlavie la Dumnezeu, eliberată de frica morții, care, prin reflecție, a înțeles scopul ultim

al naturii, care înțelege că binele cel mai înalt este ușor de realizat și realizabil, iar răul cel mai înalt este asociat cu suferința pe termen scurt; râzând de soartă, pe care unii o introduc drept stăpâna tuturor? El, dimpotrivă, spune că unele evenimente au loc din necesitate, altele din întâmplare, iar altele depind de noi, întrucât necesitatea nu este supusă răspunderii, iar întâmplarea nu este constantă, după cum vede el, dar ceea ce depinde de noi nu este. supus răspunderii, fără stăpân, iar aceasta este urmată atât de cenzură, cât și de contrariul. Într-adevăr, ar fi mai bine să urmezi mitul zeilor decât să fii sclav al soartei fizicienilor [naturaliști]; mitul sugerează speranța de a-i liniști pe zei prin venerația lor, iar soarta conține o necesitate inexorabilă. Cât despre întâmplare, înțeleptul nu-l recunoaște nici ca pe un zeu, așa cum cred oamenii mulțimii, pentru că nimic nu este făcut de Dumnezeu la întâmplare, nici ca cauza a tuturor, deși șubredă, pentru că nu crede că întâmplarea dă oamenilor. bine sau rău pentru o viață fericită, dar că aduce începutul unui mare bine sau rău. De aceea

înțeleptul crede că este mai bine să fii nemulțumit cu rațiune decât să fii fericit fără motiv. Și într-adevăr, în viața practică este mai bine ca ceva bine ales să eșueze decât ca ceva rău ales să reușească din întâmplare.

Așa că gândește-te la asta și la altele asemenea cu tine însuți zi și noapte și cu o persoană ca tine și niciodată, în realitate sau în vis, nu vei deveni confuz, ci vei trăi ca un zeu printre oameni. Da, o persoană care trăiește printre binecuvântări nemuritoare este complet diferită de o ființă muritoare!

IV

GANDURI CHEIE

I. O [ființă] binecuvântată și nemuritoare nu are ea însăși necazuri [necazuri] și nu le provoacă altora, astfel încât să nu fie stăpânită nici de mânie, nici de bunăvoință; toate astfel de lucruri se găsesc la cei slabi.

II. Moartea nu are nimic de-a face cu noi: căci ceea ce s-a decăzut nu simte, iar ceea ce nu simte nu are nicio legătură cu noi.

III. Limita mărimii plăcerii este eliminarea tuturor suferințelor. Și acolo unde este plăcere, acolo, atâta timp cât există, nu există suferință, sau tristețe, sau ambele.

IV. Suferința în trup nu durează mult fără întrerupere; dar, în cel mai înalt grad, apare pentru o perioadă foarte scurtă de timp și într-un grad care depășește doar plăcerea cărnii, nu are loc pentru multe zile. Iar bolile de lungă durată au mai multă plăcere decât durere.

V. Nu poți trăi plăcut fără a trăi rațional, moral și drept și, dimpotrivă, nu poți trăi rațional, moral și corect fără a trăi plăcut. Iar cine nu are asta nu trăiește înțelept, moral și corect; iar cine nu o are pe acesta din urmă nu poate trăi plăcut.

VI. Pentru a trăi în siguranță față de oameni, există un bun care este în concordanță cu natura, iar prin astfel de bunuri o persoană își poate furniza acest lucru.

VII. Unii vor să devină celebri și să fie văzuți de oameni, gândindu-se că în acest fel vor câștiga siguranță de la oameni. Astfel, dacă viața unor astfel de oameni este sigură, atunci ei au obținut binele natural; iar dacă nu este sigur, atunci nu au ceea ce s-au străduit mai întâi, urmând vocea naturii.

VIII. Nicio plăcere nu este rea în sine; dar mijloacele care produc unele plăceri aduc necazuri de multe ori mai mari decât plăcerile.

IX. Dacă fiecare plăcere s-ar îngroșa [deveni mai intensă] și în timp ar cuprinde întregul organism sau cele mai importante părți ale naturii [umane], atunci plăcerile nu ar fi niciodată diferite una de alta.

X. Dacă ceea ce produce plăcerile libertinilor ar risipi temerile minții cu privire la fenomenele cerești, moartea și suferințele ei și, de asemenea, ar învăța limitele patimilor și suferințelor, atunci nu am avea niciodată motive să-i învinovățim, deoarece s-ar umple. cu plăceri de pretutindeni și de nicăieri n-ar avea nici suferință, nici întristare, ceea ce este rău.

XI. Dacă nu ne-ar deranja deloc suspiciunile despre fenomenele cerești și bănuielile despre moarte că aceasta are legătură cu noi, precum și o înțelegere greșită a granițelor suferinței și patimilor, atunci nu am mai avea nevoie să studiem natura.

XII. Nu poți distruge frica cu privire la cele mai importante lucruri fără a cunoaște natura universului, fără a suspecta adevărul în tot ceea ce este spus în mituri. Prin urmare, fără a studia natura, este imposibil să primești plăcere fără un amestec [de frică].

XIII. Nu există niciun beneficiu în a te pregăti pentru siguranță în relație cu oamenii dacă există temeri cu privire la ceea ce este deasupra, sub pământ și în infinit în general?

XIV. Deși siguranța față de oameni este atinsă într-o oarecare măsură datorită înlăturării unor puteri [oamenii tulburători] și prosperității [bogăției]—

Cea mai adevărată siguranță vine din a trăi o viață liniștită și a fi departe de mulțime.

XV. Bogăția cerută de natură este limitată și ușor de obținut; iar bogăția cerută de opiniile goale se extinde la infinit.

XVI. Șansa interferează rar cu înțeleptul; cele mai mari și mai importante lucruri au fost aranjate de minte, iar de-a lungul vieții le aranjează și le va aranja.

XVII. Omul drept este extrem de lipsit de anxietate, dar omul nedrept este plin de anxietate foarte puternică.

XVIII. Plăcerea în carne nu crește atunci când suferința rezultată din lipsă este eliminată, ci doar se diversifică; Cea mai înaltă plăcere a minții este generată de înțelegerea acestor lucruri și sentimente asemănătoare lor, care au provocat minții cele mai mari temeri.

XIX. Timpul nelimitat conține plăcere egală cu timpul limitat, dacă limitezi limitele plăcerii cu rațiune.

XX. Carnea percepe limitele plăcerii ca nelimitate și le oferă pentru o perioadă nelimitată de timp. Rațiunea, după ce a realizat o înțelegere a binelui extrem al cărnii și a limitei sale și a risipit temerile cu privire la eternitate, ne dă viață perfectă și nu mai avem nevoie de timp nelimitat; dar mintea nu evită plăcerea și, pe de altă parte, când împrejurările ne pregătesc să părăsim viața, ea nu-și aduce sfârșitul mai aproape, de parcă într-o oarecare măsură îi lipsește cea mai bună viață.

XXI. Cine cunoaște limitele vieții știe că este ușor să obții ceea ce elimină suferința care vine din lipsă; și ceea ce face toată viața perfectă; prin urmare, nu are deloc nevoie de acțiuni care implică luptă (competiție),

XX P. Trebuie să avem în vedere scopul real [al vieții] și toată certitudinea [a percepției directe] la care ne reducem opiniile; altfel totul va fi plin de îndoială și confuzie.

XXIII. Dacă consideri că toate percepțiile senzoriale sunt nesigure, atunci nu mai ai nimic, pe hțq

"

ar fi posibil să faci o referire atunci când le judeci pe acelea dintre ele care, după tine, sunt false.

XXIV. Dacă renunți la orice percepție senzorială anume și nu faci distincție între părerea cu privire la ceea ce încă așteaptă confirmarea și ceea ce a fost deja dat de percepția senzorială externă

și sentimentele interne și fiecare acțiune a minții, atunci vei arunca restul în dezordine. percepții cu părerea ta fără temei, astfel încât să arunci la gunoi orice criteriu [de judecată]. Și dacă, printre imaginile mentale create de opinia ta, consideri ca fiind de încredere atât tot ceea ce așteaptă confirmarea, cât și tot ceea ce nu se așteaptă, nu vei evita eroarea, pentru că vei reține complet motivul îndoielii în fiecare judecată cu privire la ceea ce este. corect și ce este greșit.

XXV. Dacă nu, în toate cazurile, conformezi fiecare acțiune scopului ultim al naturii, ci te îndrepți către altceva, evitând ceva sau luptă pentru ceva, atunci acțiunile tale nu vor corespunde logos [principiilor].

XXVI. Toate dorințele care, dacă nu sunt satisfăcute, nu duc la suferință, nu sunt necesare, ci conțin o dorință care se risipește ușor atunci când obiectul pasiunii este greu de realizat sau când pare că pot provoca rău.

XXVII. Dintre toate lucrurile pe care înțelepciunea le oferă pentru fericirea vieții, cel mai important este posesia prieteniei.

XXVIII. Aceeași convingere care ne dă neînfricare că nimic îngrozitor nu este etern sau durabil, a văzut, de asemenea, că securitatea, chiar și în existența noastră limitată, se realizează cel mai pe deplin prin prietenie.

XXIX. Există dorințe: unele sunt naturale și necesare, altele sunt firești, dar nu necesare, altele nu sunt firești și nu sunt necesare, ci provin din opinii goale.

XXX. Dorințele naturale, dar care nu conduc la suferință dacă nu sunt îndeplinite, în care există un efort intens, apar ca urmare a unei opinii goale.

și nu se risipesc nu din cauza naturii lor, ci din cauza stării de spirit absurde a omului.

XXXI. Justiția, care vine din natură, este un acord despre ceea ce este util - cu scopul de a nu vă face rău unul altuia și de a nu suferi un rău.

XXXII. În raport cu toate ființele vii care nu pot face contracte pentru a nu se răni reciproc și pentru a nu suferi un rău, nu există nimic drept sau nedrept; la fel în raport cu toate popoarele care nu pot sau dar vor să încheie acorduri de a nu vătăma şi de a nu suferi.

XXXIII. Dreptatea în sine nu este ceva, dar în graba oamenilor unii cu alții în orice loc, este întotdeauna un fel de înțelegere să nu faci rău și să nu suferi.

XXXIV. Nedreptatea nu este rea în sine, dar acest rău constă în teama de suspiciune că o persoană nu va rămâne ascunsă de cei care sunt numiți pedepsitori pentru astfel de acțiuni.

XXXV. Cine face ceva în secret pe care oamenii au convenit între ei să nu facă cu scopul de a nu face rău sau de a suferi un rău, nu poate fi sigur că va rămâne ascuns, chiar dacă rămâne ascuns de zece mii de ori la un moment dat. La urma urmei, nu se știe dacă va rămâne ascuns până la moarte.

XXXVI. În general, dreptatea este aceeași pentru toată lumea, pentru că este ceva util în relațiile oamenilor între ei; Dar în ceea ce privește caracteristicile individuale ale țării și orice alte circumstanțe, dreptatea nu este aceeași pentru toată lumea.

XXXVII. Dintre acțiunile recunoscute drept echitabile, cele a căror utilitate se confirmă în nevoile de comunicare reciprocă între oameni conțin o garanție a dreptății, fie că este aceeași pentru toată lumea sau aceeași nepotrivită. Și dacă cineva face o lege, dar nu se dovedește a fi în beneficiul comunicării reciproce între oameni, atunci aceasta nu mai are natura dreptății. Chiar dacă utilitatea conținută în justiție se schimbă, [dispare], dar de ceva vreme este de acord cu justiția.

idee naturală a dreptății, atunci în acel timp nu este mai puțin corectă în ochii celor care nu se confundă cu sunete goale [cuvinte], ci se uită la fapte.

XXXVIII. Dacă acțiunile recunoscute ca fiind corecte, atunci când circumstanțele se schimbă, se dovedesc, în practică, a fi incompatibile cu ideea naturală a dreptății, atunci aceste acțiuni sunt nedrepte. Dar, dacă, atunci când împrejurările se schimbă, aceleași acțiuni care au fost recunoscute drept echitabile nu mai sunt utile, atunci au fost corecte atunci când au fost utile pentru comunicarea reciprocă a concetățenilor, dar ulterior, după ce au încetat să mai fie utile, nu mai sunt. corect.

XXXIX. Cel care face față cel mai bine fricii sale de circumstanțe exterioare face ce poate, prietenos cu el însuși și ceea ce nu poate [face] cel puțin nu este ostil; și cu tot ceea ce nu poate nici măcar să facă asta, încetează să mai comunice și îndepărtează [din viața lui] tot ceea ce este util să facă acest lucru.

XL. Cei care au posibilitatea de a-și asigura o siguranță deplină față de vecini, toți trăiesc unul cu altul în cel mai plăcut mod, având cea mai sigură garanție de siguranță și, s-au bucurat de cea mai completă intimitate [cu prietenii], nu deplâng moartea lui. cel care a murit înaintea lor, parcă ar regreta pentru el.

V

EXTRASE DIN LUCRĂRI ȘI SCRISORI

A.

VATICAN CULEGERE DE DICĂTORI

I. Gânduri principale I.

II. Gânduri principale II.

III. Gânduri principale IV.

IV. Toată suferința [corporală] este demnă de dispreț: suferința care implică durere intensă este despre

durează puțin, dar suferința pe termen lung în organism provoacă dureri ușoare.

V. Gânduri principale V.

VI. Gânduri principale XXXV.

VII. Este greu pentru un criminal să rămână ascuns și este imposibil să câștigi încredere că se va ascunde.

VIII. Gânduri principale XV.

IX. Necesitatea este un dezastru, dar nu este nevoie să lupți cu necesitatea.

IX. Metrodor. Amintiți-vă că, fiind muritor din fire și primind un timp limitat [de viață], ați urcat, datorită reflecțiilor asupra naturii, la infinit și veșnicie și ați văzut „ceea ce este și ceea ce va fi și ceea ce a trecut. .”]

XI. Pentru majoritatea oamenilor, calmul este amorțeală, iar mișcarea [activitatea] este o nebunie.

XII. Gânduri principale XVII.

XIII. Gânduri principale XXVII.

XIV. Ne naștem o dată și nu ne putem naște de două ori, dar nu trebuie să existe pentru o veșnicie. Tu, neavând putere asupra zilei de mâine, amâni bucuria; iar viața piere în amânare și fiecare dintre noi moare fără timp liber.

XV. Ne prețuim caracterul ca proprietatea noastră, fie că este bun și respectat de oameni sau nu: ar trebui să prețuim caracterul celorlalți în același mod, dacă ei sunt dispuși față de noi.

XVI. Picto, văzând răul, nu-l alege, ci este prins, sedus de rău, de parcă ar fi bine în comparație cu un rău mai mare decât el.

XVII. Nu tânărul trebuie considerat fericit, ci bătrânul care și-a trăit bine viața: un tânăr în floarea vieții, schimbându-și gândurile, este purtat de curentul puternic al întâmplării; iar bătrânul a aterizat la bătrânețe, ca la un dig, încuiind în amintiri sigure de recunoștință binecuvântările la care înainte era greu să sperăm.

XVIII. Când se ia ocazia de a ne vedea, de a vorbi, de a comunica, pasiunea iubirii se termină.

XIX. Cel care nu-și amintește de fericirea de odinioară este deja un bătrân astăzi.

XX. Gânduri principale XXIX.

XXI. Nu ar trebui să forțezi natura, ar trebui să o asculți; și o vom asculta, împlinind dorințele necesare, precum și pe cele naturale, dacă nu dăunează, și suprimând aspru pe cele dăunătoare.

XXII. Gânduri principale XIX.

XXIII. Fiecare prietenie este dorită de dragul ei și începe cu beneficii.

XXIV. Visele nu sunt de natură divină și lucruri de putere; opi provin din fluxul [într-o persoană] de imagini.

XXV. Sărăcia măsurată după scopul naturii este o mare bogăție, iar bogăția nelimitată este o mare sărăcie.

XXVI. Trebuie înțeles că atât o conversație lungă, cât și una scurtă tind spre același scop.

XXVII. În toate activitățile, fructul vine cu greu la sfârșitul acestora. iar în filosofie, plăcerea merge alături de cunoaștere: plăcerea nu vine după învățare, dar învățarea și plăcerea se întâmplă în același timp.

XXVIII. Nici cei care sunt repede pregătiți pentru prietenie nu trebuie testați, nici cei care sunt indeciși: de dragul prieteniei ar trebui să-ți asume riscuri.

XXIX. Aș prefera, în timp ce explorez natura, să transmit deschis, ca un oracol, ceva util tuturor oamenilor, chiar dacă nimeni nu m-ar

înțelege, decât, adaptându-mă la părerile oamenilor, să culeg din belșug laudele din mulțime.

[XXX. Metrodor. Alții își petrec întreaga viață pregătind mijloacele pentru viață, fără să vădă că toți avem o poțiune mortală [otravă mortală] infuzată în noi la naștere.]

XXXI. Poți câștiga securitate împotriva tuturor, dar în ceea ce privește moartea, noi, toți oamenii, trăim într-un oraș nefortificat.

XXXII. Închinarea unui înțelept este un mare beneficiu pentru cei care se închină.

XXXIII. Glasul cărnii este să nu moară de foame, să nu fie sete, să nu fie frig. Oricine are asta și care speră să o aibă în viitor, poate chiar să se certe cu Zeus despre fericire.

XXXIV. Nu avem atât de mult nevoie de [ajutor] de la prieteni, cât avem nevoie de încredere în ajutor,

XXXV. Nu ar trebui să strice ceea ce este dorind ceea ce nu este, dar ar trebui să credem că și acesta a fost un obiect dorit.

[XXXVI. Viața lui Epicur, în comparație cu viața altora în ceea ce privește blândețea și mulțumirea cu propria [moderație], poate fi considerată un basm.]

XXXVII. Natura este slabă împotriva răului, dar nu împotriva binelui; Ea este salvată de plăceri, dar distrusă de suferință.

XXXVIII. Oricine are multe motive bune pentru a părăsi viața este complet nesemnificativ.

XXXIX. Nici cel care caută constant beneficii, nici cel care nu-l asociază niciodată cu prietenia nu este prieten; unul schimbă favoarea pentru a obține un schimb, celălalt întrerupe speranța pentru viitor.

XL. Cine spune că totul se întâmplă din necesitate, nu poate face nici un reproș celui care spune că totul nu se întâmplă din necesitate : căci el susține că tocmai acest lucru se întâmplă din necesitate.

XLI. Ar trebui să râdă și să filosofeze și, în același timp, să facă treburile casnice și să folosească toate celelalte abilități și să nu înceteze niciodată să rostească verbele adevăratei filozofii.

XLII. Timpul pentru apariția celui mai mare bine și bucuria [de el] sunt una și aceeași.

XLIII. Dragostea banilor obținuti rău este rea; la banii dobândiți cu onestitate este o rușine: zgârcenia murdară este obscenă chiar și cu onestitatea.

XLIV. Înțeleptul, adaptandu-se nevoilor, știe să dea mai degrabă decât să ia: a găsit o comoară atât de mare în mulțumirea lui.

XLV. Studiul naturii creează oameni care nu sunt lăudăroși și grandilocvenți și nu se laudă cu educația, subiect de competiție în ochii mulțimii, ci oameni curajoși, mulțumiți de propriile lor, mândri de beneficiile lor personale, și nu de beneficiile care sunt. dat lor de împrejurări.

XLVI. Să aruncăm complet obiceiurile proaste, la fel ca oamenii răi care ne-au adus mult rău rău.

[XLVII. Metrodor. Te-am avertizat, un accident, și m-am ferit de orice pătrundere secretă a ta. Nu ne vom trăda ție sau nici unei alte circumstanțe. Dar când ne va conduce nevoia, noi, după ce am scuipat cu dispreț asupra vieții și a celor ce se agață de ea în zadar, vom părăsi viața, exclamând triumfător într-un cântec frumos că am trăit bine o viață.]

XLVIII. Trebuie să încercăm să facem ultima parte a călătoriei mai bună decât prima în timp ce suntem pe drum; iar când ajungem la capăt, trebuie să ne bucurăm cu inima ușoară...

XLIX. Gânduri principale XII,

L. Gânduri principale VIII.

LI. Am învățat de la tine că ai o dorință destul de puternică a cărnii de plăceri amoroase. Când nu încalci legile, nu scutura obiceiurile bune, nu supăra pe nimeni apropiat, nu face rău cărnii, nu risipi ce este necesar, satisface-ți dorințele așa cum vrei. Cu toate acestea, este imposibil să intri în conflict cu oricare dintre fenomenele de mai sus: până la urmă, plăcerile amoroase nu aduc niciodată niciun beneficiu; Este suficient dacă nu fac niciun rău.

LII. Prietenia dansează în jurul universului, anunțându-ne tuturor că ne trezim la glorificarea unei vieți fericite.

LIII. Nu ar trebui să invidiezi pe nimeni: oamenii buni nu merită invidie, dar oamenii răi, cu cât sunt mai fericiți, cu atât își fac mai rău.

Liv. Nu ar trebui să ne prefacem că suntem angajați în filozofie, ci ar trebui să ne angajăm efectiv în ea: la urma urmei, nu trebuie să părem sănătoși, ci să fim cu adevărat sănătoși.

LV. Trebuie să vindeci nenorocirile cu o amintire recunoscătoare a ceea ce piere și cu conștiința că nu se poate anula ceea ce s-a întâmplat.

LVI-LVII. Când un om înțelept este el însuși torturat, nu suferă mai mult decât atunci când vede un prieten torturat. [Dar dacă un prieten îi face rău], atunci întreaga lui viață, ca urmare a neîncrederii, va deveni dezordonată și se va întoarce cu susul în jos.

LVIII. Trebuie să ne eliberăm de legăturile treburilor cotidiene și ale activităților sociale.

LIX. Nu stomacul este nesățios, așa cum spun oamenii mulțimii, ci ideea falsă a stomacului ca ceva care nu are limită de umplere.

LX. Toată lumea trece de parcă tocmai s-ar fi născut.

LXI. De asemenea, este minunat să vezi oameni apropiați când rudele apropiate trăiesc în armonie: a vedea are o influență puternică asupra acestui lucru.

LXII. La urma urmei, dacă furia părinților față de copii se întâmplă cu un motiv, atunci, desigur, este o prostie să reziste, în loc să ceri iertare; dacă nu este pentru cauză, ci nerezonabilă, atunci este absolut îndrăzneț să inflamați și mai mult acest nemotiv cu iritarea voastră, în loc să încercați cu prudență să o calmați [furia] în alte moduri.

LXIII. Există și o limită a simplificării: o persoană care este nerezonabilă în raport cu aceasta se află aproximativ în aceeași poziție cu o persoană care trece dincolo de normă din cauza excesului.

LXIV. Laudele altora ar trebui să urmeze în mod natural; și trebuie să ne angajăm în vindecarea noastră.

LXV. Este o prostie să ceri zeilor ce poate o persoană să-și asigure.

LXVI. Să arătăm simpatie față de prietenii [morți] nu plângându-i, ci gândindu-ne la ei.

LXVII. O viață liberă [un om liber] nu poate dobândi mulți bani, pentru că nu este ușor să faci fără supunere față de mulțime sau conducători; dar ea are totul în abundență continuă. Și dacă cumva primește mulți bani, atunci îi poate împărți cu ușurință pentru a câștiga favoarea celor dragi.

LXVIII. Nimic nu este suficient pentru cei cărora ceea ce este suficient [pare puțin].

LXIX. Voluptatea neplăcută a sufletului face ca o ființă vie să-și dorească o varietate nesfârșită de hrană.

LXX. Fie ca tu să nu faci nimic în viață care ți-ar putea insufla frică dacă devine cunoscut altuia.

LXXI. Toate dorințele ar trebui să fie prezentate cu următoarea întrebare: ce se va întâmpla cu mine dacă ceea ce caut ca urmare a dorinței este împlinit și dacă nu este împlinit?

LXXII, g" Gânduri principale XIII.

. LXXIII. Prezența unor suferințe corporale este utilă pentru a se proteja de suferințe ca acestea.

LXXIV. Într-o discuție filozofică, învinsul câștigă mai mult în sensul că crește cunoștințele.

LXXV. În legătură cu binecuvântările din trecut, cuvintele sunt nerecunoscătoare: „Uită-te la sfârșitul unei vieți lungi”.

LXXVI. Pe măsură ce îmbătrânești, ești ceea ce te sfătuiesc să fii și ai învățat cum este să te angajezi în filozofie pentru tine și cum este pentru Hellas. ma bucur cu tine.

LXXVII. Cel mai mare fruct al satisfacției de sine [limitarea dorințelor] este libertatea.

LXXVIII. Un om nobil este cel mai ocupat de înțelepciune și prietenie: unul dintre ei este un bun muritor, celălalt un nemuritor.

LXXIX. Persoana este calmă și nu deranjează pe ceilalți.

LXXX. Primul lucru pentru mântuire [pentru fericire!] este observarea tinereții și protejarea ei de tot ceea ce o spurcă cu patimi distrugătoare.

LXXXL Nici deținerea unei bogății enorme, nici onoarea și respectul mulțimii, nici orice altceva asociat cu cauzele dorințelor nelimitate, nu distruge anxietatea mentală și nu dă naștere la bucurii semnificative.

. ÎN.

EXTRASE DIN LUCRĂRI CELEBRE

I. Despre alegere și evitare

1. Diog. L. X. 136—Uzener, frgm. 2. Serenitatea [ataraxia] și absența suferinței corpului sunt plăceri ale odihnei [plăceri pasive], iar bucuria și distracția sunt considerate plăceri ale mișcării [plăceri active].

II. Nu întrebări inteligente

2. Plutarh, Împotriva lui Kolot, cap. 34, p. 1127 A– Usenert frgm. 18. Înțeleptul va face ceva, se va reproduce

Prin lege, știind că acest lucru va rămâne necunoscut? Un răspuns simplu nu este ușor de găsit.

III. Reducere mică

3. Diog. L. X. 135–Uzener, frgm. 27. Chiar dacă arta ghicirii există, deși nu există, atunci evenimentele [despre care vorbește] trebuie gândite că nu au nicio legătură cu noi.

IV. Împotriva Feofrasta

4. Plutarh, Împotriva Kolotei, cap. 7, p. 1110C~Usener, frgm. 29. Dar nici în afară de acest argument, nu știu cum se poate susține că aceste obiecte, fiind în întuneric, au culori.

V. PIR

5. Plutarh, Împotriva lui Coloth, cap. 6, p. 1109 E= Utilizator, frgm. 58. Polienus a spus: „Vrei să spui, Epicur, că nu există căldură din vin?” Cineva a întrerupt discursul și a remarcat că, după părerea lui, vinul nu este tocmai capabil să se încălzească. – Puțin mai târziu: „Da, pare că vinul este destul de incapabil să se încălzească; dar atât de mult vin, s-ar putea spune, este capabil să încălzească un anumit corp.”

6. Plutarh, Împotriva lui Kolot, cap. 6, p. 1109 E = Userer, frgm, 59. Așadar, de aceea nu trebuie spus în general că vinul este capabil de încălzire, ci [trebuie spus] că atât de mult vin este capabil să încălzească așa și așa. natura [un astfel de corp], fiind într-o astfel de poziție, sau că atât de mult vin este capabil să răcească cutare sau cutare natură. Căci într-un corp atât de complex există astfel de naturi [atomi, particule] din care ar putea fi compus frigul dacă, la nevoie, ele, unite cu altele, ar forma o natură care produce frig. De aceea, înșelați, unii spun că vinul este în întregime capabil să se răcească, în timp ce alții spun că este capabil să se încălzească.

7. Plutarh, Împotriva lui Kolot, cap. 6, p. 1110 A = Utilizator, frgm. 60. Adesea, vinul intră în corp fără a introduce măcar o forță de încălzire sau de răcire în el, dar atunci când combinația de particule

este întreruptă și are loc o rearanjare a corpurilor, atunci atomii care formează căldura converg într-un singur loc și, prin numărul lor, dau căldură și aprindere la corp, apoi, După ce a căzut, îl răcesc.

8. Diog, L. X. 118=Usener, frgm. 62. Relațiile sexuale nu aduce niciodată niciun beneficiu; Este suficient dacă nu doare.

9. Filodem, Despre retorică 11, col. X. E ciudat că vârsta, așa cum poți spune tu însuți, nu te-a împiedicat deloc, în ciuda tinereții tale, să fii cu mult superior în arta retoricii tuturor contemporanilor tăi, bătrâni și celebri... Ciudat, zic eu. , acea vârstă nu te-a împiedicat deloc să fii eminent în arta retoricii, care pare să necesite multă practică și pricepere; iar vârsta poate împiedica studiul proprietăților naturii, care, după cum poate părea, este facilitată mai mult de cunoaștere decât de practică și pricepere.

VI. Despre scopul vieții

10. Ateneu XII, 546e. Diog. L. X., 6=Uzener, frgm. 67. La mine, nu știu ce înțeleg prin bine, dacă excludem plăcerile obținute prin gust, prin plăcerile amoroase, prin auz și prin percepțiile vizuale ale unei forme frumoase.

11. Plutarh, Despre faptul că nu se poate trăi fericit după instrucțiunile lui Epicur, cap. 4, p. 1089D—Utilizator, frgm. 68. Bunăstarea stabilă a trupului și speranța fermă în ceea ce privește acesta [corpul] oferă cea mai mare, complet încrezătoare bucurie oamenilor care pot raționa.

12. Athenaeus XII, 546f =Usener, frgm. 70. Frumusețea, virtutea și altele asemenea ar trebui apreciate dacă dau plăcere; dacă nu livrează, atunci trebuie să le iei rămas bun de la ei.

VIL· Despre natură

Cartea I

13. Sextus Empiricus, Împotriva dogmaticilor 111, 333 - U zener, frgm, 75. Natura universului este trupurile și golul.

14. Plutarh, Împotriva lui Kolot, cap. II, p. 1112 E - Utilizator, frgm. 76. Natura existenței sunt corpurile și spațiile.

Cartea a XI-a

15. Diog. L. X. 91 = Utilizator, frgm. 81. Dacă [Soarele] și-ar pierde dimensiunea din cauza distanței, cu atât mai mult și-ar pierde culoarea: căci nu există altă distanță mai potrivită pentru aceasta.

EXTRASE DIN LUCRĂRI NECUNOSCUTE

16. Scholium lui Dionisie al Traciei—U Zener, frgm.92. Un atom este un corp solid, lipsit de amestecul de vid; vidul este natura, inaccesibil la atingere.

17. Diog. L.H.7=Uzener, frgm. 93. Ei bine, ei! La urma urmei, atunci când lucra, avea această lăudărie verbală, sofisticată, ca mulți alți sclavi.

CU.

EXTRASE DIN LITERI

18. Philodemus—U zener, frgm. 97. Dacă au în vedere acest lucru, înving nenorocirile lipsei și sărăciei.

19. Philodemus=Uzener, phrm. 99. Chiar dacă ar fi un război, el nu ar considera că este îngrozitor dacă zeii sunt milostivi. Și-a petrecut viața în puritate și o va conduce împreună cu Matrona însuși, dacă zeii sunt milostivi.

20. Feon—Uzener, frgm. 105. Spune-mi, Polian, știi care a fost marea noastră bucurie?

Scrisori către mai multe persoane

Filosofii Mitilene

21. Diog. L. X. 8~Utilizator, frgm. 113. Acest lucru l-a împins într-o astfel de frenezie încât a început să mă certa și să mă numească „profesor”.

22. Sextus Empiricus, Împotriva matematicienilor 1.3 = Userer, frgm. 114. Eu, la rândul meu, cred că acești zgomotoși vor crede că sunt un student al lui Mollusk și i-am ascultat învățătura împreună cu niște băieți care au avut mahmureală.

Și într-adevăr, era o persoană rea și era angajat în astfel de lucruri prin care înțelepciunea nu poate fi obținută.

Scrisori către persoane fizice

Și Naxarhului

23. Plutarh, Împotriva lui Kolot, cap. 17, p. 1117 A = Utilizator, frgm. 116. Și vă chem la plăceri continue, și nu la virtuți, ale căror roade sunt speranțe goale, zadarnice și pline de neliniște.

Apelles

24. Ateneu XIII, 588a=Uzener, frgm. 117. Fericit ești, Apelles, că ai aspirat la filozofie, curat [liber] de orice educație.

Femiste

25. Diog. L. X. 25 ~U zener, frgm. 125. Dacă nu vii la mine, mă pot rostogoli într-o minge, oriunde mă chemați tu și Thomista.

Idomeneo

26. Plutarh, Împotriva lui Kolot, cap. 18, p. 1117 D=-Usener, frgm. 130. Astfel, trimite-ne primele roade [donații] pentru îngrijirea trupului nostru sacru de dragul tău și al copiilor tăi. Asta am avut de spus.

27. Feon—Uzener, frgm. 131. O, tu, care din tinerețe ai considerat încântătoare toate mișcările [acțiunile] mele!

28. Stobey, Antologie XVII, 24=Uzener, frgm. 135. Dacă vrei să-l îmbogățești pe Pitocle, nu-i mai adaugi bani, ci reduce-i pasiunea (pentru bani).

29. Stobey, Antologie XVII, 14 = Userer, frgm. 135a. Ne străduim să limităm dorințele nu pentru a mânca mereu mâncare ieftină și simplă, ci pentru a nu ne teme de ea [a mânca astfel de mâncare].

30. Diog. L. X., 22—Uzener, frgm. 138. În această fericită și în același timp ultima zi a vieții mele, vă scriu următoarele. Urinarea dureroasă și diareea sângeroasă își parcurg cursul fără a-și lăsa puterea excesivă. Dar toate acestea sunt contracarate de bucuria spirituală atunci când ne amintim gândurile noastre trecute. Iar tu, demn de afecțiunea ta pentru mine și pentru filozofie încă din adolescență, ai grijă de copiii lui Metrodor.

Kolosha

31. Plutarh, Împotriva lui Kolot, cap. 17, p. 1117 V= Utilizator, frgm. 141. Din respect pentru ceea ce am spus atunci, ți-a venit o dorință, contrară învățăturii naturii, de a-mi strânge genunchii, de a mă îmbrățișa și de a-mi da semne de respect, pe care oamenii le arată de obicei atunci când cinstesc anumite persoane și li se adresează. cu rugăciuni. Astfel, mă forțați să vă răspund cu închinare și respect. Merge cu mine nemuritor și consideră-mă nemuritor.

Leonu gike

32. Diog. L. X. 5=Utilizator, frgm. 143. O, domn tămăduitor [Apollo]! Dragă Lonushka, de ce bucurie zgomotoasă m-a umplut scrisoarea ta când am citit-o!

Pitocle

33. Diog. L. X. 6=U zener, frgm. 163. Educație de tot felul, draga mea, aleargă cu pânzele!

34. Diog. L. X. 5=Utilizator, frgm. 165. Voi sta așteptând sosirea voastră dorită, ca dumnezeiască.

Scrisori către persoane necunoscute

Baiat sau fata

35. Scrolls Herculan 176, col. 18–Uzener, frgm. 176. Am ajuns în Lampsacus sănătoși – eu, Pitocle, Ermarchus și Ctesippus – și acolo i-am găsit pe Themista și pe restul prietenilor noștri sănătoși. Este atât de bine că tu și mama ta sunteți sănătoși și că, ca și înainte, vă supuneți tatălui și Matronei în toate. Fii liniștit, motivul pentru care eu și toți ceilalți te iubim foarte mult este pentru că le asculți în toate!

Scrisoare scrisă în ultimele zile

36. Philodemus–Usener, phrm. 177. În ziua a șaptea, când scriu acest lucru, am avut reținere urinară completă și am avut genul de durere care duce la ultima zi. Deci, dacă mi se întâmplă ceva, ai grijă de copiii lui Metrodor timp de patru sau cinci ani, dar nu cheltuiești pe ei mai mult decât cheltuiești acum pe mine pe an.

EXTRASE DIN SCRISOARE NECUNOSCUTE

37. Stobey, Antologia XVII. 34=Uzener, frgm. 181. Mă bucur cu bucuria trupească, mâncând pâine și apă și scuipă plăcerile scumpe - nu pentru ele înșiși, ci pentru consecințele lor neplăcute.

38. Pergamentele Herculane. După cum ți-am spus când ai plecat, ai grijă de fratele său Apolodor. Este un [băiat] rău, dar îmi provoacă anxietate dacă face ceva ce nu-și dorește.

39. Diog. L.H. 11=U zener, frgm. 182. Trimite-mi brânză la ghiveci ca să mă pot bucura de ea oricând vreau.

40. Plutarh, Despre faptul că nu se poate trăi fericit după instrucțiunile lui Epicur, cap. 15, p. 1097 E^Usener,

phrm, 183. M-ai îngrijit minunat și luxos în ceea ce privește livrarea alimentelor și mi-ai exprimat astfel de semne de favoare care urcă spre cer.

41. Philodemus = -Usener, phrm. 184. Pensiunea care... a atribuit..., cer să mi-o trimită singur, chiar dacă erau printre hiperboreeni. Doar o sută douăzeci de drahme pe an din fiecare dintre amândouă vreau să primesc... Ctesipus mi-a adus pensia anuală pe care mi-ai trimis-o pentru tatăl meu și pentru mine.

42. Philodemus ~U zener, frgm. 185. Va avea ceea ce i-am dat în educație ca un dar drag de întoarcere.

43. Paris culegere de zicale = U zener, frgm. 187. Nu am încercat niciodată să fac pe plac mulțimii. Ce le-a plăcut, eu nu am învățat; iar ceea ce știam era departe de sentimentele lor.

44. Porfiry, K. M arcelle = U zener, frgm. 200. Consideră-te deloc în acord cu doctrina naturii [i.e. e. nefiresc] este că atunci când carnea țipă, sufletul țipă. Glasul cărnii: nu înfometați, ci însetați, ci răciți. Sufletului îi este greu să prevină acest lucru și este periculos să nu asculte natura, care îi poruncește datorită mulțumirii sale zilnice inerente cu a ei.

45. Porfiry, K. Marcelle = Userer, frgm. 202. Deci, cine urmează natura, dar urmează gândurile absurde, se mulțumește cu ale sale în toate, căci în raport cu ceea ce este suficient pentru natură, orice posesie este bogăție, iar în raport cu aspirațiile nelimitate, chiar și bogăția enormă nu este bogăție, dar sărăcia.

46. Porfiry, To Marcella = User, frgm. 203. Din moment ce ești în dificultate, ești în dificultate din cauza uitării naturii; căci îți creezi temeri și dorințe nemărginite.

47. Culegerea Vaticanului de zicători XIV.

48. Porfiry, Către Marcella^U zener, frgm. 207. E mai bine să nu-ți faci griji, întins pe paie, decât să fii îngrijorat, având un pat de aur și o masă scumpă.

49. Philodem^U zener, frgm. 202. ... Amintindu-ți scrisoarea de la tine și raționamentul tău despre oameni care nu puteau vedea nicio analogie între obiectele invizibile și fenomenele vizibile, nici acordul între senzații

viziuni și obiecte invizibile și nici, dimpotrivă, contradicții...

50. Plutarh, Despre faptul că nu se poate trăi fericit după instrucțiunile lui Epicur, cap. 28, p. 1105 D=U zener, frgm. 213. Un lucru plăcut este amintirea unui prieten decedat.

51. Maxim, cap. 8=Utilizator, frm. 214. Nu evita să faci servicii mici: vor crede că ești capabil și de cele mari.

52. Maxim, cap. 66=Utilizator, frgm. 215. Dacă vrăjmaşul cere, nu vă întoarceţi de la cererea lui; ci doar ia-ți măsuri de precauție: la urma urmei, el nu este diferit de un câine.

EXTRASE DIN SURSE NECUNOSCUTE

Despre înțelepciune și înțelept

53. Culegerea Vaticanului de zicători LIX.

54. Porfiry, Către Marcella=Usener, frgm. 221. Cuvintele acelui filozof sunt goale, cu care nici o suferință umană nu poate fi vindecată. Așa cum medicina nu este de nici un folos dacă nu elimină bolile din corp, tot așa și filosofia nu are nici un folos dacă nu elimină bolile sufletului.

Fizică

55. Plutarh, Stromata 8=Usener, frgm. 266. Nimic nou în univers nu apare în afara timpului nemărginit care sa întâmplat deja.

56. Philodemus—Usener, phrm. 356. La urma urmei, nu ne vom închipui pe ei [zeii] mai fericiți și mai indestructibili dacă nu vorbesc sau vorbesc între ei, ci sunt ca niște muți.

57. Philodemus=Uzener, phrm. 387. Vom oferi măcar cu evlavie și corect sacrificii acolo unde este cazul și vom face totul corect, conform legilor, fără să ne tulburăm câtuși de puțin cu păreri [obișnuite] cu privire la cele mai bune și mai respectate ființe [adică. e. zei]. În plus, vom fi liberi

din orice acuzație în raport cu opinia exprimată: până la urmă, așa poți trăi în concordanță cu natura.

58. Culegere de zicale din Paris—Usener, frgm. 388. Dacă Dumnezeu ar asculta rugăciunile oamenilor, atunci în curând toți oamenii ar muri, dorindu-și constant mult rău unul altuia.

Etică

59. Ateneu XII, 546 /=Uzener, frgm. 409. Începutul și rădăcina oricărui bine este plăcerea pântecelui: până și înțelepciunea și altă cultură sunt legate de ea.

60. Stobey, Antologie XVII, 35—U zener, frgm. 422. Atunci avem nevoie de plăcere atunci când suferim din lipsa acesteia; iar când, fiind în conștiință, nu trăim această suferință, atunci nu este nevoie de plăcere, pentru că nu plăcerea care decurge din natură este cea care provoacă rău unei persoane din exterior, ci dorința asociată cu gândurile absurde.

61. Plutarh, Despre faptul că nu se poate trăi fericit după instrucțiunile lui Epicur, cap. 7, p. 1091 A^Usener, frgm. 423. Ceea ce produce o bucurie de netrecut [mai înaltă decât ceea ce nu este nimic] este izbăvirea de marele rău. Natura binelui este că o persoană îl va înțelege corect, apoi se va opri și nu va umbla, vorbând în zadar despre bine.

62. Aristocle din Eusebiu—Usener, frgm. 442. Este mai bine să înduri aceste puține suferințe pentru a te bucura de plăceri mai mari; Este util să te abții de la aceste anumite plăceri pentru a nu îndura suferințe mai severe.

63. Porfiry, Către Marcella—Usener, frgm. 445. Să nu învinovățim trupul, socotindu-l vinovatul de mari rele și să nu dăm vina pe necazurile noastre pe împrejurări.

64. Plutarh, Despre ascultarea poeților, cap. 14, p. 36 V=Utilizator, frgm. 447. Suferința mare te scoate repede din viață, dar suferința pe termen lung nu are amploare [nu mare].

65. Plutarh, Despre ascultarea poeților, cap. 14, p. 36 B—U zener, frgm. 447. Suferința excesivă va duce la moarte.

66. Porfiry, To Marcella = User, frgm. 457. Dragostea adevărată pentru filozofie distruge orice dorință neliniștită și dureroasă.

67. Stobey, Antologie XVII, 23=U zener, frgm. 469. Mulțumită naturii binecuvântate pentru că a făcut ca ceea ce este necesar să fie logic să obții și ceea ce este greu de obținut necesar.

68. Porfiry, K M arcelle=U zener, frgm. 471. Se poate găsi adesea o persoană săracă în raport cu scopul final al naturii și bogată în gânduri prostii. La urma urmei, niciun nebun nu se mulțumește cu ceea ce are, ci mai degrabă se întristează pentru ceea ce nu are. Astfel, la fel cum cei cu febră, din cauza naturii malefice a acestei boli, simt în permanență sete și își doresc cele mai dăunătoare lucruri, tot așa și oamenii al căror suflet se află într-o stare proastă sunt mereu săraci în toate și, din cauza lăcomiei lor, cad în pasiuni diverse.

69. Elian, The Motley History IV, 13 = U zener, frgm. 473. Căruia puțin nu este de ajuns, nimic nu este de ajuns.

70. Clement Alex. = Utilizator, frgm. 476. Mulțumirea cu ai proprii este cea mai mare dintre toate bogățiile.

71. Porfiry, Către Marcella=Usener, frgm. 478. Majoritatea oamenilor, temându-se de simplitatea mesei, din frică se îndreaptă către acțiuni care o pot produce [frica] în foarte mare măsură.

72. Porfiry, Către Marcella—Usener, frgm. 479. Mulţi, după ce au primit bogăţie, găsesc în ea nu izbăvire de rele, ci schimbare pentru altele mai mari.

73. Porfiry, K M arzelle—Usener, frgm. 480. Din activități brutale, cantitatea de proprietate se acumulează în grămezi, dar viața este mizerabilă.

74. Porfiry, Către Marcella=Usener, frgm. 485. O persoană este nefericită fie ca urmare a fricii, fie ca urmare a unei pasiuni nemărginite, absurde; înfrânându-le, el poate dobândi capacitatea de a gândi fericit.

75. Porfiry, To Marcella=U zener, frgm. 486. Suferința nu constă în a nu lipsi de aceasta, ci mai degrabă în a îndura suferințe inutile din gânduri absurde.

76. Culegere de zicale din Paris—Usener, frgm. 488. Un suflet coborât [poate] deveni mândru din succese și smerit din nenorociri.

77. Porfiry, Către Marcella^Usener, frgm. 489. Natura ne învață să considerăm nesemnificativ ceea ce este dat din întâmplare și, fiind în fericire, să ne recunoaștem nefericit, iar când suntem în nenorocire, să nu acordăm prea multă importanță fericirii și să acceptăm în liniște [calm 1 beneficiile care se oferă. din întâmplare și să fii gata de luptă cu răul aparent care le va fi dat: la urma urmei, tot ceea ce mulțimea consideră bine și rău este fără valoare, iar înțelepciunea nu are nimic de-a face cu întâmplarea.

78. Plutarh, Despre pacea spiritului, cap. 17, p. 474 C - U zener, frgm. 490. Cel care are cea mai mică nevoie de mâine va începe mâine cu cea mai mare plăcere.

79. Athenaeus XII, p. 547a=Usener, frgm. 512. Scuip pe frumusețe și pe cei care degeaba [degeaba] o admiră când nu dă nicio plăcere.

80. Clement Alex. = U zener, frgm. 519. Cel mai mare rod al dreptății este seninătatea.

81. Stobey, Antologie XLIII, 139—Usener, frgm. 530. Legile au fost date de dragul celor înțelepți, nu ca să nu facă rău. dar ca să nu li se facă rău.

82. Plutarh, Despre faptul că nu se poate trăi fericit după instrucțiunile lui Epicur, cap. 6, p. 1090 C=Usener, frgm. 532. Chiar dacă ei [infractorii] pot rămâne ascunși, este imposibil să fii sigur că vor rămâne ascunși. Prin urmare, ctpax-ul constant pentru viitor, care îi asuprește, nu le oferă ocazia să se bucure și să nu-și facă griji pentru prezent.

83. Pergamente herculane=Uzener, frgm. 533. Cel care a atins scopul ultim al rasei umane este la fel de bun, chiar dacă nimeni nu a fost prezent [la vremea respectivă].

84. Paris culegere de zicale ^U seper, frgm. 53Z. Oricine pare înfricoșător nu poate fi scutit de frică.

85. Plutarh, Neascultarea poeților, cap. 14, p. 37 A - Utilizator, frgm. 548. Prosperitatea și fericirea nu stau în abundența de bani, nici în înălțimea poziției cuiva, nici în nicio poziție

sau putere, ci în libertate de tristețe, în moderarea sentimentelor și a dispoziției sufletului, stabilind [totul] limitele atribuite de natură.

86. Plutarh, Este corect să spui „Trăiește neobservat^ p. 1128 și urm.=Usener, frgm. 551. Trăiește neobservat!

87. Plutarh, Împotriva lui Kolot, cap. 31, p. 1125 C= Utilizator, frgm. 554. Trebuie spus despre modul în care o persoană observă cel mai bine scopul vieții atribuit de natură și despre cum nimeni nu se va strădui de la bun început pentru putere asupra maselor.

CONŢINUT

Conţinut

Biblioteca „Runiverse”

Materialiștii Greciei antice

Editor L. Knyazeva Design artist N. Simagin Editor tehnic A. Danilina
Corector responsabil L. Fokina

DIN VINEA TIPOGRAFII AU FOST FĂCITE URMĂTOARELE ERORI DE TIPOGRAFIE:

Page	LinePrintedMust Read
44	al 7-lea top și jumătate și jumătate
91	1-a de jos[un[cal[diaco] nu

Zach. 1144.— ^Materialisti ai Greciei Antice*

Depus la platou la 22/VITI 1955. Semnat pentru tipărire la 19/X 1955. Format în ^XIOвзг- Theba. cuptor l. 71/2+3 inserturi g/]in l. Condiții cuptor l. 12.48. Ed. academic. l. 12.25. Tiraj 50 mii echivalent. A 04187. Comanda nr. 1144. Preț 5 ruble. 85 k.

Editura de stat de literatură politică.

Moscova, V-71, B. Kaluzhskaya, 15.

Tipografia a 16-a a Glavpoligrafprom al Ministerului Culturii al URSS. Moscova, Trekhprudpy ler., 9.